

Gemeente **Heerde**

2022 Programmabegroting

→ www.heerde.nl

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	4
Voorwoord	6
Kaders	8
Dekkingsplan	12
Risicoparaagraaf	19
1. Bestuur	21
Collegeprogramma Bestuur	22
Bestuur	37
Veiligheid.....	39
BBV-indicatoren programma Bestuur	41
2. Bedrijfsvoering	42
Collegeprogramma Bedrijfsvoering	43
Financiën	54
Uitvoering Grondbeleid	55
Burgerzaken.....	57
Basisregistratie.....	58
Streekarchivariaat.....	59
3. (Openbare) ruimte, ondernemen en wonen	60
Collegeprogramma (openbare) ruimte, ondernemen en wonen	61
Duurzaamheid	95
Economie.....	96
Toerisme.....	97
Bouwen en wonen.....	98
Ruimtelijke ontwikkeling.....	100
Accommodaties.....	102
Beheer en Onderhoud	104
Bosbeheer.....	110
BBV-Indicatoren programma Ruimte, wonen en ondernemen	111
4. Sociaal maatschappelijk	114
Collegeprogramma Samenleving	115
Preventie	134
Onderwijs en Educatie.....	135
Onderwijshuisvesting	136
Kunst, cultuur en media	138
Sport	140
Accommodaties SMV.....	141

Informatie en toegang sociaal domein	143
STIP	144
Jeugdhulp individuele voorzieningen	146
Jeugdhulp overige voorzieningen	147
Inkomen	149
Participatie en Werk.....	151
Wmo maatwerkvoorzieningen	152
Wmo algemene voorzieningen.....	154
BBV-indicatoren programma Sociaal maatschappelijk.....	156
Overzicht overhead.....	162
Algemene dekkingsmiddelen	168
Onvoorzien	171
Overzicht programmaplan	172
Paragrafen.....	175
Paragraaf Weerstandsvermogen en Risicobeheersing.....	176
Paragraaf Grondbeleid.....	187
Paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen	193
Paragraaf Verbonden partijen.....	195
Paragraaf Lokale heffingen	199
Paragraaf Financiering.....	203
Paragraaf Bedrijfsvoering	207
Begrotingsparagraaf	212
Bijlagen programmabegroting	222
Bijlagen	223

Voorwoord

Langzaam maar zeker laten we de 1,5 metersamenleving achter ons. Daar is lang naar uitgezien, zeker ook in onze gemeente die zo hard getroffen is en nog bijkomt van de heftige ervaringen. Ondertussen veert de economie op. Zo stevig zelfs dat het een kunst is voldoende handen te vinden om al het werk uit te voeren. Een unieke situatie, zeker niet zonder zorg. Er is verbazend genoeg nog steeds geen kabinet. De enorme opgaven waarvoor ons land staat, raken ook onze lokale agenda: wonen, klimaat, het normaliseren na corona, energietransitie, de kloof tussen rijk en arm, stikstof, jeugdzorg, agrarisch ondernemerschap, regionaliseringsopgaven, herijking gemeentefonds. Stuk voor stuk thema's die vragen om dienend leiderschap en moed in Den Haag (en ook in Heerde!), omdat er veranderingen dan wel transities nodig zijn.

We kijken bewust ook naar Den Haag omdat er veel onzeker is over wat onze gemeente precies aan financiële middelen van het rijk krijgt om onze lokale taken naar behoren te doen en de gemeenteraad een verantwoorde begroting te presenteren. Het is dringend gewenst dat de koek groter wordt en dat er langjarig ruimere vergoedingen komen voor ons bestaande takenpakket en voor nieuwe taken die het rijk ons toebedeeld. Daarover hebben college en uw gemeenteraad in het debat over de perspectiefnota in juli jl. al uitvoerig geopinieerd. De gemeenteraad vroeg om scenario's. Die presenteren we bijgaand. Toen vanuit de hoop dat er na de zomer helderheid zou komen. Die kwam niet. De vragen rond (de toekomst van) het Gemeentefonds zijn tot op heden niet beantwoordt. Het enige positieve uit Den Haag kwam na afronding van de begroting: de Septembercirculaire pakt positief uit voor onze gemeente. In een nazending bij deze begroting doen wij een voorstel wat de betekenis is van deze circulaire en hoe we met die (beperkte) ruimte willen omgaan, daarmee tegemoetkomend aan een aantal wensen van uw raad.

We presenteren een sluitende concept-programmabegroting 2022 door te kiezen voor een behoedzaam scenario, zoals u van ons gewend bent. Daarmee sluiten – met verwerking van de Septembercirculaire – ook de jaren 2023 tot en met 2025. Daarmee bieden we een nieuwe raadsperiode naar onze overtuiging een goede start.

Ondertussen zijn wij volop betrokken bij het Investeringsprogramma van de Kop van de Veluwe, waarin 5 gemeenten, de provincie, de ondernemers en het onderwijs mee doen. Concrete projecten op het gebied van o.a. wonen, energietransitie, circulariteit, klimaatadaptatie, human capital, toekomstbestendige bedrijventerreinen worden opgepakt in de Regio Zwolle en CleanTech-regio. Ook verkennen wij (on)mogelijkheden van samenwerking in onze bedrijfsvoering om onze samenwerking sterker te maken en onze kwetsbaarheid te verkleinen.

Van ons college bent u gewend dat wij samen duurzaam verbinden. Dat is onze herkenningsmelodie. In ons doen en laten werken wij samen met al die partijen die onze gemeente en onze regio rijk zijn. Soms als initiator, soms als facilitator, soms kaderstellend, soms handhavend, soms ruimte biedend, altijd met het oog op het versterken van onze gemeente in al zijn facetten.

Deze begroting is de vierde en laatste begroting van deze raadsperiode. De kaders voor deze begroting heeft uw raad vastgelegd in de perspectiefnota 2022-2025. Die kaders hebben wij zorgvuldig ingevuld. De opzet van deze begroting is gelijk aan die van vorig jaar en daarbij opgezet volgens de voorschriften van het Besluit Begroting en Verantwoording. Daarmee heeft uw raad een prima sturingsinstrument in handen.

Wij spreken de wens uit dat alle voorgenomen maatregelen in deze begroting bijdragen

tot versterking van onze Heerder samenleving en onze lokale economie.

Hartelijk dank aan allen die een bijdrage leverden aan het tot stand komen van deze begroting.

Wij wensen u veel leesplezier en zien uit naar een plezierig en constructief debat met uw raad over deze concept-programmabegroting.

Namens het college van B en W,
Wolbert Meijer
Wethouder Financiën.

Kaders

Financiële Kaders

In het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) is opgenomen staat dat de raad een programmabegroting op moet stellen die bestaat uit een beleidsbegroting en een financiële begroting. De beleidsbegroting bevat tenminste het programmaplan en de verplichte paragrafen. Het programmaplan bestaat uit door de raad gedefinieerde programma's.

Programma's zijn een samenhangende verzameling van producten en activiteiten, die gericht zijn op het bereiken van vooraf bepaalde maatschappelijke doelen en effecten. In het kader van de nieuwe BBV-richtlijnen zijn hieraan prestatie-indicatoren gekoppeld (bron [waarsstaatjegemeente.nl](http://www.waarsstaatjegemeente.nl)). Het programmaplan bevat tevens een integrale opsomming van de baten en lasten. De eisen hiervoor zijn opgenomen in artikel 8 van het Besluit Begroting en Verantwoording. Daarnaast heeft de gemeenteraad een financiële verordening vastgesteld waarin nadere kaders zijn gesteld ten aanzien van planning, budgetbewaking en rapportage. Jaarlijks wordt voorafgaand aan de begrotingsvoorbereiding een perspectiefnota vastgesteld waarin het nieuw/gewijzigd beleid en de financiële uitgangspunten zijn opgenomen.

Indeling begroting

Programma's

De begroting is ingedeeld in vier programma's, drie onderdelen en zeven verplichte paragrafen. Deze indeling weerspiegelt de keuzes die in het collegeprogramma zijn gemaakt. De begroting is verder onderverdeeld in producten, die als deelprogramma's gezien kunnen worden. De nadere uitwerking van de producten in een productbegroting is aan het college opgedragen. Deze ligt tezamen met tal van calculaties en gedetailleerde ramingen ten grondslag aan de programmabegroting.

De programma's zijn gekoppeld aan de portefeuilles van de burgemeester en wethouders en zijn respectievelijk:

1. Bestuur;
2. Bedrijfsvoering;
3. Ruimte, ondernemen en wonen;
4. Sociaal Maatschappelijk.

Tezamen vormen deze het programmaplan, dat zowel de inhoud (doelen en middelen) van de begroting als de verdeling van baten en lasten bevat. Binnen dit plan is een totaal van enkele honderden maatregelen gedefinieerd: investeringen, lopende activiteiten, projecten en klussen die u op de beleids- en beheersagenda heeft geplaatst. Over deze maatregelen zal met regelmaat gerapporteerd worden aan management, college en raad, binnen ieders respectievelijke verantwoordelijkheden en informatiebehoefte.

Toegevoegde onderdelen

Met ingang van het begrotingsjaar 2017 geldt dat de apparaats- en personeelskosten die niet direct betrekking hebben op het primaire proces niet meer mogen worden verwerkt in het uurtarief maar als 'overheadkosten' apart inzichtelijk moeten worden gemaakt. Tevens moeten de inkomsten waaraan geen specifiek bestedingsdoel is gekoppeld worden opgenomen als 'algemene dekkingsmiddelen'. De raming voor 'onvoorzien' moet ook afzonderlijk worden getoond.

Deze onderdelen zijn toegevoegd na de programma's:

- Overzicht overhead;
- Algemene dekkingsmiddelen;
- Onvoorzien.

Paragrafen

Er zijn zeven verplichte paragrafen die elk vanuit een ander perspectief een "doorsnede" geven van de begroting. Op onderdelen zijn de paragrafen tamelijk technisch van aard. De paragrafen zijn:

- Weerstandsvermogen en Risicobeheersing;
- Grondbeleid;
- Onderhoud kapitaalgoederen;
- Verbonden partijen;
- Lokale heffingen;
- Financiering;
- Bedrijfsvoering.

Toelichtingen bij de cijfers

Bij de financiële toelichtingen zijn alleen de budgetverschillen tussen de jaren 2021 en 2022 e.v. toegelicht. Mocht de betreffende mutatie al in een eerder document zijn opgenomen dan wordt in de toelichting hiernaar verwezen. Afwijkingen die betrekking hebben op het jaar 2020 zijn niet toegelicht; hiervoor wordt verwezen naar de Jaarstukken 2020.

Overzicht programma's en producten

Bestuur

Product	Productverantwoordelijke	Portefeuillehouder
Bestuur	L. Liefers	J. W. Wiggers
Veiligheid	M. Siliakus	J. W. Wiggers

Bedrijfsvoering

Product	Productverantwoordelijke	Portefeuillehouder
Financiën	L. Liefers	W.I. Meijer
Uitvoering grondbeleid	L. Liefers	W.I. Meijer
Burgerzaken	R. v.d. Veen	J. W. Wiggers
Basisregistratie	I. Bron	Y. Cegerek
Streekarchivariaat	I. Bron	J. W. Wiggers

Ruimte, ondernemen en wonen

Product	Productverantwoordelijke	Portefeuillehouder
Duurzaamheid	M. Siliakus	W.I. Meijer / Y. Cegerek
Economie	M. Siliakus	W.I. Meijer
Toerisme	M. Siliakus	W.I. Meijer

Bouwen en wonen	M. Siliakus	S. Nienhuis
Ruimtelijke ontwikkeling	M. Siliakus	S. Nienhuis
Accommodaties	W. Blankvoort	W.I. Meijer/Y. Cegerek/S. Nienhuis
Gebiedsontwikkeling	W. Blankvoort	W.I. Meijer
Beheer en onderhoud	W. Blankvoort	Y. Cegerek
Bosbeheer	W. Blankvoort	Y. Cegerek

Sociaal Maatschappelijk

Product	Productverantwoordelijke Portefeuillehouder	
Preventie	H. Pander	S. Nienhuis
Onderwijs en educatie	H. Pander	S. Nienhuis
Onderwijshuisvesting	W. Blankvoort	S. Nienhuis
Kunst, cultuur en media	H. Pander	Y. Cegerek
Sport	H. Pander	S. Nienhuis
Accommodaties SMV	W. Blankvoort	S. Nienhuis
Informatie en toegang sociaal domein	H. Pander	S. Nienhuis
Jeugdhulp individuele voorzieningen	H. Pander	S. Nienhuis
Jeugdhulp overige voorzieningen	H. Pander	S. Nienhuis
Participatie en werk	H. Pander	Y. Cegerek
Inkomen	H. Pander	Y. Cegerek
Wmo maatwerkvoorzieningen	H. Pander	S. Nienhuis
Wmo algemene voorzieningen	H. Pander	S. Nienhuis

Overhead

Product	Productverantwoordelijke Portefeuillehouder	
Dienstverlening ambtelijke organisatie	L. Liefers	Y. Cegerek
Huisvesting	L. Liefers	Y. Cegerek
Facilitair	L. Liefers	Y. Cegerek
Personeel en organisatie	L. Liefers	Y. Cegerek

Informatisering en automatisering	I. Bron	Y. Cegerek
Financiën	L. Liefers	W.I. Meijer
Elektronische dienstverlening	I. Bron	Y. Cegerek
Overheadtoerekening	L. Liefers	Y. Cegerek

Algemene dekkingsmiddelen

Product	Productverantwoordelijke Portefeuillehouder	
Algemene dekkingsmiddelen	L. Liefers	W.I. Meijer

Onvoorzien

Product	Productverantwoordelijke Portefeuillehouder	
Onvoorzien	L. Liefers	W.I. Meijer

Prestatie - indicatoren

Landelijk is er een set van prestatie-indicatoren ontwikkeld die verplicht in de begroting moet worden opgenomen. Door het verplichte karakter wordt de onderlinge vergelijkbaarheid tussen gemeenten verbeterd. Genoemde prestatie-indicatoren zijn hoofdzakelijk opgenomen bij de desbetreffende programma's en zijn afkomstig van de website Waarstaatjegemeente.nl. Bij de paragraaf Weerstandsvermogen en Risicobeheersing zijn er financiële indicatoren toegevoegd en bij de paragraaf Bedrijfsvoering zijn er indicatoren opgenomen voor de formatie en bezetting (onderdeel Personeelsbeleid) en voor het overheadpercentage (onderdeel Planning & Control).

De indicatoren zijn ontwikkeld door de commissie BBV en de commissie Depla en zijn voor iedere gemeente gelijk. Deze indicatoren worden regelmatig gecontroleerd en geactualiseerd.

Dekkingsplan

VERANTWOORDING FINANCIËLE KEUZES EN DEKKING

In de Perspectiefnota 2022-2025 is uw raad een schets gegeven van de financiële ontwikkeling voor de komende jaren. Deze doorkijk leerde dat sprake is van veel onzekerheden, omdat we als gemeente in hoge mate afhankelijk zijn van rijksbeleid en -inkomsten (m.n. huishoudelijke ondersteuning en jeugd). Doordat het nieuwe kabinet op zich laat wachten, hadden we in de perspectiefnota diverse zgn. 'p.m.-posten' opgenomen. Met name de onzekerheid aan de inkomstenkant, vertroebelde het beeld van onze structureel vrije beleidsruimte en daarmee de mate waarop het verantwoord is om eigen beleidswensen in te vullen met langlopende verplichtingen (o.a. Hof van Cramer en IHP). Inmiddels zijn er enkele voortschrijdende inzichten.

Uw raad heeft ons zijn bevindingen en wensen meegegeven en ons verzocht om ten behoeve van de programmabegroting een aantal scenario's uit te werken.

Onze lopende financiële verplichtingen zijn gebaseerd op wettelijke taken en lokale ambities. Om te kunnen beoordelen of deze financiële verplichtingen in de pas lopen met een gemeente van onze omvang en de lokale vraagstukken die er spelen, hebben we bureau Berenschot gevraagd om een (verdiepende) benchmark uit te voeren op onze financiën. De uitkomst hiervan wordt in oktober verwacht, wanneer wij onze conceptbegroting al in procedure hebben gebracht.

Onderstaand een nadere en geactualiseerde uitwerking van hetgeen bekend is, als vertrekpunten (basis) voor de gevraagde scenario's en onze uiteindelijke financiële koers in de Programmabegroting 2022-2025.

Vertrekpunten

- 'P.m.-posten' ingevuld. Alle 'p.m.-posten' in de perspectiefnota zijn financieel vertaald naar de laatste inzichten[1]. Hierdoor ontstaat financieel een volledig beeld. Dit geldt ook voor de kosten huishoudelijke ondersteuning na 2023. Op 5 juli jl. heeft uw raad besloten de meerkosten voor 2022 (€485.000,-) en 2023 (€690.000,-) ten laste van de algemene reserve te brengen. Dit vanuit de veronderstelling dat het rijk na 2023 gemeenten meer speelruimte biedt (financieel of regelruimte). Omwille van het volledige financiële beeld zijn ook de meerkosten 2024 en 2025 ingeschat zonder tegemoetkoming van het rijk (dus ingeval gemeenten het zelf moeten oplossen). Bij deze inschatting is enerzijds rekening gehouden met oplopende kosten door prijsstijging en vergrijzing en anderzijds opbrengsten door aanpassing van beleid (inzet huishoudcoach en 12 weken termijn). Uw raad heeft nog niet de keuze gemaakt om de cao-schoonmaak door te voeren in plaats van de cao-VVT in de jaren 2022 en 2023. Mocht dit in 2024 wel uitgevoerd worden dan zijn de uitgaven €150.000,- lager.

Een en ander geeft het volgende beeld:

Invulling PM-posten Perspectiefnota	<u>2022</u>	<u>2023</u>	<u>2024</u>	<u>2025</u>
IHP		-€200.000	-€300.000	-€400.000
Hof van Cramer		-€250.000	-€250.000	-€250.000
Communicatie/ARBO	-€138.000	-€138.000	-€138.000	-€138.000
Huishoudelijk ondersteuning	(-€485.000)	(-€690.000)	-€832.000	-€824.000

- Effect Meicirculaire. Zoals gebruikelijk was in de perspectiefnota nog geen rekening gehouden met de Meicirculaire, terwijl die in de programmabegroting wel wordt meegenomen. Dit keer valt de Meicirculaire in hoofdlijnen uiteen in: effect op algemene uitkering en effect op Jeugd (zie mutaties Jeugd). Volgens de Meicirculaire daalt de komende jaren de algemene uitkering. Daarbij is ook duidelijk geworden dat er geen aanvullende coronacompensatie komt voor extra bijstandskosten. Vorig jaar leefde de veronderstelling dat alle corona-gerelateerde kosten gecompenseerd zouden worden; zo ook de extra bijstandskosten. Nu de gebruikelijke T-2 systematiek geldt, moet dit budgettair (t/m 2024) in de jaarlijkse exploitatie gecorrigeerd worden, dan wel uit de algemene reserve worden gedekt (zie ook memo ARI 2021-79). Aldus ontstaat het volgende beeld:

Effect Meicirculaire	<u>2022</u>	<u>2023</u>	<u>2024</u>	<u>2025</u>
Effect algemene uitkering	€84.000	-€37.000	-€164.000	-€226.000
Niet toegekende coronakosten bijstand	<u>-€206.000</u>	<u>-€206.000</u>	<u>-€206.000</u>	<u>€0</u>
Totaal	-€122.000	-€243.000	-€370.000	-€226.000

- Mutaties Jeugd. In de Meicirculaire is ook het effect van het zgn. woonplaatsbeginsel verwerkt. Tot 2022 krijgen wij de rijksvergoeding voor de jongeren die in jeugdzorginstellingen binnen onze gemeente zorg krijgen (voogdij 18+), ongeacht de woonplaats van die jongere. Vanaf 2022 gaat deze rijksvergoeding niet langer naar de opvanggemeente, maar naar de gemeente waar de jongere woonachtig is. Heerde krijgt dan enkel de rijksvergoeding voor de eigen Heerder jongeren. In hoeverre deze systeemwijziging geheel budgettair neutraal is of dat er sprake is van meer of minder uitgaven, is nog niet bekend en zal per gemeente verschillend uitpakken. Daarom heeft het rijk bij voorbaat een (tijdelijke) compensatieregeling getroffen om frictiekosten boven een jaarlijkse drempel (€200.000,- eigen risico) te vergoeden. Aldus is sprake van een onzekerheid van €200.000,- per jaar.

Verder is er –op aangeven van de zgn. arbitragecommissie- de landelijke afspraak gemaakt dat het rijk voor 2022 gemeenten gaat compenseren voor de tekorten op jeugd. Daarbij is ook overeenstemming bereikt dat gemeenten ten behoeve van de meerjarenbegroting t/m 2025 een stelpost mogen opnemen van 75% van de becijferde compensatie van dat jaar. In de Septembercirculaire zullen deze extra gelden worden verwerkt. Behalve deze positieve handreiking kent deze compensatieregeling thans nog diverse onzekerheden:

- Alleen het bedrag 2022 is zeker. De afspraken over (structurele) compensatie vanaf 2023 worden overgelaten aan het nieuwe kabinet (omvang en duur).
- Aan deze compensatieregeling is een hervormingsagenda gekoppeld: acties die gemeenten (of de regio's) moeten uitvoeren om de kosten jeugd op termijn blijvend naar beneden te brengen. Deze hervormingsagenda is

er nog niet! En daarmee zijn de kosten voortkomend uit deze agenda (die uit deze compensatiegelden betaald moeten worden) vooralsnog ongewis.

- o Door de coronapandemie en de impact op jongeren blijken de kosten voor jeugdhulp fors op te lopen. Door de lockdown kon minder preventief (tijdig) hulp worden geboden met als effect dat nu sprake is van trajecten die duurder en langer zijn. Deze hogere kosten moeten gemeenten dekken uit de compensatiegelden. Ook deze ontwikkeling maakt het dus onzeker in hoeverre de extra compensatiegelden ingezet kunnen worden als algemeen dekkingsmiddel.

Mutaties Jeugd	<u>2022</u>	<u>2023</u>	<u>2024</u>	<u>2025</u>
Korting voorgedij18+ meicirculaire	€1.300.000	€1.300.000	€1.300.000	€1.300.000
Extra gelden jeugd arbitragecommissie	€1.200.000	€991.000	€931.000	€858.000

- ICT-kosten. In de Kadernota 2022 van de BVO zijn extra kosten opgenomen voor extra licenties Microsoft en de uitrol van MS Teams voor raadsleden. Deze meerkosten zijn vertaald en meegenomen in onze Perspectiefnota 2022. Ondertussen worden ook de voorbereidingen getroffen voor het beschikbaar stellen van MS Teams voor alle gemeentelijke medewerkers. Recent is duidelijk geworden dat deze noodzakelijke conversie leidt tot extra kosten vanwege de upgrade van onze telefooncentrale en een upgrade van het beveiligingsniveau. Deze meerkosten waren uw raad nog niet eerder voorgelegd, maar zijn onvermijdelijk en daarom financieel vertaald in onderhavige programmabegroting.
- BTW-afvalverwerking. In het raadsvoorstel verordening afvalstofheffing bent u geïnformeerd dat in de tariefstelling van de afvalstofheffing rekening is gehouden met een BTW-component die in aanmerking komt voor compensatie uit het BTW-compensatiefonds. Dit structureel voordelig effect van €28.445,- is nog niet eerder verwerkt in de begroting en wordt nu alsnog meegenomen.
- Administratieve wijzigingen. In het begrotingsproces zijn een aantal administratieve processen geactualiseerd die leiden tot wijzigingen binnen de begroting, zoals het toerekenen van loonkosten naar de verschillende producten en het actualiseren van de kapitaallasten. Per saldo levert dit voor de jaren 2022-2024 een klein voordeel op.
- Herijking gemeentefonds. Landelijk worden de voorbereidingen getroffen om de verdeling van het gemeentefonds te wijzigen. Ondertussen zijn er al meerdere berekeningsvarianten op tafel gelegd. Doordat deze herijking met zich meebrengt dat er voor- en nadeelgemeenten gaan ontstaan, leidt elke berekening landelijk tot forse discussies. Vooralsnog is Heerde in elke berekeningsvariant een (bescheiden) voordeelgemeente. Echter, aangezien de definitieve uitkomsten nog onzeker zijn, willen wij ons niet op voorhand rijk rekenen.
- Wensen vanuit gemeenteraad. Tijdens de behandeling van de perspectiefnota hebben meerdere raadsfracties om aandacht en extra inspanning gevraagd met betrekking tot onder meer woningbouw, groenbeheer, participatie en duurzaamheid (klimaatadaptie).
 - o Woningbouw: wij hebben toegezegd tijdens een themaraad in het najaar met elkaar de gewenste richting in relatie tot de Woonagenda te verkennen: mogelijkheden tot meer en sneller inbreiden, dan wel uitbreidingslocaties overwegen. Hiervoor zien wij niet direct extra (ambtelijke) kosten anders dan de kosten waarvoor vanwege de woonagenda extra middelen beschikbaar zijn gesteld. Mocht dit tot extra

ambtelijke inspanningen (RO) leiden, dan worden die gedekt door de kostendeckende leges.

- Groenbeheer. Gepleit is voor een hogere kwaliteit groenbeheer in onze centra en langs toegangswegen. We gaan er van uit, dat met een hoger onderhoudsniveau van onkruid op verhardingen hier aan tegemoet gekomen wordt. Hiervoor wordt een bedrag geraamd van €30.000,- per jaar.
- Participatie. Anticiperend op het rapport van de rekenkamercommissie, gaan participatietrajecten gepaard met extra ambtelijke inzet en langere doorlooptijden. Ook is capaciteit nodig voor de verdere uitwerking en implementatie van het beleid en begeleiding in de concrete trajecten (o.a. inrichting op digitale platform). Een extra formatieplaats kost ca. €80.000,- structureel per jaar.
- Duurzaamheid/klimaatadaptatie. Er is zowel landelijk als regionaal sprake van forse ambities, waarbij onzekerheid bestaat over de omvang van de gemoeide kosten en (vooral) wie die moeten betalen. Daarmee is elk bedrag dat hiervoor becijferd wordt op voorhand arbitrair. Jaarlijkse is hiervoor een bedrag van €120.000,- beschikbaar.

Aan de hand van bovenstaande vertrekpunten hebben wij een aantal financiële scenario's uitgewerkt. Uiteindelijk opteert ons college voor een behoedzaam scenario.

Waarom kiezen wij voor behoedzaamheid?

Gemeenten zijn voor beleid en inkomsten voor een belangrijk deel afhankelijk van het rijk. En daarin zit momenteel de onzekerheid. Zolang er geen nieuw kabinet is, blijft de ontwikkeling van met name huishoudelijke ondersteuning en jeugd onzeker. Daarbij gaat het om onzekerheid over gemeentelijke regelruimte en/of extra financiële middelen. Bovendien gaat dit om forse bedragen: de onzekerheden op huishoudelijke ondersteuning en jeugd bedragen tezamen ca. €1,7 miljoen per jaar. Ook aan de mutaties Jeugd kleven dusdanig veel onzekerheden, dat wij er van uitgaan dat de extra gelden jeugd arbitragecommissie budgettair volledig nodig zijn om de korting voogdij 18+ en de andere genoemde onzekerheden te kunnen opvangen. Daarom nemen we de mutaties Jeugd (voorlopig) neutraal mee.

Deze constatering vertroebelen ons meerjarenperspectief: waar kunnen we op rekenen? Is er financiële ruimte voor nieuw beleid, en zo ja hoeveel? Hoe moeten we omgaan met onze eigen gemeentelijke ambities?

Deze situatie is voor ons college aanleiding om op dit moment terughoudendheid te betrachten. Dit is ingegeven door onze behoefte om enerzijds de gemeentelijke financiële huishouding gezond te houden, en anderzijds –gelet op de komende gemeenteraadsverkiezingen- bestuurlijk niet over ons spreekwoordelijke graf heen te regeren.

Uitgangspunt in ons collegeprogramma is het voeren van een verantwoord financieel beleid. Dit laatste wordt complex zolang we met grote onzekerheden opgezadeld zitten. Daar komt nog eens bij dat merendeel van onze beleidswensen gepaard gaan met langlopende verplichtingen (bijv. IHP en Hof van Cramer kennen doorlooptijd van tenminste 50 jaar). Toekenning van dergelijke beleidswensen betekent onomkeerbaarheid: er is geen weg terug; we zitten tenminste 50 jaar aan de gemoeide lasten vast. Pas als aan de onzekerheden tegemoet wordt gekomen, ontstaat er budgettaire ruimte om de langlopende verplichtingen van eigen gemeentelijke ambities te bekostigen. Tot die tijd zette we de 'tering naar de nering' en gaan eigen ambities tijdelijk in de koelkast (uitstel, geen afstel). Dit geldt voor zowel de vanuit de raad geuite wensen, als die vanuit ons college: IHP, Hof van Cramer en communicatievisie/ARBO. In feite volgt dit scenario de behoedzame lijn van ons college in de perspectiefnota.

Tweede argument voor een terughoudend financieel beleid vormen de komende gemeenteraadsverkiezingen. Wij willen voorkomen dat het nieuwe college en de nieuwe raad op voorhand worden opgezadeld met een forse bezuinigingsopgaaf aan het begin van hun bestuursperiode. Wij herinneren ons in deze de situatie van 2018. Door nu de jaarlijkse financiële speelruimte niet in te vullen, krijgt het nieuwe college en raad volgend jaar de tijd om de landelijke ontwikkelingen af te wachten, ruimte om vervolgens naar bevind te handelen en zelf haar/zijn keuzes te maken.

Wat is de betekenis voor onze inwoners?

Door nu geen onnodige financiële risico's te lopen, worden onze inwoners niet geconfronteerd met een sterke lastenverzwaring en/of forse nieuwe bezuinigingen. Alleen wanneer het nieuwe kabinet gemeenten op geen enkele wijze tegemoet komt, zullen nieuwe ingrepen vanaf 2024 onvermijdbaar zijn. Dit ligt evenwel niet in de rede, omdat dan alle Nederlandse gemeenten in een onhoudbare financiële situatie terecht komen.

Daartegenover staat dat onze terughoudendheid ook betekent dat belangrijke voorgenomen investeringen in samenleving vooralsnog 'on hold' worden gezet. Denk aan het IHP en de Hof van Cramer. Dit tijdelijke uitstel zal leiden tot teleurstelling en pijn in onze samenleving. Want hoewel het formele 'go/no go' voor deze beleidswensen nog door uw raad genomen moet worden, is de beeldvorming in de samenleving anders. Dit verlangt een zorgvuldige en heldere uitleg.

Doen wij dan helemaal niets?

Uit bovenstaande blijkt dat wij terughoudend zijn met beleidswensen die een fors structureel beslag zouden leggen op onze financiële vrije ruimte. Zeker nu onduidelijk is in hoeverre de benodigde vrije ruimte er überhaupt is. Deze wensen willen wij uitstellen totdat er meer duidelijk komt.

Toch heeft ons college zich niet enkel willen beperken tot behoedzaamheid. Zo hebben we de grenzen van het financieel toelaatbare opgezocht om alsnog de gewenste inhoudelijke impulsen aan onze samenleving te geven. In de Perspectiefnota 2022-2025 hebben wij al aangegeven voor welke gevallen dit ons inziens aan de orde en daarmee verantwoord is:

1. Beleidswensen met een incidenteel karakter
2. Structurele beleidswensen van financieel geringe omvang
3. Eventuele gemeentelijke investeringsbijdragen

Ad. 1. Incidentele beleidswensen

Het betreffen beleidswensen die budgettair ten laste van de vrije ruimte in de Voorjaarsnota 2021 zijn gebracht. Het gaat om een eenmalig totaalbedrag van €145.000,- en betreft de wensen:

- Thema 75+1 jaar bevrijding
- Tweejarige bijdrage aan project Toekomstbestendige bedrijventerreinen
- Noodzakelijke onderhoud Villa Jacoba (in afwachting van te voeren bestuurlijke discussie over toekomst pand).
- Uitvoering arbobeleid.

Ad. 2. Geringe structurele beleidswensen

Het gaat hier om nieuwe beleidsinitiatieven, gering in financiële omvang, waarvoor wij uitgaan dat binnen de bestaande begroting dekking wordt gevonden ('oud-voor-nieuw'), te weten:

- Uitbreiding AED's
- Project rookvrije generatie
- Extra bijdrage aan Veilig Thuis

Ad. 3. Eventuele gemeentelijke investeringsbijdragen

Tenslotte heeft ons college de bereidheid om financieel bij te dragen in bepaalde investeringen. Bedoeld worden eventuele gemeentelijke investeringsbijdragen aan bepaalde politiek-bestuurlijke ambities. Deze bijdragen hebben ook een incidenteel karakter en vergen telkens afzonderlijke besluitvorming (door uw raad) op basis van separate voorstellen.

Het gaat dan om ambities die veelal onmiddellijk voortvloeien uit het huidige collegeprogramma, te weten:

- Centrumontwikkeling Heerde
- Top Renderklippen
- Herstel samenleving na corona

Het gaat hierbij om een intentie. Tot concrete besluiten is het nog niet gekomen.

Bovenstaande leidt tot het navolgende meerjarenperspectief.

	<u>2022</u>	<u>2023</u>	<u>2024</u>	<u>2025</u>
Saldo perspectiefnota	€549.732	€273.641	€448.951	€241.123
<i>Autonome ontwikkelingen</i>				
Effect Meicirculaire	-€122.000	-€243.000	-€370.000	-€226.000
Overige kleine adm. wijzigingen	€23.914	€23.127	€15.066	
BTW voordeel afvalverwerking	€28.445	€28.445	€28.445	€28.445
Vastgestelde begroting BVO H2O (ICT)	<u>-€39.600</u>	<u>-€40.234</u>	<u>-€40.878</u>	<u>-€34.936</u>
Saldo Meerjarenbegroting	€440.491	€41.979	€81.584	€8.632
<i>Toekomstige autonome ontwikkelingen</i>				
Meerkosten huishoudelijk ondersteuning	€0	€0	-€832.000	-€824.000
Effect mutaties Jeugd	€0	€0	€0	€0
Herijking gemeentefonds Jeugd	€0	€0	€0	€0
Herijking gemeentefonds Overig	<u>€0</u>	<u>€0</u>	<u>€0</u>	<u>€0</u>
Totaal beschikbaar voor nieuw beleid	€440.491	€41.979	-€750.416	-€815.368

Nieuwe beleidswensen

IHP	€0	€0	€0	€0
Hof van Cramer	€0	€0	€0	€0
Communicatie/participatie/ARBO	€0	€0	€0	€0
Woningbouw	€0	€0	€0	€0
Groenbeheer	€0	€0	€0	€0
Duurzaamheid/klimaatadaptatie	€0	€0	€0	€0
Participatie	<u>€0</u>	<u>€0</u>	<u>€0</u>	<u>€0</u>
Nieuw saldo	€440.491	€41.979	-€750.416	-€815.368

[1] Sprake van raming; definitieve kosten kunnen afwijken.

Risicoparagraaf

In deze paragraaf wordt een opsomming gegeven van risico's die hun weerslag kunnen hebben op de gepresenteerde meerjarenraming en de financiële positie van de gemeente.

Herverdeling gemeentefonds

BZK doet onderzoek naar de huidige verdeling van het gemeentefonds over de gemeenten, zowel voor wat betreft de rijksmiddelen sociaal domein, als de overige klassieke domeinen. De laatste stand van zaken is Heerde nog altijd (weliswaar minder dan op basis van de eerste uitkomsten) aan de goede kant zit: de herverdeling zou leiden tot een bescheiden plusje. Landelijk vindt nu een consultatieronde onder gemeenten plaats. Besluitvorming is aan het nieuwe kabinet. De definitieve uitkomst staat daarmee nog niet vast.

Corona gerelateerde kosten

De coronapandemie (COVID-19) heeft financieel effect voor gemeenten; extra kosten en lagere opbrengsten. Deze lasten worden separaat geadministreerd en zijn niet verwerkt in de voorliggende meerjarenramingen. Uitgangspunt is dat het rijk gemeenten hierin tegemoet komt door deze lasten te compenseren. Behalve voor de extra bijstandskosten, wordt dit uitgangspunt voorsnog gerealiseerd. Naarmate de pandemie en de bijbehorende lockdown langer aanhoudt, zien wij ook een toenemende druk op het sociaal domein; zowel op jeugd, participatie als Wmo. Hoewel wij de kostenontwikkeling nauwgezet zullen monitoren, is thans ongewis hoe deze ontwikkeling financieel gaat uitpakken.

Regionale ambities

Zoals bekend maakt Heerde deel uit van zowel de Regio Zwolle/Kop van de Veluwe als de Cleantech Regio. Beide regio's hebben een strategische agenda. Om de doelen van de agenda's te realiseren zal de triple-helix binnen beide regio's maatregelen en acties moeten ontplooiën. Deze regionale ambities sluiten aan bij onze lokale doelstellingen, waardoor we er voorsnog van uitgaan dat eventuele te leveren bijdragen worden gedekt uit de bestaande begroting. Wel vergt het acteren in twee regio's veel van zowel bestuurders als ambtelijke organisatie.

Overhead

De spankracht van de ambtelijke organisatie staat al langere tijd onder druk. Door de aanhoudende coronapandemie is de belasting alleen maar toegenomen. We zien dit ook terug in de uitkomsten van het recente werkbelevingsonderzoek onder medewerkers en het ziekteverzuim.

Uitval en/of aanhoudende ambities kan tot gevolg hebben dat wij meer extern moeten inhuren. Wij zullen indien opportuun uw raad tijdig meenemen. Deze druk op onze ambtelijke organisatie staat niet op zichzelf. Wij zien momenteel dat regionaal in elke gemeente de beschikbare ambtelijke capaciteit onder grote druk staat: nieuwe taken, hogere eisen, inwonersparticipatie en ambities zijn hier debet aan. Dit geldt niet alleen voor de kleinere gemeenten, maar evenzeer voor grote gemeenten: de problematiek is vergelijkbaar.

Gelijktijdig is er sprake van toenemende krapte op de arbeidsmarkt. We zien dat door de verschraving van de publieke sector voor bepaalde beleidsterreinen nauwelijks nog personeel te vinden is. Dit betreft vooral financiële, RO- en civieltechnische functies. Daarbij komt dat externe inhuur evenmin soelaas biedt. Ook hierin onderscheiden de kleinere gemeenten zich niet van grote gemeenten: de problemen zijn hetzelfde. Deze krapte op de arbeidsmarkt gaat ook Heerde niet voorbij en is momenteel merkbaar. Met een eigen profilering (onze sterke punten) op de arbeidsmarkt proberen we telkens de effecten tot een minimum te beperken.

Naast het personeel, doet de pandemie ook een appel op onze ICT. Het thuiswerken vraagt om andere digitale toepassingen resp. vernieuwing van bestaande applicaties. Verder staat er voor de komende tijd een aantal innovaties op stapel; waaronder de vervanging van het zaakstelsel in combinatie met het zaakgericht werken. Hoewel de exacte kosten van dit project thans nog niet bekend zijn, houden wij rekening dat dit project zal leiden tot meerkosten. Zodra opportuun, zullen wij uw raad via een separaat voorstel de projectkosten voorleggen.

Maar ook het takenpakket dat op onze gemeentelijke schouders rust en de vraag om inwoners inzage te kunnen geven in onze processen, vraagt de komende tijd om een goede analyse van de stijgende vraag en stijgende kosten.

Tenslotte wijzen wij op het nieuwste rapport van het IPCC, het klimaatpanel van de Verenigde Naties. Dit rapport baart ons (opnieuw) zorgen. Wat dit van lokale overheden gaat vragen is op dit moment nog niet bekend.

Toekomstige investeringen

De gemeente loopt het risico dat geplande of wenselijke investeringen in de toekomst duurder worden dan vooraf verwacht. Bouwend Nederland heeft te maken met extreme prijsstijgingen door schaarste van materialen en door kwaliteitsverbeteringen op het gebied van duurzaamheid. Uit de aanbesteding te zijner tijd zal pas duidelijk worden of de geplande investeringsbedragen toereikend zijn om geplande investering te realiseren.

1. Bestuur

Toelichting op programma Bestuur

Dit programma gaat over het besturen van de gemeente en de veiligheid van de inwoners. De raad en het college, bestuurlijke samenwerking, communicatie en rechtsbescherming van inwoners maar ook over openbare orde en veiligheid, de lokale regels in de Algemene Plaatselijke Verordening, de lokale uitvoering van de drank- en horecawet en handhaving, vallen onder dit programma. Ook komt in dit programma inclusief denken aan de orde, om het inclusieve gemeentebrede karakter hiervan te benadrukken.

Collegeprogramma Bestuur

Wat willen we bereiken?

Regionale bestuurlijke samenwerking

- Regionale samenwerking op de Noord-Zuid as waarbij Heerde volop op alle domeinen mee doet. Wij willen omgevingsbewust inspelen op ontwikkelingen waarbij we zien dat de speerpunten van Cleantech Regio Stedendriehoek, de Regio Zwolle en de provincies Gelderland en Overijssel steeds meer in elkaar schuiven.
- Wij willen daarin een verbindende rol spelen. Gemeentegrenzen mogen daarbij geen belemmering vormen.

Wat gaan we er voor doen?

De gemeente via media, ondernemersevenementen en bestuurlijke en ambtelijke contacten profileren als woonomgeving voor forenzen en voor vestiging van bedrijven in de business-to-businessmarkt.

Kwaliteit

Dit is onderdeel van ons **economisch beleid en marketing-profilering** via communicatie, in samenwerking met onze partners.

De praktische, organisatorische en financiële consequenties van onze ambities voor samenwerking verder verkennen.

Kwaliteit

Onze gemeente Heerde neemt deel in twee strategische regio's: Regio Zwolle en Cleantech Regio. Beide regio's hebben een strategische agenda. Op advies van de bestuurlijke verkenners hebben de vijf gemeenten in de Kop van de Veluwe zich verenigd als deelgebied om tezamen een bijdrage te leveren aan de doelstelling van de Regio Zwolle. Ook uw raad heeft in 2021 het rapport van de Verkenners omarmd en ons college de ruimte gegeven om de aanbevelingen uit dit rapport ter hand te nemen. Aan de hand van een externe programmamanager werken de vijf gemeenten en provincie Gelderland samen aan de uitvoering van de vastgestelde Investeringsagenda. Ook verkennen de vijf gemeenten op welke onderdelen van bedrijfsvoering de ambtelijke samenwerking kan worden geïntensiveerd.

Daarnaast leveren wij ook onze bestuurlijke en ambtelijke bijdrage aan de doelstellingen van de Cleantech Regio. Dit betekent dat per onderwerp wordt bepaald in welke regio we primair een inhoudelijk onderwerp willen oppakken om zodoende de bestuurlijke en ambtelijke belasting enigszins te beheersen.

Nadrukkelijke samenwerking met onze buurgemeenten Hattem en Epe. Actief inzetten om Heerde samen met Epe en Hattem een rol te laten spelen in de samenwerking tussen Zwolle, Apeldoorn en Deventer.

Kwaliteit

Op 12 april 2021 heeft de gemeenteraad het rapport van de bestuurlijke verkenners Kop van de Veluwe besproken en ons college ruimte gegeven voor een aangepaste koers voor regionale samenwerking. Uitgangspunt is dat voor regionale samenwerking de inhoud voorop staat; de inhoud stuurt de schaal waarop regionaal wordt samengewerkt en welke regiogemeenten verleid kunnen worden daaraan mee te doen. Dit kan betekenen dat de ene keer dit een samenwerking is inclusief Hattem en/of Epe zijn, de andere keer niet.

Samen met de Gelderse gemeenten Hattem, Oldebroek, Elburg en Nunspeet zijn wij actief lid (en onderdeel) van de Regio Zwolle. Om onze slagkracht te vergroten, hebben wij samen met de provincie Gelderland de investeringsagenda Kop van de Veluwe opgesteld. Deze agenda wordt momenteel uitgevoerd.

Regio Stedendriehoek is onze toekomstige thuisbasis.

Kwaliteit

Sinds eind 2018 participeert Heerde ook volwaardig in deze Gelderse regio. Dit wil niet zeggen dat we alle strategische thema's in deze regio doen. Zo blijven we EZ en human capital primair in de Regio Zwolle doen en participeren we in de investeringsagenda van de Kop van de Veluwe. Onze positie Zwolle zal hiervoor verdere gedefinieerd worden.

Deze volwaardige deelname aan de Cleantechregio (=regio Stedendriehoek) komt ook tot uiting doordat wij desgevraagd per 1 januari 2020 formeel zijn overgegaan van

arbeidsmarktregio (van Zwolle naar Apeldoorn). Ook voor bijv. de woningbouwprogrammering en de energiestrategie is de Cleantechregio de basis. Sinds onze deelname zijn wij tezamen met de andere deelnemers doende om de strategische agenda van de Cleantechregio te realiseren.

Als gemeente Heerde proberen we een scharnierfunctie te vervullen tussen de verschillende arbeidsmarktregio's en samenwerkingsverbanden, waarbij de opgave centraal staat en we streven naar grens ontkenkend werken. Deze Heerder positie wordt ook door de regio en provincie gezien en gewaardeerd. Wel betekent dit we als gemeente per inhoudelijk onderwerp de keus moeten maken in welke regio we in eerste aanleg een onderwerp willen oppakken.

Uitbreiden van de samenwerking met onderwijs, ondernemers, andere overheden en maatschappelijke organisaties op de Noord-Zuid as.

Kwaliteit

Het samenwerken in deze triple helix doen we primair in beide regio's. Zowel de Regio Zwolle als de Cleantechregio kennen een triple helix model doordat beide regio's werken met een (strategische of economische) Board waarin de 3 O's nadrukkelijk participeren. Deze ontwikkeling is ook onvermijdbaar omdat de strategische opgaven te omvangrijk zijn om die enkel vanuit de overheden te realiseren. In bijv. de investeringsagenda Kop van de Veluwe (als deelgebied van de Regio Zwolle) komt dit samen op trekken tot uiting.

Wat willen we bereiken?

Lokale samenwerking met maatschappelijke partners

- De gemeente zoekt actief de samenwerking met maatschappelijke partners die lokaal werkzaam zijn en streeft naar duurzame verbindingen.

Wat gaan we er voor doen?

Een vervolgconvenant opstellen met dorpsraad Wapenveld waarbij nieuwe kaders opgesteld kunnen worden.

Kwaliteit

Een **conceptversie** van het geactualiseerde convenant voorzien van financieel kader, is in de maand januari 2020 voorgelegd aan de dorpsraad Wapenveld. De dorpsraad was **akkoord** met het convenant en de voorgestelde bijdrage.

Vanwege de coronacrisis is voor de bekrachtiging van het definitieve convenant in 2020 **geen officieel moment** voor ondertekening gevonden. De bekrachtiging heeft plaatsgevonden tijdens de zomerperiode 2021. Dit was gecombineerd met de presentatie van het Dorpsplan Wapenveld.

Gemeente een regisserende of faciliterende rol in het streven naar duurzame verbindingen met en tussen maatschappelijke instellingen en organisaties die lokaal werkzaam zijn.

Kwaliteit

Dit betreft een reguliere activiteit. In 2020 is STIP gerealiseerd en is verder invulling gegeven aan de aanpak 0-100+, waarvoor in 2019 de contouren zijn vastgesteld. In deze aanpak zijn diverse maatschappelijke partners betrokken. Hierbij wordt specifiek ingezet op de onderlinge verbinding, verbinding met de gemeentelijke organisatie en verbinding met de lokale samenleving, vanuit het oogpunt van preventie.

Geregeld bestuurlijke en ambtelijke contacten onderhouden met maatschappelijke instellingen en organisaties die lokaal werkzaam zijn.

Kwaliteit

Dit betreft een reguliere activiteit. Met (maatschappelijke) organisaties die actief zijn binnen de gemeente Heerde wordt samengewerkt. Daar waar beleidsmatige ontwikkelingen zijn, zijn partijen zoveel mogelijk aan de voorkant in de ontwikkeling betrokken. Bijvoorbeeld bij de ontwikkeling aanpak 0-100+.

Inwoners en ondernemers of andere partijen die overleg willen over de belangen van groepen inwoners of ondernemers vinden bij de gemeente een luisterend oor.

Partijen dienen te bestaan uit vertegenwoordigers van of namens groepen inwoners of ondernemers.

Kwaliteit

Wij gaan ervan uit dat in 2022 weer volop op een fysieke wijze het gesprek gevoerd kan worden met inwoners. Door corona was dit de afgelopen periode niet het geval en moesten we teruggrijpen op digitaal overleg. Dit gesprek kan plaatsvinden met individuen en georganiseerd (verenigingen, dorpsraden e.d.). Een luisterend oor betekent overigens niet dat aan alle wensen van inwoners, ondernemers of andere partijen tegemoet gekomen wordt. Er vindt altijd een afweging plaats van het individuele belang ten opzichte van het algemene belang, wet- en regelgeving, de beschikbare financiële middelen en tijd. Belangrijk voor een duurzame relatie met onze inwoners vormt dat onze houding en gedrag (cultuur) consistent is. Indien het daaraan schort, gaat dat ten koste van het vertrouwen van onze inwoners. De uitkomsten van het onderzoek van de Rekenkamercommissie kunnen daarbij behulpzaam zijn.

Voor dorpsraad Veessen en Vorchten i.o. een convenant opstellen wanneer duidelijk is dat zij de inwoners breed vertegenwoordigen.

Er is veelvuldig contact met de dorpsraad i.o. Zie toelichting onder kwaliteit.

Kwaliteit

Er is veelvuldig contact met de dorpsraad i.o. zowel bestuurlijk als ambtelijk.

In 2020 zijn concept-statuten opgesteld maar door de COVID uitbraak is de uitwerking stil komen te liggen. Het is tot op heden niet gelukt voldoende bestuursleden te vinden voor een toekomstige vereniging. Over de verdere opzet van de organisatie moet nagedacht worden wanneer het weer mogelijk is vaker en fysiek bij elkaar te komen. Ook zijn thema-avonden om met elkaar van gedachten te wisselen belangrijk, dit wil de gemeente graag één a twee keer per jaar aanhouden. Verder ervaart iedereen het als prettig dat er duidelijke aanspreekpunten zijn zoals een dorpswethouder en een dorpsambtenaar.

Wat willen we bereiken?

Inclusief denken

- Iedereen met of zonder (functie)beperking kan mee doen in onze lokale samenleving. Inclusief denken is de norm in ons denken en handelen (Agenda 22).

Wat gaan we er voor doen?

Bij gemeentelijke beleidsvorming, -plannen en -uitvoeringsprogramma's wordt zichtbaar getoetst of rekening is gehouden met mensen met een (functie)beperking.

Kwaliteit

Elke voorstel aan college of raad is gehouden om de mate van inclusiviteit af te wegen. Daarmee zal inclusiviteit ook in 2022 geen apart maar integraal onderdeel zijn van elk beleidsterrein.

Inclusief denken agenderen wij standaard in onze overleggen met maatschappelijke partners en ondernemers.

Inclusief denken maakt deel uit van ons denken en handelen in overleggen en in besluitvormingsprocessen. We hebben aandacht voor SROI. In 2021 hebben we een start gemaakt om de SROI processen binnen onze gemeente te optimaliseren, hier gaan we in 2022 mee verder. Verder gaan we vanaf eind 2021 de Loonkostensubsidie anders inrichten zodat het voor werkgevers makkelijker is om deze aan te vragen. We zullen hiervan de eerste effecten zien in 2022.

Kwaliteit

Inclusief denken maakt deel uit van ons denken en handelen in overleggen en in besluitvormingsprocessen. Daarnaast ondersteunen wij als college het inclusief denken door het hijsen van de Regenboogvlag en deelname aan Orange the World, waarbij aandacht wordt gevraagd voor geweld tegen vrouwen.

Inclusief denken wordt, waar mogelijk, onderdeel gemaakt van vergunningverlening door de gemeente.

Bij de vergunningverlening was ook ten aanzien van mensen met een (functie)beperking extra aandacht voor het vergroten van de kansen om volwaardig mee te kunnen doen in de samenleving.

Kwaliteit

Inclusiviteit is vast **onderdeel** in het beleidskader voor Vergunningen, Toezicht en Handhaving (VTH) en de nota Uitvoeringskaders VTH-taken.

Openbare ruimte en publieke voorzieningen zijn voor iedereen toegankelijk en waar nodig worden verbeteringen doorgevoerd.

Kwaliteit

Met behulp van adviezen van de werkgroep Bereikbaarheid, Toegankelijkheid en Bruikbaarheid worden onze plannen voor (her)inrichting vormgeven. Voor publieke voorzieningen die vallen onder verantwoordelijkheid van de gemeente is goede toegankelijkheid voorwaarde. Het landelijke bouwbesluit voorziet in bijzondere toegankelijkheid.

Wat willen we bereiken?

Communicatie

- Gemeentelijke informatie is begrijpelijk en via verschillende kanalen te verkrijgen. Dienstverlening wordt digitaal aangeboden maar moet voor iedereen bereikbaar blijven.

Wat gaan we er voor doen?

De gemeentebegroting en jaarstukken leesbaar maken op niveau B1.

Kwaliteit

Het B1-niveau is, gezien de aard van de stukken, niet gehaald. Dit wordt ondervangen met een publieksversie van de begroting. Deze publieksversie is in de Schaapskooi gepubliceerd. Dit gebeurt jaarlijks.

Inwoners vragen om mee te denken over de leesbaarheid van gemeentelijke informatie (tegenleesgroep).

Kwaliteit

Er is in 2019 een groep 'tegenlezers' geformeerd vanuit de adviesraad SD, omdat daar de belangrijkste doelgroep zit die meer moeite heeft met lezen. Deze groep gaat de komende jaren brieven en teksten beoordelen en hier feedback op geven, zodat de organisatie daaruit lering kan trekken voor volgende publicaties/brieven.

Naast de inwoners te betrekken rondom de leesbaarheid van onze stukken willen we de inwoners ook meer betrekken bij de totstandkoming van bijvoorbeeld plannen en beleidsuitgangspunten. Hiervoor is een pilot gestart met een online participatieplatform waar burgers hun mening kunnen geven over actuele onderwerpen.

Onze gemeentelijke website publieksvriendelijk beheren.

Kwaliteit

De gemeenten Hattem, Heerde en Oldebroek hebben gezamenlijk één centrale webredactie. Deze is eindverantwoordelijk voor de kwaliteit, het beheer en de doorontwikkeling van de gemeentelijke websites. Het gaat voor Heerde om de volgende websites: www.heerde.nl en www.zorgvraagheerde.nl.

De taken en verantwoordelijkheden van de centrale webredactie staan beschreven in het beheerplan. De centrale webredactie bestaat uit medewerkers van de drie gemeenten met de functie van webredacteur, webregisseur of adviseur nieuwe media. Het beheer door de medewerkers richt zich primair op de websites van de eigen gemeente.

- De websites zijn ingericht op basis van het toptakenprincipe en zijn, waar mogelijk, vormgegeven volgens de huisstijl;
- De websites zijn digitaal toegankelijk en hebben een toegankelijkheidsverklaring;
- De websites beschikken over de volgende authenticatiemiddelen: DigiD, eIDAS en eHerkenning;
- De websites bieden een veilige omgeving voor het afnemen van producten en diensten, door o.a.
 - het maandelijks updaten van de de software van de website;
 - een beveiligde verbinding tussen de server en de bezoeker (te herkennen aan https);
 - gebruik te maken van de landelijke standaard voor DigiD en het daarvoor jaarlijks uitvoeren van een ICT-beveiligingsassessment DigiD. Jaarlijks leggen wij daar verantwoording over af via een zelfevaluatievragenlijst (ENSIA);
- De websites passen zich aan aan het formaat van 'elk' apparaat (pc, tablet, smartphone) en zijn geschikt voor de meest gebruikte browsers;
- De websites zijn bereikbaar via een modern IP-adres: IPv6;

- De content is (waar mogelijk) leesniveau B1;
- De websites worden gearchiveerd volgens de Archiefwet.

Publieksversie van de begroting op de gemeentepagina in huis-aan-huis blad.

Kwaliteit

De publieksversie van de begroting zal gepubliceerd worden in de Schaapskooi. Dit wordt jaarlijks herhaald.

Uitzenden van raads- en commissievergaderingen via de gemeentelijke website.

Kwaliteit

Het is de bedoeling om raads- en commissievergaderingen te streamen via de gemeentelijke website, zodat deze live gevolgd kunnen worden door de inwoners van onze gemeente. Dit project is gekoppeld aan de renovatie van het raadhuis. De gemeenteraad heeft hiervoor aanvullend budget beschikbaar gesteld. De verwachting is dat bij ingebruikname van het vernieuwde raadhuis dit gerealiseerd zal zijn, afhankelijk van de dan geldende corona-maatregelen.

Waar mogelijk digitale producten aanbieden en waar nodig inwoners helpen om digitale formulieren in te vullen.

Kwaliteit

Waar mogelijk producten online aanbieden, waar mogelijk formulieren als e-formulieren (online in te vullen en te verzenden formulieren) aanbieden en waar nodig inwoners helpen om e-formulieren in te vullen.

- De websites krijgen 10 keer per jaar een update van de software, zodat een veilige online omgeving wordt aangeboden, oplossingen voor bugs en nieuwe functionaliteiten sneller beschikbaar zijn;
- Het aantal e-formulieren op de websites is verder uitgebreid, met 5 structurele e-formulieren. Daarnaast worden e-formulieren ingezet voor tijdelijke aanvragen en aanmeldingen.
- DigiD, eIDAS en eHerkenning zijn als authenticatiemiddel beschikbaar;
- Voor de producten van Burgerzaken kan online aan afspraak worden ingepland, via de afsprakenmodule;
- Medewerkers publiekscentrum hebben zowel telefonisch als aan de informatiebalie mensen ondersteund bij het invullen van de e-formulieren;
- Door de implementatie van het nieuwe systeem voor burgerzaken is de basis gelegd voor verdere digitalisering richting inwoners maar bijvoorbeeld ook uitvaartverzorgers.

Wat willen we bereiken?

Algemene Plaatselijke Verordening/Drank- en Horecawet

- Onze Algemene Plaatselijke Verordening (APV) is duidelijk voor onze inwoners en handhaafbaar.
- Para-commerciële organisaties krijgen meer mogelijkheden om ontmoetingsmomenten voor gerelateerde activiteiten te organiseren, binnen de kaders van de drank- en horecawet, veiligheid en geluid.

Wat gaan we er voor doen?

Bij de actualisatie van de APV is het uitgangspunt dat de regels duidelijk zijn voor onze inwoners en handhaafbaar.

Kwaliteit

Elk jaar publiceert de VNG in de zomer een aanpassing van de Model APV met daarin verwerkt nieuwe wetgeving en jurisprudentie. Op 15 februari 2021 stelde de gemeenteraad een geactualiseerde versie van de Heerdese APV vast. Deze is op 1 maart 2021 in werking getreden. Er is hierin weer aansluiting gezocht bij de actualisatievoorstellen van de VNG die van toepassing zijn voor Heerde.

In overleg met para-commerciële (vrijwilligers)organisaties komen we tot een nieuw beleidskader voor ontmoetingsmomenten.

Kwaliteit

In 2020 is het compromis gesloten dat (sport)verenigingen twaalf maal per jaar in de kantine een clubgerelateerd feest/evenement mogen organiseren in het weekend. Privéfeesten zijn hiervan uitgezonderd en mogen niet georganiseerd worden.

Hierop is een uitzondering gemaakt voor MFC Vorchten.

In het voorjaar van 2021 wordt de mogelijkheid omgezet in een beleidsregel.

Door de coronapandemie hebben de verenigingen het eerste halfjaar van 2021 geen gebruik kunnen maken van deze mogelijkheid.

Uitvoering APV Gemeente Heerde 2017.

Kwaliteit

Ook in 2022 wordt binnen de kaders van het VTH-beleid **uitvoering gegeven** aan de vergunningverlening, het toezicht en de handhaving van de APV-taken.

Wat willen we bereiken?

Openbare orde en veiligheid

- Inwoners voelen zich veilig in onze dorpen. We hebben daarbij speciale aandacht voor de sociale veiligheidsgevoelens van kwetsbare inwoners, onder wie ouderen.

Wat gaan we er voor doen?

Beoordelen of de pilot buurtbemiddeling aan de verwachtingen beantwoordt en of continuïteit gewenst is.

In de pilot buurtbemiddeling werken politie, gemeente en Triada samen. Burenkwesties/burenruzies worden aan afgevaardigde van politie, gemeente en Triada voorgelegd en beoordeeld of deze voor buurtbemiddeling in aanmerking komt.

Kwaliteit

In 2020 zijn tien geschillen tussen buurtbewoners met buurtbemiddeling opgepakt. De meeste meldingen gaan over geluidsoverlast en geschillen over tuin, erf en grond. Het instrument voorziet daarmee in een behoefte en wordt in 2021 voortgezet.

Door laagdrempelig te komen tot een goed overleg kunnen veelal formele procedures worden voorkomen en relaties tussen burens worden hersteld. Mogelijk dat de vorm waarin buurtbemiddeling wordt aangeboden nog verder bewerkt moet worden om de resultaten op een hoger niveau te brengen. Dit gaat in samenspraak met Triada en politie.

Blijvende aandacht voor de aanpak van de overlast van drank- en drugsmisbruik.

Aanpak zowel preventief als ook repressief.

Alcohol: de gemeente Heerde sluit aan bij de integrale aanpak die de GGD in samenwerking met Tactus en Halt heeft ontwikkeld voor Heerde en Epe.

Drugs: we voeren een streng beleid als het gaat om het sluiten van woningen en bedrijven bij het aantreffen van meer dan gebruikershoeveelheden drugs in de woning of in andere panden. Uiteraard vervolgt de politie (justitie) het gebruik van drugs. Zij hebben goed zicht op de gebruikers en overlastlocaties worden in gezamenlijkheid met gemeente (sociaal domein, veiligheid) en Triada aangepakt.

Kwaliteit

De burgemeester heeft uitvoering gegeven aan het beleid om woningen en bedrijfspanden, waar productie of handel van drugs plaatsvindt, tijdelijk te sluiten. Begin 2021 is dit zogenaamde 'Damoclesbeleid' geactualiseerd. Ook is de APV in maart 2021 verder op dit punt aangescherpt. We proberen steeds meer zicht te krijgen op het drugsgebruik (met name de middelen GHB en Speed) in de gemeente. En hoe de samenwerking is tussen gemeente en andere partners en wat we meer en anders kunnen doen aan preventie. Derde kwartaal 2019 is gestart met een onderzoek door het Trimbosinstituut, dat eind 2020 is opgeleverd. Op basis van het onderzoek wordt een plan van aanpak gemaakt dat medio 2021 gereed is. Afhankelijk van beschikbaar gestelde financiën zal vervolgens aan dat plan uitvoering worden gegeven.

De mogelijkheden van social media benutten om overlastsituaties zichtbaar te maken.

Sociale media wordt meer en meer gebruikt om in te spelen op actuele thema's. Dit kan twee richtingen op werken. Gemeente kan actuele thema's inbrengen. Burger kan ook gemakkelijker 24/7 meldingen doen van schade/problemen in de openbare ruimte.

Kwaliteit

In 2020 is social media niet voor dit doel ingezet door de gemeente, maar wel door het politieteam.

De witte voetjesprojecten (doorgang door de wijk of bewoners hun huizen zorgvuldig afsluiten) willen wij voortzetten.

De witte voetjes is een preventieproject waarbij door agenten en boa's particuliere erven onaangekondigd worden geschouwd in hoeverre deze inbraak proof zijn. Dit gebeurt vaak in de donkere maanden van het jaar.

Kwaliteit

Als elk najaar de nachten langer worden neemt het aantal (pogingen tot) inbraak toe. In samenwerking met de politie wordt er daarom in deze periode het zogenaamde witte voetjes project uitgevoerd. Dit is een schouw/doorgang door de wijk of bewoners hun huizen zorgvuldig afsluiten. Wij continueren dit ook in 2021. In 2020 zijn er vanwege de coronapandemie geen projecten uitgevoerd. In 2021 lijkt het aantal woninginbraken nog gering. We starten het witte voetjes project op zodra het aantal woninginbraken daar aanleiding toe geeft.

Deelname aan Burgernet stimuleren door media te benutten om inwoners te informeren.

Deelname stimuleren door bestaande inwoners en nieuwe inwoners het bestaan van en de functie van Burgernet onder de aandacht te brengen.

Kwaliteit

In 2020 is periodiek aandacht besteed via sociale media en de Schaapskooi voor deelname aan Burgernet.

Door middel van publiekscampagnes inwoners activeren om drank- en drugsgebruik te signaleren.

Kwaliteit

Door middel van publiekscampagnes ook in 2021 inwoners activeren om drank- en drugsgebruik te signaleren.

Door middel van publiekscampagnes is in 2020 gevraagd aan inwoners om overlast als gevolg van het gebruik van drank en drugs tijdig te signaleren en dit te melden bij de politie.

Een structureel overleg leefbaarheid en veiligheid initiëren met betrokken partners.

Kwaliteit

Er is in 2019 gestart en in 2020 gewerkt met een periodiek 6-wekelijks overleg met portefeuillehouders zorg en veiligheid, ambtenaren en betrokken ketenpartners. Gelet op de meerwaarde zal dit ook in 2021 worden voortgezet, maar met een iets lagere frequentie.

Faciliteren en stimuleren van AttentieBuurtpreventie (Whatsapp) en samen met de wijkagent afspraken maken met de bewoners.

Straten, wijken en buurten hebben een eigen buurtpreventie app waarmee een oogje in het zeil wordt gehouden als het gaat om criminaliteit in de directe woon- en leefomgeving.

Kwaliteit

De gemeente heeft ook in 2020 de initiatieven rondom buurtpreventie gestimuleerd. De gemeente heeft initiatieven tot het oprichten van Whatsapp groepen met raad en daad bijgestaan door kennisdeling en het ophangen van preventieborden. Ook het gesubsidieerd ter beschikking stellen van preventiestickers, de koppeling met Burgernet, en een app waar de politie direct contact heeft met alle beheerders van de verschillende groepen zijn middelen die zijn ingezet. De gemeente Heerde kent inmiddels meer dan 30 van dergelijke WhatsApp groepen. We streven nog altijd naar meer whatsapp-groepen voor buurtpreventie, maar initiatieven moeten uit de samenleving komen. De gemeente ondersteunt deze vervolgens.

Ideeën van jongeren om de overlast te beperken worden beloond.

Kwaliteit

We zijn met jongeren in gesprek over hun behoeften voor tijdsbesteding en hangplekken. Deze behoefte is einde coronaperiode sterker naar voren gekomen. Er is op dit moment onvoldoende ambtelijke capaciteit om hier voortvarend mee aan de slag te gaan.

In overleg met onze boa's stevig inzetten op overlast op straat.

Naast het Handhavings Uitvoerings Plan (HUP), dat telkens voor een jaar wordt opgesteld, is er maar geringe capaciteit beschikbaar om ad hoc overlast situaties aan te pakken.

Kwaliteit

Er is in 2020 prioriteit gegeven, binnen de mogelijkheden, aan beperking van de overlast op straat. In 2020 is gestart met het meer projectmatig acteren op (opkomende) overlast situaties. Daar waar overlast wordt gemeld (bijvoorbeeld rondom scholen of horeca, bij hangplekken van jeugd, overlast door honden) wordt een plan van aanpak gemaakt en een rooster opgesteld om intensief aandacht te schenken aan de (opkomende) overlast. Door corona zijn de prioriteiten anders komen te liggen. In 2021 hopen we dit verder op te pakken.

In overleggen met de politie bepleiten we de zichtbare inzet van wijkagenten en een lokale politiepost.

De politie gebruikt ook sociale media om het werk en de bereikbaarheid van de politie en de wijkagenten kenbaar en zichtbaar te maken.

Kwaliteit

Er is een politiesteunpunt in MFA de Heerd. Hier kan op afspraak met de wijkagent gesproken worden. In 2021 zijn er weer twee wijkagenten voor Heerde, Veessen en Vorchten en een wijkagent voor Wapenveld.

Lokaal en in regionaal verband aandacht blijven houden voor ondermijning.

Ondermijning wordt bij politie, justitie en bij de gemeente(n) genoemd als één van de lokale en regionale veiligheidsprioriteiten.

Kwaliteit

Ondermijning is een prioriteit binnen het Integraal Veiligheidsbeleid 2020-2023. In het derde kwartaal van 2019 is er een ondermijningsbeeld voor de gemeente Heerde opgesteld.

In 2021 wordt een plan van aanpak voor de komende jaren vormgegeven. Er zijn stappen gezet om tot een periodiek lokaal overleg te komen tussen gemeente, veiligheidspartners en RIEC. Gemeente Heerde sluit zich in 2021 aan bij Meld Misdaad Anoniem en krijgt dan ook meldingen voor deze gemeente ter inzage.

Veroorzakers van vernielingen worden uitgenodigd voor een gesprek met de burgemeester.

Betreft (moedwillige) vernielingen in de openbare ruimte .

Kwaliteit

Als de veroorzaker van een vernieling bekend wordt, kan op vrijwillige basis een gesprek plaatsvinden.

Wat willen we bereiken?

Brandweer

- De opkomsttijd van de brandweer is gemeentebreed geborgd en de (vrijwillige) brandweermensen kunnen hun werk naar behoren doen.

Wat gaan we er voor doen?

Bij de VNOG de belangen van de vrijwillige brandweermensen en instandhouding van het duikteam behartigen.

Kwaliteit

In het perspectief van de financiële situatie van de VNOG besloot het Algemeen Bestuur van de VNOG begin 2020 om de beschikbaarheid van mensen en materieel binnen haar werkgebied te veranderen en te ontwikkelen. Binnen de regio wordt daarvoor materieel herplaatst dan wel opgeheven. Daarbij geldt het principe dat niet wordt ingeleverd op de veiligheid (aanrijtijden). Doel hiervan is om tot een sluitende begroting te komen, zonder dat dit leidt tot hogere bijdragen voor de aangesloten gemeenten.

In die zin lag ook de keuze voor het in stand houden van slechts één vrijwillig duikteam in de veiligheidsregio voor. Een onafhankelijke adviescommissie heeft op basis van een onderzoek dat was gericht op risicobeeld, toekomstbestendigheid, incidentgegevens en maatschappelijke impact geadviseerd om als standplaats voor het enige duikteam in de regio te kiezen voor Harderwijk en daarmee het duikteam Heerde op te heffen. Dit advies is in 2020 door het AB van de VNOG overgenomen en conform besloten, wat dan ook (op de wat langere termijn) het einde voor het duikteam in Heerde betekent.

Brandweerkazernes in Heerde en Wapenveld in stand houden en de huidige inspanningen voor onze (vrijwillige) brandweermensen continueren.

Kwaliteit

Op 15 januari 2020 stelde het Algemeen Bestuur van de VNOG de Toekomstvisie vast waarbinnen het in stand houden van de brandweerkazernes in zowel Heerde als Wapenveld gegarandeerd is. Wel is ingeleverd op materieel, maar de VNOG garandeert handhaving van het huidige veiligheidsniveau. De komende jaren wordt gewerkt aan de uitvoering van diverse bestuursopdrachten binnen de kaders van de visie. Dit op basis van een begroting met daarin investeringen en besparingen die gefaseerd worden uitgevoerd. Door de coronacrisis heeft in 2020 de uitvoering van een paar opdrachten vertraging opgelopen. Het belang van lokale betrokkenheid en nabijheid van de brandweer blijven we benadrukken vanuit het uitgangspunt dat de wettelijke aanrijtijden blijvend moeten worden gerealiseerd.

Op 14 december 2020 stemde de gemeenteraad in met deelname aan een werkgeversvereniging door de Veiligheidsregio Noord- en Oost Gelderland (VNOG). Deze zal namens de veiligheidsregio's overleggen met de vakbonden over de toekomstige arbeidsvoorwaarden voor beroepspersoneel en brandweervrijwilligers. Dit als gevolg van de inwerkingtreding van de Wet normalisering rechtspositie ambtenaren.

Het voornemen is om de brandweerkazerne in Wapenveld onder te brengen in de nieuw te realiseren MFA in Wapenveld zodat deze kazerne ook weer voldoet aan de eisen van deze tijd.

Op basis van een in 2021 vast te stellen huisvestingsvisie streeft VNOG naar uniform, efficiënt en veilig ingerichte brandweerkazernes die in eigendom van de gemeenten blijven.

Wat willen we bereiken?

Handhaving

- Regels zijn er voor iedereen. We handhaven het nakomen er van.

Wat gaan we er voor doen?

Handhaving op basis van het uitvoeringsprogramma Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving, (VTH).

De resultaten van het uitvoeringsprogramma VTH worden niet alleen in tijd en aantallen maar ook in effecten beschreven. De prioritering van het uitvoeringsprogramma wordt geadviseerd door de raadscommissie.

Kwaliteit

Onze richtlijn is de nota "Kaders voor de uitvoering van de VTH-taken 2019-2022". Deze nota is vastgesteld op 21 mei 2019. Jaarlijks wordt het uitvoeringsprogramma vastgesteld.

Net als in 2020 werd ook 2021 voorrang gegeven aan toezicht en handhaving ten dienste van het voorkomen van de besmetting van het coronavirus. Inzet is om in 2022 zonder de last van Corona, de reguliere en geplande handhaving volledig weer op te pakken en in te vullen.

Handhaving wanneer de toegankelijkheid van de openbare ruimte in gevaar komt.

Kwaliteit

Dit is als deeltaak opgenomen in het uitvoeringsprogramma voor de VTH-taken.

In de dorpscentra wordt in 2022 gericht handhavingscapaciteit ingezet op toezicht op de inrichting en toepassing van uitstallingen en (als die weer mogelijk zijn) terrassen. Bij beperking van de toegankelijkheid van de openbare ruimte door bijvoorbeeld de plaatsing van terrassen, uitstallingen en/of reclameborden wordt handhavend opgetreden. Ook voor 2022 wordt voor dit onderwerp toezichts- en handhavingscapaciteit geprogrammeerd en daarmee gereserveerd.

Handhaving wanneer sprake is van uitkeringsfraude.

Kwaliteit

Wij hebben structurele afspraken met de Sociale Recherche(SR) in Apeldoorn. Onze inkomensconsulenten en gespreksvoerders zijn alert op fraudesignalen en stemmen die af met de SR. In elke voorkomende situatie wordt een zorgvuldige afweging gemaakt of de inzet van de SR in deze situatie het juiste middel is.

Bestuur

Toelichting op product Bestuur

Het product Bestuur bestaat uit de subproducten college, raad, griffie en rekenkamerfunctie. Hoofdzakelijk gaat het hier om kosten voor salarissen en vergoedingen, opleidingen en representatie. Verder bestaat het product uit de volgende subproducten: (bestuurlijke) samenwerking, inclusief denken, internationale contacten, rechtsbescherming en communicatie.

Wat gaat het kosten?

Exploitatie	Realisatie 2020	Begroting 2021 (P+W)	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Lasten						
Bestuur						
506050 Communicatieplan	22.542	21.060	21.380	21.750	22.120	22.500
521000 Raad	293.518	300.470	302.278	309.140	315.570	323.030
521050 Griffie	161.863	153.505	169.779	173.630	177.240	181.440
521100 Rekenkamerfunctie	19.813	33.380	29.080	29.570	30.070	30.580
521150 College	1.186.641	667.672	663.125	673.830	682.710	692.220
521151 Reserve Corona	141.774	0	0	0	0	0
521300 Best. samenwerking	174.698	259.490	211.880	164.310	166.770	169.610
521350 Internationale contacten	0	1.810	1.840	1.870	1.900	1.930
521400 Rechtsbescherming	33.483	33.490	44.150	44.900	45.660	46.430
Totaal Bestuur	2.034.331	1.470.877	1.443.512	1.419.000	1.442.040	1.467.740
Totaal Lasten	2.034.331	1.470.877	1.443.512	1.419.000	1.442.040	1.467.740
Baten						
Bestuur						
521150 College	-53.631	0	0	0	0	0
Totaal Bestuur	-53.631	0	0	0	0	0
Totaal Baten	-53.631	0	0	0	0	0

Toelichting op de lasten en baten product Bestuur

Lasten

Het product Bestuur kent de volgende wijziging ten opzichte van de Meerjarenbegroting 2021-2024. Conform Voorjaarsnota 2021 / Perspectiefnota 2022-2025 is het budget van het product Bestuur verhoogd. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door een bijstelling op het budget rekenkamerfunctie.

521100 Rekenkamerfunctie

De rekenkamercommissie is een waardevol instrument voor de raad; om de rekenkamercommissie in staat te stellen de raad te dienen met rapporten moet het onderzoeksbudget structureel met **€9.000,-** worden verhoogd.

521300 Bestuurlijke samenwerking

Bij de begroting 2021 (dekkingsplan) is er voor de jaren 2021 en 2022 respectievelijk **€100.000,-** en **€50.000,-** extra budget beschikbaar gesteld voor 'samenwerking in de regio'.

Veiligheid

Toelichting op product Veiligheid

Het product Veiligheid bestaat uit de subproducten brandweer, crisisbeheersing, openbare orde en veiligheid, opvang huisdieren, APV, drank en horecawet en handhaving. De lasten op dit product hebben voor een groot deel betrekking op de brandweertaken in VNOG-verband. Daarnaast worden legesopbrengsten van de APV binnen dit product verantwoord.

Wat gaat het kosten?

Exploitatie	Realisatie 2020	Begroting 2021 (P+W)	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Lasten						
502020 Brandweergarage Heerde	50.357	62.033	72.613	63.253	63.923	64.603
502040 Brandweergarage Wapenveld	23.210	33.271	37.698	38.142	38.588	39.033
523000 Brandweer	985.018	908.550	1.013.110	1.030.340	1.047.860	1.065.670
523050 Crisisbeheersing	34.890	41.906	42.034	42.030	42.713	43.485
523100 Openbare orde & Veiligheid	170.481	210.848	129.877	130.383	132.444	134.718
523150 APV	151.400	153.654	257.068	255.643	261.012	267.276
523200 Drank- en horecawet	47.602	42.329	42.343	42.108	42.992	44.024
545150 Handhaving Bouwen	196.517	186.783	186.844	185.809	189.710	194.264
545300 Handhaving Milieubeheer	8.105	8.214	8.217	8.171	8.343	8.543
551300 Opvang huisdieren	6.656	20.560	20.870	21.220	21.580	21.950
Totaal Lasten	1.674.235	1.668.148	1.810.674	1.817.099	1.849.165	1.883.566
Baten						
523000 Brandweer	-13.803	-8.140	-8.260	-8.400	-8.540	-8.690

Exploitatie	Realisatie 2020	Begroting 2021 (P+W)	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
523100 Openbare orde & Veiligheid	0	-81.700	0	0	0	0
523150 APV	-18.577	-13.650	-13.850	-14.090	-14.330	-14.570
545150 Handhaving Bouwen	-15.500	0	0	0	0	0
Totaal Baten	-47.880	-103.490	-22.110	-22.490	-22.870	-23.260
Resultaat	1.626.355	1.564.658	1.788.564	1.794.609	1.826.295	1.860.306

Toelichting op de lasten en baten product Veiligheid

Lasten

Het product Veiligheid kent de volgende wijziging ten opzichte van de Meerjarenbegroting 2021-2024. Conform Perspectiefnota 2022-2025 zijn de lasten vanaf 2022 naar boven bijgesteld met respectievelijk **€40.000,-**, **€44.625,-** en **€59.469,-**. Hieronder volgt een toelichting op deze budgetbijstellingen.

502020 Brandweergarage Heerde

De constructie van de dakranden bij de brandweerkazerne moet worden hersteld; tevens ontbreekt de ladder- en dakvalbeveiliging. Deze kosten bedragen tezamen **€10.000,-** en kunnen worden gedekt uit de reserve gebouwen.

523000 Brandweer

Volgens de Programmabegroting VNOG 2022-2025 bedraagt de bijdrage van de gemeente Heerde in 2022 €975.000,-; de jaren erna worden deze kosten geïndexeerd. Voor 2022 e.v. betekent dit een bijstelling van respectievelijk **€14.000,-**, **€28.625,-** en **€43.469,-**.

523100 Openbare orde & Veiligheid

In verband met de toegenomen dienstkilometers voor toezicht en handhaving (uitbreiding capaciteit en corona) is een extra herkenbaar en als zodanig inzetbaar dienstvoertuig gewenst/ noodzakelijk. Het leasecontract hiervoor bedraagt **€6.000,-** op jaarbasis.

523150 APV

Met ingang van 2022 is de handhavingscapaciteit uitgebreid; de salariskosten worden naar dit subproduct doorberekend en veroorzaken de stijging t.o.v. vorige jaren.

551300 Opvang huisdieren

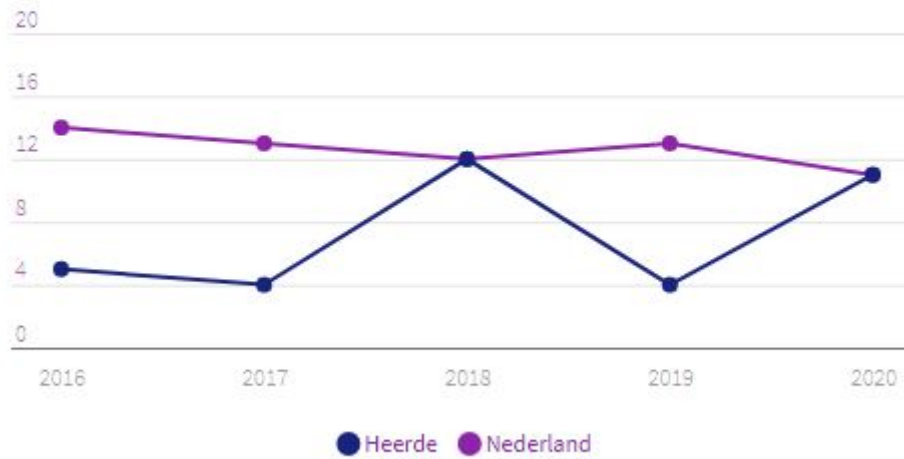
Vanaf januari 2021 wordt de opvang van huisdieren verzorgd door Stichting Regionaal Dierenverzorgingscentrum. De afrekening vindt plaats op basis van een jaarlijks vastgestelde inwonerbijdrage. Dit in tegenstelling tot voorgaande jaren waarbij werd afgerekend per opgevangen dier. De verwachte structurele meerkosten van deze aanpassing bedragen **€10.000,-**.

BBV-indicatoren programma Bestuur

BBV indicatoren

Verwijzingen Halt

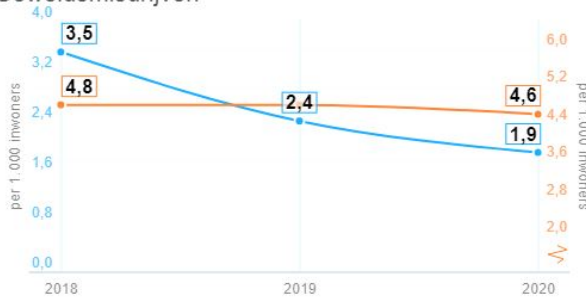
per 1.000 jongeren

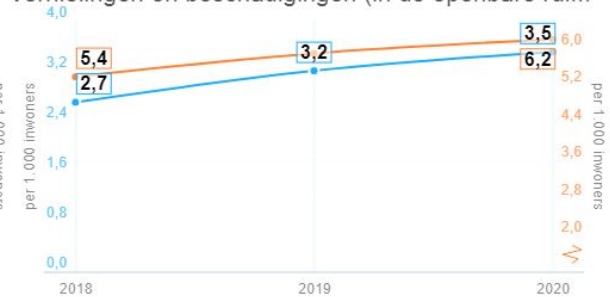
Halt | 2016 - 2020

Misdrijven - Heerde, per 1.000 inwoners

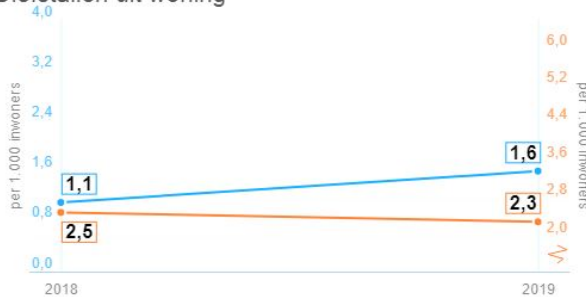
Geweldsmisdrijven

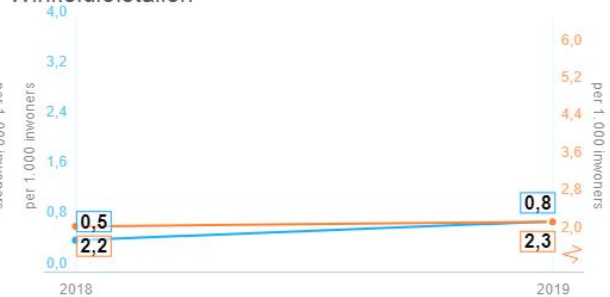
Vernielingen en beschadigingen (in de openbare rui...

Diefstallen uit woning

Winkeldiefstallen

● Heerde ● Nederland | ● De presentatie bevat: Geen waarde

CBS - Criminaliteit, CBS - Diefstallen | 2018 - 2020

2. Bedrijfsvoering

Toelichting op programma Bedrijfsvoering

De gemeente is een betrouwbare rentmeester van de publieke middelen. Uitgangspunt is dat de exploitatie op orde is om jaarlijks te kunnen voldoen aan de voorwaarde van een sluitende begroting. Naast financiën en de financiële uitvoering van het Grondbeleid, vallen onder dit programma de gemeentelijke organisatie, de accommodaties voor gemeentebestuur en ambtelijke organisatie, burgerzaken, het streekarchivariaat en de basisregistraties.

Collegeprogramma Bedrijfsvoering

Wat willen we bereiken?

Financiën

- Een gezonde financiële huishouding;
- Een evenwichtige schuldbestand, met nadruk op verlaging;
- Subsidies worden geïndexeerd onder voorwaarde van een sluitende gemeentelijke meerjarenbegroting.

Wat gaan we er voor doen?

Binnen het sociaal domein zijn de verplichtingen in beeld en zijn er afspraken over de wijze waarop de raad gebruik en kosten kan monitoren.

Kwaliteit

De afgelopen jaren is er een nieuwe berekeningswijze ontwikkeld voor de jaarlastbepaling Jeugd en Wmo. Deze gaat grotendeels uit van de daadwerkelijk gefactureerde kosten. Er wordt ingezet op het snel afstemmen met de zorgaanbieders wanneer afwijkingen worden geconstateerd.

De raad wordt twee keer per jaar geïnformeerd via een themabijeenkomst over de ontwikkeling van kosten en aantallen voorzieningen in het sociaal domein.

Kosten en ontwikkelingen worden op de gebruikelijke momenten in de p&c-cyclus gemonitord en gerapporteerd.

De dienstverlening van de gemeente (onder andere leges) is zoveel mogelijk kostendekkend.

Kwaliteit

Het kostendekkingspercentage van de legesverordening ligt op circa 97%. Bij de andere kostendekkende belastingen (begraafrechten, rioolheffing, afvalstoffenheffing) zijn 100% kostendekkende tarieven al jaren het uitgangspunt. In 2022 vindt aanpassing van de legesverordening plaats in verband met de inwerkingtreding van de Omgevingswet. Deze wet heeft aanzienlijke gevolgen voor de (soorten en aantallen) vergunningsplichtige activiteiten. Om die reden zal het huidige legesmodel voor kostendekking op de schop moeten.

De financiële risico's zijn inzichtelijk en er komt een midzomeranalyse

De financiële risico's worden middels de P&C-documenten inzichtelijk gemaakt en beheersbaar gehouden. Daarnaast vindt er frequent afstemming plaats omtrent de financiële uitputting van diverse grote/relevante budgetten. Zoals inmiddels gebruikelijk wordt de najaarsnota eerder opgesteld (september) zodat de noodzaak voor het opstellen van een midzomeranalyse hiermee is komen te vervallen. Ook voor het jaar 2022 wordt de P&C-planning hierop ingericht.

Kwaliteit

In samenspraak met de auditcommissie is de midzomeranalyse met ingang van 2020 afgeschaft. De najaarsnota zal hierdoor eerder in het jaar worden opgesteld en worden aangeboden aan de raad.

De lokale lastendruk stijgt in principe niet meer dan de inflatiecorrectie.

De lokale lastendruk is voor de begroting van 2022 geïndexeerd met een percentage van 1,5% conform inflatiecorrectie.

Kwaliteit

Voor 2020 is de lokale lastendruk met 1,4%, conform inflatiecorrectie, gestegen. Ook voor het jaar 2021 wordt de lastendruk alleen gecorrigeerd met het inflatiepercentage.

Inwoners met een minimuminkomen en geen vermogen komen in aanmerking voor kwijtschelding van gemeentelijke belastingen.

Kwaliteit

Inwoners met een inkomen op bijstandsniveau en zonder vermogen kunnen in aanmerking komen voor kwijtschelding. Inwoners die al eerder kwijtschelding kregen, worden via bestandsvergelijking met onder meer de Belastingdienst en het RDW automatisch getoetst of zij automatisch kwijtschelding kunnen krijgen. Kwijtschelding is mogelijk voor de onroerendezaakbelasting en voor de afvalstoffenheffing (vastrecht en maximaal 9 ledigingen). De kwijtscheldingsaanvraag moet worden ingediend bij het GBLT. Zij toetsen deze aanvraag aan de normen van de gemeente en van het waterschap, zodat inwoners slechts één formulier hoeven in te vullen.

Inzetten op versterking van de financiële positie van de gemeente om tegenvallers op te kunnen vangen en noodzakelijke investeringen te kunnen doen.

Kwaliteit

Het jaar 2020 is afgesloten met een positief jaarrekeningresultaat; een deel hiervan is toegevoegd aan de algemene reserve. Ook voor het meerjarenperspectief 2021-2024 is een structureel sluitende begroting gepresenteerd. Voorwaarde hierbij is wel dat de vastgestelde bezuinigingen worden gerealiseerd. Periodiek zal de raad geïnformeerd over de voortgang van de te realiseren bezuinigingen.

Slim gebruik maken van financieringsmogelijkheden bij rijk en provincie om ambities in te vullen.

Kwaliteit

De financieringsmogelijkheden bij het rijk of provincie worden bij elk project uitvoering geanalyseerd en mogelijk aangesproken. De gemeentelijke organisatie is alert op de mogelijkheid tot het aanboren van (externe) financieringsbronnen.

Wat willen we bereiken?

Dienstverlening ambtelijke organisatie

- Onze gemeentelijke dienstverlening aan inwoners en ondernemers is vriendelijk, betrokken, adequaat, tijdig en deskundig.

Wat gaan we er voor doen?

De begrippen omgevingsbewust en ondernemend staan centraal in de gemeentelijke organisatie. De betekenis hiervan voor het dagelijks handelen en de dienstverlening aan inwoners en ondernemers is blijvend onderwerp van gesprek.

Doel van deze begrippen is dat onze gesprekspartner zich gehoord voelt en zo mogelijk tevreden wordt gesteld.

Kwaliteit

De afgelopen jaren is thematisch gewerkt aan de kernwaarden "omgevingsbewust en ondernemend". In de periode juni-december 2021 wordt de organisatieontwikkeling geëvalueerd. In juni heeft er een werkbelevingsonderzoek plaatsgevonden en in september wordt deze in gesprekken met de medewerkers geduid. De uitkomsten tezamen vormen het rapport "evaluatie organisatieontwikkeling" dat in het MT wordt besproken en met het college en de OR zal worden gedeeld. Op basis van de uitkomsten wordt een plan van aanpak gemaakt.

Duidelijkheid wat de rol van inwoners is bij inwoners- en overheidsparticipatie en de mogelijkheden die zij hebben.

Onze lokale Participatievisie vormt tezamen met de uitkomsten van het onderzoek van de Rekenkamercommissie naar inwonersparticipatie de basis voor een verdere toepassing van inwoners- en overheidsparticipatie.

Kwaliteit

Kern is dat elk participatietraject maatwerk is en daarom vooraf een helder en gedragen kader verlangd. Elk traject dat wij met inwoners willen lopen willen wij vooraf laten gaan door een startdocument (startnotitie, bestuursopdracht, plan van aanpak etc) waarin doelstelling, doelgroep, rolverdeling met betrekking tot dat traject is verwoord. Daarmee wordt vooraf duidelijkheid gecreeerd naar zowel bestuur als inwoners ter voorkoming van verkeerde verwachtingen en teleurstellingen. Ook wordt met dit startdocument de raad vooraf in positie gebracht zijn inhoudelijke input (publieke, maatschappelijke waarden) mee te geven waarbij tijdens het participatietraject rekening moet worden gehouden en waaraan de uitkomsten van het proces achteraf worden getoetst. Behalve de fysieke participatievormen, gebruiken we sinds 2021 ook het digitale platform CitizenLab.

Inwoners en ondernemers mogen rekenen op een ambtelijke organisatie die denkt in kansen binnen wet- en regelgeving en financiële mogelijkheden.

Onze visie "naar een omgevingsbewuste en ondernemende organisatie" is zodanig dat onze gesprekspartner zich gehoord voelt en zo mogelijk tevreden wordt gesteld.

Kwaliteit

Medewerkers :

- Stellen de klant centraal en weten wat dit voor hun werk betekent;
- Hebben het zelfvertrouwen, lef en durf om hierin ondernemend op te treden;
- Voelen eigenaarschap wat betreft hun werkzaamheden
- Kunnen zich met elkaar verbinden door het uitspreken van behoeftes waardoor het samenwerken wordt gestimuleerd

Dit is blijvend onderwerp van gesprek tussen leidinggevende en medewerker. De komst van de omgevingswet vraagt een doorontwikkeling naar "Ja, wat u vraagt kan, mits". Na de evaluatie organisatieontwikkeling (juni- dec 2021) wordt gekeken hoever we zijn en wat er nodig is om deze volgende stap te maken.

Inwoners en ondernemers mogen rekenen op een tijdige behandeling van hun (aan)vragen binnen de gestelde termijnen.

Kwaliteit

De bewaking van de juridische kwaliteit van al het handelen is, als een normaal onderdeel van de bedrijfsvoering, systematisch ingebed in de organisatie en de werkprocessen van de gemeente Heerde. Daarbij bieden wij structurele en duurzame waarborgen voor de juridische houdbaarheid van gemeentelijk handelen. Bij binnenkomst van aanvragen of vragen wordt binnen twee werkdagen een ontvangstbevestiging verstuurd. Afhankelijk van het type aanvraag/vraag wordt zo snel mogelijk binnen de gestelde termijn van de wet/servicenormen gereageerd. Lukt dit niet dan stellen wij de burger adequaat en tijdig hiervan op de hoogte.

Inwoners en ondernemers zijn, ook ambtelijk, altijd van harte welkom met hun vragen en ideeën.

Vragen en ideeën van inwoners en ondernemers worden serieus opgepakt door de organisatie.

Kwaliteit

Vragen en ideeën van inwoners en ondernemers worden serieus opgepakt door de organisatie. Daarnaast proberen wij op diverse manieren inwonersparticipatie te stimuleren en vorm te geven.

Transparante servicenormen van de gemeentelijke organisatie die inzichtelijk zijn voor inwoners en ondernemers.

Kwaliteit

De servicenormen moeten een reëel beeld geven over wat de burger of een bedrijf mag verwachten van de gemeente. In 2020 zijn de servicenormen over boekjaar 2019 geëvalueerd en zijn de servicenormen voor 2021 bepaald. Natuurlijk vraagt dit vervolgens ook aanpassing van de achterliggende processen om de realisatie van de servicenormen te borgen. In 2021 zal opnieuw een evaluatie (over de realisatie 2020) plaatsvinden, zodat de resultaten van de doorgevoerde verbeteringen bekeken kunnen worden. De servicenormen zijn beschikbaar op de website van de gemeente.

Wat willen we bereiken?

Personeel en Organisatie

- Een goede werkgever zijn en voldoende interne en externe uitdagingen bieden voor personele ontwikkeling en het opdoen van werkervaring.

- Investeren in onze medewerkers door hun ontwikkeling te koppelen aan de organisatiedoelen (investor in people).
- Onze personele samenstelling is een afspiegeling van de inclusieve samenleving en biedt ook plek aan mensen die (langdurig) werkloos zijn.

Wat gaan we er voor doen?

Actief deelnemen in de Talentenregio.

Binnen dit samenwerkingsverband hebben in 2021 26 decentrale overheidsorganisaties samengewerkt aan werving, training, talentontwikkeling en loopbaanontwikkeling van personeel. Daarnaast werd kennis en ervaring uitgewisseld binnen het werkveld HRM.

Kwaliteit

Door gebruik te maken van de Talentenregio hebben we een groter bereik voor de werving van kwalitatieve medewerkers. Onderlinge mobiliteit tussen deelnemende organisaties wordt beter. Daarnaast kunnen medewerkers workshops, training en opleidingen volgen die met name gericht zijn op loopbaan- of persoonlijke ontwikkeling. Bij de werving van de trainees heeft Talentenregio ondersteuning geboden door hun ervaringen die al eerder opgedaan waren. De trainees hebben het ontwikkel- en opleidingsprogramma onder verantwoording van Talentenregio uitgevoerd. In 2021 zal hieraan een vervolg worden gegeven door het opnieuw werven van trainees, dan young potentials genoemd. De p&o-adviseurs hebben geparticipeerd in verschillende werkgroepen waardoor kennis en informatie van/voor andere gemeenten is uitgewisseld. Gezamenlijk is aan grotere p&o thema's gewerkt. Ook hebben medewerkers deelgenomen aan diverse trainingen en workshops die werden georganiseerd door Talentenregio. Medewerkers kregen en krijgen de kans hun talenten volop te ontdekken, benutten en ontwikkelen en doen daardoor met plezier en bevoegenheid hun werk.

Bij vacatures benadrukken dat wij een inclusieve organisatie (willen) zijn.

Inclusie is meedoen en er voor zorg dragen dat de personele samenstelling een afspiegeling is van een inclusieve samenleving. Ook voor bijvoorbeeld langdurig werklozen en arbeidsongeschikten. Minimaal willen we voldoen aan de quotum regeling.

Kwaliteit

Bij werving en selectieprocedures is benadrukt dat wij dat wij een inclusieve organisatie willen zijn.

Bij elke vacature is de volgende tekst opgenomen:

'Wij geloven dat medewerkers het beste tot hun recht komen in een inclusieve werkomgeving waar respect, samenwerking en aandacht voor individuele kwaliteit en (talent)ontwikkelmogelijkheden voorop staan. We streven als organisatie naar een personele samenstelling die een afspiegeling is van de inclusieve samenleving'.

Als we de regels van de huidige quotum wetgeving volgen, voldoen we ruimschoots. Daarin zijn de medewerkers van Lucrato die werkzaam zijn in de buitendienst mee genomen, maar ook zonder deze medewerkers voldoen we aan de quotum normen.

De HR-visie voor de organisatie in praktijk brengen

Het realiseren van strategisch beleid op HR-gebied leidt onder andere tot goed werkgeverschap en ontwikkeling van personeel.

Kwaliteit

De HR-visie verwoordt de organisatievisie. Verschillende projecten zijn gerealiseerd. Waaronder de implementatie van een nieuw generiek functiewaarderingssysteem (HR21) en nieuw beschreven beleid aangaande de gesprekscyclus ('Het Goede Gesprek') en vitaliteit. Op strategisch niveau is het personeelsbestand tegen het licht gehouden waardoor (toekomstige) risico's inzichtelijk(er) zijn geworden. Verdergaande HR-digitalisering blijft een doorlopend speerpunt. ook in de afgelopen jaren zijn hierin diverse verbeterlagen gemaakt.

Investeren in jonge medewerkers.

Doel is om een betere balans te krijgen in de leeftijdsopbouw van het personeelsbestand, nieuwe dynamiek en het reduceren van kosten voor inhuur van externen.

Kwaliteit

Het beleid is erop gericht om de leeftijdsopbouw in balans te krijgen, daartoe is ook op strategisch niveau naar het huidige personeelsbestand gekeken. In 2018 is het generatiepact (jong voor oud) ingevoerd. Er zijn in 2019 6 trainees (22-28 jaar) geworven en aan de slag gegaan binnen de gemeente Heerde. In 2019 zijn onder andere hierdoor de kosten voor externe inhuur fors gedaald. In 2020-2021 zijn de 6 trainees uitgestroomd: vier trainees hebben intern een formatieplek bemachtigd en twee trainees hebben vrijwillig gekozen voor vertrek.

In 2021 is besloten een nieuwe wervingsronde te houden en 5 trainees (vanaf heden noemen we ze young potentials) te werven voor verschillende plekken binnen de organisatie. Deze 5 young potentials zijn inmiddels aan de slag en zullen in ieder geval twee jaar voor de gemeente Heerde actief zijn in combinatie met een opleidings- en ontwikkeltraject. bij Talentenregio. Daarnaast hebben bijna alle medewerkers die aan de voorwaarden voldoen gebruik gemaakt van de generatiepact regeling. Deze regeling is in 2021 geëvalueerd en verlengd tot 1 januari 2022.

Jong talent vasthouden en zorgen dat wij ook een aantrekkelijke woongemeente voor hen zijn.

We willen een goede, moderne werkgever zijn die ontwikkeling stimuleert. In het verlengde van investeren in jonge medewerkers stellen we ons de vraag: hoe zorgen we ervoor dat jonge medewerkers zich uitgedaagd blijven voelen, binnen onze kaders, en wat is daar exact voor nodig. In het verlengde van de HR-visie is beleid ontwikkeld wat bijdraagt aan het zijn van een moderne en inspirerend werkgever waarvoor het aantrekkelijk is om te werken.

Kwaliteit

Hiervoor kan aangesloten worden bij de uitgangspunten van de HR-visie en het investeren in jonge medewerkers. Voor ons als gemeente is het essentieel rekening te houden met vergrijzing, ook in het personeelsbestand. De gemiddelde leeftijd is, onder andere door de trainee-pool, gedaald. We geven young potentials een kans en stimuleren zoveel mogelijk ontwikkeling naar gelang de behoeften en ontwikkelingen. De afgelopen jaren hebben we structureel de behoeften in kaart gebracht en waar nodig geanticipeerd. Zodra medewerkers bijna met pensioen gaan wordt op tijd bekeken of er een (jonge) medewerker aan te koppelen valt die de kennis overgedragen kan dragen zodat dit niet verloren gaat.

Onderzoeken of het mogelijk is om vacatures tegelijkertijd voor de doelgroep (mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt) en bij de Talentenregio uit te zetten.

Voldoen aan de quatum regelgeving. Een gemeente willen zijn die ook mensen met afstand tot de arbeidsmarkt kansen biedt.

Kwaliteit

Interne vacatures zijn bij de Talentenregio uitgezet. Daarnaast hebben wij specifiek aan mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt gevraagd te reageren op vacatures.

Wat willen we bereiken?

Inkoop

- Duurzaam en circulair inkopen.
- We verwachten social return on investment en maatschappelijk verantwoord ondernemerschap van de markt.
- Binnen de wettelijke aanbestedingsregels worden lokale ondernemers uitgenodigd en hebben daardoor een kans om mee te doen.

Wat gaan we er voor doen?

Bij aanbestedingen worden lokale/regionale ondernemers de mogelijkheid tot deelname geboden. We benutten de inkoopkaders ten volle en laten het aan lokale ondernemers over om zich zo te organiseren, dat zij de dienst of het werk uit kunnen voeren.

Kwaliteit

We hebben waar mogelijk, binnen de wettelijke kaders, rekening gehouden met lokale en regionale ondernemers en het MKB. Uitgangspunt is dat alle ondernemers gelijke kansen moeten krijgen zonder dat dit mag leiden tot enigerlei vorm van discriminatie van ondernemers.

We geven hieraan invulling door waar mogelijk gebruik te maken van percelen in aanbestedingen, administratieve lasten te verminderen en het voorkomen van onnodig zware geschiktheids-, selectie en gunningscriteria.

Daarnaast houden we rekening met lokale ondernemers door, bij onderhandse aanbestedingen, waar mogelijk minimaal één offerte bij lokale ondernemers aan te vragen. Lokale ondernemers zijn ondernemers gevestigd in de gemeenten Heerde, Hatterm en Oldebroek.

Binnen de wettelijke kaders is er de mogelijkheid om opdrachten/contracten bij Lucrato in te besteden.

Ook is bij aanbestedingen invulling gegeven aan Social Return.

Bij bouwprojecten van de gemeente is het een voorwaarde om leerling bouwplaatsen in te richten en uit te voeren.

Door de toepassing van Social Return willen we kansen bieden aan mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Het doel is hierbij om zoveel mogelijk mensen die zonder re-integratiesteun niet of moeilijk aan het werk komen, aan werk of werkervaring te helpen. Het kan hierbij gaan om arbeids-, stage-, proef- of leerwerkplaatsen. De toepassing van Social Return mag niet leiden tot verdringing van arbeidsplaatsen.

Kwaliteit

Bij opdrachten tot bouw of verbouw van een substantiële omvang heeft de gemeente de voorwaarde gesteld tot het inrichten van een leerling bouwplaats. Datzelfde geldt wanneer sprake is geweest van subsidieverlening voor bouw of verbouw van een substantiële omvang.

Eind 2019 is een actieplan maatschappelijk verantwoord inkopen gereed.

Kwaliteit

Een actieplan maatschappelijk verantwoord inkopen zal in 2021 opgesteld worden. Het was de bedoeling dit in 2020 te realiseren, maar dit heeft vertraging opgelopen.

Er worden zo veel mogelijk fairtrade producten ingekocht en duurzame materialen gebruikt.

Kwaliteit

We willen als gemeente een voorbeeldrol hebben op het gebied van fairtrade. We onderzoeken en verkennen de voorwaarden en haalbaarheid om fairtrade producten in te kopen. Daarbij bekijken we welke productgroepen hiervoor in aanmerking komen. We willen als gemeentelijke organisatie voldoen aan het fairtrade imago om vervolgens ook winkels, bedrijven en maatschappelijke organisatie in de gemeente te stimuleren.

In 2019 is een werkgroep gestart om Fairtrade gemeente te gaan worden. Doelstelling is om begin 2021 dit te realiseren, al heeft COVID-19 voor vertraging gezorgd. Daarnaast worden intern steeds meer keuzes gemaakt om Fairtrade of Cittaslow producten in te kopen.

Eén van de doelstellingen van ons inkoopbeleid is bijdragen aan het creëren van maatschappelijke waarde. We willen als gemeente een voorbeeldrol hebben. Ons inkoopbeleid is daarom gericht op zoveel mogelijk duurzaam en circulair inkopen, waarbij we participeren in samenwerkingsverbanden en de mogelijkheden in de Cleantech regio verkennen. We passen in aanbestedingen de duurzaamheidscriteria van PIANOo toe.

Daarnaast kopen we zoveel mogelijk in bij marktpartijen die maatschappelijk verantwoord ondernemen. Hieronder wordt verstaan dat een ondernemer elke vorm van dwangarbeid verwerpt en de regelgeving van de Verenigde Naties over mensenrechten en de rechten van kinderen respecteert.

Wat willen we bereiken?

[Basisregistratie/ Informatisering/ elektronische dienstverlening](#)

- Kwalitatief hoogwaardige digitale dienstverlening.
- Data- en gegevensbeheer zijn op orde en worden veilig beheerd.

Wat gaan we er voor doen?

Basisregistratie Grootchalige Topografie (BGT) is voor iedereen beschikbaar.

Kwaliteit

De Basisregistratie Grootchalige Topografie, de BGT, is de geometrische database van de objecten die in de fysieke leefomgeving voorkomen. De BGT is openbaar en voor iedereen te raadplegen. Voor bepaalde objecten is de gemeente verantwoordelijk, wij zijn daarvoor bronhouder van de BGT. Voor 2021 en 2022 is het beheer tijdelijk extern geregeld om zo grip te houden op de actualiteit in de kaart. Het beheer van de BGT wordt in de loop van 2021 of begin 2022 intern geregeld. Een koppeling met het softwarepakket voor beheer openbare ruimte maakt deel van de invoering. Op die manier wordt het 'centraal' beheer van geometrie nog beter benut.

Data gedreven werken door informatie uit internet en sociale media te halen.

Kwaliteit

Informatie uit internet en sociale media kunnen ontwikkelingen signaleren waarop de gemeente kan/moet inspringen. Social media wordt met tooling gevoed, gevolgd en beantwoord. Het monitoren van social media om daar signalen uit op te pikken is in ontwikkeling.

De data die wij generen, beheren en delen is volledig, betrouwbaar en geïntegreerd voor alle taakvelden, eenvoudig benaderbaar voor inwoners, ondernemers en organisaties en uitwisselbaar met andere (semi)overheden.

Kwaliteit

Het stelsel van basisregistraties wordt verplicht door de gemeente gebruikt. Het is een belangrijke taak om de kwaliteit van deze data op orde te brengen en te houden. Ook andere instanties maken gebruik van deze gegevens. De toepassing van gegevensmanagement en gegevensbeheer is een belangrijke voorwaarde hiervoor. Door voor de gegevenssets verantwoordelijken binnen de ambtelijke organisatie aan te wijzen en hen te ondersteunen in het beheer en de samenhang van de data wordt de borging van de kwaliteit bij de bron belegd. De ontwikkelingen richting de SOR, de Samenhangende Objecten Registratie worden nauwlettend in de gaten gehouden. Ook deze ontwikkeling is bedoeld om de gegevens op één plaats te registreren en op meerdere plaatsen te gebruiken.

De digitale agenda 2020 als leidraad volgen.

Kwaliteit

De digitale agenda 2020 van de VNG is opgegaan in het programma GGU van VNG Realisatie. Deze vormt de leidraad voor de samenwerking op het vlak van techniek en informatie tussen de gemeenten. De onderwerpen uit de Digitale Agenda 2020 zijn geïntegreerd in het jaarprogramma van de Gezamenlijke Gemeentelijke Uitvoering (GGU) van VNG Realisatie. De GGU geeft de richting aan waarin de gemeenten gaan bewegen. De gemeente-eigen initiatieven en de actuele ontwikkelingen in de informatiesamenleving en de Common Ground activiteiten van de VNG worden continue op elkaar afgestemd.

Naleven van de Algemene Verordening Gegevensbescherming en privacy wetgeving.

Kwaliteit

In 2021 is de bewustwording in de organisatie verder uitgebouwd voor de onderwerpen gegevensbescherming en privacy. Dat is in de vorm van e-learning aangeboden aan de medewerkers. Vooral de bewustwording van de medewerkers speelt namelijk een

belangrijke rol in het succesvol naleven van de wetgeving. Daarom is er blijvend veel aandacht voor ondersteunen, informeren en enthousiasmeren. Tevens is er op diverse gebieden beleid (verder) ontwikkeld op het vlak van informatieveiligheid. De inzet van de Privacy Officer (PO), de Functionaris Gegevensbeschermmer (FG) en van de Concern Information Security Officer (CISO) hebben hier positief aan bijgedragen.

Ons zaakstelsel is efficiënt en toegerust voor de (digitale) dienstverlening.

Kwaliteit

De voorbereidingen voor het implementeren van het nieuwe zaakstelsel zal in 2022 doorlopen. Er zijn H2O brede uitgangspunten voor het nieuwe zaakstelsel gedefinieerd. Samen met de andere H2O gemeenten werken we aan het zaakgericht vormgeven van onze processen. Hiermee verhogen we de efficiency, dienstverlening en beheerbaarheid van deze processen.

Samenwerken met ketenpartners in de uitwisseling van gegevensbeheer.

Kwaliteit

Het uitwisselen van gegevens met ketenpartners neemt nog steeds toe. Niet alleen via bestandsuitwisseling maar juist via koppelingen. Bij de uitgevoerde en nog uit te voeren projecten is de veiligheid, gebruik van standaarden en rechtmatigheid van deze data uitwisseling dan ook expliciet meegenomen. Het uitwisselen van gegevens leggen we ook vast in de vorm van een verwerkersovereenkomst: wie krijgt voor welk doel welke gegevens van de gemeente ten behoeve van welke verwerking. Het gebruik van verwerkersovereenkomsten neemt toe, dit om heldere afspraken met onze partners te maken en zo datalekken te voorkomen.

Waar nodig optimaliseren van de (digitale) dienstverlening aan inwoners en ondernemers.

Kwaliteit

Waar mogelijk wordt naast het fysieke kanaal ook een digitale mogelijkheid geboden voor het aanvragen van een dienst, bijvoorbeeld via de website conform de visie op dienstverlening van de gemeente Heerde.

Nog steeds neemt het aantal diensten dat digitaal aangevraagd/afgenomen kan worden toe. Ook is de website aangepast om bedrijven nog beter te kunnen bedienen. Naast DigiD voor burgers kan er door bedrijven nu ingelogd worden via E-Herkenning. Het zaakstelsel wordt in 2022 aanbesteedt en zal het digitaal werken optimaal ondersteunen via resultaatgerichte processen. Daardoor wordt de informatiestroom van een zaak bewaakt, kan de voortgang van een zaak gemonitord worden en kan die voortgang gedeeld worden met alle belanghebbenden. Denk hierbij aan een koppeling met MijnOverheid of persoonlijke internetpagina (PIP) voor inwoners.

Wat willen we bereiken?

Overhead (gemeentebestuur en ambtelijke organisatie)

- Het raadhuis is toekomstbestendig functioneel bruikbaar en energetisch duurzaam in gebruik, binnen de mogelijkheden van het bestaande pand.
- Waar mogelijk vindt aanbesteding plaats op basis van het principe van circulariteit.

Wat gaan we er voor doen?

Besluiten welke maatregelen genomen moeten worden om het raadhuis toekomstbestendig functioneel bruikbaar en energetisch duurzaam in gebruik te maken.

Basis voor de uitvoering in 2021 en 2022 vormt de zogenaamde aannemingsovereenkomst die in 2020 door aannemer en gemeente wordt ondertekend.

Kwaliteit

Door de grote inzet vanuit de kant van de aannemer en installateur heeft de oplevering voor de bouwvakantie 2021 plaatsgevonden. Na het inhuizen van de roerende goederen en het inrichten van de werkplekken door de I-dienst is het toekomstbestendige raadhuis begin september 2021 in gebruik genomen.

Financiën

Toelichting op product Financiën

Het product Financiën bestaat uit de subproducten accountantskosten, belastingen en diverse saldi.

Wat mag het kosten?

Exploitatie	Realisatie 2020	Begroting 2021 (P+W)	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Lasten						
531000 Accountantskosten	141.230	80.000	81.200	82.580	83.980	85.410
531751 Reserve Precariobelasting	879.908	1.008.310	0	0	0	0
531850 Saldo voor bestemming	0	64.402	0	0	0	0
531900 Saldo na bestemming	2.575.230	0	0	0	0	0
Totaal Lasten	3.596.368	1.152.712	81.200	82.580	83.980	85.410
Baten						
531450 Reserve investeringen en eigen vermogen	-51.579	-85.500	-65.948	-66.402	-66.862	-67.328
531901 Reserve saldo na bestemming	-608.000	-398.000	0	0	0	0
Totaal Baten	-659.579	-483.500	-65.948	-66.402	-66.862	-67.328
Resultaat	2.936.789	669.212	15.252	16.178	17.118	18.082

Toelichting op de lasten en baten product Financiën

Lasten

53100 Accountantskosten

De accountantscontrole is in 2020 opnieuw aanbesteed voor de boekjaren 2021 t/m 2024. Dit leidt tot een structurele verhoging van **€5.490,-** (Perspectiefnota 2022-2025).

531751 Reserve Precariobelasting

Met ingang van het jaar 2022 mag er geen precariobelasting meer worden gegeven, hierdoor kan er geen geld meer aan de algemene reserve Grondbedrijf worden toegevoegd.

Uitvoering Grondbeleid

Toelichting op product uitvoering Grondbeleid

Het voeren van grondexploitaties.

Wat mag het kosten?

Exploitatie	Realisatie 2020	Begroting 2021 (P+W)	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Lasten						
539000 Grondbeleid	4.533	71.217	51.178	45.305	58.527	48.499
539014 Complex Ind.terrein Eeuwlandseweg noord	37.793	0	0	0	0	0
539015 Complex ind.terrein Eeuwlandseweg zuid	19.451	0	0	0	0	0
539018 Complex Ossenkamp 1	0	0	0	0	0	0
539026 Gebiedsontwikkeling Veldweg	302.706	0	0	0	0	0
539027 Complex Bovenkamp 2	817.652	0	0	0	0	0
539028 Complex De Kolk	836.107	0	0	0	0	0
539034 Complex Wezeweg 4	245.223	0	0	0	0	0
539100 Grondexpl. niet bedrijventerreinen	15.515	16.572	14.088	14.412	14.714	15.067
Totaal Lasten	2.278.981	87.789	65.266	59.717	73.241	63.566
Baten						
539000 Grondbeleid	0	-325.970	-303.251	-298.304	-312.051	-303.160
539014 Complex Ind.terrein Eeuwlandseweg noord	-37.793	0	0	0	0	0
539015 Complex ind.terrein	-4.694	0	0	0	0	0

Exploitatie	Realisatie 2020	Begroting 2021 (P+W)	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Eeuwlandseweg zuid						
539018 Complex Ossenkamp 1	0	0	0	0	0	0
539026 Gebiedsontwikkeling Veldweg	-419.327	0	0	0	0	0
539027 Complex Bovenkamp 2	-917.804	0	0	0	0	0
539028 Complex De Kolk	-807.515	0	0	0	0	0
539034 Complex Wezeweg 4	-244.175	0	0	0	0	0
Totaal Baten	-2.431.308	-325.970	-303.251	-298.304	-312.051	-303.160
Resultaat	-152.328	-238.181	-237.985	-238.587	-238.810	-239.594

Toelichting op de lasten en baten product uitvoering Grondbeleid Algemeen

539000 Grondbeleid

Voor Grondbeleid wordt voor de komende jaren een positief exploitatieresultaat van **€200.000,-** geraamd. Daarnaast maken de overheadkosten (ruim **€38.000,-** jaarlijks) onderdeel uit van het resultaat. De geraamde uitgaven bestaan uit salaris- en rentekosten.

Burgerzaken

Toelichting op product Burgerzaken

Burgerzaken draait om mensen en in de eerste plaats om hun identiteit. Met hun identiteit hebben burgers recht op allerlei voorzieningen en diensten van de overheid. Burgerzaken vervult de rol van 'poortwachter' door het vaststellen en vastleggen van de identiteit bij geboorte of bij binnenkomst van elke nieuwe inwoner van de gemeente. Daarnaast is Burgerzaken door de afgifte van reis- en rijdocumenten een belangrijke speler in de keten van identiteitsvaststelling, identiteitscontrole en identiteitsbescherming.

Wat mag het kosten?

Exploitatie	Realisatie 2020	Begroting 2021 (P+W)	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Lasten						
525000 Burgerzaken	251.361	311.007	316.962	324.039	330.698	338.379
525050 Secretarieleges	55.754	76.930	78.080	79.410	80.760	82.130
525100 Verkiezingen	10.495	24.090	24.450	24.870	25.290	25.720
525150 Vaccinatie & doodschouw	7.618	12.070	12.250	12.460	12.670	12.890
Totaal Lasten	325.228	424.097	431.742	440.779	449.418	459.119
Baten						
525050 Secretarieleges	-183.287	-230.290	-233.740	-237.720	-241.760	-245.870
Totaal Baten	-183.287	-230.290	-233.740	-237.720	-241.760	-245.870
Resultaat	141.940	193.807	198.002	203.059	207.658	213.249

Toelichting op de lasten en baten product Burgerzaken

Voor het product Burgerzaken zijn er geen financiële mutaties te vermelden voor de Programmabegroting 2022-2025.

Basisregistratie

Toelichting op product Basisregistratie

Gemeente Heerde is (wettelijk) verplicht haar informatievoorziening te baseren op het stelsel van basisregistraties. Basisregistraties borgen een eenmalige invoer en meervoudig gebruik van gegevens. De meest bekende zijn de basisregistraties Personen (BRP), adressen en gebouwen (BAG), basisregistratie WOZ en de basisregistratie voor bedrijven (NHR). In deze basisregistraties staan de algemene gegevens zoals persoonsgegevens, adressen en bedrijfsnamen. In applicaties gebruiken we deze basisgegevens en vullen die aan met taakspecifieke gegevens.

Wat mag het kosten?

Exploitatie	Realisatie 2020	Begroting 2021 (P+W)	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Lasten						
521450 Basisregistratie	53.403	75.780	56.320	56.940	57.570	58.200
Totaal Lasten	53.403	75.780	56.320	56.940	57.570	58.200
Resultaat	53.403	75.780	56.320	56.940	57.570	58.200

Toelichting op de lasten en baten product Basisregistratie

Voor het product Basisregistratie zijn er geen financiële mutaties te vermelden voor de Programmabegroting 2022-2025.

Streekarchivariaat

Toelichting op product Streekarchivariaat

De statische archieven van de drie gemeenten (Heerde, Epe en Hattem) zijn samengebracht in één bewaarplaats. Het streekarchief bevindt zich bij het gemeentehuis van Epe. De streekarchivaris voert ook beheertaken als behoudswerkzaamheden uit en verzorgt de inzagemogelijkheid in de studiezaal. Heerde heeft zitting in het bestuur van de gemeenschappelijke regeling. Tevens huurt de gemeente Heerde in Epe ruimte die aan de gestelde eisen voldoet voor het dynamische archief.

Wat mag het kosten?

Exploitatie	Realisatie 2020	Begroting 2021 (P+W)	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Lasten						
521550 Streekarchivariaat	65.096	68.024	89.254	90.664	92.094	93.544
Totaal Lasten	65.096	68.024	89.254	90.664	92.094	93.544
Resultaat	65.096	68.024	89.254	90.664	92.094	93.544

Toelichting op de lasten en baten product Streekarchivariaat

Lasten

521550 Streekarchivariaat

Bij de Voorjaarsnota 2021 is er **€21.000,-** afgeraamd van deze post omdat er nog geen gebruik is gemaakt van het e-depot. Hier is bij de oorspronkelijke begroting wel vanuit gegaan.

3. (Openbare) ruimte, ondernemen en wonen

Toelichting op programma (Openbare) ruimte, ondernemen en wonen

Dit programma gaat over duurzaamheid, het beheer en onderhoud van de openbare ruimte en het bos, ruimtelijke ontwikkelingen, economie, recreatie en toerisme en bouwen en wonen. Onder dit programma valt ook het opstellen van de omgevingsvisie, een instrument in het kader van de nog vast te stellen omgevingswet. Met het toepassing van uitnodigingsplanologie hebben we ons al voorbereid op deze wet. Onze rol bij ruimtelijke vraagstukken is daarmee veranderd. De omgevingsvisie maken we samen.

Collegeprogramma (openbare) ruimte, ondernemen en wonen

Wat willen we bereiken?

Leefbaar buitengebied

- Behoud van de kwaliteiten van het (agraris) landschap en leefbaarheid van de buitengebieden van de gemeente.

Wat gaan we er voor doen?

Bestaande agrarische bedrijven krijgen ruimte voor ontwikkelingen voor zover deze bijdragen aan het behoud en verbetering van de kwaliteit van het landschap en aan een schone en gezonde leefomgeving.

Onder voorwaarden ontwikkelingsruimte geven aan bestaande agrarische bedrijven.

Kwaliteit

Gericht op de ambities in de toekomstvisie geven we op basis van de structuurvisie 2025 via uitnodigingsplanologie uitvoering aan deze taakstelling. Onder de nieuwe Omgevingswet worden de toekomstige kaders voor ontwikkelingsmogelijkheden voor bestaande agrarische bedrijven opgenomen in de Omgevingsvisie.

We bereiden de gemeentelijke Omgevingsvisie voor met daar in een vitaal en leefbaar platteland.

Vanuit onze eerste analyse voor de Omgevingsvisie leggen we de focus op een circulair en natuurinclusief systeem met multifunctioneel en duurzaam landgebruik. In de Omgevingsvisie betrekken we de actuele ontwikkelingen van de agrarische sector.

De agrarische belangen en belangen van natuur en milieu mogen niet los van elkaar gezien worden. Wij overleggen hierover met bewoners en agrariërs.

Kwaliteit

In de voorbereidingen voor de gemeentelijke **omgevingsvisie** is een vitaal en leefbaar platteland een essentieel onderdeel.

Vanuit de eerste analyse leggen we de focus in de omgevingsvisie op een circulair en natuurinclusief systeem met multifunctioneel en duurzaam landgebruik. Bewoners en agrariërs worden in 2021 langs de weg van **participatie** betrokken.

Onze bermen houden we vrij van jonge opslag om de aantrekkelijkheid voor wild te verkleinen.

De bermen in het bosgebied worden vrij gehouden van jonge opslag. De aantrekkelijkheid voor wild wordt daardoor verkleind.

Kwaliteit

De bermen van wegen in het bosgebied houden wij vrij van jonge opslag.

We beheren bermen en slootkanten ecologisch en communiceren waarom we dat doen.

De kwaliteit van het landschap en de leefbaarheid van het buitengebied behouden door het uitvoering van ecologisch beheer van de bermen.

Kwaliteit

We hebben een inventarisatie van de vegetatie van de bermen met een advies naar ecologisch beheer. Voor uitvoering is verschraling noodzakelijk. Dit vraagt om ander materieel of externe inhuur. Hiervoor ontbreken momenteel de middelen en bestaand materieel is nog steeds bruikbaar.

We gaan duurzaam om met de natuurlijke kwaliteiten, onder andere door invulling te geven aan het bestaande landschapsontwikkelingsplan (LOP). Landschapsontwikkeling wordt onderdeel van de omgevingsvisie.

Kwaliteit

We gaan vanuit de ambities uit de toekomstvisie, de structuurvisie 2025 en het landschapsontwikkelingsplan (LOP) op een verantwoorde manier om met **natuur en landschap**. We sturen op het **behoud en op de ontwikkeling van de landschappelijke samenhang**.

In de voorbereiding voor de **omgevingsvisie** worden de landschappelijke en natuurlijke kwaliteiten van Heerde integraal opgenomen.

Vanuit de eerste analyse blijkt dat de kernkwaliteiten van Heerde (in casu het DNA van Heerde) onder andere tot uiting komen in de **diversiteit van het landschap**. Heerde kent een afwisseling van fraaie landschappen (Veluwe tot IJssel) met een rijke cultuurhistorie, die we koesteren. We leggen de focus in de omgevingsvisie dan ook op behoud en versterking van de landschappelijke kwaliteiten en het **inbedden van maatschappelijke opgaven** (energietransitie, biodiversiteit, circulariteit, compenserende maatregelen en natuurinclusief landgebruik).

We werken samen met andere partijen in de uitvoering van het klimaatadaptatieplan (waterrobuustheid en klimaatbestendigheid).

De effecten van klimaatverandering houden zich niet aan bestuurlijke grenzen. Deze samenwerkingsvorm past bij de regionale en lokale schaal van de opgave en de behoefte aan regionale samenwerking. Immers: in de trits weten-willen-werken zijn we samen sterker, kunnen we van elkaar leren én kunnen we samen slimmer investeren.

Kwaliteit

Het Regionaal Adaptatie Plan (RAP) wordt in 2022 uitgewerkt in maatregelen.

We werken samen met partijen in het project Hattemerpoort (inclusief herontwikkeling Ennerveld) en aan de visie Hoenwaard.

Hattemerpoort is een ecologische verbindingszone tussen Veluwe en IJsseluiterwaarden en Wapenveld en Hattem. Het provinciale project bestaat uit deelprojecten.

Voor investeringen in natuur en waterbeheersing in de Hoenwaard is behoefte aan een toekomstbeeld en aan duidelijkheid bij de bewoners van het gebied. De visie Hoenwaard 2030 voorziet daarin.

Kwaliteit

Het gebiedsproces Hoenwaard 2030 is er op gericht om samen met de omgeving de verschillende opgaven die in de Hoenwaard liggen op een goede manier een plek te geven. Om die reden werken verschillende betrokken overheden samen met ondernemers en bewoners uit het gebied. We werken toe naar een integraal gebiedsplan met zoveel mogelijk draagvlak.

We werken volgens de gedragscode bestendig beheer groenvoorzieningen, bosbeheer en natuurbeheer.

De gedragscode is geen wetgeving, maar is wel een hulpmiddel voor beheerders, eigenaren en aannemers om reguliere werkzaamheden uit te voeren zonder in strijd te handelen met Flora- en Faunawet.

Kwaliteit

De gemeente werkt volgens de gedragscode en geeft haar opdrachtnemers de verplichting om volgens de gedragscode te werken.

Wat willen we bereiken?

Openbare ruimte en mobiliteit

- Inwoners, ondernemers, bezoekers en toeristen kunnen rekenen op goed onderhouden en veilige wegen, fiets- en voetpaden en openbare ruimte, die voldoende verlicht zijn.
- Bij herinrichting wordt de openbare ruimte inclusief ingericht.

Wat gaan we er voor doen?

(Her)inrichting van de openbare ruimte vindt, in overleg met aanwonenden en ondernemers, plaats binnen de wettelijke kaders en het gemeentelijk beleid.

Inwoners worden uitgenodigd om mee te denken bij herinrichting van de openbare ruimte en worden betrokken bij onderhoud van de openbare ruimte.

Kwaliteit

De (her)inrichting van de openbare ruimte vindt in overleg met aanwonenden en ondernemers plaats binnen de wettelijke kaders en het gemeentelijk beleid

Bij herstructureringsprojecten in de openbare ruimte afwegen of auto's te gast kunnen zijn.

Kwaliteit

Het uitgangspunt dat auto's zo veel mogelijk te gast zijn botst in de praktijk vaak met de wens om zo snel mogelijk van A naar B te rijden. Bij herstructureringsprojecten wordt gezocht naar een zo goed mogelijke balans.

De beheerplannen voor de openbare ruimte zijn actueel.

Er zijn beheerplannen voor wegen (2018-2027), kunstwerken (2019-2027), speelvoorzieningen (2016-2020) en riolering (actualisatie van het Gemeentelijke Rioleringsplan eind 2021) en beleidsvisies voor openbare verlichting (2015-2025), bos (2020) en groen (2013-2018).

Kwaliteit

De beheerplannen en -visies voor de openbare ruimte vormen de basis voor de jaarlijkse (onderhouds)werkzaamheden.

De werkgroep Bereikbaarheid, Toegankelijkheid en Bruikbaarheid (BTB) van het Platform Gehandicaptenbeleid wordt standaard uitgenodigd voor advies bij herinrichtingsprojecten.

Optimaal gebruik van de openbare ruimte voor alle verkeersdeelnemers.

Kwaliteit

Bij reconstructie en/of herinrichtingsplannen wordt de werkgroep Bereikbaarheid Toegankelijkheid en Bruikbaarheid (BTB) van het Platform Gehandicaptenbeleid gevraagd om advies uit te brengen over de voorgenomen plannen.

Het Gemeentelijk Verkeers- en Vervoersplan (GVVP) actualiseren.

Kwaliteit

Het Gemeentelijk Verkeer en VervoerPlan (GVVP) wordt geactualiseerd en afgestemd op het regionale en landelijke ontwikkelingen van het Strategische Programma Verkeersveiligheid (SPV) 2030 met een risico gestuurde benadering.

Samen met de regiogemeenten bij de provincie aandringen op maatregelen op de kwaliteit van het openbaar vervoer op peil te houden en waar nodig te verbeteren.

Samen met de regiogemeenten bij de provincie aandringen om maatregelen te nemen om de kwaliteit van het openbaar vervoer peil te houden en waar nodig te verbeteren.

Kwaliteit

Samen met de regiogemeenten houden we een vinger aan de pols om de kwaliteit van het openbaar vervoer op peil te houden en waar nodig te verbeteren. Daar waar sprake is van maatregelen van de zijde van de provincie worden deze gevolgd en beoordeeld op de gevolgen voor onze gemeente. Waar nodig vragen wij aandacht voor de consequenties in onze gemeenten en dringen wij aan op aanpassingen.

De uitdaging is om technisch en financieel het busvervoer volledig zonder uitstoot van schadelijke stoffen te laten rijden bij het gelijk houden van het exploitatiebudget.

Samen met de regiogemeenten dringen we bij provincie en rijk aan op maatregelen om filevorming op de A50 te voorkomen.

Kwaliteit

Wij starten samen met de Cleantech Regio een ambtelijke en bestuurlijke lobby voor een betere doorstroming van het verkeer op de A50 tussen Zwolle en Apeldoorn.

Samen met inwoners, ondernemers en VVN inventariseren van verkeersonveilige situaties in de gemeente.

Een inventarisatie uitvoeren onder de inwoners, ondernemers en VVN over de verkeersonveilige situaties in de gemeente Heerde.

Kwaliteit

Samen met VVN , inwoners en ondernemer worden verkeersonveilige situatie geïnventariseerd. De inventarisatie maakt deel uit van het nieuwe Gemeentelijke Verkeer en Vervoer Plan (GVVP).

We staan open voor initiatieven die de beleefbaarheid van het Apeldoorns Kanaal stimuleren

Door de beleefbaarheid van het Apeldoorns Kanaal te stimuleren wordt het recreatieve product in de gemeente vergroot.

Kwaliteit

In 2021 zijn twee bruggen over het Apeldoorns kanaal vervangen waardoor de doorvaarthoogte wordt vergroot. Ook zijn deze bruggen voorbereid om in de toekomst beweegbaar te worden gemaakt als hiertoe zou worden besloten.

We vervangen bruggen wanneer ze afgeschreven zijn en de (verkeers)veiligheid in gevaar komt.

De bruggen in de gemeente Heerde worden vervangen op het moment dat de (verkeers)veiligheid in gevaar komt. In het beheerplan kunstwerken is de onderhoudsstaat van alle bruggen in beeld gebracht. Komende periode wordt het beheerplan geactualiseerd.

Kwaliteit

De bruggen worden vervangen op het moment dat de bruggen einde levensduur hebben. Op dit moment staan er geen bruggen hiervoor op de nominatie.

Wat willen we bereiken?

Omgevingsvisie

- Een integrale toekomstbestendige omgevingsvisie.

Wat gaan we er voor doen?

Uitvoering geven aan het plan van aanpak omgevingsvisie.

Kwaliteit

Samen werken we aan de omgevingsvisie.

Met dit als uitgangspunt leveren ambtenaren, partnerorganisaties en inwoners een bijdrage aan de totstandkoming van de **omgevingsvisie** van de gemeente Heerde. De eerste fase hebben we inmiddels afgerond. Dit betekent dat we veel informatie hebben verzameld over onze leefomgeving.

Ten eerste door goed te kijken actueel bestaand beleid.

Ten tweede door op verschillende momenten en op verschillende manieren onze partners en inwoners te bevragen wat zij belangrijk vinden voor onze leefomgeving.

Ondertussen ligt er een eerste concept van onze omgevingsvisie. Dit concept wordt voor advies voorgelegd aan de raadscommissie Ruimte van 29 juni 2021. Het concept wordt eveneens voor een reactie voorgelegd aan partners en inwoners in de maanden juni en juli 2021.

We passen uitnodigingsplanologie toe bij robuuste ontwikkelingen.

Kwaliteit

Heerde werkt vooruitlopend op de Omgevingswet met **uitnodigingsplanologie**.

Wat willen we bereiken?

Centra Heerde en Wapenveld

- Inwoners, ondernemers, bezoekers en toeristen vinden onze centra in Wapenveld en Heerde bruisend.

Wat gaan we er voor doen?

Besluitvorming over versterking van het centrum van Wapenveld met Hof van Cramer.

Realisatie van een multifunctionele accommodatie in het centrum van Wapenveld.

Kwaliteit

Op 5 oktober 2020 heeft de raad besloten om een voorbereidingskrediet beschikbaar te stellen van € 845.000,- voor een schetsontwerp, voorlopig ontwerp en een definitief ontwerp voor een volledig nieuwe multifunctionele accommodatie in Wapenveld bestaande uit een sporthal, brandweerkazerne, ruimte voor STIP en huidige Hof van Cramer inclusief de bibliotheek en (casco) de huisartsenpraktijk. Daarnaast wil woonstichting Triada een complex met minimaal 17 sociale huurappartementen realiseren. De afronding van deze fase wordt eind 2021 verwacht. Daarna zal begin 2022 besluitvorming plaatsvinden.

De gemeente participeert in de Nieuwe Winkelstraat (DNWS).

De gemeente wil in het centrum van Heerde samen met ondernemers en vastgoedeigenaren de winkelbeleving versterken. De Ondernemersvereniging Heerde is trekker; de gemeente participeert.

Kwaliteit

Begin 2019 is het "**Actieplan DNWS**" opgeleverd aan de Ondernemersvereniging Heerde (versie februari 2019) en is de stuurgroep DNWS met daarin betrokken stakeholders in het centrum (ondernemers, vastgoedeigenaren, R&T, makelaar, gemeente) ingericht. Inzet is om binnen twee jaar de acht aanbevelingen uit het actieplan in werking te hebben. Daartoe startten vier werkgroepen met de eerste punten uit de aanbevelingenlijst. DNWS monitort de uitvoering van dit actieplan. **Door de coronacrisis zijn actiepunten versneld**, bijvoorbeeld door krachtenbundeling van winkeliers door promotie van **Koop Lokaal**, maar zijn ook andere acties in de tijd opgeschoven. Inzet is om uiterlijk eind 2022 het 'kom-in-actie-plan' grotendeels te hebben afgerond.

Duidelijkheid krijgen over de ruimtelijke economische opgave door onder andere actualisatie van het verkeerscirculatieplan centrum Heerde, inzicht in de parkeerbehoefte en afweging volgens de ladder voor duurzame verstedelijking.

Kwaliteit

De gepresenteerde ontwikkeling van het **centrum van Heerde** leidde op 16 juni 2020 tot een positieve grondhouding van het college. In 2021 zijn de plannen voor de vier centrumlocaties concreter en samenhangend geworden. Ze worden in 2022 planologisch afgerond.

Het autoluw maken van dorpscentrum Heerde (auto te gast) bij evenementen wordt, in overleg met ondernemers, uitgewerkt in een verkeerscirculatieplan.

Kwaliteit

Voor de afsluiting van het dorpscentrum tijdens evenementen wordt met ondernemers en initiatiefnemers een verkeerscirculatieplan uitgewerkt.

Ondernemers in Heerde oriënteren zich op een ondernemersfonds; de gemeente wordt in dat geval het (wettelijke) heffingsorgaan.

Kwaliteit

Het ondernemersfonds is in 2019 **opgericht en aan het werk gegaan** en maakt collectieve investeringen door ondernemers en projecten mogelijk. De gemeente is **heffingsorgaan** voor het fonds.

Ondernemers worden in staat gesteld om de dorpscentra te laten bruisen. De gemeente benut de mogelijkheden om hen hierin te faciliteren.

Kwaliteit

Vanwege de **coronapandemie** is aan dit onderwerp in 2020 niet of weinig uitvoering gegeven.

Wij faciliteren dit vanaf 2021 weer voluit vanuit meerdere gemeentelijke beleidsterreinen.

Hierbij focussen wij op het goed benutten van **initiatieven en kansen** die zich vanuit de samenleving aandienen.

Toepassen van de centrumvisie Heerde.

De visie heeft tot doel een duidelijk toekomstbeeld van het centrum voor alle betrokken partijen met als ambitie een **comfortabel en herkenbaar winkelgebied met prettig ondernemersklimaat** in 2025. Bij de beoordeling van initiatieven wordt de centrumvisie als uitgangspunt gehanteerd.

Kwaliteit

De maatregel Nieuwe Winkelstraat is een uitvloeisel van de **Centrumvisie**.

Daarnaast zetten we in op het **terugdringen van de leegstand** in de aanloopstraten door toepassing van de maatregel Compact Centrum. In 2018 is er de inventarisatie geweest als basis voor het monitoren van de leegstand. Samen met stakeholders zijn we in overleg hoe leegstand kan worden **gevuld**. Dit is in 2021 en 2022 een doorlopend proces en hangt nauw samen met nieuwe ruimtelijke initiatieven in en rond het centrum

Voortvarende herontwikkeling van het hart van Heerde (gemeentewerf, Van Setten van Loenen).

Met uitnodigingsplanologie en kavelpaspoort overeenkomst bereiken met ontwikkelaar van aangrenzende gronden.

Kwaliteit

Op 16 juni 2020 heeft B&W een **positieve grondhouding** ingenomen voor de **herontwikkeling** van de locatie voormalige gemeentewerf, de ABN-AMRO locatie én de locatie Van Setten Van Loenen (centrumplan Heerde). Aan deze positieve grondhouding ligt het plan van Van Wijnen ten grondslag. Een plan dat voorziet in een **diversiteit aan functies** en aansluit op de gemeentelijke ambities voor het centrum van Heerde. Met een **nieuwe eigenaar** voor het pand Van Setten Van Loenen is nu de weg vrij om dit project in de volle omvang voortvarend op te pakken.

Een **samenwerkingsovereenkomst** (SOK) tussen de gemeenten en Van Wijnen is gesloten. Het doel van deze SOK is het maken van afspraken over het ontwikkelen en realiseren van het centrumplan. Inzet is om de particuliere locaties (de ABN-AMRO locatie, een deel van de groenteboerlocatie en de locatie Van Setten Van Loenen) hierbij te betrekken. Naar verwachting kunnen we in 2021 de noodzakelijke **bestemmingsplanprocedure starten** gericht op besluitvorming door de Raad in het eerste halfjaar van 2022.

Wat willen we bereiken?

Toerisme

- Heerde staat bij (verblijfs)recreanten en toeristen bekend als gastvrij en natuurvriendelijk, een bloeiende gemeente op de overgang van Veluwe en IJsselvallei.
- Ecotoerisme in de natuurlijke omgeving, de keuze en beschikbaarheid van streekproducten en organisatie van kleinschalige evenementen benadrukken Natuurlijk Heerde.

Wat gaan we er voor doen?

Cittaslow-keurmerk ook digitaal promoten en Cittaslow-ambassadeurs benutten en verbinden om de gezamenlijke ambitie van Visit Heerde, (recreatie)ondernemers en gemeente te bereiken.

Kwaliteit

In 2019 organiseerden wij diverse **netwerkbijeenkomsten** voor de Cittaslow supporters. Er zijn toen afspraken gemaakt over deelname aan lokale activiteiten en over het in de markt zetten van een Cittaslow souvenir; een Cittaslow schaaap, waarbij wol van de schaapskudde wordt gebruikt.

In 2020 hebben wij door de **bependingen van de coronacrisis** geen bijeenkomsten kunnen organiseren met onze supporters. Omdat onze waardering voor de supporters kenbaar te maken en ze een hart onder de riem te steken, hebben zij van ons – als alternatief voor de bijeenkomsten – een 'Cittaslowpakket' ontvangen met daarbij een persoonlijke boodschap van de burgemeester.

In het landelijke Cittaslow netwerk zijn afspraken gemaakt over de wijze waarop Cittaslow als keurmerk verder en concreter kan worden uitgedragen. **Vier thema's** worden uitgewerkt die voor Cittaslow Nederland van belang zijn:

- 1) Noaberschap en fijschaligheid
- 2) Landschap, duurzaamheid en toerisme
- 3) Bewustwording en jeugd en
- 4) Cultuur, erfgoed en lokale voeding.

Op verschillende manieren vullen we deze thema's in. Bijvoorbeeld aan de voortrekkersrol die Heerde vertegenwoordigt bij de ontwikkeling van het **masterplan IJsselvallei**. Vanuit dit masterplan wordt gewerkt aan drie grote maatschappelijke opgaven:

- 1) klimaatadaptatie en -mitigatie
- 2) invulling geven aan het begrip 'kringlooplandbouw' met meer aandacht voor een gezonde bodem en biodiversiteit én
- 3) het versterken van cultuurtoerisme en leefbaarheid.

Deze opgaven hangen samen met de hierboven beschreven Cittaslow thema's.

Ook werken we vanuit de **Veluwe Agenda** aan de ontwikkeling van het '**Belevingsgebied Ambachtelijke Veluwe**' en proberen we in dat kader de (recreatieve) aantrekkelijkheid van Heerde te versterken. Het kenmerk 'ambachtelijk' past natuurlijk goed bij de Cittaslow filosofie, waarin tradities, het koesteren van het 'oude' en de ontwikkeling van streekproducten belangrijk zijn.

Uiteraard zal de Cittaslow gedachte een centraal thema zijn in onze **omgevingsvisie**. Vanuit eigen identiteit en onder andere aan de hand van bovenstaande projecten/ontwikkelingen gaan we in 2021 verder invulling geven aan deze vier thema's.

Hierbij speelt **Visit Heerde** – als het gaat om promotie en marketing – natuurlijk een actieve rol.

De infrastructuur in het gemeentelijk bosgebied willen wij in stand en toegankelijk houden.

De infrastructuur in het gemeentelijk bosgebied in stand en toegankelijk houden.

Kwaliteit

De openbare wegen en fietspaden in het bosgebied worden onderhouden op beeldkwaliteit C van het CROW.

Met ondernemers die bijdragen aan het ondernemersfonds bespreken we hoe geld uit dit fonds gebruikt kan worden voor het verbeteren van de leefomgeving om recreanten en toeristen (nog meer) te verleiden tot een bezoek aan en verblijf in onze gemeente.

Kwaliteit

Het Ondernemersfonds gemeente Heerde is in 2019 **opgericht, ingericht en "financieel gevuld"**.

Er is een **bestuur met een afspiegeling** van de betalende branches aan het fonds.

Het bestuur beoordeelt de aanvragen en beheert de financiën van het fonds, waarvan de financiële middelen door de gemeente worden geïnd.

In het opgestelde **convenant** tussen de gemeente en Ondernemersfonds gemeente Heerde zijn afspraken gemaakt over de doelstelling van het fonds en over de financiën en controles.

In het Ondernemersfonds werken we gezamenlijk aan een **vitale en sterke economie** van de gemeente Heerde in alle branches."

Promotie en marketing van de gemeente financieel faciliteren wij via Visit Heerde (inclusief een betaalde kracht voor 2018-2020).

Kwaliteit

Voor de lokale marketing wordt jaarlijks het contract met Visit Heerde uitgevoerd. De kostendekking van de Stichting Visit Heerde wordt in 2021 en 2022 voortgezet en ook voor de komende jaren zijn hierover afspraken gemaakt. Onderdeel hiervan is het leveren van een bijdrage voor een betaalde kracht van Visit Heerde.

Door de coronacrisis kon door Visit Heerde niet het volledige werkprogramma 2020/2021 worden uitgevoerd. Denk hierbij vooral aan evenementen die niet door konden of kunnen gaan. Visit Heerde heeft de financiële middelen die hierdoor overbleven ingezet om Heerde op grotere schaal op de kaart te zetten en met name de recreatieondernemers te helpen in deze moeilijke periode. Bijvoorbeeld door (social) media campagnes en het ontwikkelen van arrangementen in de 'IJsselvallei'. Begin 2021 is met Visit Heerde afgesproken dat zij op een creatieve manier en ondanks de nog geldende coronabeperkingen, zouden inzetten op het organiseren van de activiteiten zoals gepland. Dit lijkt zich uit te betalen, doordat Nederland weer grotendeel van 'het slot' is. In en na de zomer organiseert Visit Heerde verschillende grote en kleine activiteiten/evenementen. Hierbij wordt uitdrukkelijk de samenwerking gezocht met partners binnen en buiten de gemeentegrenzen en zelfs over de IJssel heen. Ook probeert Visit Heerde uitdrukkelijk de jeugd te betrekken bij hun activiteiten. Daarnaast blijft Visit Heerde zich actief inzetten om Heerde op de kaart te zetten door bijvoorbeeld het ontwikkelen en uitbrengen van fiets- en wandelkaarten en promotie via (social) media

Voor de bovenlokale marketing wordt jaarlijks het contract met Visit Veluwe uitgevoerd. Recentelijk, begin 2021, is de samenwerking tussen Visit Veluwe en de gemeenten geëvalueerd. Over het algemeen wordt de samenwerking als positief ervaren, maar ook zijn er een aantal specifieke verbeterpunten aan de orde gesteld. Daarom gaan we vanaf 2022 werken met een nieuwe samenwerkingsovereenkomst tussen Visit Veluwe en de Veluwse gemeenten, waardoor de focus van Visit Veluwe deels verschuift van zoveel mogelijk toeristen trekken naar het beter spreiden van toeristen in ruimte en tijd over de Veluwe. Op die manier wordt invulling gegeven aan

de opgave om de natuur op de Veluwe te behouden, maar ook aan onze eigen ambitie om de IJsselvallei aantrekkelijker te maken en beter onder de aandacht te brengen.

Promotie van cultuurhistorische lokale 'parels 'stimuleren.

Onderscheidende elementen binnen de gemeente meenemen in de lokale en bovenlokale marketing en promotie.

Kwaliteit

Vorbereidend op een nieuw te formuleren erfgoedbeleid voor de gemeente Heerde wordt onderzocht op welke wijze lokale cultuurhistorische parels van Heerde meer onder de aandacht kunnen worden gebracht. Ook vanuit de agenda Veluwe op 1 is hier aandacht voor. Vanuit de gebiedsgerichte benadering via het programma Veluwe op 1 zijn op de Veluwe meerdere belevingsgebieden omschreven die aansluiting zoeken bij de cultuur en beleving van het betreffende gebied. De gemeente Heerde is ingedeeld in het gebied "Ambachtelijke Veluwe". Vanuit het ambachtelijke DNA kijken we in 2021 en 2022 welke cultuurhistorische parels in onze gemeente belicht, gestimuleerd en ondersteund kunnen worden.

Samen met Visit Veluwe, recreatiebedrijven, cultuurpartners en overige ondernemers dragen wij bij aan de ambitie van de Veluwe op 1 in de Veluweagenda.

Als verbonden partij aan de Samenwerkingsovereenkomst toeristische marketing Veluwe 2018-2021 uitvoering geven aan de agenda via een collectieve marketingaanpak en een duurzame groei in de vrijetijdseconomie op de Veluwe.

Kwaliteit

Samen met alle partners op de Veluwe worden binnen 'Veluwe op 1' flinke stappen gezet in de verwezenlijking van de ambities uit de Veluwe Agenda 2030 met drie pijlers centraal: 1) In stand houden en versterken van natuur, landschap en erfgoed op de Veluwe 2) Streven naar excellente gastvrijheid en een gezonde vrijetijdseconomie en 3) versterken van de betrokkenheid van bewoners.

Vanuit het uitvoeringsprogramma van Veluwe op 1 draagt Heerde op verschillende manieren bij aan het realiseren van de ambities uit de Veluwe Agenda. In 2021 is de inzet vanuit Heerde met name gericht op de volgende thema's/projecten:

1. Het masterplan IJsselvallei. Is er een mogelijkheid om de flanken van het Veluwemassief – zoals de IJsselvallei – te gebruiken om de toeristenstroom op de Veluwe te ontlasten en een economische en ruimtelijke kwaliteitsimpuls te geven? Dat is de centrale vraag in het masterplan IJsselvallei. In 2020 is met een interdisciplinaire stuurgroep en projectgroep en aan de hand van verschillende gebiedsateliers in beeld gebracht welke kansen voor ontwikkeling de IJsselvallei biedt. Dit heeft eind 2020 geresulteerd in de oplevering en vaststelling van het masterplan IJsselvallei: een integrale gebiedsvisie, waarin meerdere kansrijke projecten in het gebied staan beschreven. Met het vastgestelde ontwerp wordt in 2021 de eerste stap naar uitvoering van het masterplan gezet. Aan de hand van vijf gebiedsateliers wordt in de tweede helft van 2021 onderzocht of en hoe de kansrijke projecten tot uitvoering kunnen worden gebracht. Eind 2021 leidt dit tot een concrete uitvoeringsagenda en investeringsagenda. Heerde is vertegenwoordigd in de stuur- en projectgroep en is penvoerder voor het project.

2. Routenetwerk, routebureau. Voor het Routebureau wordt in 2021 toegewerkt aan een nieuwe juridisch status en zelfstandige eenheid. Hiervoor zijn in de afgelopen periode de verschillende mogelijkheden verkend en ambtelijk/bestuurlijk besproken. In het verlengde van de organisatieontwikkeling worden ook de contouren van de ontwikkeling van het recreatieve netwerk op de Veluwe steeds zichtbaarder en zijn we nu in de fase dat de kostenplaatjes in steeds definitievere vorm op tafel komen.

3. Ambachtelijke Veluwe. In 2019 en 2020 is een verkenning gedaan naar 'belevingsgebieden' op de Veluwe. Uitgangspunt daarbij was dat ieder stukje Veluwe ook eigen accenten heeft om te beleven. Heerde is onderdeel geworden van de 'ambachtelijke Veluwe'. In 2021 is het vervolg op deze verkenning gestart. Er wordt in beeld gebracht hoe de 'ambachtelijke beleving' in het gebied versterkt kan worden. Dit wordt vervolgens uitgewerkt in de ontwikkeling van nieuwe toeristische producten en diensten voor de korte en lange termijn. Uiteraard kent dit een sterke samenhang met de opening van Zuivelmuseum Erve IJzerman in Wapenveld. De oplevering van het plan voor ontwikkelingen in de 'ambachtelijke Veluwe' vindt plaats in het najaar van 2021.

4. Recreatiezonering. Op initiatief van de provincie maar in nauwe samenwerking met Veluwe op 1 wordt gewerkt aan 'recreatiezonering'. Hierdoor zal de Veluwe opgedeeld gaan worden in verschillende zones. In de ene zone moet natuur en rust voorop staan, in de andere is intensievere recreatie mogelijk. Het doel van deze zonering is het creëren van een betere balans tussen natuur en recreatie. Eind 2021/begin 2022 wordt door GS besloten over het zoneringsplan. Heerde is in samenwerking met Epe, Hattem, TBO's en de provincie Gelderland gestart met een gebiedsproces. Hierin wordt onderzocht welke (soorten) maatregelen mogelijk zijn om invulling te geven aan de zonering. Het gesprek met de gemeenteraad over deze mogelijke maatregelen is ondertussen op gang gebracht.

Wij nemen deel aan het Programma Vitale Vakantieparken met als doel vakantieparken te gebruiken waarvoor ze bedoeld zijn.

Deelnemen aan programma en als aandeelhouder toetreden tot Ontwikkelingsmaatschappij Vitale Vakantieparken (OMVV).

Kwaliteit

Binnen de kaders van het programma is in 2019 de **BV Ontwikkelingsmaatschappij Vitale Vakantieparken Veluwe** opgericht.

Heerde heeft zich aangesloten bij en **neemt actief deel** aan de uitvoering van het programma Vitale Vakantieparken dat in 2019 met de partners doorontwikkeld is. Met de uitvoering van een lokale vertaling van dit programma is in 2020 een **start** gemaakt. Door de coronacrisis is de uitvoering beperkt gebleven. We zijn goed in contact gebleven met de recreatieondernemers.

Inzet is om in 2022 de uitvoering van het programma voort te zetten.

Wij willen uitbreiding van verblijfsrecreatie en toerisme mogelijk maken, met name de vestiging van een hotel.

Het ruimtelijk faciliteren van de ontwikkeling voor de totstandkoming van een hotelaccommodatie in de gemeente Heerde.

Kwaliteit

Wij faciliteren (particuliere) initiatieven die betrekking hebben op de uitbreiding van bestaande dan wel nieuwe vormen van **duurzame verblijfsrecreatie**.

Wij ondersteunden en faciliteerden **meerdere initiatiefnemers** over de ontwikkeling van nieuwe verblijfsaccommodatie (bed&breakfast/hotelvoorziening/campingbedrijven en bungalowpark).

Wat willen we bereiken?

Economie

- Ondernemers ervaren de gemeente als een partner die meedenkt en faciliteert en samen met hen bouwt aan een sterke, vitale en duurzame economie.

Wat gaan we er voor doen?

De innovaties in energetische duurzaamheid, de energietransitie, de zorg en de circulaire economie zien we als mogelijkheden om lokaal en regionaal werkgelegenheid te creëren.

Innovaties zien we als mogelijkheid om lokaal en regionaal werkgelegenheid te creëren voor inwoners van alle leeftijdsgroepen en opleidingsniveaus met en zonder beperkingen.

Kwaliteit

Dit is een **regionaal en lokaal speerpunt** op onze agenda en werkzaamheden.

Hiervoor nemen we deel in de regio Zwolle en de Cleantechregio, waar we in overleg tussen overheid, ondernemers en onderwijs werken aan de **Human Capital agenda**.

Onze doelstelling is door deze samenwerking de werkgeversdienstverlening vast te houden en verder te versterken. Nadrukkelijk zoeken we het gesprek met ondernemers die op innovatieve wijze werken (voorbeelden Leadax, Lagemaat, Boverhof en anderen).

Ook bieden we waar mogelijk ruimte voor initiatiefnemers die zich bezig houden met **innovatieve energie-opwek en opslag**.

De verkeersverbindingen in en van de gemeente met de regio en daarbuiten zijn kwalitatief goed.

Kwalitatieve goede verkeersverbindingen in de gemeente en daarbuiten met de regio.

Kwaliteit

De verkeersverbindingen in en van de gemeente met de regio en daarbuiten worden kwalitatief goed onderhouden. Er vindt onderzoek plaats naar een snelle fietsverbinding tussen Apeldoorn en Zwolle (F50).

Een aangenaam vestigingsklimaat bieden zodat ondernemers naar de gemeente komen of hier blijven en dit faciliteren binnen de mogelijkheden die de gemeente heeft.

Kwaliteit

Wij zorgen voor een **goed economisch perspectief** voor Heerde en de regio en brengen vraag en aanbod actief en goed bij elkaar.

Zowel lokaal als regionaal weten we wat er speelt door afstemming met de regio en onze buurgemeenten. Wij zorgen voor een goede infrastructuur/openbaar gebied en gemeentelijke voorzieningen als woon-/werkgemeente.

Ondernemers die vragen hebben, faciliteren wij over dit vraagstuk.

In 2020 werd er een **regionale investeringsagenda RPW Noord Veluwe** opgeleverd waarin dit het uitgangspunt was.

Lokaal en regionaal zijn we op de hoogte van wat er speelt, mede door goede afstemming met de regio en onze buurgemeenten (noord-zuidas en G5).

We werkten samen met de G5 aan een **investeringsagenda voor het RPW NV**, waarbij het uitgangspunt **Toekomst Bestendige Bedrijventerreinen** was. Hierover is het gesprek met de ondernemers op de bedrijventerreinen in het derde kwartaal 2020 gestart. In 2021 stellen wij voor de bedrijventerreinen samen met een groep van betrokken stakeholders per bedrijventerrein een **actieplan** op, die vanaf 2022 kan worden uitgevoerd.

Er worden bedrijfsbezoeken gebracht waarin verwachtingen ten aanzien van een duurzaam gezonde arbeidsmarkt met elkaar worden besproken.

Bedrijven uit verschillende branches werden door wethouder Economische Zaken en adviseur Economische Zaken bezocht, in afstemming met beleidsveld arbeidsparticipatie.

Kwaliteit

Wij bouwen in 2022 verder aan ons **netwerk** verder op door lokale overheid en ondernemers **dichter bij elkaar te brengen**. Actuele vraagstukken signaleren wij hierdoor op tijd en er ontstaat input voor de economische agenda op zowel lokale als regionale schaal.

Er worden in 2022 vanuit in verschillende ambtelijke- en bestuurlijke samenstellingen bedrijfsbezoeken gebracht;

- College breed,
- Economie met Werkgelegenheid,
- Duurzaamheid en Circulair
- alleen vanuit portefeuille Economie
- recreatie en toerisme.

Veel verschillende **ondernemers/branches worden bezocht** of er vindt een telefonisch gesprek plaats zodat er een breed beeld ontstaat over het ondernemersklimaat in de gemeente Heerde **en wat de effecten zijn van de coronacrisis**.

Uitkomsten van de bedrijfsbezoeken nemen wij mee in de gesprekken met het **Georganiseerde Ondernemers Overleg (GOO)** om te bespreken hoe we kunnen samenwerken in een gezamenlijke programma.

Het ondernemersloket willen we voortzetten.

Het ondernemersloket werd in 2021 voorgezet en verder ontwikkeld.

Kwaliteit

Lokaal is er één loket voor ondernemers.

Wij gaan intern uit van **integrale samenwerking** tussen verschillende beleidsterreinen en zetten in op **optimale en eenduidige informatievoorziening** over verschillende diensten voor ondernemers.

Wij verspreidden in 2020 en 2021 een **nieuwsbulletin voornamelijk gericht op de coronacrisis** en zetten in 2020/2021 in op sociale media.

In 2022 blijft de informatie op onze gemeentelijke website actueel, zowel vanuit economie als vanuit werkgelegenheid.

Ook tijdens **bedrijfsbezoeken** treden wij met **één gezicht** naar buiten. Ondernemersvragen zetten we breed uit in de organisatie om een **integraal antwoord** te kunnen geven.

In de arbeidsmarktregio vragen we blijvend aandacht voor een goede aansluiting tussen onderwijs en ondernemers om jonge inwoners een goede kans te bieden op de arbeidsmarkt.

Kwaliteit

Met ingang van 2020 maakt gemeente Heerde onderdeel uit van de arbeidsmarktregio met centrumgemeente Apeldoorn. In deze arbeidsmarktregio blijven we aandacht vragen voor een goede aansluiting tussen ondernemers en onderwijs. Dit doen we door de ontwikkeling van de Doe-Agenda. We kijken naar de kansberoepen en werken samen met onze collega's op onderwijs. In 2021 is er, vanwege de coronacrisis, een aanvullend plan geschreven om ook werk-naar werk trajecten te ondersteunen, aanvullende bijscholing aan te bieden en extra begeleiding. Deze plannen worden vanuit de Koolmeesmiddelen bekostigd. In 2022 gaan we verder met de uitvoering hiervan.

Tevens zij we aangesloten bij de Human Capital vanuit de regio Zwolle. Vanuit dit project wordt geïnvesteerd in menselijk kapitaal, door het aanbieden van opleidingsvouchers bijvoorbeeld. Zowel werkgevers als werknemers komen hiervoor in aanmerking. Dit loopt ook door in 2022.

Lokaal participeert de gemeente in het GOO (Gezamenlijk Ondernemers Overleg), regionaal in de economische regio's Zwolle en Cleantech Regio Stedendriehoek.

Kwaliteit

Zowel bestuurlijk als ambtelijk wordt volwaardig deelgenomen aan deze overleggen. De uitkomsten hiervan zijn actiepunten voor de lokale en regionale economische agenda.

In de Regio Zwolle en de Cleantech Regio zijn agenda's opgesteld. Beide regio's maken een doorontwikkeling mee die ook van invloed is op de inhoudelijke agenda.

In Zwolle is economie tot het centrale speerpunt is benoemd en in de Cleantech Regio energietransitie en circulaire economie.

Dit is in 2020 en 2021 verder uitgewerkt. Dit heeft in de Regio Zwolle geleid tot een samenwerking van de zogenaamde G6 (Gelderse 6) waarbij de provincie Gelderland een directe partner in de Regio Zwolle is geworden. Deze Gelderse 6 stemmen onderling de inbreng op de verschillende onderwerpen in de Regio Zwolle (Economie, Bereikbaarheid, Leefomgeving en Human Capital) af en zijn ook gezamenlijk tot een investeringsagenda gekomen. Regionaal krijgen de 5 onderdelen van de Agenda van de Regio Zwolle (naast de genoemde onderwerpen ook de afstemming van de 5 RESSen) steeds meer invulling.

Ook de Cleantech Regio heeft naar de eigen activiteiten gekeken. In de WGR Stedendriehoek wordt de focus gelegd op Wonen, Werken en Bereikbaarheid en RES met landschap (ruimte) als centraal uitgangspunt. De Strategische Board van de Cleantech Regio heeft nog steeds energietransitie en circulaire economie als speerpunten, maar daarnaast ook Human Capital.

We onderzoeken in welke projecten en coalities wij vanuit Heerde in 2022 en de jaren daarna (gaan) deelnemen.

Met het ondernemersevent zetten ondernemers, onderwijs en overheid zich op de kaart, ontmoeten zij elkaar en wisselen zij informatie uit hoe zij elkaar kunnen versterken.

Uitwisselen en opdoen van kennis en ervaring. Netwerken op lokaal niveau.

Kwaliteit

In 2020 is door de **coronacrisis** het ondernemersevent **geannuleerd**.

Het programma van 2020 is doorgeschoven naar 2021 en 2022.

Dan wordt het event weer gehouden in de week van de MKB-ondernemer (november). Jaarlijks wordt er samen met het Georganiseerd Overleg Ondernemers een actueel thema gekozen. Het programma bestaat uit verschillende sprekers vanuit overheid, ondernemers en andere organisaties, afhankelijk van het thema.

Om dit event ook financieel dekkend te krijgen, wordt er niet alleen bijgedragen door de gemeente en het GOO, maar worden er onder de ondernemers ook sponsoren gezocht.

Samen met gemeenten en provincies (blijven) zorgen we voor voorwaarden en condities om het H2O bedrijventerrein zo snel mogelijk te vullen met daarbij oog voor onze eigen positie.

Kwaliteit

Namens de **H2O gemeenten en de H2O BV** was er in 2020 en 2021 periodiek contact met de regionale acquireur voor bovenregionale terreinen regio Zwolle. In 2019 is het Regionaal Programma Werklocaties vastgesteld door de gemeenten SNV (Noord Veluwe). Daarnaast vond er vanuit het RPW periodiek afstemming plaats op bovenlokaal niveau met gemeenten H2NEO. In juni 2021 zijn de raadsleden tijdens een speciale informatiebijeenkomst bijgepraat door de directeur-bestuurder van de Bedrijvenpark H2O .

Wij houden vast aan de zondagsrust voor winkels (detailhandel) en stimuleren dat op werkdagen de openstelling van winkels zo veel mogelijk uniform is.

Kwaliteit

In onze contacten met ondernemers stimuleren wij **uniforme winkeltijden**, onder andere via De Nieuwe Winkelstraat.

Het college heeft in 2019 besloten om het huidige coalitieakkoord en collegeprogramma te volgen en **niet over te gaan** tot zondagopenstelling van detailhandel. In 2020 is tijdens de coronacrisis de vraag voor openstelling supermarkten op zondag nog aan de orde geweest in het College op verzoeken van supermarkteigenaren in Heerde. Besloten is ook deze vraag niet te honoreren en het bestaande beleid in de komende jaren te continueren.

Wij nemen deel aan een regionaal werkgeversservicepunt.

Kwaliteit

De gemeente Heerde is per 1 januari 2020 aangesloten bij de **arbeidsmarkt Stedendriehoek en Noord-Veluwe**.

In deze regio wordt er vanuit het regionale werkbedrijf FactorWerk gewerkt aan een **eenduidige werkgeversdienstverlening** in de arbeidsmarktregio. Elk jaar wordt er een **marktbeperkingsplan** geschreven waarin de ontwikkelingen van de arbeidsmarkt benoemd worden en waar de **kansberoepen** liggen.

Lucrato voert voor de gemeente Heerde de werkgeversdienstverlening uit.

Voor de gemeente Heerde blijft de samenwerking in de **subregio H2O** belangrijk. Onze werkzoekenden kunnen dus ook in 2021 en 2022 nog steeds participeren in de werkmarkten die Hattem en Oldebroek organiseren. De werkzoekenden uit Hattem en Oldebroek worden ook uitgenodigd voor onze werkmarkten.

Wij stimuleren de transitie naar duurzaam en circulair (agrarisch) ondernemerschap.

Kwaliteit

Wij attenderen onze ondernemers op de **beschikbare subsidiestromen en regionale bijeenkomsten**. In 2021 en 2022 geven wij weer aandacht aan het actieplan Heerde circulair.

Onze benadering is **integraal**: duurzaamheid, circulariteit en economie.

We **stemmen af** met de verschillende beleids- en uitvoeringsambtenaren op het gebied van circulariteit, korte ketens en duurzaamheid.

Meerdere ondernemers hebben contact gelegd met Cleantech development om samen te kijken hoe hun bedrijf verduurzaamd kan worden.

Via Energieke regio en de ondernemersverenigingen is er in 2022 de nodige aandacht voor verduurzaming.

Wij zijn gesprekspartner voor ondernemers over revitalisering van bestaande bedrijventerreinen.

Samen met stakeholders op de drie bedrijventerreinen in de gemeente Heerde is een start gemaakt met het project Toekomst Bestendige Bedrijventerreinen. De ambities zijn per bedrijventerrein verschillend, waardoor ook het plan van aanpak per terrein verschilt. Het gaat om de bedrijventerreinen Wapenveld-Noord (Van der Zeelaan), Wapenveld-Zuid (Vlijtweg) en Heerde Molenweg/Europaweg/Veldweg. De drie hoofdthema's waarna wordt gekeken zijn: duurzaam&gezond, fysiek&ruimtelijk en sociaal&economisch. Belangrijk aspect in het kader van dit project is de 'samenhang en organisatiegraad' op de verschillende bedrijventerreinen.

Kwaliteit

De gesprekken met de stakeholders (eigenaren/ondernemers) per terrein zijn gestart in Q2 en Q3 2020 met het ophalen van wensen/behoefte/urgentievraagstukken op de betreffende terreinen. Inzet is om in Q4 2021 voor de terreinen op basis van de opgehaalde informatie een gezamenlijk plan van aanpak klaar te hebben, waarmee ook het subsidietraject richting de provincie Gelderland kan worden opgestart in het kader van Toekomst Bestendige Bedrijventerreinen.

Wat willen we bereiken?

Duurzaamheid

- Samen met inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties nemen we onze verantwoordelijkheid om binnen enkele decennia energieneutraal te wonen en zo min mogelijk afval te produceren, om ons duurzaam te verbinden aan de toekomst.

Wat gaan we er voor doen?

Bewustwording bevorderen van de noodzaak om duurzaam voor onze aarde te zorgen, inwoners en ondernemers te prikkelen om hier een bijdrage aan te leveren en initiatieven te stimuleren en te faciliteren.

Duurzaamheid omvat tenminste energietransitie, circulaire economie en klimaatadaptatie.

Kwaliteit

In 2021 is de RES 1.0 Cleantech regio opgeleverd en in december door alle overheden vastgesteld. Hieruit vloeit de inspanningsverplichting voort om tot 2030 in onze gemeente aan de slag te gaan met windenergie, zonne-energie, opslagcapaciteit, netbeheer en warmte-uitwisseling.

In navolging van de RES en het Klimaatakkoord is onze gemeente in 2021 begonnen met de lokale uitwerking in twee sporen; elektriciteit en warmte. We zijn begonnen met het proces om te komen tot een lokaal uitnodigingskader voor windenergie en zonne-energie. Hierin staat op welke gebieden de gemeente Heerde zich tot 2030 focust voor de opwek van energie en welke voorwaarden daarbij gelden. Vaststelling is gepland begin 2022, waarna initiatiefnemers de ruimte krijgen om aan de slag te gaan. Parallel zetten we in op het vergroten van zonne-energie op (bedrijfs)daken. Voor warmte in de gebouwde omgeving zijn we in 2021 gestart met het opstellen van een transitievisie warmte. Vaststelling hiervan is eveneens gepland begin 2022. Het vervolg hierop vormen de grootschalige trajecten van wijkactieplannen. Hiermee kunnen per wijk de technische maatregelen uitgevoerd gaan worden om van het aardgas af te stappen. We blijven tegelijk inzetten op bewustwording en informatie voor onze inwoners en bedrijven.

De speerpunten om ruimtelijk in te spelen op klimaatverandering staan in het Regionaal Adaptatie Plan (RAP).

Onder het motto "Regionaal delen, lokaal doen" is het Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie (DPRA) in 2017 vertaald naar onze eigen regio, het werkgebied van het waterschap Vallei en Veluwe.

In december van dat jaar is het Regionaal Manifest Ruimtelijke Adaptatie ondertekend door 28 gemeenten, het waterschap, de provincies Gelderland en Utrecht, Vitens, Veiligheidsregio's en Rijkswaterstaat. In het manifest is een gezamenlijke ambitie uitgesproken om in 2050 een klimaat-robuste regio te willen zijn waar we veilig, gezond en welvarend samenleven.

In 2020 is een Regionaal Adaptatie Plan (RAP) opgesteld. Het RAP is bedoeld als regionale agenda met een dynamische gereedschapskist om samen te werken aan klimaatverandering. In het RAP zijn thematische ambities en doelen beschreven. Het gaat om de volgende thema's:

1. Prettig wonen en werken.
2. Aangenaam recreëren.
3. Basisfuncties veiligstellen.
4. Natuurlijk bodem- en watersysteem.

Per thema is een gezamenlijke ambitie geformuleerd, de urgentie en het belang om aan de slag te gaan en welke mogelijke maatregelen partners alleen of samen kunnen nemen. Er zijn vele maatregelen mogelijk. Het is echter niet realistisch om alles tegelijk op te pakken. Er is daarom voor gekozen om te focussen op de belangrijkste gezamenlijke opgaves. Er is een concept-werkplan 2021-2022 opgesteld met daarin de gezamenlijk speerpunten en projecten. Het werkplan wordt verder uitgewerkt en er wordt bepaald wie wat gaat doen en hoe de activiteiten worden gefinancierd.

De kadernota lokaal klimaatbeleid 2017-2021 en de contourennota lokaal klimaatbeleid 2017-2021 geven inzicht in de bestaande situatie.

Kwaliteit

In 2022 werken we op diverse onderwerpen aan ons lokale klimaatbeleid. Dit doen we onder de overkoepelende pijlers:

- energietransitie,
- klimaatadaptatie en

- circulaire economie.

Met betrekking tot energietransitie focussen we ons op informeren en stimuleren om te komen tot een toekomstbestendige woningvoorraad. Het Regionaal Energieloket en de energiecoaches zijn hierin belangrijke samenwerkingspartners en zichtbaar voor inwoners.

Op bedrijventerreinen zetten we in op energietransitie met een projectleider zon-op-dak en het programma Toekomstbestendige Bedrijventerreinen van de provincie.

Voor ons eigen vastgoed nemen we in 2021 en 2022 waar mogelijk deel aan het ontzorgingsprogramma maatschappelijk vastgoed.

Voor energie en warmte volgen we het spoor van de RES, ons lokale uitnodigingskader en de warmtetransitie-visie.

In 2022 is onze laadvisie gereed.

Deelname aan de uitvoering van het Gelders Energie Akkoord inclusief het Energieloket Veluwe Duurzaam.

Kwaliteit

Het **Regionaal Energieloket** voorziet inwoners van persoonlijk duurzaamheidsadvies en draagt bij aan concrete woningverduurzaming.

In 2021 breiden we deze activiteiten uit naar de **huursector** i.s.m. Triada en de energiecoaches van Heerde Energiek door de aangevraagde en toegekende subsidie RREW.

De gemeente nam in een aantal programma's actief deel in de uitvoering van het **Gelders Energie Akkoord (GEA)**. Het uitvoeringsprogramma van het GEA liep van 2016-2019.

De onderwerpen rondom **energie opwekking en warmte** kregen door de introductie van de Regionale Energie Strategie verder gestalte en worden in 2022 verder uitgewerkt.

Het (potentieel) gebruik van zonne-energie en andere duurzame energiebronnen wordt als meerwaarde meegewogen bij toepassing van uitnodigingsplanologie.

De meerwaarde van energie(opwekking) wordt bij uitnodigingsplanologie zwaarder gewogen.

Kwaliteit

Bij **grotere initiatieven** worden initiatiefnemers altijd gewezen op de **gemeentelijke duurzaamheidsambities**. Bij toetsing en besluitvorming door het college wordt in de tekst verwoord in hoeverre aan deze ambities kan worden tegemoet gekomen.

In adviesgesprekken en bij beoordeling van conceptaanvragen wordt **duurzame energie als meerwaarde** betrokken en afgewogen.

Vanaf 1 juli 2018 is **gas in bebouwde omgeving** in principe **niet meer toegestaan**. Daardoor ontstaat er automatisch een gesprek met initiatiefnemers over alternatieven en is gebruik van deze alternatieven voor initiatiefnemers **noodzaak** geworden.

Inwoners en ondernemers vragen we om mee te denken over een communicatieplan om een duurzame gemeente vorm te kunnen geven en dit plan vervolgens uit te rollen.

Kwaliteit

Ook in 2022 worden inwoners, maatschappelijke partners, energiecoöperatie en ondernemers onder meer betrokken bij communicatie en informatie over een **duurzame gemeente** als onderdeel van de **Omgevingsvisie, Omgevingsplan** met als onderdelen **energie, circulariteit en gebouwverduurzaming**.

Mogelijkheden bij rijk, provincie, ontwikkelingsmaatschappij Oost-Nederland en anderen benutten om duurzaamheidsambitie in te vullen en actieve deelname in de Cleantech Regio.

Kwaliteit

Wij namen in 2021 en nemen in 2022 actief deel in de **Cleantech Regio (CTR)** en werkgroepen of stuurgroepen die aan verschillende thema's zijn verbonden. Ondernemers worden waar mogelijk gewezen op het netwerk van Cleantech Development (of OostNL). Mogelijkheden bij andere overheden worden onderzocht, waarbij deelname aan de subsidie voor Toekomstbestendige Bedrijventerreinen (TBB) van de provincie Gelderland een concrete actie is voor 2022.

Revolving fund Duurzaamheidslening particulieren en Stimuleringslening voor verenigingen/instellingen en non-profit organisaties instellen, voor zover de markt geen vergelijkbaar alternatief heeft.

Duurzaamheidslening tot stand brengen bedoeld om investeringen in duurzame energie en het treffen van isolatiemaatregelen te ondersteunen.

Kwaliteit

Samen met de provincie Gelderland is de Toekomstbestendig Wonen Lening in de markt gezet. Voor maatschappelijke instellingen en commerciële ondernemingen bestaan in de markt al veel alternatieven. De lening wordt steeds beter gevonden en de verwachting is dat in 2022 nieuwe financiële dekking hiervoor nodig is.

Samen met het bedrijfsleven, energiecorporatie(s) en inwoners een plan maken (gereed eind 2019) voor het toepassen van duurzame (wind- en zonne)energie in de gemeente of regio, waarin ook het draagvlak in potentiële gebieden is meegenomen.

Kwaliteit

In 2021 is de RES 1.0 vastgesteld. Deze wordt iedere 2 jaar herzien met alle overheden binnen de Cleantech regio. In 2021 zijn we gestart met ons lokale uitnodigingskader voor zonne- en windenergie als uitvoering van de RES. Deze zal in 2022 worden vastgesteld, waarna er ruimte wordt geboden om binnen de vastgestelde ruimtelijke en sociaal-maatschappelijke kaders met initiatieven te komen. Ook is in 2022 de Transitievisie warmte van toepassing en zullen we waar mogelijk starten met een eerste wijkuitvoeringsplan.

Te streven naar 100% circulaire afvalinzameling in 2025.

Kwaliteit

In overleg met ROVA in 2019 is een **vervolgstrategie** ontwikkeld voor de verdere uitrol van het **omgekeerd inzamelen**.

Ons uitgangspunt is het realiseren van de doelstellingen van het Landelijk Afvalstoffenplan en het programma VANG (Van Afval Naar Grondstof) en **doorontwikkeling** naar uiteindelijk een **volledige circulaire inzameling van grondstoffen**.

Ons uiteindelijke streven is **100% circulaire afvalinzameling**. Als stap op weg hier naar toe is per 1 juli 2019 is een **laagfrequente variant** van het omgekeerd inzamelen ingevoerd. De inzamelingsfrequentie van het restafval is **verlaagd** van 1x per 4 weken naar 1x per 6 weken.

De evaluatie naar de effecten hiervan is in het najaar van 2020 afgerond. Daaruit blijkt dat de verlaging van de inzamelingsfrequentie geruisloos is verlopen. De hoeveelheid restafval is in 2019 met ruim 11% gedaald. Over 2020 is per inwoner gemiddeld 85 kilogram fijn huishoudelijk restafval ingezameld. Dat is 6 kilogram minder dan over 2019. Dit is een resultaat van de verlaging van de inzamelingsfrequentie. Het effect zou groter zijn geweest ware het niet voor de virusuitbraak. Gemiddeld is in de ROVA gemeenten de hoeveelheid fijn huishoudelijk restafval in 2020 toegenomen met 4 kilogram. In Heerde is sprake van een daling ondanks de virusuitbraak en de ter bestrijding daarvan genomen maatregelen.

In 2019 werd 83% en in 2020 84% van het afval in onze gemeente gescheiden aangeleverd. De landelijke VANG doelstelling van 75% grondstoffenscheiding in het jaar 2020 is daarmee ruimschoots gehaald. We zijn goed op weg naar de landelijke doelstelling voor 2025, namelijk 90% grondstoffenscheiding. Landelijk gezien ligt het scheidingspercentage in 2020, net als in 2019, op 73%.

Binnen het **actieplan Heerde Circulair** wordt nagedacht over de volgende stappen gericht op het scheiden van grondstoffen en het circulair maken van grondstoffen. Aandachtspunt hierin is het verbeteren van de kwaliteit van de ingezamelde grondstoffen.

Bij ons streven naar een circulaire afvalinzameling is de **betaalbaarheid** van de heffing voor onze inwoners een belangrijke randvoorwaarde.

Uitgangspunt is gasloos bouwen, tenzij.

Kwaliteit

Gasloos bouwen is per 1 juli 2018 een **verplichting voor nieuwbouw**.

Vanaf 1 juli 2018 voeren we de bovenstaande landelijke wetgeving uit en toetsen wij bouwaanvragen voor nieuwe bouwlocaties hieraan. Vanaf deze datum worden er in Heerde dan ook geen ontwikkelingen met een gasaansluiting meer vergund.

Wij maken een actieplan Heerde circulair samen met inwoners, bedrijfsleven en maatschappelijke organisaties en betrekken de rijksambities daarbij.

Kwaliteit

Het actieplan Heerde circulair is in september 2020 vastgesteld door het college, waarna het plan in oktober 2020 ter advisering is voorgelegd aan de commissie Ruimte. Zij heeft het actieplan voorzien van een positief advies. Toegezegd is om de ontwikkelingen jaarlijks met de commissie te bespreken. Ondertussen is de stand van zaken van de in het actieplan benoemde acties in beeld gebracht. Voor veel acties geldt dat er al langere tijd aan gewerkt wordt. Vaak zijn dan geen extra middelen nodig omdat acties onderdeel zijn van de reguliere werkzaamheden. Geconstateerd is dat er in ieder geval stappen gezet moeten worden als het gaat om bewustwording. Acties zijn veelal onderdeel van de reguliere werkzaamheden, maar worden nog niet genoeg onder de aandacht gebracht. Daarom wordt gewerkt aan een communicatieplan waarmee we vanuit onze voorbeeldrol acties in beeld brengen, maar ook goede voorbeelden uit de samenleving onder de aandacht brengen. Op die manier wordt het belang van de transitie naar een circulaire economie en de wijze waarop iedereen daarin zijn/haar steentje bij kan dragen duidelijker.

Een aantal acties in actieplan zijn wel echt 'nieuw'; daarvoor zijn in de toekomst mogelijk wel extra middelen nodig. Ondertussen is er een wormenhotel aangeschaft als onderdeel van het creëren van meer bewustwording. Ook wordt in dat kader in het najaar van 2021 een 'dag van Heerde circulair' georganiseerd waarin jongeren kennis zullen maken met verschillende circulaire thema's.

Een aantal acties die in 2020 uitgevoerd zouden worden is niet uitgevoerd. Door de coronacrisis was aan deze acties geen behoefte of er was simpelweg geen mogelijkheid toe. Denk bijvoorbeeld aan de actie 'exposeren van goede circulaire voorbeelden in de hal van het gemeentekantoor' en een aantal acties gerelateerd aan duurzame mobiliteit.

Wat willen we bereiken?

Bouwen en Wonen

- Voldoende betaalbare koop- en huurwoningen, verduurzaming van de bestaande woningvoorraad en duurzame nieuw gebouwde woningen.
- Partijen die weten wat de woningbehoefte is, nemen deel aan het overleg om de woningbouwagenda te bepalen.

Wat gaan we er voor doen?

Blijvend stimuleren en faciliteren van (kleinschalige) nieuwbouwprojecten in de dorpen op inbreidingslocaties met behoud van de identiteit van de dorpen.

Kwaliteit

Vooruitlopend op de Omgevingswet die per 1 januari 2022 ingaat, hanteert de gemeente Heerde de uitnodigingsplanologie. Om te voorzien in de behoefte aan nieuwe woningen zetten we eerst in op inbreiding in stedelijk gebied en transformatie, functieverandering van bestaande bebouwing en woningsplitsing. Bij nieuwe initiatieven dient, naast de maatschappelijke meerwaarde, aangetoond te worden dat er markt is voor de voorgestelde woningen. Uitgangspunt hierbij is de woonvisie en het toevoegen van (leef- en woon)kwaliteit. Wij werken aan een woningvoorraad die optimaal aansluit bij de behoefte, verduurzaming van bestaande woningvoorraad en duurzame nieuwbouw. Nieuwbouw moet passen bij en bijdragen aan het karakter van de desbetreffende kern en moet leiden tot een verbetering van de woonomgeving en de lokale leefbaarheid.

De mogelijkheden voor het financieel stimuleren van het collectief particulier opdrachtgeverschap door de provincie worden verkend.

Provinciale stimuleringsregelingen voor financiering voor Collectief Particulier Opdrachtgeverschap (CPO) worden onderzocht.

Kwaliteit

In de woonagenda is vastgelegd dat particulieren **meer gestimuleerd** moeten worden om met **ontwikkel-initiatieven** te komen. Dit naast de projectontwikkelaars. Om dit kracht bij te zetten is in de woonagenda de actie opgenomen dat we bij sociale projectontwikkelingen willen inzetten op een constructie van **Collectief Opdrachtgeverschap** (CPO). Inmiddels is er een eerste CPO-initiatief gestart en wordt er binnenkort een conceptaanvraag ingediend.

De woonvisie en het woningbehoefteonderzoek worden operationeel gemaakt om als leidend beginsel te dienen voor afspraken met eigenaren van sociale woningbouw en initiatiefnemers voor nieuwbouw.

Volgens woningmarktonderzoek 2017 is er in periode 2017-2027 behoefte aan de bouw van 185 sociale huurwoningen. Dit betekent bij ontwikkelingsplannen dat we sturen op hoeveelheid van de bouw van sociale huurwoningen.

Kwaliteit

De **woonagenda 2020 – 2023** is op 3 maart 2020 door het College vastgesteld en een concrete uitwerking van de **Woonvisie 2015 – 2025**. In de woonagenda is een volkshuisvestelijke woningbouwrichtlijn (woningbouwprogramma) opgenomen die gehanteerd wordt als aanvulling op de Structuurvisie Heerde 2025 en als leidraad voor nieuwe initiatieven. De agenda is ook de basis voor de prestatieafspraken met de woningcorporatie(s). Woonvisie en woonagenda worden onderdeel van de **omgevingsvisie**. Met de woonagenda kunnen we aan de voorzijde (meer en daadwerkelijk) **sturing** aan plannen en projecten geven. **Doelstelling** is om woningvoorraad te realiseren die voldoet aan de kwalitatieve en kwantitatieve behoeften van onze inwoners, rekening houdend met de demografische ontwikkelingen in Heerde. **Evaluatie** van de woonagenda vindt plaats in 2023.

In prestatieafspraken en contacten met ontwikkelaars aandacht vragen om levensloopbestendig betaalbaar te bouwen voor jonge en oude inwoner, inwoners met een beperking, statushouders en inwoners die beschermd moeten wonen.

Er worden **per doelgroep prestatieafspraken** gemaakt. Voorafgaand aan nieuw bod aan de woningcorporatie worden jaarlijks de afspraken geëvalueerd waardoor we kunnen **bijsturen**. Ook worden afspraken gemaakt over te bouwen **aantallen, levensloopbestendigheid** en **energetische** maatregelen.

Kwaliteit

In de **prestatieafspraken met Triada** maken wij afspraken over betaalbaarheid, beschikbaarheid, kwaliteit, transformatie, jongeren, senioren en zorg, statushouders, leefbaarheid en participatie. Deze afspraken worden **jaarlijks geëvalueerd en geactualiseerd**, waarna de drie partijen (Triada, Huurdersraad en gemeente) de afspraken aan het eind van het kalenderjaar ondertekenen. Triada is de grootste corporatie in onze gemeente.

Naast Triada hebben Woonzorg Nederland en Habion een klein deel van de sociale huurvoorraad in bezit. Ook met hen vinden inmiddels jaarlijks gesprekken plaats. De gemeentelijk onderhandelaar, die op basis van de woonagenda aangesteld is om de eerste gesprekken te voeren met initiatiefnemers verstrekt informatie en geeft instructies, zodat er meer differentiatie plaatsvindt over de kwalitatieve en kwantitatieve woningbouwopgaven. Betaalbaar bouwen, met name het toevoegen van sociale huurwoningen, is daarbij één van de gespreksonderwerpen.

Inventarisatie (gereed eind 2019) van de inbreidings- en uitbreidingslocatie in alle kernen en het voortvarend oppakken van zoeklocaties.

Kwaliteit

Huidig uitgangspunt is: inbreiding gaat voor uitbreiding.

Als blijkt dat er aantoonbaar **minder beschikbare inbreidingslocaties** aanwezig beschikbaar zijn om in de woningbehoefte binnen de gemeente te voorzien, kunnen we nieuwe uitleggebieden ontwikkelen. Dit is als actie opgenomen in de woonagenda en wordt uitgevoerd bij het opstellen van de omgevingsvisie en/of het omgevingsplan.

Over dit onderwerp is op 13 juli 2020 door de gemeenteraad met meerderheid van stemmen een motie aangenomen over **actief grondbeleid**. Een naar aanleiding van deze motie opgestelde discussienota is besproken in de raadscommissie Ruimte van 25 mei 2021. Dit gaf aanleiding om na de zomer van 2021 in een themaraad nogmaals over dit onderwerp in gesprek te gaan.

Plannen voor andere (gemeenschappelijke) woonconcepten faciliteren.

Kwaliteit

Om te voorzien in de behoefte aan **nieuwe woningen** wordt in eerste instantie ingezet op **inbreiding in stedelijk gebied, transformatie en functieverandering van bestaande bebouwing**.

Bij **nieuwe initiatieven** dient, naast de maatschappelijke meerwaarde, aangetoond te worden dat het initiatief aansluit bij onze woonvisie met als uitgangspunt kwaliteit en het inzetten van woningen voor zoveel mogelijk doelgroepen. Als dit aangetoond wordt, wordt medewerking verleend.

Naast traditionele woningbouw vallen **andere woonconcepten** daar zeker onder.

Om duidelijk te maken dat hiervoor ruimte geboden wordt staat in de woonagenda als actie benoemd dat de gemeente zelf een locatiestudie met kavelpaspoort kan opstellen voor alternatieve, innovatieve woonvormen. Dit kunnen tiny house-concepten zijn, maar ook tijdelijke woonconcepten, bijvoorbeeld pauze-woningen of flex-woningen voor speedzoekers.

Budget hiervoor is door de raad beschikbaar gesteld.

Uitvoering staat gepland in 2021/2022.

Prestatieafspraken met eigenaren van sociale woningbouw maken.

De Woningwet schrijft voor dat er jaarlijks tussen gemeente, corporaties en huurders afspraken gemaakt moeten worden over de te leveren prestaties. Er zijn drie corporaties actief in de gemeente: Habion, Triada en Woonzorg Nederland.

Kwaliteit

Jaarlijks moet er een **bod** liggen van de corporatie voor 1 juli. Met Triada zijn de afspraken voor het bod 2021 op 17 mei 2021 ambtelijk in breed verband (tripartite overleg) voorbereid en besproken. In september wordt er vervolgens zowel bestuurlijk als ambtelijk gesproken over het bod om te komen tot nieuwe prestatieafspraken in 2022.

Dit jaar worden er voor het eerst meerjarige prestatieafspraken gemaakt. Het proces rondom de prestatieafspraken wordt zo efficiënter aangezien veel afspraken over een langere periode gaan. Ook met de gemeente Epe en Hattem worden meerjarige prestatieafspraken gemaakt.

Met Woonzorg Nederland worden al meerjarige prestatieafspraken gesloten. Dit jaar dienen er nieuwe afspraken gemaakt te worden voor 2022 e.v. Insteek is om wederom meerjarige prestatieafspraken te maken met elkaar.

Met Habion zijn in 2018 op regionaal niveau gesprekken gestart over de prestatieafspraken met de afzonderlijke gemeenten. Dit omdat het neergelegde bod van Habion in iedere gemeente te algemeen en nagenoeg gelijk is. De regio wilde in gesprek met Habion om meer maatwerkprestaties op te stellen. Dit is niet gelukt, waardoor er door de afzonderlijke gemeenten geen prestatieafspraken getekend zijn. Ook in 2020 en 2021 zijn er geen prestatieafspraken gemaakt. Na veel aandringen van onze zijde, staat voor dit jaar een eerste overleg met Habion ingepland om met elkaar de situatie rondom de prestatieafspraken te bespreken.

Starterslening aanbieden.

De subsidiegelden stimuleren goedkope woningbouw worden volledig ingezet voor verstrekken startersleningen, waarmee starters mogelijkheid wordt geboden om net een beetje extra te lenen waardoor men kan kopen. De lening overbrugt het verschil tussen huizenprijs en eerste hypotheek. Maximumhoogte starterslening 20% van verwervingskosten met maximum van € 20.000,-. Maximum verwervingskosten vastgesteld op € 200.000,-. Op vragen vanuit de gemeenteraad wordt onderzocht of het administratieve aanvraag proces in 2021 vereenvoudigd kan worden.

Kwaliteit

In 2013 en 2015 heeft de gemeenteraad besloten om de van de provincie ontvangen subsidiegelden op grond van de Stimuleringsregeling Goedkope Woningbouw 2007-2010 (de SWG-gelden) volledig in te zetten voor het verstrekken van **startersleningen**. Bij raadsbesluit van 6 juli 2015 is de maximale hoogte van de starterslening vastgelegd op 20% van de verwervingskomsten met een maximum van €20.000,-. De maximale verwervingskosten, inclusief meerwerk, zijn vastgelegd op €200.000,-. **Ondanks de aantrekkende economie is er weinig interesse voor de starterslening.**

In 2019 is er **1 lening** verstrekt, er is er 1 ingetrokken en er zijn 4 leningen afgelost. Hierdoor waren er aan het eind van 2019 nog 11 lopende startersleningen. Deze leningen worden beheerd door het Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederlandse gemeenten (SVn).

In 2020 zijn er **3 leningen verstrekt en zijn er 2 leningen afgelost**. Eind 2020 waren er nog 12 lopende startersleningen. Per maart 2021 staat er een saldo van € 297.375,- op de rekening-courant bij de SVn die aan het account van de gemeente gekoppeld is. Dit is de bestedingsruimte waarbinnen er nog startersleningen kunnen worden aangevraagd.

Naar verwachting zal er in de loop van 2021 een **evaluatie** zijn om te kijken hoe we verder gaan met deze startersleningen.

Vervangende nieuwbouw in het buitengebied mogelijk maken voor zover het de kwaliteit van het gebied verbetert.

Kwaliteit

Vervangende nieuwbouw in het buitengebied wordt zoveel mogelijk ondersteund en mogelijk gemaakt. Door combinaties te maken met duurzaamheidsmaatregelen kunnen voor eigenaren op termijn besparingen in kosten mogelijk zijn. Vooral nog zijn in 2021 en 2022 hier regelingen als "rood voor rood" en "geen nieuwe woningen in het buitengebied" vanuit de structuurvisie wel van toepassing.

Dit onderwerp wordt ook een onderdeel van de omgevingsvisie.

Wij faciliteren plannen voor duurzame nieuwbouw of verduurzaming van bestaande woningen.

Binnen de kaders van de klimaatagenda worden verduurzamingsplannen gestimuleerd en gefaciliteerd.

Kwaliteit

Wij faciliteren duurzame initiatieven.

Duurzaamheid is als belangrijk toetsingscriterium in de afweging in de uitnodigingsplanologie en in het verlenen van omgevingsvergunningen.

Woningcorporaties en makelaars nemen deel aan het overleg om de woningbouwagenda te bepalen.

Het overleg vergroot de onderlinge betrokkenheid van de partijen en stimuleert de netwerk-werking. Samenwerking versterkt de zorg voor goede en betaalbare woningen voor diverse doelgroepen. Het gezamenlijk opstellen van de woonagenda vergroot draagvlak en betrokkenheid bij uitvoering.

Kwaliteit

In januari 2019 vonden **twee marktconsultaties** plaats als onderdeel van de Woonagenda.

Wij spraken met de partijen die zicht hebben op de ontwikkelingen in het particuliere markt segment (ontwikkelaars, banken en makelaars) en met partijen die zicht hebben op de ontwikkelingen in het Wonen en Zorg segment (zorgkantoren en zorgaanbieders). Beide bijeenkomsten zijn goed bezocht. Bij actualisering van de woonagenda worden deze partijen opnieuw betrokken.

Triada maakte onderdeel uit van de projectgroep die samen een woonagenda opstelden. Er werd dus nauw samengewerkt tussen de gemeente en de grootste corporatie in onze gemeente. Triada wordt betrokken bij de actualisering van de Woonagenda. Daarnaast vindt er sinds 2020 ieder jaar in juli een bouwplanoverleg plaats tussen Triada en gemeente. De grotere bouwplannen worden met elkaar besproken en relevante informatie wordt met elkaar gedeeld. De opgave sociale huur is immers fors. Hiermee geven we uitvoering aan een gemaakte prestatieafspraken.

Woningsplitsing onder voorwaarden toestaan en hiervoor kaders maken.

Uitvoering geven aan de ruimte die de woonvisie biedt door gebruik te maken van nieuwe planologische regels waarbij wordt voorgesorteerd op de omgevingswet en de mogelijkheden die daarmee worden geboden.

Kwaliteit

De woonagenda was aanleiding om een **discussienota over woningsplitsing** te schrijven.

Deze discussienota is eind 2019 besproken in de raadscommissie Ruimte. De commissie adviseerde woningsplitsing als instrument op de woningmarkt van de gemeente Heerde in te zetten en vraagt het college dit uit te werken.

Deze uitwerking is in de tweede helft van 2020 opgepakt en is op 8 maart 2021 in de vorm van een discussienota besproken in de raadscommissie.

Vervolgstep is verankering van het voorstel in wettelijk instrumentarium.

Wat willen we bereiken?

Vliegveld Lelystad

- Herindeling van het luchtruim en zo min mogelijk overlast voor bewoners.

Wat gaan we er voor doen?

Bestuurlijke bijdragen aan de lobby voor vervoer per internationale trein in Europa als alternatief voor het vliegverkeer.

Kwaliteit

We kijken welke vormen van vervoer een alternatief kunnen zijn voor het vliegen en of dit nog tijdig als argument kan worden ingebracht. Dit is vooral van belang voor de in voorbereiding zijnde luchtvaartnota.

Wij nemen deel aan de zogenaamde luchtvaartgesprekken en wij leverden eerder inbreng aan de provinciale notitie voor de luchtvaartnota 2020-2050. Ook gaven wij een reactie bij de internetconsultatie voor het invoeren van vliegtaks.

In de regio's Zwolle en Cleantech leveren wij inbreng op het onderwerp bereikbaarheid.

Bereikbaarheid staat op de agenda's van de Clean Tech Regio en de regio Zwolle en op de gebiedsagenda Oost. Daarnaast is er een provinciaal netwerk (kerngroep) voor de luchtvaartnota en de herziening van het luchtruim die gezamenlijke reacties voorbereidt.

Het ontwerp van de Nationale Omgevingsvisie is in 2019 gepubliceerd. Wij hebben in Cleantech Regio-verband hierop een reactie gegeven. Het onderwerp vliegverkeer is in het ontwerp grotendeels doorgeschoven naar de Luchtvaartnota 2020-2050. Verder is met name ook aandacht gevraagd voor de treinverbindingen.

Het ontwerp van de Luchtvaartnota 2020-2050 is ter inzage gelegd. In samenwerking met anderen is een zienswijze ingediend. Daarin geven we aandacht aan de mogelijke alternatieven voor vliegverkeer. Van het ministerie is een reactie ontvangen op onze zienswijze. De Tweede Kamer heeft het onderwerp controversieel verklaard.

Door de meerdere regio's wordt inmiddels nadrukkelijk aandacht gevraagd voor specifieke verbindingen als alternatief voor het vliegen.

Op verzoek faciliteren van bestaande en nieuwe inwonersinitiatieven die verslechtering van het leefklimaat proberen te voorkomen.

Bewonersinitiatieven gericht op beperking verslechtering leefklimaat t.g.v. Lelystad Airport worden waar mogelijk ondersteund.

Kwaliteit

Het gemeentebestuur richt zich vooral op het **bestuurlijke proces**, vaak in de vorm van **persoonlijke gesprekken** met inwoners. Waar mogelijk en wenselijk worden dan maatschappelijke initiatieven **ondersteund**. Dit gebeurde in 2020 en 2021 onder andere door het succesvol onder de aandacht brengen van de mogelijkheid tot **stuiting van de termijn voor nadeelcompensatie** en het helpen bij de indiening van verzoeken daartoe (in relatie met ontwikkeling vliegveld Lelystad).

Wij blijven tezamen met regiogemeenten het gesprek met de minister over vliegveld Lelystad voeren.

Minister is van mening dat Lelystad Airport in 2021 geopend kan worden voor vakantievluchten. Met Elburg, Oldebroek en Hattem is afgesproken dat nauw samengewerkt wordt en we solidair handelen.

Kwaliteit

Standpunt van gemeente Heerde is dat **eerst een herindeling van het luchtruim** moet plaatsvinden en dat na gedegen onderzoek Lelystad Airport pas in gebruik kan worden genomen.

Over de laatste niet gewenste aanpassing van de vliegroute, met een stijgende lijn op de route ter hoogte van Heerde/Wapenveld is een **gezamenlijke brief** aangeboden aan het ministerie.

Een overleg is opgezet tussen de burgemeesters van Elburg, Oldebroek, Hattem en Heerde. Later is deze aangevuld met portefeuillehouders uit de verschillende colleges. Onderwerpen: Lelystad Airport maar ook de herziening luchtruim en de luchtvaartnota 2020-2050. Dit netwerk heeft ook een ambtelijke component. Inmiddels zijn er ook contacten met de gemeenten Kampen en Zwolle. Dit heeft geleid tot het samen reageren op de routevoorstellen van de Minister. De Minister heeft in 2019 een route gekozen. Deze is in een ARI ter informatie naar de gemeenteraad gezonden.

Op provinciaal niveau wordt ook overleg gevoerd met provincie en andere regio's en gemeenten. Resultaat: een bestuurlijk overleg met het ministerie, afstemming van de bestuurlijke standpunten en vertegenwoordiging in de provinciale kerngroep.

In 2020 is door de gezamenlijke vier gemeenten van de Noord-Veluwe nog een brief naar de desbetreffende Vaste Kamercommissie gezonden, waarin is aangegeven dat het in de situatie van dat moment (juni 2020) niet opportuun is om naar een opening van Lelystad Airport op 1 november 2021 te streven. Een afschrift van deze brief is aan de gemeenteraad gezonden.

Ook is in 2020 door de provinciale partners en de gezamenlijke gemeenten van de Noord-Veluwe een zienswijze in het kader van de Luchtvaartnota 2020-2050 gezonden. Begin 2021 is de ontwerp-Voorkeursbeslissing in het kader van de Luchtruimherziening gepubliceerd. Ook hierop is door de provinciale partners en de gezamenlijke gemeenten van de Noord-Veluwe (dit keer inclusief de gemeente Epe) gereageerd. Deze zienswijze wordt aan de gemeenteraad toegezonden. Onze boodschap is niet wezenlijk veranderd. Wij geven aan dat Lelystad Airport pas geopend moet worden voor groot handelsverkeer als dat nodig is voor de overloop van Schiphol en na de realisatie van de herindeling van het luchtruim. Die herindeling moet voldoende rekening houden met de effecten van het vliegverkeer op de omgeving.

In 2021 hebben wij gezamenlijk met andere gemeenten ook nog gereageerd op de publicatie van de Ontwerpbeschikking Wet natuurbescherming voor Lelystad Airport. Recentelijk hebben wij aan de Informatie (met een afschrift aan de Vaste Kamercommissie) het onderwerp Lelystad Airport ook nog onder de aandacht gebracht. Een afschrift van deze brieven hebben wij ter kennisname aan de gemeenteraad gezonden. Inmiddels zijn ook de gemeenten Voorst en Epe bij de samenwerking van Elburg, Oldebroek, Hattem en Heerde aangesloten. Alle gemeenteraden van de 6 gemeenten hebben een motie met een min of meer gelijke strekking aangenomen over het beoordelen en onderzoeken van de rapporten die over Lelystad Airport zijn verschenen en waarop de besluitvorming wordt gebaseerd. Wij bezien momenteel op welke wijze het best gezamenlijk uitvoering gegeven kan worden aan deze moties.

Wat willen we bereiken?

Begraven

- Begraven moet betaalbaar en exploitabel blijven.

Wat gaan we er voor doen?

Uiterlijk in 2019 worden nadere keuzes gemaakt over de toekomstbestendigheid van begraven in de gemeente.

Kwaliteit

Over de toekomstbestendige exploitatie heeft op 5 oktober 2020 besluitvorming plaatsgevonden. 2021 is het eerste volledige kalenderjaar waarin volgens het nieuwe beleid wordt gewerkt. Dit actiepunt uit het collegeprogramma is afgewerkt.

Voortgang geven aan het onderzoek om de tarieven voor begraven en beheer en onderhoud betaalbaar te houden.

Kwaliteit

Het onderzoek is met de besluitvorming op 5 oktober 2020 door de raad afgerond.

Duurzaamheid

Toelichting op product Duurzaamheid

De kosten van de ambtelijke capaciteit, eventuele externe advisering en de bijdrage aan het energieloket en regiotaken.

Wat mag het kosten?

Exploitatie	Realisatie 2020	Begroting 2021 (P+W)	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Lasten						
521600 Duurzaamheid	229.297	489.536	180.255	179.921	181.179	182.647
Totaal Lasten	229.297	489.536	180.255	179.921	181.179	182.647
Baten						
521600 Duurzaamheid	-146.875	-137.808	0	0	0	0
Totaal Baten	-146.875	-137.808	0	0	0	0
Resultaat	82.422	351.728	180.255	179.921	181.179	182.647

Toelichting op de lasten en baten product Duurzaamheid

Lasten

521600 Duurzaamheid

Voor de komende jaren wordt een stijging van de kosten en uitgaven verwacht vanwege de uitvoering van het Klimaatakkoord. Wat dit precies voor onze gemeente betekent is nog niet bekend. Wij hebben voor de komende jaren rekening gehouden met personele inzet conform de Voorjaarsnota 2021 en een onvoorziene post van **€120.000,-**. Voor de komende jaren zijn de lasten fors lager omdat er voor 2021 geld was opgenomen voor de uitvoering van de regeling reductie energiegebruik (**€137.808,-**) en de transitievisie warmte (**€150.000,-**) (Voorjaarsnota 2021).

Baten

521600 Duurzaamheid

Voor 2021 is een éénmalige inkomst van **€137.808,-** geraamd vanwege de subsidieregeling reductie energiegebruik (Voorjaarsnota 2021).

Economie

Toelichting op product Economie

Ambtelijke capaciteit, deelname aan en externe advisering in samenwerkingsverband met Regio Zwolle en de Cleantech Regio.

Wat mag het kosten?

Exploitatie	Realisatie 2020	Begroting 2021 (P+W)	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Lasten						
533000 Economische zaken	262.500	363.897	329.869	320.341	322.365	324.579
533050 Markten	35.968	35.306	42.813	43.379	44.201	45.093
533100 Festiviteiten	2.418	5.029	5.075	5.132	5.199	5.265
Totaal Lasten	300.886	404.232	377.757	368.852	371.765	374.937
Baten						
533050 Markten	-16.008	-12.250	-22.580	-22.970	-23.360	-23.760
533100 Festiviteiten	0	-1.270	-1.290	-1.310	-1.330	-1.350
533150 Marktgeden	0	0	0	0	0	0
Totaal Baten	-16.008	-13.520	-23.870	-24.280	-24.690	-25.110
Resultaat	284.878	390.712	353.887	344.572	347.075	349.827

Toelichting op de lasten en baten product Economie

Lasten

Het product Economie kent de volgende wijziging ten opzichte van de vorige meerjarenbegroting. Conform Voorjaarsnota 2021 / Perspectiefnota 2022-2025 is het budget in 2021 met **€45.000,-** verhoogd voor een coronasteunfonds voor ondernemers, een budget voor toekomstig bestendige bedrijventerreinen en een onderzoek naar Lelystad Airport. Voor de jaren is het budget voor de regionale economische samenwerking met Zwolle aangepast aan de geldende inwonerbijdrage; het budget voor het samenwerkingsverband SNV is volledig afgeraamd.

Baten

533050 Markten

Als gevolg van de coronacrisis is de bezetting van de weekmarkt in 2021 aanmerkelijk lager; dit leidt naar verwachting tot **€10.000,-** minder inkomsten van marktgeden. Voor de jaren erna is deze opbrengst weer op het oude niveau geraamd (Voorjaarsnota 2021).

Toerisme

Toelichting op product Toerisme

Faciliteren van 'Visit Heerde', Visit Veluwe, promotie van Cittaslow en toeristische infrastructuur.

Wat mag het kosten?

Exploitatie	Realisatie 2020	Begroting 2021 (P+W)	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Lasten						
533200 Toerisme & Recreatie	363.901	402.959	451.365	453.952	459.668	464.705
Totaal Lasten	363.901	402.959	451.365	453.952	459.668	464.705
Baten						
533200 Toerisme & Recreatie	-42.507	-21.587	-21.587	-21.587	-21.587	-21.587
Totaal Baten	-42.507	-21.587	-21.587	-21.587	-21.587	-21.587
Resultaat	321.394	381.372	429.778	432.365	438.081	443.118

Toelichting op de lasten en baten product Toerisme

Lasten

Het product Toerisme kent de volgende wijziging ten opzichte van de meerjarenbegroting 2021-2024. Conform Voorjaarsnota 2021 en Perspectiefnota 2022-2025 zijn de lasten van het product Toerisme voor 2021 met **€21.587,-** verhoogd. Vanaf 2022 is de jaarlijkse stijging **€25.787,-**. Hieronder is een toelichting gegeven van deze afwijkingen.

533200 Toerisme & Recreatie

Het college heeft in de vergadering van 13 oktober 2020 besloten om vanaf 2022, 4 keer **€4.200,-** vanuit de stelpost regionale ambities over te hevelen naar Toerisme voor de jaarlijkse contributie innovatie coöperatie (Perspectiefnota 2022-2025).

In het kader van de provinciale SNL-regeling ontvangt de gemeente vanaf 1-1-2020 tot en met 2023 een jaarlijkse subsidie ten behoeve van het heidebeheer door een rondtrekkende schaapskudde. Dit bedrag (**€21.587,-**) wordt jaarlijks volledig doorbetaald aan de Stichting Schaapskudde Epe-Heerde. Het bedrag wordt jaarlijks achteraf ontvangen, voor het eerst in 2021 over het subsidiejaar 2020.

Baten

Als gevolg van bovengenoemde SNL-regeling ontvangt de gemeente Heerde jaarlijkse een extra subsidie van **€21.587,-**. Dit bedrag kan zowel aan de lastenkant als aan de batenkant worden geraamd.

Bouwen en wonen

Toelichting op product Bouwen en Wonen

Ambtelijke capaciteit, beheerkosten startersleningen, bijdragen aan externe onderzoeken en aan de regionaal woonruimteverdeelcommissie, kosten voor de woonwagens die op het terrein Krimpenbos staan en leges WABO voor bouwvergunningen.

Wat mag het kosten?

Exploitatie	Realisatie 2020	Begroting 2021 (P+W)	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Lasten						
545000 Volkshuisvesting	199.824	251.928	227.357	226.515	189.854	194.311
545050 Woonwagenkamp	1.187	10.387	10.497	10.617	10.747	10.877
545100 Vergunning & toezicht Bouwen	418.693	447.079	447.637	445.792	455.041	465.762
545250 Milieubeheer	284.370	378.734	361.865	368.706	373.399	375.836
Totaal Lasten	904.075	1.088.128	1.047.356	1.051.630	1.029.041	1.046.786
Baten						
545000 Volkshuisvesting	0	0	0	0	0	0
545050 Woonwagenkamp	-3.788	-3.855	-3.913	-3.980	-4.050	-4.120
545200 Leges WABO	-1.053.446	-418.000	-601.419	-338.000	-338.000	-338.000
545250 Milieubeheer	-14.992	-62.322	-5.490	-5.583	-5.678	-5.775
Totaal Baten	-1.072.225	-484.177	-610.822	-347.563	-347.728	-347.895
Resultaat	-168.151	603.951	436.534	704.067	681.313	698.891

Toelichting op de lasten en baten product Bouwen en Wonen

Lasten

Het product Bouwen en Wonen kent de volgende wijzigingen ten opzichte van de Meerjarenbegroting 2021-2024. De lasten vanaf 2022 zijn met respectievelijk **€ 0,-**; **€5.000,-** en **€7.000,-** bijgesteld.

545250 Milieubeheer

Op bestuurlijk niveau is de wens uitgesproken dat de ODNV ondersteuning biedt binnen gemeentelijke projecten die zijn gericht op het onderdrukken van ondermijningspraktijken. Ter bekostiging hiervan is een bijraming nodig van €5.000,-.

Voor de jaren 2023 en 2024 zijn de ramingen in overeenstemming gebracht met de (ontwerp)meerjarenbegroting van de ODNV (Perspectiefnota 2022-2025).

545200 Leges WABO

Voor 2022 worden opnieuw hogere legesinkomsten voor (ver)bouwactiviteiten verwacht. Deze verwachting is gebaseerd op de ervaringscijfers van het huidige jaar en de afgelopen jaren.

Ruimtelijke ontwikkeling

Toelichting op product Ruimtelijke ontwikkeling

Ambtelijke capaciteit voor eigen plannen, initiatieven van derden en planschades en externe advisering hierover.

Wat mag het kosten?

Exploitatie	Realisatie 2020	Begroting 2021 (P+W)	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Lasten						
547000 RO eigen plannen	160.841	221.665	321.382	320.025	325.566	332.017
547050 RO initiatieven van derden	126.526	152.315	202.915	201.929	205.645	209.980
547100 RO toezicht handhaving	2.702	2.738	2.739	2.724	2.781	2.848
547150 Planschades	9.907	15.000	25.000	25.000	25.000	25.000
547250 Omgevingswet	262.544	189.000	0	0	0	0
547300 Vliegveld Lelystad	0	10.000	0	0	0	0
547350 Hoenwaard 2030	11.250	0	0	0	0	0
Totaal Lasten	573.770	590.718	552.036	549.678	558.992	569.845
Baten						
547000 RO eigen plannen	0	-34.760	-35.280	-35.880	-36.490	-37.110
547050 RO initiatieven van derden	-71.126	-50.510	-51.270	-52.140	-53.030	-53.930
547150 Planschades	-3.863	-25.000	-25.000	-25.000	-25.000	-25.000
Totaal Baten	-74.989	-110.270	-111.550	-113.020	-114.520	-116.040
Resultaat	498.781	480.448	440.486	436.658	444.472	453.805

Toelichting op de lasten en baten product Ruimtelijke ontwikkeling

Lasten

Er vinden voor dit product geen mutaties op de begroting plaats voor de komende jaren.

547250 Omgevingswet

Voor de uitvoering van de Omgevingswet zijn nog geen structurele kosten geraamd in de Programmabegroting 2022-2025.

Accommodaties

Toelichting op product Accommodaties

Betreft accommodaties die zichtbaar en hoorbaar zijn in de openbare ruimte en de vrijkomende locaties als De Hank, 't Honk en Willem-Alexanderschool.

Wat mag het kosten?

Exploitatie	Realisatie 2020	Begroting 2021 (P+W)	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Lasten						
502060 Carillion	1.952	1.650	1.670	1.700	1.730	1.760
502080 Podiumvoorziening dorpsplein Heerde	0	1.070	8.523	8.559	8.596	8.633
502120 Muziekkoepeel Veessen	0	3.330	3.380	3.440	3.500	3.560
502180 Stalling werf	20.271	15.860	16.090	16.360	16.640	16.920
502640 Flessenbergerweg 39	23.153	24.174	25.279	25.529	25.788	25.853
502680 Villa Jacoba	36.008	31.940	33.255	33.580	33.707	34.092
502740 Nachtegaalweg 48	30.497	540	0	0	0	0
549150 Onderhoudsplan gem. accommodaties	112.593	176.798	165.539	166.375	163.621	165.889
549200 Vrijkomende locaties	313.720	47.519	47.615	48.011	48.118	48.675
Totaal Lasten	538.194	302.881	301.351	303.554	301.700	305.382
Baten						
502001 Reserve gebouwen	-67.000	-28.000	-20.000	-10.000	0	0
502180 Stalling werf	-599	0	0	0	0	0
502640 Flessenbergerweg 39	-11.603	-9.028	0	0	0	0

Exploitatie	Realisatie 2020	Begroting 2021 (P+W)	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
502680 Villa Jacoba	-16.776	-18.295	-18.259	-18.570	-18.890	-19.210
502740 Nachtegaalweg 48	-51.467	-22.238	-22.227	-22.600	-22.980	-23.370
549150 Onderhoudsplan gem. accommodaties	-36.963	-35.060	-34.991	-35.590	-36.200	-36.820
549200 Vrijkomende locaties	-361.040	0	0	0	0	0
549201 Reserve vrijkomende locaties	-32.968	-13.765	-13.385	-13.235	-12.785	-12.785
Totaal Baten	-578.416	-126.386	-108.862	-99.995	-90.855	-92.185
Resultaat	-40.222	176.495	192.489	203.559	210.845	213.197

Toelichting op de lasten en baten product Accommodaties

Baten

502001 Reserve gebouwen

Regelmatig worden er éénmalige onderhoudskosten aan gebouwen betaald d.m.v. een onttrekking uit de reserve gebouwen. Voor 2020 was dit een bedrag van **€67.000,-**; voor de jaren erna loopt dit bedrag terug van **€28.000,-** naar **€20.000,-** tot **€10.000,-** (Perspectiefnota 2021 en 2022).

Beheer en Onderhoud

Toelichting op product Beheer en Onderhoud

Beheer en onderhoud van kapitaalgoederen (wegen, fietspaden, groen, openbare verlichting, riolering, speeltoestellen) en grondzaken.

Wat gaat het kosten?

Exploitatie	Realisatie 2020	Begroting 2021 (P+W)	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Lasten						
502100 Zoutloods	25.018	23.440	19.985	15.809	0	0
502500 Sportpark Molenbeek	6.686	23.200	8.330	8.470	8.610	8.760
502520 Sportpark Eeuwlanden	7.566	5.280	3.960	4.030	4.100	4.170
502540 Sportpark Monnikenbos	8.010	6.840	6.940	7.060	7.180	7.300
502560 Sportpark Veessen	1.828	1.570	1.590	1.620	1.650	1.680
502620 Aula en baarhuisjes	35.575	33.065	33.110	81.690	34.210	34.800
515002 Dieseloliespoor thv Sportvelden ad Veldw	990	0	0	0	0	0
515004 Schadelichtmast nr 28 thv Eperweg 54	1.918	0	0	0	0	0
515008 Lichtmast Eeuwlandseweg / Molenweg	1.460	0	0	0	0	0
515009 Welkomsbord thv Landgoed Steenberg	834	0	0	0	0	0
515810 Lichtmast 8 Grote weg Wapenveld	1.780	0	0	0	0	0
515901 Lichtmast kanaaldijk lagestraat	1.773	0	0	0	0	0
549300 Buitensportaccommodaties	341.920	340.830	338.691	345.187	351.740	320.109
551000 Gemeentelijke gronden	92.959	157.725	152.325	152.751	155.641	159.014
551050 Erfpachten	8.600	2.150	2.150	2.150	2.150	2.150
551100 Kadaster & Landmeten	52.109	54.818	52.805	53.705	54.572	55.527
551103 RP-911-F	136	0	0	0	0	0
551150 Straatreiniging&Gladheidbestrijding	92.203	148.664	159.805	162.672	165.544	168.519

Exploitatie	Realisatie 2020	Begroting 2021 (P+W)	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
551200 Beheerplan Wegen	1.425.982	1.648.177	1.735.823	1.785.930	1.820.992	1.872.454
551202 35-VVG-5 Ford	9.553	0	0	0	0	0
551203 34-VVG-5 Ford	6.484	0	0	0	0	0
551204 BL-BH-33 Vrachtauto Mercedes	722	0	0	0	0	0
551205 23-KBK-5 Peugeot partner	2.977	0	0	0	0	0
551206 2-VDZ-49 peugeot partner	3.235	0	0	0	0	0
551207 Tractor New Holland TR-AK-GH	17.258	0	0	0	0	0
551208 5-VZL-60 Mitsubishi	5.403	0	0	0	0	0
551209 BX-VD-29 vrachtauto Mercedes	22.827	0	0	0	0	0
551210 5-VHF-05 Porter 1.3 kipper	1.703	0	0	0	0	0
551211 T4-03-0 New Holland 40/30	5.294	0	0	0	0	0
551212 Versnipperaar Schiesling 105MX	702	0	0	0	0	0
551213 DI-VE-RS wegen bladblazers ed	8.953	0	0	0	0	0
551214 Klepelmaaier	3.959	0	0	0	0	0
551220 Gronddepot	29.554	32.644	43.274	44.004	44.744	45.494
551250 Huisnummering/straatnaamborden	1.545	1.850	1.880	1.910	1.940	1.970
551350 Herstel degeneratieschade	136.937	111.561	111.003	112.818	114.643	116.536
551400 Beheerplan Kunstwerken	222.499	272.492	270.371	274.481	277.885	282.147
551450 Verkeersmaatregelen	94.858	117.978	140.243	146.024	151.607	150.050
551600 Beheerplan Water	73.489	99.265	100.626	102.381	104.144	105.966
551650 Verkeers- en vervoersplan	39.794	43.148	34.160	34.910	35.618	36.424

Exploitatie	Realisatie 2020	Begroting 2021 (P+W)	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
551750 Beheerplan Verlichting	220.634	232.848	228.117	229.715	231.257	232.964
551800 Beheerplan Openbaar groen	1.127.861	1.313.509	1.355.809	1.383.851	1.410.646	1.440.056
551802 1-VKL-31 Mercedes	5.670	0	0	0	0	0
551803 8-VTN-63 Mercedes	10.080	0	0	0	0	0
551804 5-VZL-61 Mitsubishi	5.106	0	0	0	0	0
551805 8-VJF-85 Mercedes	4.944	0	0	0	0	0
551806 5-VZL-62 Mitsubishi	3.921	0	0	0	0	0
551807 94-BV-ZB Porter 1.3 kipper	1.868	0	0	0	0	0
551808 2-VFL-73 Mercedes	4.700	0	0	0	0	0
551809 2-VHF-05 Mercedes	183	0	0	0	0	0
551810 VB-868-H Mercedes	5.249	0	0	0	0	0
551811 Versnipperaars Shiesling 400 ZX	1.241	0	0	0	0	0
551812 56-BX-DD Mercedes	4.156	0	0	0	0	0
551813 SA-BO John Deere	5.474	0	0	0	0	0
551814 Di-Ve-RS bladblazer groen	19.150	0	0	0	0	0
551815 BO-OM-ER	3.397	0	0	0	0	0
551816 KU-BO-TA	3.797	0	0	0	0	0
551817 RA-NS-OM	2.504	0	0	0	0	0
551850 Beheerplan Speeltuinen	64.815	82.327	80.370	83.137	81.770	82.453
551900 Onderhoudsplan Begraafplaatsen	417.610	468.471	411.335	417.984	425.103	431.872
551901 Reserve Begraafplaatsen	111.189	0	0	0	0	0
551902 HA-ZA-A Hansa Kraan	9.981	0	0	0	0	0
551903 DI-VE-RS Begraafplaats bladblazers ed	11.379	0	0	0	0	0
552000 Onderhoudsplan Reiniging	1.585.164	1.611.072	1.624.254	1.625.574	1.627.693	1.630.100

Exploitatie	Realisatie 2020	Begroting 2021 (P+W)	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
552100 Onderhoudsplan Riolering	944.680	1.160.942	1.150.815	1.187.292	1.210.591	1.217.100
552102 DI-VE-RS ROM	2.353	0	0	0	0	0
552103 Voorziening Onderhoudsplan Riolering	97.809	0	0	0	0	0
552200 Huisaansluiting riolering	104.220	2.131	8.050	8.235	8.408	8.610
Totaal Lasten	7.574.229	7.995.997	8.075.821	8.273.390	8.332.438	8.416.225
Baten						
502620 Aula en baarhuisjes	-211	0	0	0	0	0
515002 Dieseloliespoor thv Sportvelden ad Veldw	-2.216	0	0	0	0	0
515004 Schadelichtmast nr 28 thv Eperweg 54	-2.328	0	0	0	0	0
515008 Lichtmast Eeuwlandseweg / Molenweg	-1.977	0	0	0	0	0
515009 Welkomsbord thv Landgoed Steenberg	-834	0	0	0	0	0
515010 Persleiding geraakt thv Losweg 1 Vorchte	-1.532	0	0	0	0	0
515704	-1.929	0	0	0	0	0
515901 Lichtmast kanaaldijk lagestraat	-1.732	0	0	0	0	0
515902 Schade brugleuning	-6.985	0	0	0	0	0
515903	-33.000	0	0	0	0	0
549300 Buitensportaccommodaties	-61.534	-53.865	-54.655	-55.575	-56.505	-57.465
551000 Gemeentelijke gronden	-105.976	-58.495	-58.920	-59.410	-59.910	-60.420
551050 Erfpachten	-56.500	-49.740	-49.642	-50.490	-51.350	-52.220
551100 Kadaster & Landmeten	-1.055	-2.130	-2.130	-2.130	-2.130	-2.130
551150 Straatreiniging&Gladheidbestrijding	-1.889	0	0	0	0	0
551200 Beheerplan Wegen	1.130	0	0	0	0	0

Exploitatie	Realisatie 2020	Begroting 2021 (P+W)	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
551201 Reserve Beheerplan Wegen	-26.000	0	0	0	0	0
551220 Gronddepot	-34.262	-32.644	-43.274	-44.004	-44.744	-45.494
551350 Herstel degeneratieschade	-47.235	-96.410	-97.720	-99.230	-100.770	-102.330
551401 Reserve Beheerplan Kunstwerken	-114.657	-114.657	-114.657	-114.657	-114.657	-114.657
551450 Verkeersmaatregelen	-60	0	0	0	0	0
551550 Inritvergunningen	-862	0	0	0	0	0
551650 Verkeers- en vervoersplan	-259	0	0	0	0	0
551750 Beheerplan Verlichting	-1.355	-4.980	-5.050	-5.140	-5.230	-5.320
551800 Beheerplan Openbaar groen	-23.000	0	0	0	0	0
551901 Reserve Begraafplaatsen	-34.283	-118.442	-93.141	-150.881	-111.451	-122.185
551950 Inkomsten begraafplaatsen	679.059	503.321	510.870	510.871	510.872	510.873
552001 Reserve Reiniging	-226.756	-74.913	116	-1.998	-3.783	-6.386
552050 Inkomsten reiniging	1.704.351	2.018.903	2.109.621	2.109.621	2.109.621	2.109.621
552051 Inkomsten reiniging (Dividend)	-127.665	0	0	0	0	0
552100 Onderhoudsplan Riolering	0	50.939	0	0	0	0
552102 DI-VE-RS ROM	0	-50.939	0	0	0	0
552103 Voorziening Onderhoudsplan Riolering	0	0	78.918	35.186	8.067	-3.765
552150 Inkomsten riolering	1.424.344	1.446.842	1.479.303	1.479.303	1.479.303	1.479.303
552200 Huisaansluiting riolering	-60.200	-2.131	-8.050	-8.235	-8.408	-8.610

Exploitatie	Realisatie 2020	Begroting 2021 (P+W)	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Totaal Baten	- 4.782.913	- 4.577.473	- 4.547.999	- 4.656.359	- 4.650.667	- 4.680.779
Resultaat	2.791.316	3.418.524	3.527.822	3.617.031	3.681.771	3.735.446

Toelichting op de lasten en baten Beheer en Onderhoud

Lasten

Het product Beheer en Onderhoud kent de volgende wijziging ten opzichte van de meerjarenbegroting 2021-2024. Conform Perspectiefnota 2022-2025 worden de budgetten vanaf 2022 met respectievelijk **€49.670,-**; **€97.670,-** en **€49.670,-** naar boven worden bijgesteld. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door de volgende posten.

551200 Beheerplan Wegen

Voor het vegen van de wegen in onze gemeente heeft een nieuwe aanbestedingsprocedure plaatsgevonden. De kosten zijn structureel **€12.000,-** hoger dan begroot.

Naast de medewerkers in vaste dienst ontvangen de medewerkers van Lucrato ontvangen een vergoeding voor het gebruik van de mobiele telefoon. Het budget moet structureel omhoog bijgesteld worden met **€3.000,-**.

502620 Aula en baarhuisjes

In 2023 moet de dakafwerking vervangen worden bij de begraafplaatsen in Heerde (Engelmanskamp) als ook aan de begraafplaats in Wapenveld. Dit vraagt een eenmalige bijraming van **€48.000,-**. Deze kosten worden gedekt uit de reserve begraafplaatsen.

551900 Onderhoudsplan Begraafplaatsen

Er is structureel vanaf 2021 **€40.000,-** nodig voor de uitbesteding van het delven van graven. In 2020 heeft al een aframing van de personeelskosten plaatsgevonden. Deze extra uitgaven worden eveneens gedekt worden uit de reserve begraafplaatsen.

Baten

Het product Beheer en Onderhoud kent de volgende wijziging ten opzichte van de Meerjarenbegroting 2021-2024. Conform Perspectiefnota 2022-2025 is de opbrengstenkant vanaf 2022 met respectievelijk **€40.870,-**; **€88.840,-** en **€40.810,-** verhoogd. Dit wordt voornamelijk gerealiseerd door aanvullende dekking uit de reserve begraafplaatsen, zoals opgenomen bij het onderhoudsplan begraafplaatsen.

Bosbeheer

Toelichting op product Bosbeheer

Het beheer en onderhoud van het gemeentelijk bos- en heidegebied.

Wat mag het kosten?

Exploitatie	Realisatie 2020	Begroting 2021 (P+W)	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Lasten						
502200 Gebouwen Bosbedrijf	10.597	8.802	8.920	9.047	9.175	8.576
555000 Bosbeheer	77.063	102.070	97.431	98.761	100.092	101.463
555050 Recreatiebeheer	3.103	0	0	0	0	0
Totaal Lasten	90.763	110.872	106.351	107.808	109.267	110.039
Baten						
502200 Gebouwen Bosbedrijf	-34.570	-8.324	-8.449	-8.590	-8.740	-8.890
555000 Bosbeheer	-156.351	-146.826	-148.629	-150.699	-152.809	-154.949
Totaal Baten	-190.921	-155.150	-157.078	-159.289	-161.549	-163.839
Resultaat	-100.158	-44.278	-50.727	-51.481	-52.282	-53.800

Toelichting op de lasten en baten Bosbeheer

Voor het product Bosbeheer zijn er geen financiële mutaties te vermelden voor de Programmabegroting 2022-2025.

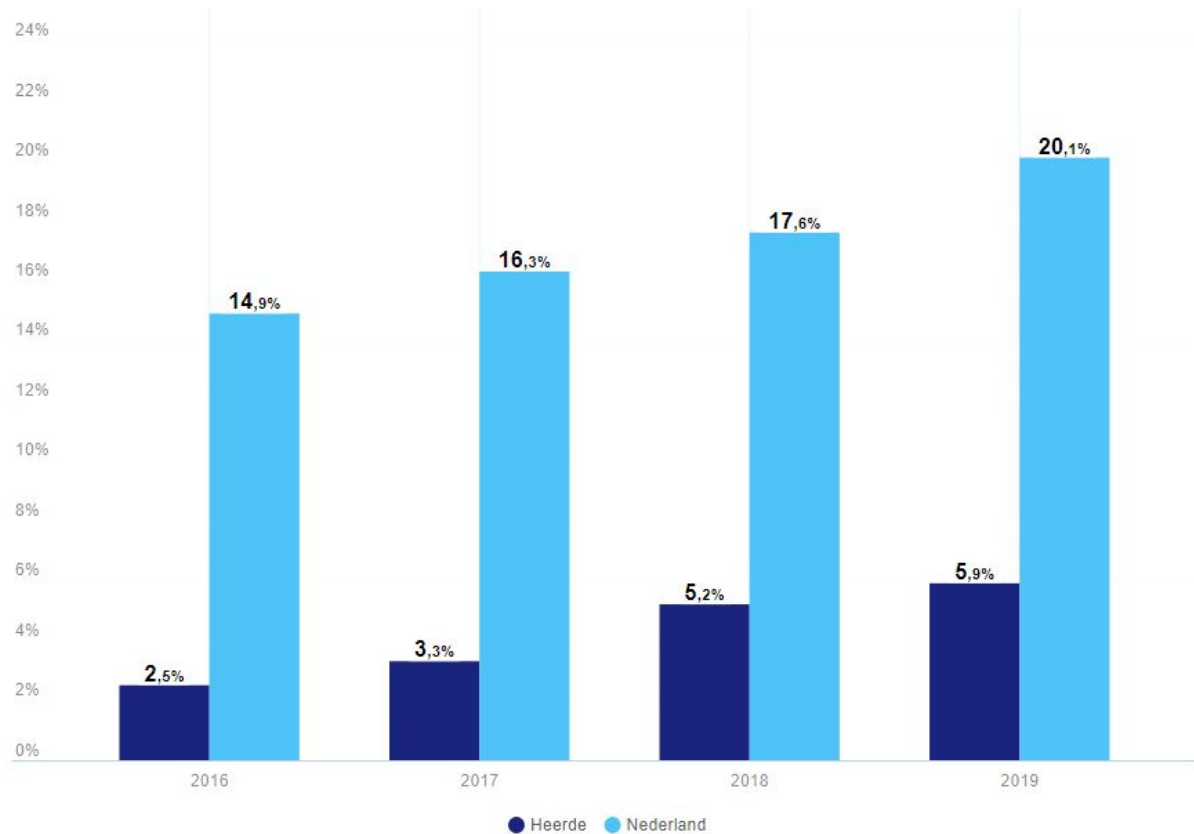
BBV-Indicatoren programma Ruimte, wonen en ondernemen

BBV indicatoren

Omvang huishoudelijk restafval - Heerde, kg per inwoner

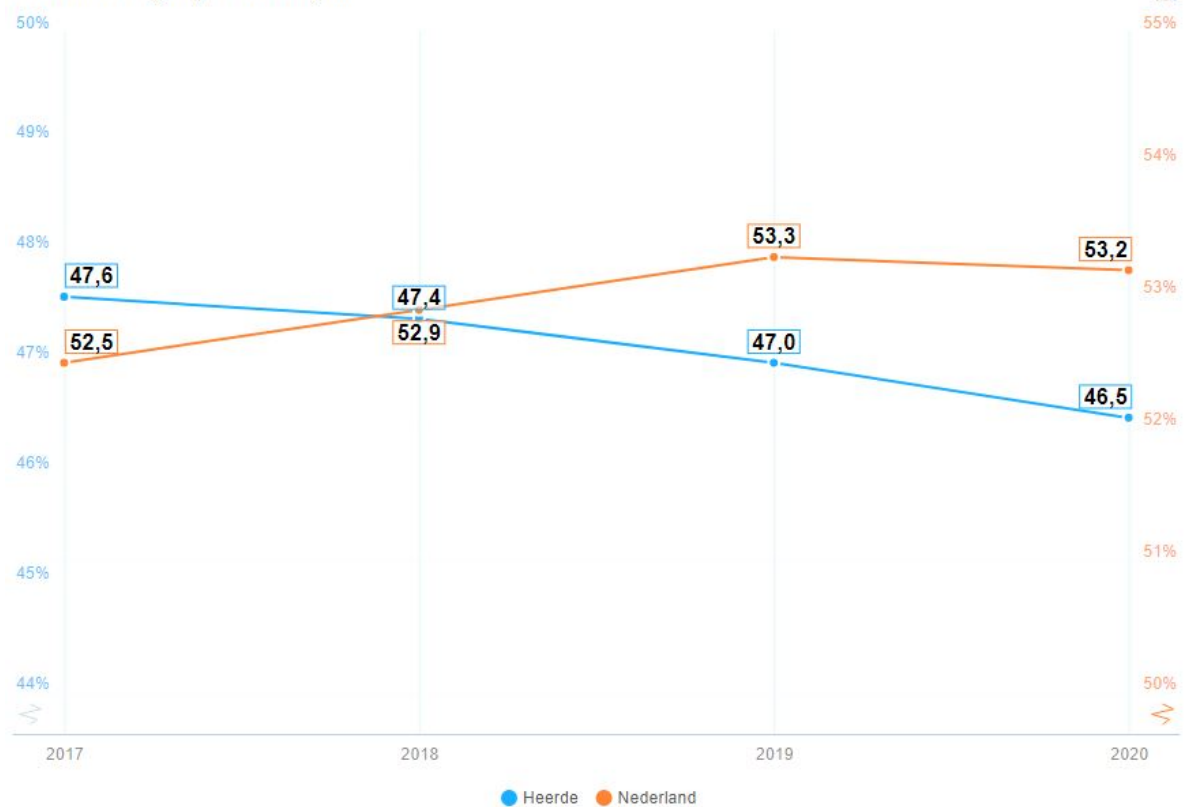
	2016	2017	2018	2019	Gemiddelde
Heerde	102	100	97	91	98
Nederland	189	178	171	161	175

Percentage bekende hernieuwbare elektriciteit - Heerde, %

berekening | 2016 - 2019

Functiemenging - Heerde, %

CBS BAG/LISA - bewerking ABF Research | 2017 - 2020

Vestigingen (van bedrijven) - Heerde, per 1.000 inw.15 t/m 64jr

LISA | 2017 - 2020

4. Sociaal maatschappelijk

Toelichting op programma Sociaal Maatschappelijk

Het programma Sociaal Maatschappelijk gaat over alles wat mensen in hun directe bestaan raakt en heeft primair betrekking op zorg, welzijn, arbeid, onderwijs, volksgezondheid en vrijetijdsbesteding zoals sport en kunst en cultuur. Het gaat om mensen en de wijze waarop zij in staat zijn om deel te nemen aan de samenleving en invulling geven aan hun eigen verantwoordelijkheid.

Collegeprogramma Samenleving

Wat willen we bereiken?

Algemeen

- Niemand staat aan de kant.
- Ouderen zijn in beeld.
- Inwoners zijn betrokken en actief in hun buurt, in verenigingen en in vrijwilligersorganisaties. Zij zijn verantwoordelijk voor hun eigen welbevinden en houden zo lang mogelijk zelf de regie.
- Inwoners die dit niet kunnen worden ondersteund.

Wat gaan we daarvoor doen?

De gemeente heeft een vangnet voor inwoners en ondersteunt verenigingen en vrijwilligersorganisaties.

Kwaliteit

Dit is een reguliere taak. Jaarlijks kunnen (vrijwilligers)organisaties subsidie aanvragen. Het gemeentelijk vrijwilligerssteunpunt, de volwassenenwerker en de jongerenwerker ontvangen jaarlijks een subsidie om onder andere vrijwilligers te ondersteunen.

17-6:

Aanvullend op bovenstaande wordt in 2021 onderzocht of er vanuit de extra coronagelden een ouderenwerker, jongerenwerker en een coördinator welzijnsvrijwilligers aangesteld. Dit is geen structurele ondersteuning, maar geeft voor een periode van een jaar mogelijkheid om kwetsbare inwoners in beeld te krijgen en ondersteuning te bieden.

Initiatieven van inwoners faciliteren we zo nodig met een leefbaarheidsbudget.

Kwaliteit

2019-2020 is vooral gebruikt om samen met inwoners en inwonersvertegenwoordiging (b.v. adviesraad sociaal domein) te onderzoeken en te verkennen hoe we inwonersinitiatieven snel kunnen signaleren en passend ondersteunen. Bij sommige initiatieven wordt er om financiële steun gevraagd en bij andere meer om organisatorische begeleiding. Ook is er contact en afstemming over initiatieven met de leefbaarheidsalliantie van de provincie Gelderland. Zij bieden hiervoor diverse vormen van ondersteuning.

In 2020 hebben we initiatieven gezien gericht op de gevolgen van de corona crisis in Heerde. Dit waren korte tijdelijke projecten waarbij weinig ondersteuning en begeleiding gevraagd werd. Inwonersinitiatieven hebben gemeentebreed aandacht, dit is voortgezet in 2021. In 2022 zal de situatie opnieuw bekeken worden om te kijken of en hoe een leefbaarheidsbudget vorm gegeven kan worden.

Inwoners ouder dan 75 jaar krijgen per brief het aanbod of zij een gesprek willen met een vrijwilliger en we organiseren het aanbod van vrijwilligers om ouderen te bezoeken.

Kwaliteit

De huisartsen zetten zich in om hun patiënten, die ouderen zijn dan 75 jaar en gezondheidsproblemen hebben, te bezoeken. De gemeente wil dubbel preventief bezoek voorkomen. Mogelijk dat er in 2021 een andere vorm gekozen gaat worden om inwoners van 75 jaar en ouder te benaderen dan een brief te sturen.

Via STIP wordt er een welzijnsvrijwilligerspoule (maatjes) opgezet in 2021 om kwetsbare of eenzame ouderen te kunnen bezoeken. Daarnaast is vanuit de corona gelden een extra ouderenwerker ingezet voor de periode van een jaar om kwetsbare ouderen te signaleren en met hen in gesprek te gaan.

Verdere ontschotting van het sociaal domein ten behoeve van efficiënte en effectieve inzet van de middelen.

Kwaliteit

Ontschotting is onderdeel van de transformatie en wordt breed uitgevoerd. Bijvoorbeeld in 2019 en volgend voor de gezamenlijke inkoop van maatwerkvoorzieningen voor jeugd en maatschappelijke ondersteuning. Ook werken we sinds 2019 met een integrale verordening jeugd en Wmo. In 2019 en 2020 is gewerkt aan het proces "aanpak van 0-100" om de toegang tot (collectief) gefinancierde zorg en ondersteuning integraal te benaderen met meer en betere

samenwerking tussen professionals, ketenpartners, vrijwilligers, kerken, verenigingen en mantelzorgers. Vanaf 2021 werken medewerkers, zowel Wmo, jeugd als werk en inkomen, op 1 locatie (STIP).

Integraal werken rondom een casus staat centraal. Het gaat om ontschotting binnen de decentralisaties en om het versterken van de verbinding met ketenpartners en overige betrokken organisaties.

Wat willen we bereiken?

Preventie

- Familie, buurtbewoners en maatschappelijke instellingen en organisaties hebben oog voor problemen bij inwoners en weten waar ze bij problemen met hun signaal terecht kunnen.
- Algemene voorzieningen zijn bij inwoners bekend evenals mogelijkheden voor financiële ondersteuning om deel te kunnen nemen aan maatschappelijke activiteiten.
- Ambulante medewerkers zijn zichtbaar en bekend in de wijk en hebben goede contacten met partijen om vroegtijdig (financiële) problemen te signaleren.

Wat gaan we daarvoor doen?

Afspraken met partijen om het oplopen van (financiële) problemen te voorkomen en als gemeente het goede voorbeeld geven.

Kwaliteit

In 2021 wordt het beleidsplan schulddienstverlening vastgesteld door de raad. Hier geven we in 2022 uitvoering aan. Dit wordt gecombineerd met armoedebestrijding. Verder optimaliseren we de wettelijke taak vroegsignalering van schulden in 2022.

Afspraken met woningcorporatie over verantwoordelijkheden van partijen bij huurschulden en overige sociale problematiek.

Kwaliteit

Woningcorporatie Triada is een partner in de ketensamenwerking armoedebestrijding van de gemeente Heerde. We hebben met hen afspraken gemaakt over de procedures in geval van schulden en betalingsachterstanden. Er zijn korte lijnen met en er wordt snel geschakeld tussen Triada en de medewerkers schulddienstverlening van de gemeente Heerde. Daarnaast is de samenwerking met Triada gericht op het zo snel mogelijk in beeld krijgen van zorgelijke woon- en leefsituaties waardoor er adequate hulp ingezet kan worden. Triada is kernpartner in de aanpak 0-100+.

Algemene voorzieningen faciliteren waarbij de huidige eigen bijdrage voor de algemene voorziening schoon en leefbaar huis niet wordt verhoogd.

Kwaliteit

Het abonnementstarief voor voorzieningen Wmo geldt vanaf 2020 ook voor de algemene voorziening schoon en leefbaar huis. Als gevolg hiervan en een wijziging in de CAO (reële uurprijs) zien we een toename van het aantal inwoners dat gebruik maakt van de algemene voorziening. Gezien de verwachte sterke toename van de kosten heeft de raad op 20 april 2020 besloten extra budget ter beschikbaar te stellen. Op 5 juli 2021 heeft de raad besloten om huishoudelijke ondersteuning in 2022 en 2023 te blijven bieden via de algemene voorziening schoon en leefbaar huis. Hierbij wordt een wachtlijst gehanteerd van 12 weken (met uitzondering van inwoners in een kwetsbare situatie) voordat gebruik kan worden gemaakt van de algemene voorziening

Frequentie, bij de beoogde ontvangers passende, voorlichting en communicatie om inwoners te prikkelen hun rol te nemen en hen te informeren welke preventieve sociaal maatschappelijke ondersteuningsmogelijkheden er zijn.

Kwaliteit

Dit is een reguliere activiteit. Via de gemeentepagina, internetsite en door het organiseren van, op de doelgroep gerichte, bijeenkomsten vestigen we de aandacht op de ondersteuningsmogelijkheden die er zijn en prikkelen we de inwoners hun rol te nemen.

Het aanbod van sociaal maatschappelijke ondersteuning en voorzieningen is zichtbaar in de dorpen en wordt waar nodig heroverwogen.

Kwaliteit

Dit is onderdeel van de aanpak van 0-100+ (Stip) waarbij er onderzocht wordt hoe de fysieke vindplaats c.q. ontmoetingsplekken voor het sociaal domein voor inwoners ingericht moeten worden. Vanaf 2021 wordt, binnen de aanpak 0-100+ (Stip), vorm gegeven aan een brede basisvoorziening.

Onderzoeken of de Whatsapp buurtpreventie uitgebreid kan worden naar het sociaal domein om zo de zelfredzaamheid van inwoners in de groep te ondersteunen.

Kwaliteit

De uitvoering van het onderzoek zal plaatsvinden in 2021. In verband met Corona is er contact geweest met de whatsapp groepen. Er is een lijst met lokale whatsapp groepen waartoe inzake Corona toestemming is gegeven om hieraan deel te nemen.

Momenteel wordt er gesproken of er ook vanuit het sociaal domein en bevordering van zelfredzaamheid deelgenomen mag worden.

Voor ondersteuning van kwetsbare ouderen en ter ondersteuning van mantelzorgers ondersteunt de gemeente het communicatieplatform OZO verbindzorg. Dit is een digitale beveiligde manier om het netwerk rondom de kwetsbare inwoner te betrekken en informeren, waarbij de inwoner zelf de eigenaar is.

Waar mogelijk wordt laagdrempelige opvang met hulp van de samenleving geboden in bestaande accommodaties.

De gemeente Heerde kent herkenbare accommodaties in de samenleving. Te denken valt aan De Heerd in Heerde, Hof van Cramer in Wapenveld, de Verbinding in Vorchten en de Noord in Veessen. We weten dat de kans van slagen voor laagdrempelige opvang wordt vergroot wanneer dit in een leefomgeving wordt geboden die veilig en leefbaar is, en waar men positieve sociale contacten kan opdoen.

Kwaliteit

Dit is onderdeel van de aanpak 0-100+ waarbij er onderzocht is hoe fysieke vindplaats c.q. ontmoetingsplekken voor het sociaal domein voor inwoners ingericht kunnen worden.

In 2020 heeft dit geleid tot het herstructureren van de algemene voorziening regieondersteuning: oriëntatie naar een brede dagvoorziening in bestaande accommodaties in plaats van gefragmenteerde dagbesteding. Vanaf 2021 starten dagactiviteiten in de locatie STIP Heerde. Door samen te werken vanuit één plek kunnen we inwoners goed van dienst zijn met alle vragen op sociaal gebied, bijvoorbeeld over jeugdzaken, werk en inkomen en voorzieningen voor mensen met een beperking. Het is een laagdrempelig inloopcentrum waar iedereen binnen kan lopen voor ontmoeting, activiteiten, samenzijn en een kopje koffie. Binnen de aanpak 0-100+ wordt het inlooppunt GGZ door lokale GGZ/LVB aanbieders georganiseerd.

Wat willen we bereiken?

Laaggeletterdheid

- Iedereen taal-, reken- en digitaal vaardig binnen de mogelijkheden van de inwoner.

Wat gaan we daarvoor doen?

Passend maatwerk aanbieden voor inwoners om hen taal-, reken- en digitaal vaardig te maken.

Kwaliteit

Vanuit de WEB-middelen (Wet Educatie Beroepsonderwijs) wordt aan inwoners de mogelijkheid geboden om formele taallessen te volgen. Daarnaast is er minimaal acht uur per week een Taalpuntdocent beschikbaar en heeft ondermeer Senior Web als ook Werkbedrijf Lucrato ondersteuning geboden in het aanleren van (digitale) basisvaardigheden. Dit is een reguliere activiteit. Vanaf 2020 verzorgt TopTaal de formele taallessen. In 2020 hebben we ook meer aandacht gegeven aan laaggeletterdheid door inzet van onze taalambassadeur, een interne training brieven schrijven en het uitvoeren van een onderzoek door Stichting Lezen en Schrijven naar de relatie empowerment en basisvaardigheden. In 2022 blijft dit een belangrijk onderwerp.

Samen met Oldebroek en Hattem faciliteren we partijen in het Taalpunt.

Kwaliteit

In 2020 hebben we samen met de gemeenten Hattem en Oldebroek het Taalpunt verzorgd. In 2020 zijn daar ook de gemeenten Epe en Elburg bij gekomen, omdat wij allen samenwerken met dezelfde Bibliotheek. Zo komen we tot een gezamenlijke aanpak, uitvoering van het Taalpunt en het onderwerp Laaggeletterdheid. Dit continueren wij in 2022.

Volwassen inwoners die een uitkering ontvangen faciliteren om deel te nemen aan trainingen om taal-, reken- en digitale vaardigheden te leren.

Kwaliteit

Is een reguliere activiteit. Wanneer geconstateerd wordt dat een inwoner met een uitkering een achterstand of beperking heeft op gebied van taal, rekenen of digitale vaardigheid wordt hij of zij doorverwezen naar een passende training/ondersteuning. In 2020 hebben we taallessen voor een deel digitaal aangeboden.

Wat willen we bereiken?

Informatie en toegankelijkheid sociaal domein

- Inwoners van 0 tot 100+ kunnen terecht bij één centraal loket en er is één regisseur per gezin.
- Er wordt integraal bespreken wat inwoners zelf, met hulp van hun omgeving of algemene voorzieningen, kunnen. Als dit geen oplossing biedt, wordt samen met de inwoner in beeld gebracht welke ondersteuning nodig is. Huisgenoten, mantelzorgers en onafhankelijk cliëntadviseurs zijn welkom bij dit gesprek.

Wat gaan we daarvoor doen?

In stand houden bestaande toegang via Centrum voor Jeugd en Gezin en Zorgvraag Heerde totdat het centrale loket is gerealiseerd.

Kwaliteit

Met ingang van 2021 is STIP gerealiseerd en werken CJG en Zorgvraag Heerde vanuit deze locatie.

Inwoners vinden bij het centrale loket een deskundig luisterend oor en een adequate aanpak van de vraag binnen een aanvaardbare termijn.

Kwaliteit

De locatie STIP (0-100+) is eind 2021 met een fysieke locatie gerealiseerd. Deze centrale ingang heeft als groot voordeel dat we meer integraal kunnen werken en inwoners maar naar 1 plek hoeven. We blijven bezig met de doorontwikkeling van deze centrale toegang, hoe kunnen we nog betere dienstverlening bieden?

Waar mogelijk verdere ontschotting welzijn en zorg.

Kwaliteit

Transformatie van het sociaal domein met rol voor preventie hierin komt trapsgewijs tot stand. Dit vereist grote veranderingen in ons denken en handelen. Het betreft een verschuiving van het bestrijden van symptomen naar het versterken van de lokale samenleving, naar meer voorkomen van problemen en het gebruik maken van de eigen kracht. De gemeente wil dat welzijn en zorg meer integraal benaderd en uitgevoerd worden. Het bundelen van de krachten geeft een sterker fundament waardoor er vroegtijdig (ter voorkoming) en beter kan worden aangesloten bij de vragen en signalen van inwoners. Ook kan hierdoor overbelasting van vrijwilligers of mantelzorgers worden voorkomen.

Eind 2020 hebben we de locatie STIP in Heerde gerealiseerd en vanaf 2021 zijn er twee inlooplocaties waar welzijn, ondersteuning en zorg vertegenwoordigd zijn. Door samen te werken vanuit één plek kunnen we inwoners goed van dienst zijn met alle vragen op sociaal gebied, bijvoorbeeld over jeugdzaken, werk en inkomen en voorzieningen voor mensen met een beperking. STIP is een laagdrempelig inloopcentrum waar iedereen binnen kan lopen voor ontmoeting, activiteiten, samenzijn en een kopje koffie.

Wat willen we bereiken?

Wet publieke gezondheid / Volksgezondheid

- Inwoners kennen de gevaren van het overmatig gebruik van drank, drugs, medicijnen en gamen.
- Ze herkennen drank-, drugs-, medicijn- en gameverslaving en weten waar ze aan moeten kloppen voor hulp.

Wat gaan we daarvoor doen?

Frequentie, bij de beoogde ontvanger(s) passende, voorlichting en communicatie over verslavingsproblematiek.

In samenwerking met Tactus en de GGD wordt gewerkt aan een verbetering en verbreding van het preventieprogramma voor verslavingsproblematiek. Tevens kan op incidentele basis voorlichting en communicatie worden ingezet op actuele onderwerpen.

Kwaliteit

In samenwerking met Tactus en de GGD wordt gewerkt aan een verbetering en verbreding van het preventieprogramma voor verslavingsproblematiek. Tevens kan op incidentele basis voorlichting en communicatie worden ingezet op actuele onderwerpen.

Preventieve activiteiten en begeleiding bij verslavingsproblematiek.

In samenwerking met Tactus en de GGD wordt gewerkt aan een verbetering en verbreding van het preventieprogramma voor verslavingsproblematiek. Op incidentele basis kan voorlichting en communicatie worden ingezet op actuele onderwerpen.

Kwaliteit

In samenwerking met Tactus en de GGD wordt gewerkt aan een verbetering en verbreding van het preventieprogramma voor verslavingsproblematiek. Op incidentele basis kan voorlichting en communicatie worden ingezet op actuele onderwerpen.

Wat willen we bereiken?

Zorg bij verward gedrag

- Er is een 24/7 sluitende (zorg)keten voor (het signaleren van) inwoners met verward gedrag en afspraken over vervoer, crisisplekken, huisvesting en dagactiviteiten.

Wat gaan we daarvoor doen?

Een regionale en lokale sluitende aanpak, waarbij aandacht is voor de combinatie van problemen die tot verward gedrag leiden.

Kwaliteit

In 2020 is uitwerking gegeven aan afspraken zoals vastgelegd in de nota 'sluitende aanpak personen met verward gedrag' en is de aanpak integraal onderdeel van de recent door de raad vastgestelde kadernota Beschermd Thuis 2020-2030. De uitwerking van de regionale kaders worden verwerkt in de lokale uitvoeringsplannen. Dit zal plaatsvinden in samenhang met de jaarlijkse periodieke evaluatie van het huidige uitvoeringsplannen.

Er zijn duidelijke afspraken wie de regie voert.

Kwaliteit

De afspraken die in een convenant zijn vastgelegd over regievoering zijn in 2019 en 2020 doorgevoerd. Dit convenant is verlengd tot 1-1-2023.

In de recent door de raad vastgestelde kadernota Beschermd Thuis 2020-2030 vallen de aanpak verwarde personen, maatschappelijke opvang en beschermd wonen. De uitwerking van de regionale kaders worden verwerkt in de lokale uitvoeringsplannen. Dit zal plaatsvinden in samenhang met de jaarlijkse periodieke evaluatie van het huidige uitvoeringsplannen.

We staan open voor vernieuwende vormen van zorg voor inwoners met verward gedrag.

Kwaliteit

In 2020 zijn de voorbereidingen voor STIP afgerond en per 1 januari 2021 is STIP geopend. STIP moet een herkenbaar meldpunt zijn voor mensen met onbegrepen/verward gedrag.

Vanuit de regio worden gelden beschikbaar gesteld voor het ontwikkelen van algemene voorzieningen. Deze gelden zijn onderdeel van het convenant dat 27 mei 2019 door de raad is vastgesteld. Een brede basisvoorziening/inloop voor de doelgroep GGZ/LVB krijgt in 2021 structureel vorm en is integraal betrokken onder STIP.

Zorg en veiligheid voor personen met verward gedrag worden integraal (bestuurlijk) besproken en waar mogelijk geïntegreerd aangeboden voor alle inwoners.

Kwaliteit

De Wet Verplichte GGZ is geïmplementeerd in januari 2020. Deze integreert het zorg- en veiligheidsdomein rondom personen met verward gedrag. Vanaf 2020 is het mogelijk om een melding te maken bij het college van B&W en is de burgemeester gemachtigd om een crisismaatregel af te geven.

Wat willen we bereiken?

Participatie en Werk

- We willen dat zoveel mogelijk inwoners werken. Ook inwoners met een arbeidsbeperking.
- Wie geen werk maar wel een uitkering heeft, maakt een plan hoe hij of zij een waardevolle bijdrage aan de samenleving kan leveren.

Wat gaan we daarvoor doen?

Als scholing of arbeidservaring nodig is voor inwoners die een uitkering hebben, zijn daarvoor mogelijkheden.

Kwaliteit

Scholing wordt op de huidige arbeidsmarkt steeds belangrijker. Vanuit Lucrato is er een breed aanbod aan opleidingsmogelijkheden die aansluiten op de vraag uit de arbeidsmarkt. Daarnaast is er altijd sprake van maatwerk. In samenspraak met de kandidaten wordt gekeken wat nodig is om de aansluiting op de arbeidsmarkt te maken. Taalonderwijs, digitale vaardigheden en veiligheidstrainingen zijn voorbeelden van mogelijkheden. Het aanbieden van opleidingen en trainingen is een reguliere activiteit die wij blijven voortzetten, hetzij digitaal hetzij fysiek.

Door de aantrekkende arbeidsmarkt richten we ons meer en meer op inwoners die langduriger ondersteuning nodig hebben om een (betaalde) baan te vinden.

Kwaliteit

Door uitbesteding van de activiteiten voor re-integratiekandidaten (binnen een jaar begeleidbaar naar werk) bij Lucrato, komt de focus bij onze interne gespreksvoerders Werk automatisch te liggen op de kandidaten met een grotere afstand tot de arbeidsmarkt. Wij hebben onze bijstandsgerechtigden verdeeld in drie groepen: Re-integratie (binnen 1 jaar naar werk), Activering (1-3 jaar naar werk) en Participatie (>3 jaar naar werk).

De focus bij Lucrato ligt op de kandidaten vanuit deze doelgroepen die sneller door kunnen stromen naar werk. Daarnaast zien we dat door de eerder gerealiseerde uitstroom de groep re-integratie fors geslonken is.

We monitoren wat het effect van de corona crisis op de arbeidsmarkt is en wat dit betekent voor het bijstandsbestand. Dit is een actie voor 2022.

Inwoners worden persoonlijk ondersteund bij het vinden van een (betaalde) baan, waarbij de talenten van de persoon als uitgangspunt worden genomen.

Kwaliteit

Dit is een reguliere activiteit. Onze gespreksvoerders Werk ondersteunen de mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt en bieden persoonlijke ondersteuning in de vorm van maatwerk aan bij het ontwikkelen van de nodige vaardigheden om de aansluiting op de arbeidsmarkt te kunnen maken. De doelgroep die dicht bij werk staat (re-integratie) wordt vanuit Lucrato bediend. Regelmatig wordt op casusniveau met de medewerkers van Lucrato en de gemeente overlegd, om de ondersteuning op persoonlijk niveau te optimaliseren.

Werkgevers worden actief benaderd voor vacatures, functiecreatie en geschikte werkzaamheden voor een bepaalde kandidaat.

Kwaliteit

Reguliere activiteit die sinds januari 2018 is belegd bij de GR Lucrato. Vanuit Lucrato worden bedrijven in Heerde en omgeving benaderd. Sinds januari 2018 is Lucrato ook de verantwoordelijke partij voor de re-integratiekandidaten. Door deze combinatie kunnen zij de gesprekken met de werkgevers toespitsen op de beschikbare kandidaten en op de wensen van de werkgevers. Ook vindt afstemming plaats met onze interne medewerkers, met oog op de ideale match tussen vraag en aanbod.

Wat willen we bereiken?

Vrijwilligers en Mantelzorg

Wat gaan we daarvoor doen?

In stand houden mantelzorgcompliment.

Kwaliteit

De werkwijze rondom het mantelzorgcompliment is in het najaar 2019 vastgelegd in de verordening Wmo en Jeugdhulp 2020.

Ieder najaar wordt een campagne gestart om inwoners te attenderen op het lokale mantelzorgcompliment en wordt het mantelzorgcompliment jaarlijks in november/december uitgekeerd.

Initiatieven uit de samenleving benutten om mantelzorgers en vrijwilligers te ondersteunen.

Kwaliteit

Jaarlijks: subsidieverstrekking aan het gemeentelijke mantelzorg- en vrijwilligerssteunpunt en het volwassenenwerk, onder andere in de vorm van activiteitensubsidies.

In 2019 is ingezet op een betere samenwerking tussen de verschillende vrijwilligersorganisaties, waarbij het platform wordt uitgebreid met vrijwilligersorganisaties die buiten het sociaal domein actief zijn. In 2020 en 2021 is dit minder tot ontplooiing gekomen vanwege de Corona situatie.

Ondanks de Coronasituatie hebben er veel kleinere en enkele grotere projecten doorgang gevonden. Er is vooral aandacht besteed aan ondersteuning en waardering alsook de samenhang rondom de Corona situatie. Zo is o.a. samengewerkt met coronahulp/Heerde Helpt.

Inzetten op het vinden, versterken en verbinden van mantelzorgers en vrijwilligers. Voor mantelzorgers zodanig dat zij ook mee kunnen doen in de samenleving

Kwaliteit

In 2021 is het uitvoeringsplan maatschappelijke bijdrage door het college vastgesteld. Hierin is de uitvoering van het beleid op mantelzorg en vrijwilligers opgenomen. Het versterken van het informatieaanbod en het samenbrengen van vraag en aanbod staan hierin centraal.

In 2021 wordt via STIP een welzijnsvrijwilligerspoule opgezet. Hiermee willen we een structurele vrijwillige ondersteuningsmogelijkheid realiseren, waardoor kwetsbare inwoners welzijnsondersteuning kunnen ontvangen en daardoor mee kunnen doen in de samenleving. Er is samenwerking met de huisartsen door bijvoorbeeld het projecten "Welzijn op recept"

Lokale scholen stimuleren om mantelzorgvriendelijk te worden en aandacht te geven aan het belang van vrijwilligerswerk.

Kwaliteit

In het uitvoeringsprogramma mantelzorg 2019-2020 is 'de jonge mantelzorger vinden' een van de speerpunten. In de week van de jonge mantelzorger, die jaarlijks plaatsvindt, zijn activiteiten georganiseerd voor jonge mantelzorgers. Er is in 2020 vooral aandacht besteed aan het doorontwikkelen van vrijwilligerswerk (project Graag

Gedaan) en jonge mantelzorgers. Met creatieve vormen zijn jonge mantelzorgers betrokken bij vrijwilligersactiviteiten gerelateerd aan Corona.

Voor 2021 zal dit onderwerp ook voortgang hebben binnen het uitvoeringsplan maatschappelijke bijdrage 2021.

Respijtzorg voor mantelzorgers.

Kwaliteit

Het gebruik en de inzet van respijtzorg of vervangende zorg zijn lastig te meten omdat er meerdere vormen zijn die ook niet altijd als respijtzorg geregistreerd worden. Het kan gaan om dagbesteding (jeugd/volwassenen), dagverzorging en logeeropvang. Als gemeente zijn wij niet als enige aan zet bij respijtzorg of vervangende zorg. Een inwoner kan respijtzorg soms/deels vergoed krijgen bij meerdere instanties zoals gemeente (Wmo of jeugdwet), de wet langdurige zorg of zorgverzekeraar. Ook kan een inwoner het oplossen door middel van vrijwillige inzet (denk aan een buur die even oppast. Dit betekent dat inwoners vervangende zorg ook bij meerdere instanties kunnen aanvragen.

In het kader van het programma langer thuis wonen heeft de gemeente Heerde in samenwerking met de gemeente Epe, Viattence en Groot Stokkert in 2019 de pilot logeertzorg uitgevoerd. De pilot liep tot en met april 2020. In de pilot (die landelijk bij 10 gemeenten plaatsvond) is onderzocht wat logeertzorg voor de gebruiker betekent als vorm van respijtzorg en welke vormen van respijtzorg als ontlastend worden ervaren. In het najaar 2020 is samen met de gemeente Epe een onderzoek naar de ondersteuningsbehoefte van mantelzorgers afgerond. Na aanbevelingen uit het onderzoek zijn concrete actiepunten opgenomen in het uitvoeringsprogramma maatschappelijke bijdrage 2021.

Wat willen we bereiken?

Basismobiliteit

- Inwoners worden op tijd gehaald en gebracht in een passend vervoermiddel door een geschikte bestuurder.
- Het doelgroepenvervoer is financieel en organisatorisch in control.

Wat gaan we daarvoor doen?

Bezien of de doelgroepen de juiste vorm van vervoer hebben, er combinaties kunnen worden gemaakt en of vervoer door vrijwilligers kan bijdragen aan beperking van de kosten

In de basis is er voor elke doelgroep een mogelijkheid om zich te vervoeren of te laten vervoeren. Hierbij kunnen combinaties van vervoer van verschillende doelgroepen worden gemaakt. Vervoer door vrijwilligers kan bijdragen aan het beperken van de kosten.

Kwaliteit

Het gaat hier om een reguliere activiteit, die is uitbesteed aan PlusOV. Door corona is het project om leerlingen zelfstandiger naar school te kunnen laten reizen (OV-maatje) nog niet uitgerold. De gesprekken hierover zijn in het tweede kwartaal 2021 opnieuw gestart met als doel in het schooljaar 2021-2022 met het project te starten.

Voor de doelgroep is er passend vervoer.

Kwaliteit

Er is een lichte stijging in het aantal leerlingen dat gebruik maakt van het leerlingenvervoer. Dit leidt tot een stijging van de vervoerskosten, maar deze blijven binnen de begroting van PlusOV en daarmee binnen onze eigen begroting. Naar de oorzaak van deze stijging zal onderzoek worden gedaan na de start van het vervoer voor het schooljaar 2021-2022. Als een leerling voldoet aan de voorwaarden van de Verordening leerlingenvervoer heeft de gemeente een vervoersplicht.

Wat willen we bereiken?

Kunst en Cultuur/Sport

- Kunst en cultuur en sport hebben een samenbindende rol in onze samenleving en moet voor iedere inwoner bereikbaar blijven.

Wat gaan we daarvoor doen?

Het Kindpakket maakt het mogelijk dat kinderen, die in armoede leven, deelnemen aan sport-, kunst- en cultuuractiviteiten

Kwaliteit

Kindpakket

Kinderen die in armoede leven worden ondersteund op het gebied van onderwijs, sportieve en culturele activiteiten; dit is in het kindpakket geregeld. Het kindpakket is structureel onderdeel van armoedebestrijding. Elk jaar wordt via de meicirculaire bekend gemaakt hoeveel financiële middelen we ontvangen voor de uitvoering van het kindpakket. Op basis hiervan wordt een uitvoeringsplan ontwikkeld.

De gemeente Heerde geeft doorlopend, in samenwerking met Stichting Leergeld Noord-Veluwe, invulling aan het Kindpakket door kinderen in armoede te ondersteunen met vergoedingen in natura voor onder andere sport en cultuur (contributies, kleding en schoenen), zwemles, fietsen, onderwijs (laptop, schoolreis en schoolspullen), verjaardagbox, legitimatiebewijs en museumkaart Jeugd. Ook een zomerpakket en winterkledingpas behoren mogelijk tot het Kindpakket.

Nadruk leggen op verbindende activiteiten en lokaal cultureel erfgoed in de vorm van gebruiken, gebouwen en activiteiten.

Kwaliteit

In 2021 hebben wij deelgenomen aan het regionale cultuur en erfgoedpact. Door dit cultuur- en erfgoedpact hebben we (voor zover mogelijk) verbindende activiteiten kunnen realiseren in 2021. De onderdelen gebruiken, gebouwen en activiteiten zijn hierin meegenomen. Aan dit cultuur- en erfgoedpact wordt met cofinanciering van de provincie Gelderland uitvoering gegeven. In het tweede half jaar van 2021 gaat op regionaal niveau gewerkt worden aan een nieuw Cultuur- en Erfgoedpact voor 2022 en verder.

Regionale samenwerking zoeken om culturele activiteiten te faciliteren

Kwaliteit

In het Cultuur- en Erfgoedpact Noord-Veluwe werkt de gemeente Heerde samen met acht Noord-Veluwse gemeenten en hun partners samen op het gebied van cultuur en erfgoed. Voor 2022 zal er een nieuw Cultuur- en Erfgoedpact worden opgesteld. Voor dit pact draagt de provincie Gelderland bij middels cofinanciering.

Regionale samenwerking zoeken om sport activiteiten te faciliteren.

Kwaliteit

Met 8 gemeenten in regio Noord-Veluwe is de Regionale Samenwerkingsagenda Sport en Bewegen op de Noord-Veluwe in 2021 vastgesteld. Hierin zijn een aantal ambities opgenomen die we gezamenlijk oppakken als Regio. In 2021, 2022 en verder zal een uitwerking volgen van dit regionale beleidsstuk.

Stimuleren en faciliteren van culturele activiteiten.

Kwaliteit

Via het Platform Kunst en Cultuur (PKC) worden culturele evenementen gestimuleerd. Via het erfgoedpact worden bijdragen geleverd aan diverse bovenlokale evenementen.

Stimuleren en faciliteren van sport activiteiten.

Kwaliteit

In 2020/2021 is in gezamenlijkheid met 32 lokale partijen het Lokaal Sport en Beweegakkoord opgesteld. In 2021 zijn werkgroepen opgesteld voor uitvoering van dit sportakkoord. De thema's die aan bod komen in deze uitwerking dragen bij aan het stimuleren en faciliteren van sportactiviteiten

Wat willen we bereiken?

Onderwijs / Jeugdhulp overige voorzieningen

Wat gaan we daarvoor doen?

Gezonde schoolaanpak vanuit de GGD.

Scholen in Heerde blijven actief benaderd worden om aan de slag te gaan met de gezonde school aanpak (van de GGD). We stellen ons faciliterend op ten opzichte van de verantwoordelijkheid die het onderwijs hierbij heeft.

Onderwijs, maatschappelijke voorzieningen en (ambulante) ondersteuning signaleren vroegtijdig en er zijn afspraken dat benodigde ondersteuning tijdig wordt gegeven.

Kwaliteit

Ambulante ondersteuning in Heerde wordt geboden vanuit STIP Jeugd&Gezin. De gezinscoaches werken nauw samen met de binnen het onderwijs aanwezige expertise. Ook sluiten zij aan bij wat er vanuit maatschappelijk partners zoals kinderopvang en onderwijs wordt gesignaleerd. Aan elke school in Heerde is een gezinscoach gekoppeld als contactpersoon. Over signaleren en tijdigheid van acteren zijn afspraken gemaakt met scholen op strategisch en operationeel niveau. Buurtsportcoaches en jongerenwerkers denken mee in de wijze waarop signalering in de lokale samenleving vorm kan worden gegeven. Ook de jeugdgezondheidszorg en de leerplichtambtenaar zijn operationeel vanuit STIP. Sinds 2018 wordt aan het programma ouderbetrokkenheid vorm gegeven. Dit programma is met name gericht op vroegtijdige signalering en preventie.

Opvoeders hebben zelf de regie in de opvoeding, maar als zij hun verantwoordelijkheid niet (kunnen) nemen, worden zij ondersteund om dat wel te kunnen .

Kwaliteit

Binnen STIP wordt gewerkt vanuit de overtuiging dat jeugdigen en opvoeders zelf de regie over hun leven en ondersteuning hebben. Wanneer dit niet mogelijk is, wordt de regie tijdelijk overgenomen en wordt eraan gewerkt dat jeugdigen en/of opvoeders dit snel weer zelf kunnen.

Scholen, gemeente en maatschappelijke partners maken een jeugdagenda, waarin onder meer aandacht is voor gezondheid, natuur en voedselverspilling.

Kwaliteit

In het uitvoeringsprogramma is aandacht besteed aan de thema's gezondheid, natuur en voedselverspilling. Deze thema's zijn in meerdere beleidsmaatregelen verweven. Bijvoorbeeld door de uitvoering van de projecten Cool-to-be-fit, gezonde school en #Opladers. De gemeente beoogt hiermee, samen met lokale samenwerkingspartners, te werken aan een positief en gezond opvoedklimaat in de gemeente Heerde. De bestaande programma's worden in 2021 geëvalueerd en zo nodig, in 2022 gecontinueerd. Dit zal worden vastgelegd in het uitvoeringsprogramma Jeugd 2022 en verder.

Voldoende voorzieningenaanbod voor opvoeders en jeugd.

Regionaal ontwikkelen we samen met aanbieders van jeugdhulp innovatieve zorgvormen die een antwoord kunnen bieden op wachttijden in de residentiële zorg en die meer passend zijn bij de leefwereld van kinderen. Het gaat hier om voorzieningen die gezinsgericht zijn in plaats van individueel gericht. Lokaal dragen wij bij aan deze innovatie door het uitvoeren van de pilots '#Opladers' en 'Move It!'.

Kwaliteit

Regionaal ontwikkelen we samen met aanbieders van jeugdhulp innovatieve zorgvormen die een antwoord kunnen bieden op wachttijden in de residentiële zorg en die meer passend zijn bij de leefwereld van kinderen. Het gaat hier om voorzieningen die gezinsgericht zijn in plaats van individueel gericht. Lokaal dragen wij bij aan deze innovatie door het uitvoeren van de pilots '#Opladers' en 'Move It!'.

We blijven in gesprek met stichting PrOo over openbaar onderwijs in De Heerd.

Kwaliteit

In 2020 is in overleg met de Stichting Proo Noord-Veluwe gewerkt aan het opstellen van een door decentralisatieovereenkomst, waardoor de Horsthoekschool op de locatie aan de Oenerweg gevestigd kan blijven. Op 15 februari 2021 heeft de raad besloten geen wensen of bedenkingen te hebben met betrekking tot de overeenkomst. In 2021 wordt de betreffende overeenkomst door partijen bij de notaris ondertekend.

Wat willen we bereiken?

Accommodaties (sociaal Domein)

- De identiteit van de dorpen is zichtbaar.
- In alle vier dorpen is een toekomstbestendige accommodatie waarin inwoners elkaar kunnen ontmoeten.
- Gemeentebreed zijn er mogelijkheden voor het beoefenen en aanschouwen van (lokale en regionale) sport en kunst en cultuur.

Wat gaan we daarvoor doen?

Accommodaties worden zo veel mogelijk door inwoners en gebruikers onderhouden en beheerd en er zijn sluitende afspraken met gebruikers over de organisatie daarvan.

Kwaliteit

In 2021 zijn we in gesprek met de beheerstichting van de Heerd om ook het beheer over te nemen in de Rhijnsberg en de Faberhal. Daarnaast zijn er gesprekken over het privatiseren van sportaccommodaties gevoerd. Deze gesprekken zijn door corona stil komen te liggen. Intentie is om deze gesprekken weer op te pakken en in 2022 zo snel mogelijk over te gaan tot het zo veel mogelijk privatiseren van de sportaccommodaties.

De gemeente heeft alleen eigendommen wanneer dit niet op een andere manier te realiseren is.

Kwaliteit

Accommodaties, die niet geprivatiseerd kunnen worden, zullen in eigendom en beheer/onderhoud bij de gemeente blijven. Het streven is wel om dit tot een minimum te beperken.

Momenteel wordt met de diverse belanghebbenden overleg gevoerd hierover. Deze gesprekken worden in 2022 voortgezet.

Onderzoek en besluitvorming over een toekomstbestendige bestaande accommodatie in Veessen.

Kwaliteit

In 2021 en 2022 gaan gesprekken gevoerd worden met de gebruikers van de accommodatie in Veessen met als doel het toekomst bestendig maken van deze accommodatie.

Preventie

Toelichting op product Preventie

Onder dit product vallen alle activiteiten die zich richten op preventie en de algemene voorzieningen en die als maatregel opgenomen zijn in het collegeprogramma, voor zowel jeugdigen als volwassenen. Deze producten maken financieel onderdeel uit van de overige producten.

Onderwijs en Educatie

Toelichting op product Onderwijs en Educatie

Vanuit dit budget wordt het onderwijskansenbeleid, leerplichtfunctie en regionaal melden en coördinatiepunt voortijdig schoolverlaters bekostigd. Daarnaast valt ook de Volwasseneneducatie en aanpak laaggeletterdheid onder dit product. De bekostiging hiervan komt voort uit de WEB-middelen die wij ontvangen vanuit het rijk via centrumgemeente Zwolle. Vanuit dit budget financieren wij formele taallessen, taalstages en de uren voor de taalpuntdocent.

Wat mag het kosten?

Exploitatie	Realisatie 2020	Begroting 2021 (P+W)	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Lasten						
563000 Lokaal onderwijsbeleid	91.272	95.089	89.157	90.988	92.697	94.691
563050 Overig lokaal onderwijsbeleid	318.606	381.424	263.424	263.424	263.424	263.424
563150 Volwasseneneducatie	48.132	43.185	0	0	0	0
Totaal Lasten	458.010	519.698	352.581	354.412	356.121	358.115
Baten						
563050 Overig lokaal onderwijsbeleid	-279.380	-297.424	-297.424	-297.424	-297.424	-297.424
563150 Volwasseneneducatie	-40.812	-43.185	0	0	0	0
Totaal Baten	-320.192	-340.609	-297.424	-297.424	-297.424	-297.424
Resultaat	137.818	179.089	55.157	56.988	58.697	60.691

Toelichting op de lasten en baten Onderwijs & Educatie

Lasten en baten

563150 Volwasseneneducatie

Zowel de uitgaven als inkomsten zijn bij dit onderdeel met **€43.185,-** naar beneden bijgesteld. Vanaf 2022 gaat de WEB-subsidie voor Volwasseneneducatie rechtstreeks naar de arbeidsmarktregio Stedendriehoek en Noord-Veluwe waarin de gemeente Heerde in een aanbesteding meedoet (Perspectiefnota 2022-2025).

Daarnaast is zichtbaar dat de lasten in 2022 aanzienlijk lager zijn dan in 2021. Dit wordt veroorzaakt op het lokaal onderwijsbeleid. Bij resultaat bestemming 2020 is conform advies van het Ministerie van OCW de OAB gelden (**€83.000,-**) overgeheveld naar 2021 (Jaarstukken 2020).

Onderwijshuisvesting

Toelichting op product Onderwijshuisvesting

Wat mag het kosten

Exploitatie	Realisatie 2020	Begroting 2021 (P+W)	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Lasten						
502325 OBS Pr. Beatrix (F 421)	18.162	16.020	15.882	15.933	15.985	16.037
502345 OBS De Horsthoek (F 421)	40.851	25.430	0	0	0	0
502365 OBS J. Ligthart (F 421)	35.568	25.458	27.496	27.149	26.618	26.430
502385 OBS De Heemde (F 421)	20.625	18.355	18.381	18.417	17.254	17.290
549000 Huisvesting basisonderwijs	277.678	860.442	250.886	239.729	223.258	222.556
549001 Reserve Huisvesting basisonderwijs	98.360	100.030	101.540	103.260	105.010	106.790
549050 De Sprengen	82.951	66.281	72.360	72.923	59.248	59.326
549100 De Noordgouw	235.972	125.710	135.345	136.322	137.319	137.385
Totaal Lasten	810.167	1.237.726	621.890	613.733	584.692	585.814
Baten						
502345 OBS De Horsthoek (F 421)	-33.796	-34.660	-35.180	-35.780	-36.390	-37.010
549000 Huisvesting basisonderwijs	-4.031	-1.000	-1.000	-1.000	-1.000	-1.000
549001 Reserve Huisvesting basisonderwijs	-484.668	-600.000	0	0	0	0

Exploitatie	Realisatie 2020	Begroting 2021 (P+W)	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
549101 Reserve De Noordgouw	-141.312	0	0	0	0	0
Totaal Baten	-663.807	-635.660	-36.180	-36.780	-37.390	-38.010
Resultaat	146.360	602.066	585.710	576.953	547.302	547.804

Toelichting op de lasten en baten Onderwijshuisvesting

Lasten

502345 OBS De Horsthoek

De overdracht /doordecentralisatie van de Horsthoekschool in 2021 (incidentele uitgaaf van **€600.000,-**) zorgt ervoor dat de structurele onderhoudsbudgetten kunnen worden afgeraad (Perspectiefnota 2022-2025).

549000 Huisvesting basisonderwijs

bij de Jenaplanschool is een tijdelijke unit geplaatst tot 2024 (conform IHP) de jaarlijkse kosten hiervan bedragen **€15.000,-** (Perspectiefnota 2022-2025).

549050 De Sprengen

In 2024 is een deel van het gebouw van De Sprengen afgeschreven; hierdoor vervallen de jaarlijkse kapitaallasten van ruim **€13.000,-**.

Kunst, cultuur en media

Toelichting op product Kunst, cultuur en media

Dit product omvat het (subsidie)beleid op gebied van bibliotheekwerk, cultuurplein, cultuureducatie, muziek- zangverenigingen, Oranjeverenigingen, lokale radio en monumenten.

Wat mag het kosten?

Exploitatie	Realisatie 2020	Begroting 2021 (P+W)	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Lasten						
565000 Bibliotheekwerk	270.255	270.255	270.255	270.255	270.255	270.255
565100 Kunst & Cultuur	252.652	263.097	382.945	336.597	340.829	346.363
565150 Theater & Muziek	27.370	26.900	26.900	26.900	26.900	26.900
565200 Lokale radio	8.964	9.114	8.964	8.964	8.964	8.964
565300 Monumentenzorg	45.271	92.646	63.869	64.123	64.377	64.594
Totaal Lasten	604.512	662.012	752.933	706.839	711.325	717.076
Baten						
565101 Res. Kunst & cultuur	0	-48.300	-50.700	0	0	0
565300 Monumentenzorg	-2.910	-2.500	-2.500	-2.500	-2.500	-2.500
Totaal Baten	-2.910	-50.800	-53.200	-2.500	-2.500	-2.500
Resultaat	601.602	611.212	699.733	704.339	708.825	714.576

Toelichting op de lasten en baten Kunst, cultuur en media

Lasten en Baten

Het product Kunst, cultuur en media kent de volgende wijziging ten opzichte van de Meerjarenbegroting 2021-2024. De lasten in 2021 gaan met **€43.300,-** omhoog. Voor 2022 moet er **€50.550,-** worden bijgeraamd. De inkomsten bij dit product kunnen voor 2021 en 2022 met respectievelijk **€48.300,-** en **€50.700,-** naar boven worden bijgesteld.

565100 Kunst & Cultuur

Voor Kunst en Cultuur vindt een tijdelijke uitbreiding plaats met 1 fte buurtsportcoach, 0,2 fte cultuurmakelaar en 0,22 fte schulddienstverlening conform collegevoorstel van 2 februari 2021. De totale kosten ad. **€99.000,-** (gesplitst over 2021 **€48.300,-** en 2022 **€50.700,-**) worden gedekt uit de reserve sociaal domein (Perspectiefnota 2022-2025). Wat verder opvalt is dat het budget in 2022 aanzienlijk hoger is dan in 2021. Dit komt

omdat het subsidiebudget voor Dorpshuis Heerde in de boekhouding niet meer wordt verantwoord onder Volwassenwerk (585000), maar onder Kunst en Cultuur.

565300 Monumentenzorg

Voor Monumentenzorg is in 2021 een budget van **€5.000,-** afgeraamd in verband met het in 2021 niet volledig actief zijn van de erfgoedcommissie als gevolg van corona.

Sport

Toelichting op product Sport

Het product Sport omvat alle inzet, subsidies en bijdragen ten behoeve van sportstimulering. Hieronder vallen o.a. de binnen- en buitensport, de exploitatiebijdrage voor het zwembad en de combinatiefunctionaris sport.

Wat mag het kosten?

Exploitatie	Realisatie 2020	Begroting 2021 (P+W)	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Lasten						
567150 Sportbeleid	138.620	75.426	57.010	47.010	47.010	47.010
567250 Zwembad	175.890	183.074	185.563	188.621	191.740	193.679
Totaal Lasten	314.511	258.500	242.573	235.631	238.750	240.689
Baten						
567150 Sportbeleid	-100.646	-82.393	-90.375	-80.943	-81.074	-81.089
567251 Reserve zwembad	-2.953	-4.841	-4.667	-4.667	-4.667	-3.456
Totaal Baten	-103.599	-87.234	-95.042	-85.610	-85.741	-84.545
Resultaat	210.911	171.266	147.531	150.021	153.009	156.144

Toelichting op de lasten en baten Sport

Lasten

567150 Sportbeleid

Als gevolg van de afname van het aantal jeugdleden wordt er een lagere subsidie aan de sportverenigingen uitgekeerd. Deze post is daarom met **€6.000,-** afgeramd (Voorjaarsnota 2021).

Daarnaast is er voor zowel 2020 als voor 2021 een bedrag van **€10.000,-** aan de uitgaven- als aan de inkomstenkant bijgeramd voor de uitvoering van het lokaal sportakkoord. Hiervoor is een rijksvergoeding ontvangen (Perspectiefnota 2021-2024).

Accommodaties SMV

Toelichting op product Accommodaties SMV

Accommodaties die een sociaal maatschappelijke functie in onze gemeente hebben en waarvoor wij financieel verantwoordelijk zijn of een financiële bijdrage leveren.

Wat mag het kosten?

Exploitatie	Realisatie 2020	Begroting 2021 (P+W)	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Lasten						
502390 De Heerd	347.751	546.342	614.602	620.919	627.381	629.204
502395 De Rhijnsberg	431.838	465.986	479.512	478.523	482.684	484.610
502440 Sportzaal Wapenveld	81.237	106.744	110.074	111.809	113.583	115.388
502450 Binnensportacc2017	17.925	0	0	0	0	0
502460 Sporthal Faberhal	178.686	225.977	234.484	249.671	249.616	250.870
502462 Kantine Faberhal	12.485	7.970	15.700	15.970	16.240	16.520
502480 Dorpsacc.De Noord	68.287	74.861	86.602	87.450	88.327	88.404
502590 Hof van Cramer, Wapenveld	63.647	27.402	31.388	31.675	31.963	30.109
Totaal Lasten	1.201.857	1.455.282	1.572.362	1.596.017	1.609.794	1.615.105
Baten						
502390 De Heerd	-154.270	-179.130	-215.230	-218.890	-222.610	-226.390
502395 De Rhijnsberg	-300.531	-351.830	-357.100	-363.170	-369.350	-375.630
502440 Sportzaal Wapenveld	-9.440	-14.632	-4.000	-4.000	-4.000	-4.000
502450 Binnensportacc2017	-38.000	0	-78.320	-79.650	-81.000	-82.380
502460 Sporthal Faberhal	-42.630	-49.810	-4.000	-4.000	-4.000	-4.000
502462 Kantine Faberhal	-4.137	0	0	0	0	0

Exploitatie	Realisatie 2020	Begroting 2021 (P+W)	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
502480 Dorpsacc.De Noord	-7.858	-13.690	-2.000	-2.000	-2.000	-2.000
502481 Reserve Dorpsacc.De Noord	0	0	0	0	0	0
502590 Hof van Cramer, Wapenveld	-12.932	-12.071	-12.252	-12.460	-12.672	-12.887
502591 Reserve Hof van Cramer, Wapenveld	-36.706	0	0	0	0	0
Totaal Baten	-606.506	-621.163	-672.902	-684.170	-695.632	-707.287
Resultaat	595.351	834.119	899.460	911.847	914.162	907.818

Toelichting op de lasten en baten Accommodaties SMV

Lasten

502390 De Heerd

Bij zowel de uitgaven als de inkomsten is voor 2022 e.v. de begroting verhoogd met een SPUK-bijdrage. Dit verklaart de stijging ten opzichte van 2021 voor dit subproduct.

502462 Kantine Faberhal

Bij de Voorjaarsnota 2021 is eenmalig een bedrag van **€7.500,-** afgeraamd voor inhuur van de kantine bij de Faberhal; dit als gevolg van de geringe openstelling veroorzaakt door de corona richtlijnen.

Baten

502450 Binnensportaccommodaties

De inkomsten vanuit de verhuur van sporthallen en gymzalen (**€78.320,-**) zijn voor 2022 e.v. centraal op het subproduct binnensportaccommodaties geraamd. Voorheen vond verantwoording plaats op de afzonderlijke binnensportlocaties.

Informatie en toegang sociaal domein

Toelichting op product Informatie en toegang sociaal domein

Onder dit product vallen de ambtelijke kosten van medewerkers die de toegang vormen, de kosten voor de Adviesraad Sociaal Domein, onafhankelijke cliëntondersteuning en kosten voor ICT.

Wat mag het kosten?

Exploitatie	Realisatie 2020	Begroting 2021 (P+W)	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Lasten						
502592 project 0-100 jaar	0	0	0	0	0	0
571005 Informatie & Toegang	594.163	271.054	209.358	215.323	220.895	227.396
571055 Onafh. Clientondersteuning / -participa	22.295	39.122	37.882	38.182	38.492	38.932
571100 Alg.kosten sociaal domein (2022)	0	0	0	0	0	0
571105 ICT	17.150	0	0	0	0	0
Totaal Lasten	633.607	310.176	247.240	253.505	259.387	266.328
Baten						
571005 Informatie & Toegang	-182.097	0	0	0	0	0
Totaal Baten	-182.097	0	0	0	0	0
Resultaat	451.510	310.176	247.240	253.505	259.387	266.328

Toelichting op de lasten en baten product Informatie en toegang sociaal domein

Lasten

Het product Informatie en toegang sociaal domein kent de volgende wijziging ten opzichte van de meerjarenbegroting 2021-2024. Conform Voorjaarsnota 2021 en Perspectiefnota 2022-2025 zijn de uitgaven bij dit product voor 2021 met **€7.500,-** afgeraamd; de jaren daarna is de jaarlijkse neerwaartse bijstelling **€9.000,-**. De beheerderskosten voor de Hof van Cramer is van dit subproduct overgeboekt naar het subproduct Hof van Cramer Wapenveld.

571005 Informatie & Toegang

De daling van de geraamde uitgaven wordt veroorzaakt doordat een budget van **€60.000,-** van het product Informatie & Toegang is verplaatst naar het product STIP.

STIP

Toelichting op product STIP

Vanaf 1 januari 2021 is de aanpak 0-100+ gestart. De werkzaamheden van bijvoorbeeld de algemene voorziening regioondersteuning, social work, het CJG, welzijn, en uitvoering participatie en Wmo vinden vanuit 1 organisatie '0-100+' plaats. De bekostiging van de aanpak 0-100+ is gevonden binnen de begroting; diverse budgetten binnen de verschillende domeinen van het sociaal domein zijn naar dit onderdeel overgeheveld.

Wat mag het kosten?

Exploitatie	Realisatie 2020	Begroting 2021 (P+W)	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Lasten						
570000 Welzijn	0	330.774	295.190	301.980	308.320	315.720
570010 dagbesteding	0	129.758	132.870	135.930	138.780	142.110
570020 Sociaal werk	0	302.910	310.180	317.310	323.970	331.750
570030 Thuisbegeleiding	0	141.740	145.140	148.480	151.600	155.240
570040 Jeugd	0	614.637	622.330	630.090	637.940	653.250
570050 Balie	0	26.020	26.640	27.250	27.820	28.490
570100 Locatie Heerde	0	197.099	186.634	189.664	192.744	195.884
570150 Locatie Wapenveld	0	47.107	47.240	47.400	47.560	47.720
570200 Uitvoeringskosten algem.	0	81.976	81.976	81.976	81.976	81.976
570250 Uitvoeringskosten volwas	0	60.525	62.025	62.025	62.025	62.025
570300 Uitvoeringskosten jeugd	0	56.266	56.266	56.266	56.266	56.266
Totaal Lasten	0	1.988.812	1.966.491	1.998.371	2.029.001	2.070.431
Baten						
570100 Locatie Heerde	0	-4.000	-4.060	-4.130	-4.200	-4.270
Totaal Baten	0	-4.000	-4.060	-4.130	-4.200	-4.270

Exploitatie	Realisatie 2020	Begroting 2021 (P+W)	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Resultaat	0	1.984.812	1.962.431	1.994.241	2.024.801	2.066.161

Toelichting op lasten en baten product STIP

Voor het product STIP zijn er geen financiële mutaties te vermelden voor de Programmabegroting 2022-2025.

Jeugdhulp individuele voorzieningen

Toelichting op product Jeugdhulp individuele voorzieningen

Jongeren onder de 18 of 21 jaar krijgen op basis van een indicatie hulp in natura door één of meerdere aanbieders binnen de regionaal afgesloten raamovereenkomst. Bepalend voor de uitgaven is het aantal jongeren dat gebruik maakt van jeugdhulp en de zorgwaarde. Ook de PGB's vallen onder dit product. Daarnaast worden ook de regionale beschikbaarheidsvoorzieningen bekostigd binnen dit product, zoals Veilig Thuis.

Vanwege de Corona-crisis en herijking van het gemeentefonds wordt de invoering van het nieuwe woonplaatsbeginsel in de Jeugdwet uitgesteld naar 1 januari 2022.

Wat mag het kosten?

Exploitatie	Realisatie 2020	Begroting 2021 (P+W)	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Lasten						
573005 Jeugdhulp PGB	141.800	150.000	150.000	150.000	150.000	150.000
573055 Jeugdhulp in natura	4.530.380	4.739.572	4.529.689	4.616.622	4.706.852	4.913.354
573105 Jeugdhulp in natura bovenlokaal	119.792	137.160	137.160	138.640	140.150	141.680
573110 Continuïteitsbijdrage Coronacrisis Jeugd	54.190	0	0	0	0	0
Totaal Lasten	4.846.163	5.026.732	4.816.849	4.905.262	4.997.002	5.205.034
Baten						
573105 Jeugdhulp in natura bovenlokaal	-51.300	0	0	0	0	0
Totaal Baten	-51.300	0	0	0	0	0
Resultaat	4.794.863	5.026.732	4.816.849	4.905.262	4.997.002	5.205.034

Toelichting op de lasten en baten product Jeugdhulp individuele voorzieningen

Lasten

573055 Jeugdhulp in natura

De jaarlijkse stijging bij dit subproduct is het gevolg van de vrij forse indexering van 4,5%.

Jeugdhulp overige voorzieningen

Toelichting op product Jeugdhulp overige voorzieningen

Vanuit dit budget worden alle vrij toegankelijke voorzieningen en preventieve activiteiten voorliggend aan jeugdhulp bekostigd, zoals de ambulante hulpverleners die werkzaam zijn vanuit het Centrum voor Jeugd en Gezin. Daarnaast wordt binnen dit budget de jeugdgezondheidszorg 0-4 en 4-19 jaar bekostigd.

Wat mag het kosten?

Exploitatie	Realisatie 2020	Begroting 2021 (P+W)	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Lasten						
575000 Jeugdzorg (overig)	103.105	118.330	110.234	112.769	115.138	117.901
575005 Jeugdhulp uitvoeringskosten	636.842	8.710	0	0	0	0
575200 Preventie	9.432	19.690	19.990	20.330	20.680	21.030
575250 Jeugdgezondheidszorg	471.697	457.007	478.326	488.794	499.536	510.200
575300 Voorschoolse voorziening	71.244	114.413	115.427	116.410	118.209	120.144
575350 Dec.uitkering peuterspeelzaalwerk	14.646	15.017	13.989	14.311	14.611	14.962
575400 Overige voorziening	151.708	0	0	0	0	0
575450 Buitenschoolse voorzieningen	4.150	5.200	5.200	5.200	5.200	5.200
575500 Kosten CJG	277.008	270.091	252.776	256.485	259.950	263.992
Totaal Lasten	1.739.831	1.008.458	995.942	1.014.299	1.033.324	1.053.429
Baten						
575300 Voorschoolse voorziening	-595	0	0	0	0	0
575350 Dec.uitkering peuterspeelzaalwerk	0	0	0	0	0	0
575401 Reserve Sociaal domein Jeugd	-46.590	0	0	0	0	0
575500 Kosten CJG	-783	-5.470	0	0	0	0
Totaal Baten	-47.968	-5.470	0	0	0	0

Exploitatie	Realisatie 2020	Begroting 2021 (P+W)	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Resultaat	1.691.862	1.002.988	995.942	1.014.299	1.033.324	1.053.429

Toelichting op de lasten en baten product Jeugdhulp overige voorzieningen

Lasten

Het product Jeugdhulp overige voorzieningen kent de volgende wijziging ten opzichte van de Meerjarenbegroting 2021-2024. Conform Voorjaarsnota 2021 en Perspectiefnota 2022-2025 zijn de ramingen zijn bij dit product verhoogd met respectievelijk **€9.195,-; €17.917,-; €25.256,- en €33.126,-** voor de jaren 2021 t/m 2024. Dit wordt veroorzaakt door de eenmalige subsidie in 2021 voor het project Jeugd aan Zet (**€10.000,-**) en de lasten vanaf 2022 voor jeugdgezondheidszorg en rijksvaccinatieprogramma.

575250 Jeugdgezondheidszorg

Bij het ramen van de subsidiebedragen voor Verian is er tot op heden geen rekening gehouden met de loon- en prijsindexaties; dat is hierbij gecorrigeerd. Dit betekent een aanpassing van de begroting met respectievelijk **€5.965,-, €12.941,-, €19.489,- en €25.877,-** voor de jaren 2021-2024.

De ramingen voor de GGD zijn bijgesteld naar aanleiding van de conceptbegroting van deze organisatie. Tevens is er een structureel budget bijgeraamd met ingang van 2022 voor de uitbreiding van het Rijksvaccinatieprogramma. Voor 2021 betekent dit een voordeel van **€6.770,-**; voor de jaren erna is dit een extra last van **€4.976,-** oplopend naar **€7.249,-** voor 2024.

Inkomen

Toelichting op product Inkomen

Het product Inkomen bestaat uit het ontwikkelen en uitvoeren van beleid op gebied van bijzondere bijstand, minimabeleid, bijstandsverlening (zelfstandigen), armoedebestrijding, het kindpakket en schulddienstverlening.

Wat mag het kosten?

Exploitatie	Realisatie 2020	Begroting 2021 (P+W)	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Lasten						
579000 Bijstandverlening	331.886	377.846	374.716	381.640	388.496	395.784
579050 Levensonderhoud	2.656.470	2.654.239	2.373.200	2.373.200	2.373.200	2.373.200
579100 Bijstandverlening zelfstandigen	1.241.049	83.480	84.740	86.180	87.640	89.130
579200 Inkomensondersteuningsbeleid	317.633	280.449	248.558	254.275	259.615	265.846
579250 Schulddienstverlening	43.659	120.444	62.783	63.907	65.027	66.187
579300 Minimabeleid	157.173	161.257	137.257	137.257	137.257	137.257
579400 Kwijtscheldingen	32.407	30.000	30.000	30.000	30.000	30.000
579450 Bijzondere bijstand/leenbijstand	306.323	310.000	314.650	320.000	325.440	330.970
Totaal Lasten	5.086.600	4.017.715	3.625.904	3.646.459	3.666.675	3.688.374
Baten						
579050 Levensonderhoud	-2.806.439	-2.700.483	-2.700.513	-2.700.513	-2.700.513	-2.700.513
579100 Bijstandverlening zelfstandigen	-1.238.489	-44.513	-45.001	-45.470	-45.992	-46.523
579300 Minimabeleid	-20.788	-51.780	0	0	0	0
579305 Algemene uitkering minimabeleid	-58.463	0	-51.780	-51.780	-51.780	-51.780
579450 Bijzondere bijstand/leenbijstand	-19.310	-3.170	-3.220	-3.270	-3.330	-3.390

Exploitatie	Realisatie 2020	Begroting 2021 (P+W)	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Totaal Baten	- 4.143.489	- 2.799.946	- 2.800.514	- 2.801.033	- 2.801.615	- 2.802.206
Resultaat	943.111	1.217.769	825.390	845.426	865.060	886.168

Toelichting op de lasten en baten product Inkomen

Lasten

Het product inkomen kent de volgende wijziging ten opzichte van de meerjarenbegroting 2021-2024. Conform Voorjaarsnota 2021 en Perspectiefnota 2022-2025 zijn de lasten vanaf 2021 incidenteel met **€277.219,-** verhoogd. Voor de jaren erna is er sprake van een afname van **€3.820,-**. Hieronder volgt een onderbouwing van deze aanpassingen.

579000 Bijstandverlening

De kosten voor de sociale recherche kunnen structureel met **€10.000,-** worden verlaagd. Contractueel is vastgelegd dat er 10 dossiers worden afgenomen waar een vast tarief voor wordt betaald.

579050 Levensonderhoud

De verwachte meerkosten van de bijstandsuitkeringen op basis van aantal en prijs is voor 2021 berekend op **€281.039,-**. In 2021 zijn er naar verwachting 167 bijstandsgerechtigden tegen een gemiddelde uitkering van **€14.696,-**; hiermee komt het totaal van de te verwachten bijstandsuitkeringen uit op **€2.454.239,-** voor 2021.

Omdat er meer mensen met Loonkostensubsidie worden ingezet moet het budget structureel met **€40.000,-** verhoogd te worden.

579450 Bijzondere bijstand/leenbijstand

De uitgaven Bijzondere Bijstand liggen de laatste twee jaar rond de **€310.000,-**. Dit betekent dat dit budget met **€33.820,-** structureel naar beneden kan worden bijgesteld.

Baten

De baten worden conform Perspectiefnota 2022-2025 structureel verhoogd met **€35.828,-**. De verhoging vindt plaats op het Buig-budget door de voorlopige beschikking 2021 van het rijk.

Participatie en Werk

Toelichting op product Participatie en Werk

Onder dit product vallen de sociale werkvoorziening (WSW), pilot participatievoorziening en werkzoekenden- en werkgeversdienstverlening. Belangrijke partner voor de uitvoering van dit product is de GR Lucrato. Zij geven invulling aan de sociale werkvoorziening, de werkgeversdienstverlening en de werknemersdienstverlening voor het deel re-integratie. Met de pilot participatievoorziening wil gemeente Heerde dat de onderdelen vanuit Zorg/Ondersteuning en Werk voor de inwoner meer met elkaar verbonden wordt.

Wat mag het kosten?

Exploitatie	Realisatie 2020	Begroting 2021 (P+W)	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Lasten						
577050 WSW	2.392.864	2.244.934	2.162.332	2.070.859	2.027.447	2.030.908
577105 Werkzoekenden dienstverlening	312.936	377.977	381.262	400.357	418.192	373.226
Totaal Lasten	2.705.800	2.622.911	2.543.594	2.471.216	2.445.639	2.404.134
Resultaat	2.705.800	2.622.911	2.543.594	2.471.216	2.445.639	2.404.134

Toelichting op de lasten en baten product Participatie & Werk

Lasten

Het product Participatie & Werk kent de volgende wijziging ten opzichte van de Meerjarenbegroting 2021-2024. Conform Perspectiefnota 2022-2025 zijn de lasten vanaf 2022 neerwaarts bijgesteld met respectievelijk **€124.537,-; €112.469,- en €137.299,-**. Hieronder is e.e.a. toegelicht.

577050 WSW gelden

Op basis van de nieuwe meerjarenraming van Lucrato, waarin de toegenomen rijksbijdrage is verwerkt, kan de gemeentelijke bijdrage (de bijdrage in het exploitatietekort) naar beneden worden bijgesteld.

577105 Werkzoekende dienstverlening

Het budget wat voor beschut werk was geraamd was te hoog en is afgeraamd naar realistischer bedragen.

Wmo maatwerkvoorzieningen

Toelichting op product Wmo maatwerkvoorzieningen

Een maatwerkvoorziening is een voorziening die is afgestemd op de individuele omstandigheden en mogelijkheden van de ingezetene. Bij de maatwerkvoorziening moet rekening gehouden worden met de behoeften, persoonskenmerken en voorkeuren van de cliënt. Op deze manier wordt de cliënt in staat gesteld tot zelfredzaamheid en/of participatie, zodat hij zo lang mogelijk in zijn eigen leefomgeving kan blijven. Een voorziening die nodig is om de mantelzorger te ondersteunen of deze te ontlasten, kan onderdeel uitmaken van een maatwerkvoorziening. Maatwerkvoorzieningen kunnen materiele en/of immateriële zijn.

Wat mag het kosten?

Exploitatie	Realisatie 2020	Begroting 2021 (P+W)	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Lasten						
581005 Wmo uitvoeringskosten incl externe advis	695.272	698.945	592.209	604.977	617.102	630.889
581055 Maatwerkvoorzieningen ZIN BG	1.296.491	1.321.210	1.367.450	1.415.310	1.464.850	1.489.750
581060 Continuïteitsbijdrage Coronacrisis ZIN	34.961	0	0	0	0	0
581155 Maatwerkvoorzieningen PGB BG	15.139	15.600	15.600	15.600	15.600	15.600
581205 Opvang en beschermd wonen Wmo	68.073	23.376	22.383	22.897	23.378	23.939
581750 Maatwerkvoorzieningen natura materieel v	468.045	369.050	379.340	385.790	392.350	399.030
581800 Maatwerkvoorzieningen natura materieel w	340.494	161.130	163.550	166.330	169.160	172.040
581850 Maatwerkvoorzieningen PGB materieel verp	0	0	0	0	0	0
Totaal Lasten	2.918.475	2.589.311	2.540.532	2.610.904	2.682.440	2.731.248
Baten						

Exploitatie	Realisatie 2020	Begroting 2021 (P+W)	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
581005 Wmo uitvoeringskosten incl externe advis	-50.000	0	0	0	0	0
581055 Maatwerkvoorzieningen ZIN BG	-1.405	0	0	0	0	0
581205 Opvang en beschermd wonen Wmo	-124.198	0	0	0	0	0
581206 Res.Soc.domein wmo maatwerk.	-44.640	0	0	0	0	0
581750 Maatwerkvoorzieningen natura materieel v	-5.613	-6.240	-6.330	-6.440	-6.550	-6.660
581950 Eigen bijdragen Wmo bestaand	-92.240	-92.000	-92.000	-92.000	-92.000	-92.000
Totaal Baten	-318.097	-98.240	-98.330	-98.440	-98.550	-98.660
Resultaat	2.600.378	2.491.071	2.442.202	2.512.464	2.583.890	2.632.588

Toelichting op de lasten en baten Wmo maatwerkvoorzieningen

Lasten

Het product WMO maatwerkvoorzieningen kent de volgende wijziging ten opzichte van de Meerjarenbegroting 2021-2024. Conform Perspectiefnota 2022-2025 is het budget vanaf 2022 neerwaarts bijgesteld met respectievelijk **€227.140,-**, **€230.270,-** en **€233.450,-**. De budgetaanpassingen worden voornamelijk veroorzaakt door maatwerkvoorzieningen PGB BG en maatwerkvoorzieningen vervoer.

581155 Maatwerkvoorzieningen PGB BG

De aanvragen PGB zijn afgenomen. De uitgaven zijn door de SVB geschat op €15.600,-; hierdoor is er structureel **€23.150,-** van het oorspronkelijke budget afgeraamd.

581750 Maatwerkvoorzieningen vervoer

Het budget van CVV (regiotaxi) is van deze post is overgeheveld naar het subproduct Basismobiliteit (585250).

Baten

581950 Eigen bijdragen Wmo bestaand

De inkomsten voor de eigen bijdrage (abonnementstarief) is toegenomen aangezien de abonnementstarieven voor de AVLSH ook hier binnenkomen. Structureel is er **€72.000,-** bijgeraamd.

Wmo algemene voorzieningen

Toelichting op product Wmo algemene voorzieningen

Een algemene voorziening is een aanbod van diensten en activiteiten dat zonder voorafgaand onderzoek naar de behoeften, persoonskenmerken en mogelijkheden van de gebruikers toegankelijk is. Het is gericht op maatschappelijke participatie. Algemene voorzieningen worden gefaciliteerd door de gemeente. Het kan hierbij ook gaan om voorzieningen die door vrijwilligersorganisaties worden aangeboden, mits deze gefaciliteerd zijn door de gemeente. Belangrijk is dat de algemene voorzieningen bekend en beschikbaar zijn, zowel bij cliënten, vrijwilligers als bij professionals, en dat zij gericht zijn op maatschappelijke participatie.

Wat mag het kosten?

Exploitatie	Realisatie 2020	Begroting 2021 (P+W)	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Lasten						
585000 Volwassenenwerk	176.436	106.038	13.989	14.311	14.611	14.962
585050 Maatschappelijk werk	6.908	6.984	2.014	2.061	2.104	2.155
585100 Volksgezondheid	170.844	194.554	197.026	200.562	203.442	206.382
585150 Vreemdelingen inburgering	29.736	64.020	93.334	98.622	98.622	98.622
585200 Algemene voorzieningen regieondersteunin	755.009	41.598	40.118	40.582	41.014	41.519
585250 Basismobiliteit	689.507	965.034	1.011.585	1.028.880	1.046.398	1.064.329
585300 Algemene voorziening schoon en leefbaar	1.671.374	1.987.890	2.094.733	2.250.567	2.395.157	2.441.617
585350 Vrijwilligers	61.785	89.998	79.905	81.110	82.235	83.548
585400 Mantelzorg	95.640	90.261	70.900	72.037	73.094	74.335
Totaal Lasten	3.657.238	3.546.377	3.603.604	3.788.732	3.956.677	4.027.469
Baten						

Exploitatie	Realisatie 2020	Begroting 2021 (P+W)	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
585100 Volksgezondheid	-995	0	0	0	0	0
585150 Vreemdelingen inburgering	0	-21.330	-88.364	-93.652	-93.652	-93.652
585152 Maatschappelijke begeleiding	-26.070	0	0	0	0	0
585155 Inburgering	-36.921	0	0	0	0	0
585250 Basismobiliteit	-12.987	-15.230	-13.430	-13.660	-13.890	-14.130
585301 Reserve algemene voorzieningen huishoude	-453.000	-800.000	-485.000	-690.000	0	0
Totaal Baten	-529.973	-836.560	-586.794	-797.312	-107.542	-107.782
Resultaat	3.127.264	2.709.817	3.016.810	2.991.420	3.849.135	3.919.687

Toelichting op de lasten en baten product Wmo algemene voorzieningen

Lasten

Het product WMO algemene voorzieningen kent de volgende wijziging ten opzichte van de Meerjarenbegroting 2021-2024. Conform Perspectiefnota 2022-2025 zijn de lasten vanaf 2022 naar boven bijgesteld met respectievelijk **€214.740,-**, **€217.870,-** en **€221.050,-**. De structurele bijstellingen vinden met name plaats binnen het budget van volksgezondheid, basismobiliteit en volwassenenwerk.

585100 Volksgezondheid

Structureel is **€5.000,-** bijgeraamd voor AED's. Het gaat deels om verplaatsing van bestaande AED's (verbeterde dekking), vervanging van AED's en buitenkasten vanwege einde technische levensduur en het bijplaatsen van een enkele nieuwe AED in wijken met een onvoldoende dekking. Verder is hierin een vergoeding opgenomen voor de stroomkosten aan particulieren aan wiens gevel de AED-kast is komen te hangen en zijn de onderhoudskosten verhoogd omdat het aantal AED's is uitgebreid. Daarnaast is voor het project 'Rookvrije Generatie' **€1.000,-** structureel nodig vanaf 2022.

585250 Basismobiliteit

Het budget van deze post is overgeheveld van de kostenplaats Wmo maatwerkvoorzieningen (581750).

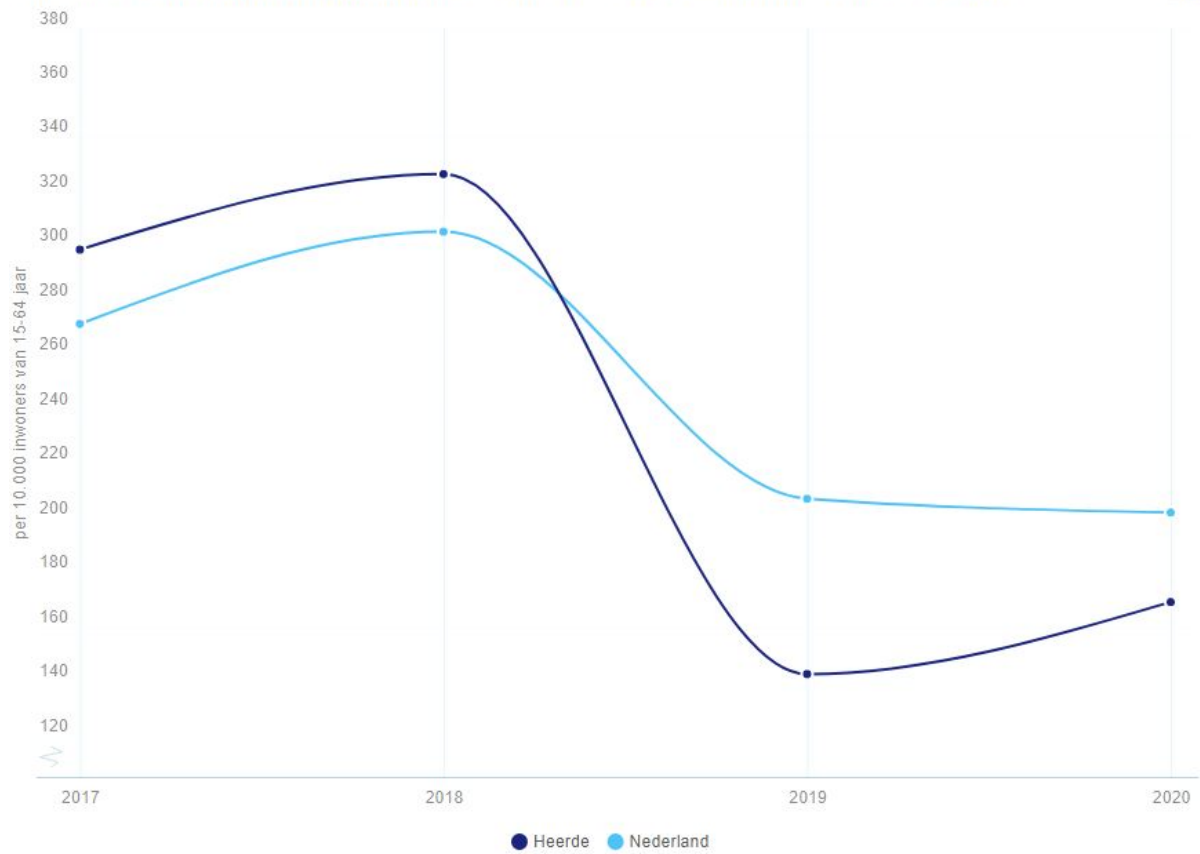
585000 Volwassenenwerk

Wat tevens opvalt is dat in 2022 het budget van volwassenenwerk sterk is afgenomen ten opzichte van 2021. Dit komt omdat het subsidiebudget voor het Dorpshuis Heerde nu wordt verantwoord onder het product Kunst en Cultuur (565100).

BBV-indicatoren programma Sociaal maatschappelijk

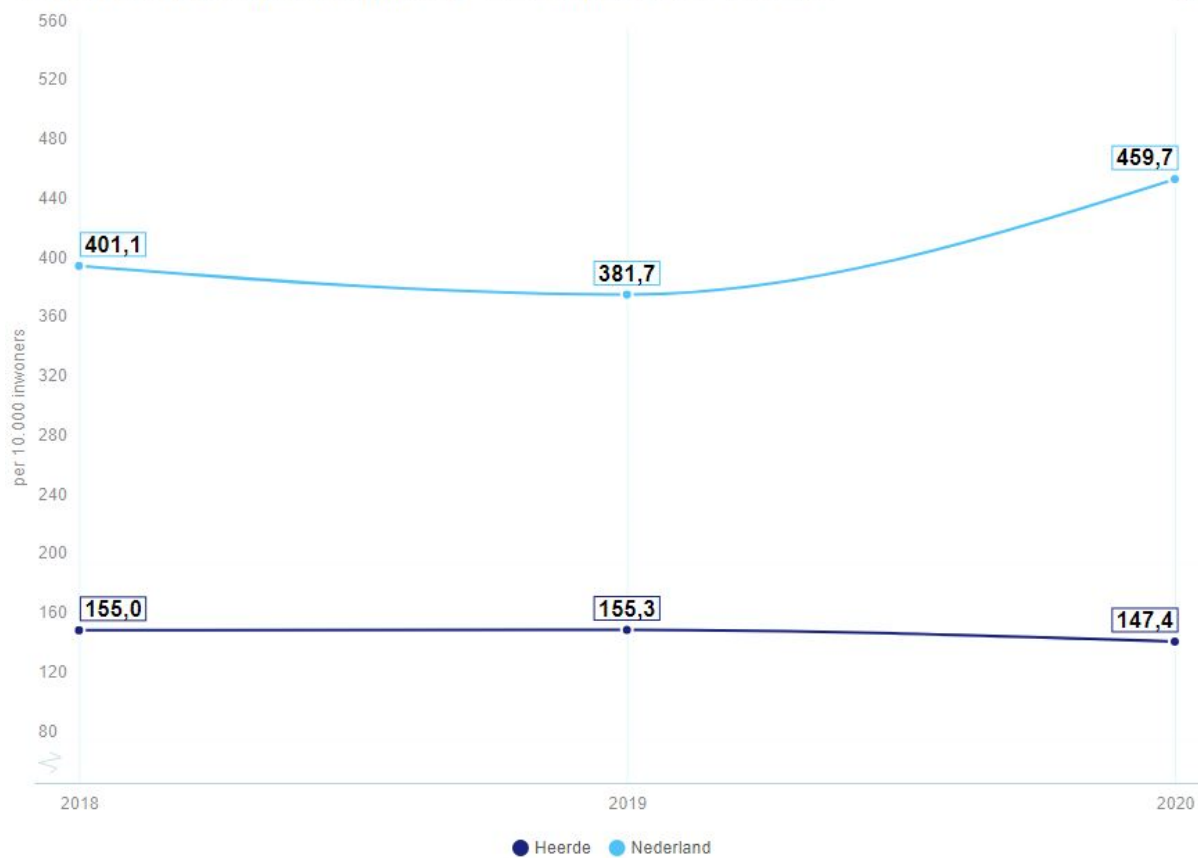
BBV - Indicatoren

Lopende re-integratievoorzieningen - Heerde, per 10.000 inwoners van 15-64 jaar

CBS - Participatiewet | 2017 - 2020

Personen met een bijstandsuitkering - Heerde, per 10.000 inwoners

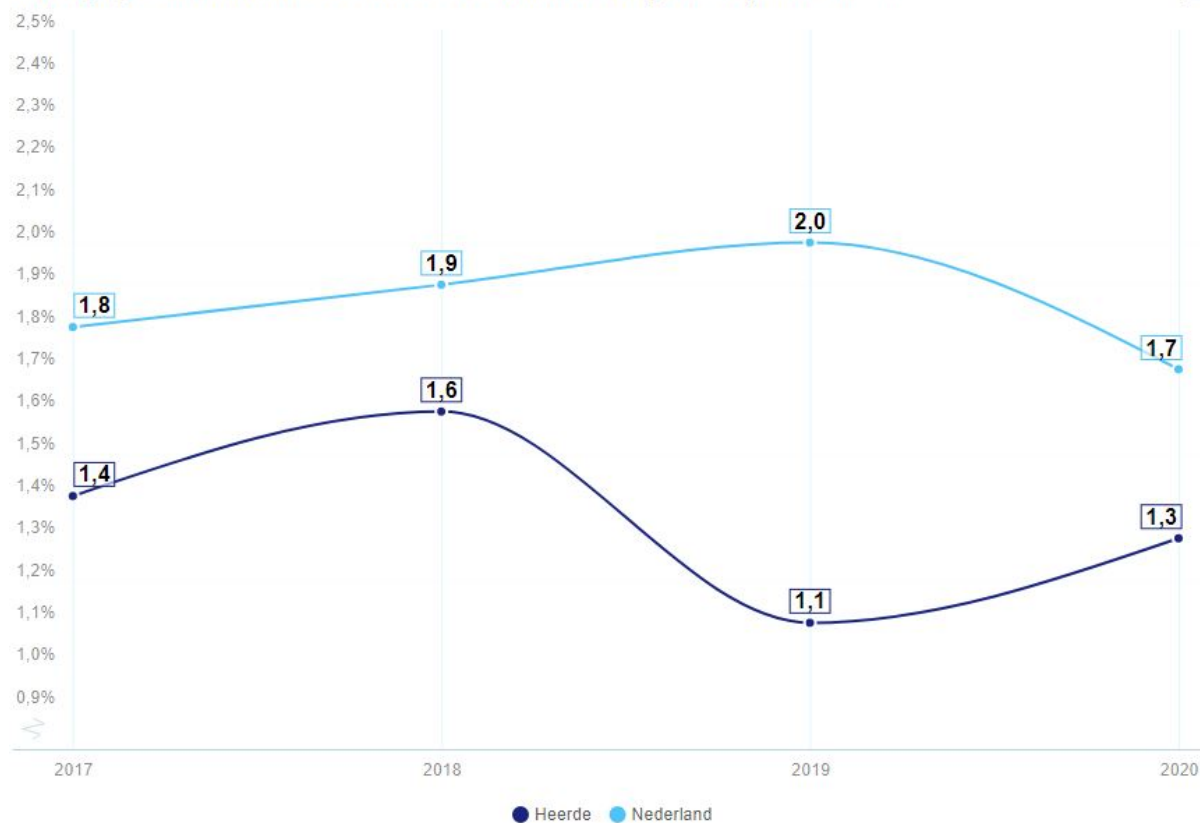
CBS - Participatiewet | 2018 - 2020

Cliënten met een maatwerkarrangement Wmo - Heerde, per 10.000 inwoners

CBS - Monitor Sociaal Domein WMO | 2017 - 2020

Voortijdige schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers) - Heerde, %

DUO/Ingrado | 2017 - 2020

Jongeren met jeugdreclassering - Heerde, %

	2017	2018	2019	2020
Heerde			0,4	0,4
Nederland	0,4	0,4	0,4	0,4

Jongeren met jeugdhulp - Heerde, % van alle jongeren tot 18 jaar

	2017	2018	2019	2020
Heerde	15,0	16,3	17,9	18,7
Nederland	11,4	11,8	12,3	11,9

Jongeren met jeugdbescherming - Heerde, %

	2017	2018	2019	2020
Heerde	0,9	1,2	1,5	1,8
Nederland	1,2	1,2	1,2	1,2

Netto arbeidsparticipatie - Heerde, %

	2017	2018	2019	2020
Heerde	68,0	69,2	69,5	69,4
Nederland	66,7	67,8	68,8	68,4

Voortijdige schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers) - Heerde, %

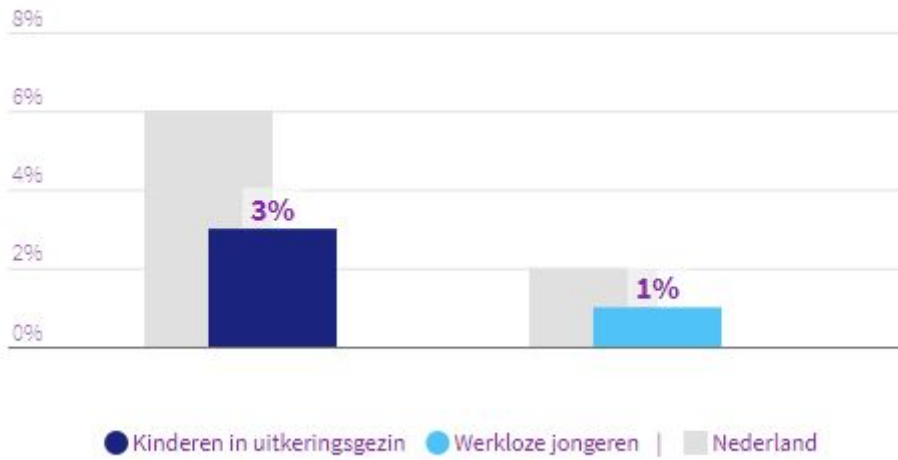
DUO/Ingrado | 2017 - 2020

Banen - Heerde, per 1.000 inwoners van 15-64 jaar

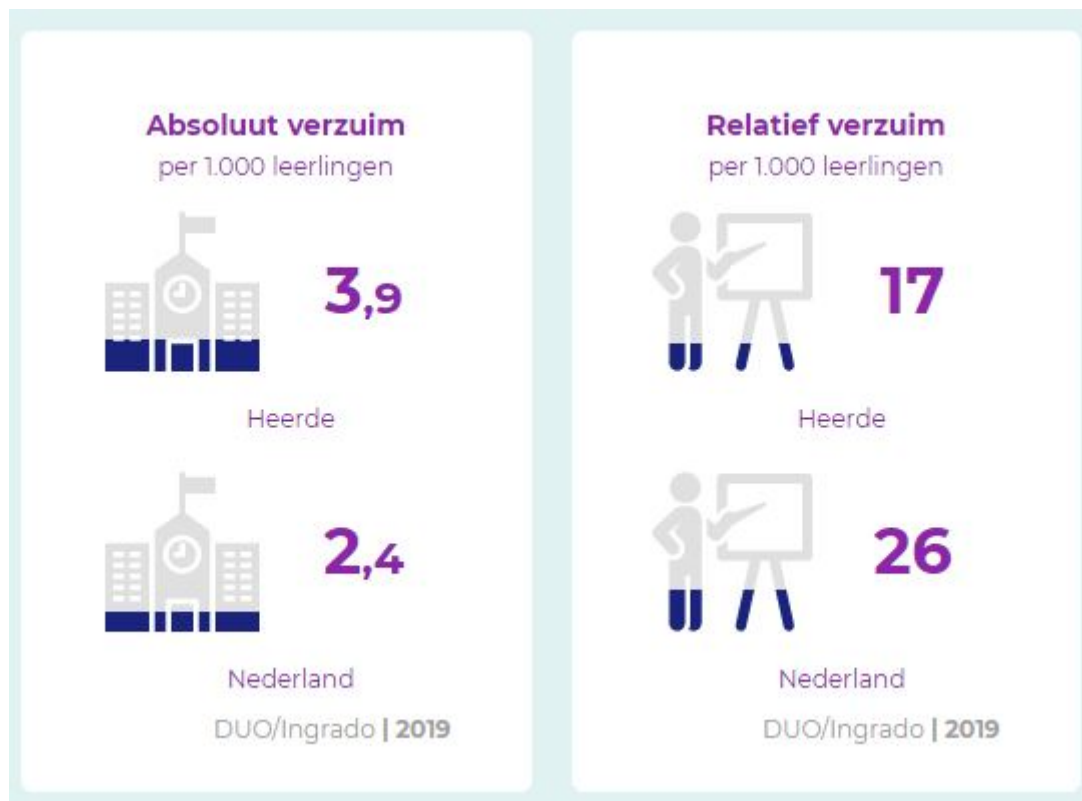
	2017	2018	2019	2020	Gemiddelde
Heerde	622,6	621,1	624,1	612,3	620,0
Nederland	763,0	777,4	793,9	795,9	782,6

Achterstand onder jeugd

Heerde

CBS Jeugd | 2019

Overzicht overhead

Toelichting op product Overhead

Wat mag het kosten?

Exploitatie	Realisatie 2020	Begroting 2021 (P+W)	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Lasten						
500010 Kostenplaats Management	851.789	795.046	0	0	0	0
500020 Bestuursondersteuning en -adviesing	1.485.444	0	0	0	0	0
500030 Bedrijfsondersteuning en -adviesing	1.286.146	0	0	0	0	0
500035 Bedrijfs- en bestuursonder. en -adviesing	0	1.743.317	0	0	0	0
500040 Dienstverlening en informatiebeheer	1.367.616	1.920.587	0	0	0	0
500050 Realisatie, onderhoud en beheer	1.491.681	1.777.693	0	0	0	0
500060 Ruimte, ondernemen en wonen	1.799.265	1.934.524	0	0	0	0
500070 Sociaal maatschappelijke verbinding	2.423.518	2.675.166	0	0	0	0
502160 Raadhuis	221.763	118.927	145.893	147.294	140.530	141.346
502165 Gemeentekantoor Eperweg 5	263.196	298.234	284.540	287.178	289.856	292.275
502190 Gemeentewerf Veldweg	87.302	92.491	94.030	94.650	95.300	93.939
503000 Facilitaire zaken	232.349	338.635	309.195	314.340	319.555	324.850
504000 Personeel & organisatie	4.887.011	4.570.835	4.753.394	4.862.467	4.968.576	5.092.086

Exploitatie	Realisatie 2020	Begroting 2021 (P+W)	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
504100 Personeelskosten secundair overig	119.350	202.596	183.766	187.496	191.075	195.060
504109 Personeelskosten secundair management	5.821	7.330	7.580	7.750	7.900	8.090
504110 Personeelskosten secundair BS	10.025	17.120	17.710	18.100	18.480	18.910
504111 Personeelskosten secundair BD	8.986	15.480	20.390	20.820	21.230	21.700
504112 Personeelskosten secundair DIB	22.956	15.480	16.020	16.380	16.710	17.100
504113 Personeelskosten secundair ROB	9.796	20.360	40.920	41.730	42.510	43.360
504114 Personeelskosten secundair ROW	8.266	17.940	18.560	18.980	19.370	19.820
504115 Personeelskosten secundair SMV	10.662	26.880	27.830	28.440	29.030	29.710
504200 Personeelskosten overig	253.750	191.230	194.100	197.400	200.750	204.160
505000 Informatievoorziening	1.502.205	1.634.928	1.782.200	1.779.485	1.713.941	1.735.306
505006 Gezamenlijke projecten H2O	37.462	0	0	0	0	0
505010 Huisvesting en facilitair	0	9.920	0	0	0	0
505020 Personeelskosten primair	32.000	37.300	0	0	0	0
505030 Personeelskosten secundair	0	7.670	0	0	0	0

Exploitatie	Realisatie 2020	Begroting 2021 (P+W)	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
505040 Personeelskosten overige	96	1.940	0	0	0	0
505100	0	0	0	0	0	0
505620 Software specifiek	1.266.246	781.011	0	0	0	0
505640 Software inwoners	114.227	0	0	0	0	0
505660 Software evenredig	7.689	0	0	0	0	0
505800 Personeelskosten	487.584	486.871	0	0	0	0
505900 PPM Software M2A	-1.969.898	1.060.510	0	0	0	0
505920 PPM Projecten inwoners	5.904	0	0	0	0	0
505940 PPM Projecten evenredig	21.735	0	0	0	0	0
505960 Overige kosten	34.418	0	0	0	0	0
506000 Financiën	33.752	9.510	12.650	12.870	13.090	13.310
506100 Elektronische dienstverlening	86.536	100.310	102.156	104.327	106.396	108.739
506150 Overheadtoerekening	333.516	311.344	337.963	343.287	345.265	352.396
527300 Overig Hatterm	12.042	0	0	0	0	0
527310 Overig Oldebroek	17.728	0	0	0	0	0
Totaal Lasten	18.869.933	21.221.185	8.348.897	8.482.994	8.539.564	8.712.157
Baten						
500010 Kostenplaats Management	-851.789	-795.046	0	0	0	0
500020 Bestuursondersteuning en -adviesing	-1.485.444	0	0	0	0	0

Exploitatie	Realisatie 2020	Begroting 2021 (P+W)	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
500030 Bedrijfsondersteuning en -advisering	-1.286.146	0	0	0	0	0
500035 Bedrijfs- en bestuursonder. en -adviseri	0	-1.743.317	0	0	0	0
500040 Dienstverlening en informatiebeheer	-1.367.616	-1.920.587	0	0	0	0
500050 Realisatie, onderhoud en beheer	-1.491.681	-1.777.693	0	0	0	0
500060 Ruimte, ondernemen en wonen	-1.799.265	-1.934.524	0	0	0	0
500070 Sociaal maatschappelijke verbinding	-2.423.518	-2.675.166	0	0	0	0
502161 Reserve gem.huis	-136.445	0	-20.000	-20.000	-20.000	-20.000
502165 Gemeentekantoor Eperweg 5	-619	0	0	0	0	0
503000 Facilitaire zaken	-2.399	0	0	0	0	0
504000 Personeel & organisatie	-450.535	-529.248	-316.408	-322.921	-329.184	-336.154
504112 Personeelskosten secundair DIB	-1.196	0	0	0	0	0
505000 Informatievoorziening	-64.000	-64.000	-64.000	-64.000	-64.000	-64.000
505006 Gezamenlijke projecten H2O	-37.462	0	0	0	0	0
505010 Huisvesting en facilitar	0	-9.920	0	0	0	0
505020 Personeelskosten primair	0	-37.299	0	0	0	0

Exploitatie	Realisatie 2020	Begroting 2021 (P+W)	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
505030 Personeelskosten secundair	0	-7.670	0	0	0	0
505040 Personeelskosten overige	0	-1.939	0	0	0	0
505620 Software specifiek	0	-781.009	0	0	0	0
505800 Personeelskosten	0	-486.871	0	0	0	0
505900 PPM Software M2A	0	-1.060.514	0	0	0	0
506000 Financiën	-928	0	0	0	0	0
506150 Overheadtoerekening	-333.516	-311.344	-337.964	-343.287	-345.265	-352.396
527300 Overig Hatterm	-12.042	0	0	0	0	0
527310 Overig Oldebroek	-17.728	0	0	0	0	0
Totaal Baten	-11.762.329	-14.136.147	-738.372	-750.208	-758.449	-772.550
Resultaat	7.107.604	7.085.038	7.610.525	7.732.786	7.781.115	7.939.607

Toelichting op de lasten en baten Overhead

Lasten

Het product overhead kent de volgende wijziging ten opzichte van de Meerjarenbegroting 2021-2024. Conform Perspectiefnota 2022-2025 zijn de lasten vanaf 2022 naar boven bijgesteld met respectievelijk **€164.615,-**, **€185.457,-** en **€184.416,-**. Deze mutaties komen voornamelijk tot stand door het budget Bestuurs- en Bedrijfsondersteuning en advies, het budget Dienstverlening en informatiebeheer en het budget Informatievoorzieningen.

500030 Bestuurs- en Bedrijfsondersteuning en -advisering

Om uitvoering te geven aan de eisen die gesteld worden vanuit de Arbowet is het voorstel om hier structureel uren voor beschikbaar te stellen. Hiermee kan uitvoering worden gegeven aan de risico inventarisaties en -evaluatie en kan voldaan worden aan onze zorgplicht als werkgever.

Daarnaast is om uitvoering te geven aan de communicatievisie en het daaraan gekoppelde uitvoeringsplan voorgesteld om de structurele capaciteit van communicatie uit te breiden. Zo kan er meer vorm worden gegeven aan onderdelen als inwonerparticipatie en benutting en inzet van social media. Deze twee ontwikkelingen

samen hebben geleid tot een bijstelling vanaf 2022 van **€133.500, €136.838,- en €140.258,-**.

500040 Dienstverlening en informatiebeheer

De CISO / Privacy Officer functie wordt in H2O-verband uitgevoerd en wordt meegenomen in de I-begroting (O&I). Hierdoor wordt **€41.196,-** structureel overgeheveld naar het budget voor Informatievoorziening.

505000 Automatiseringskosten

Voor Bedrijfsvoeringsorganisatie H2O (ICT) is respectievelijk **€39.115,-, €56.619,- en €52.158,-** bijgeraamd voor de jaren 2022-2024, zoals ook opgenomen in de perspectiefnota. Ondertussen worden ook de voorbereidingen getroffen voor het beschikbaar stellen van MS Teams voor alle gemeentelijke medewerkers. Recent is duidelijk geworden dat deze noodzakelijke conversie leidt tot extra kosten vanwege de upgrade van onze telefooncentrale en een upgrade van het beveiligingsniveau. Deze meerkosten waren uw raad nog niet eerder voorgelegd, maar zijn onvermijdelijk en daarom financieel vertaald in onderhavige programmabegroting. De meerkosten bedragen de komende jaren **€39.600,- (2022), €40.234,- (2023), €40.878,- (2024) en €34.936,- (2025)**.

Overige opmerking

Wat tevens opvalt is dat zowel de lasten als de baten vanaf 2022 aanzienlijk lager zijn dan in 2021. Dit heeft te maken met het administratieve proces van toerekenen van loonkosten. Wetgeving schrijft voor dat kosten zoveel mogelijk rechtstreeks moeten worden verantwoord op de verschillende producten en niet via een kostenverdeelstelsel waarbij de kosten en baten onnodig worden verhoogd. Vanaf 2022 is hieraan invulling gegeven. Per saldo heeft dit geen financieel effect, maar geeft op dit moment wel enorme afwijkingen ten opzichte van 2021.

Algemene dekkingsmiddelen

Algemene dekkingsmiddelen

Algemene dekkingsmiddelen zijn vrij besteedbare inkomsten zonder vooraf bepaald bestedingsdoel. Conform de nieuwe richtlijnen worden deze budgetten nu onder een separaat hoofdstuk opgenomen (voorheen programma 2 Financiën, Economie en grote projecten). De inkomsten die tot dit onderdeel behoren zijn de Algemene Uitkering en overige uitkeringen uit het gemeentefonds, OZB, Precariobelasting, Toeristenbelasting, bespaarde rente over het Eigen Vermogen en ontvangen rentes en dividenden.

De uitgaven die bij dit onderdeel zijn opgenomen hebben betrekking op de inning en verwerking van bovengenoemde inkomsten.

Wat mag het kosten?

Exploitatie	Realisatie 2020	Begroting 2021 (P+W)	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Lasten						
531100 Deelnemingen nutsbedrijven	1.458	422	243	243	243	243
531150 Geldleningen < 1 jaar	0	0	0	0	0	0
531200 Geldleningen > 1 jaar	627.839	545.321	437.812	331.561	380.945	424.760
531510 OZB woningen	150.718	123.660	125.264	127.883	130.389	133.197
531560 OZB niet -woningen	89.415	114.903	116.377	118.839	121.187	123.838
531610 Belastingen overig	12.341	22.470	22.800	23.190	23.590	23.990
531750 Precariobelasting	0	0	0	0	0	0
533250 Toeristenbelasting	6.566	0	0	0	0	0
Totaal Lasten	888.336	806.776	702.496	601.716	656.354	706.028
Baten						
531100 Deelnemingen nutsbedrijven	-4.107	-15.000	-15.000	-15.000	-15.000	-15.000
531150 Geldleningen < 1 jaar	0	0	0	0	0	0

Exploitatie	Realisatie 2020	Begroting 2021 (P+W)	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
531200 Geldleningen > 1 jaar	-683.340	-906.085	-918.248	-900.513	-898.339	-827.450
531300 Algemene uitkering	-24.089.128	-24.383.566	-25.011.850	-25.138.921	-25.574.636	-26.239.164
531510 OZB woningen	-3.585.133	-3.682.970	-3.596.110	-3.657.240	-3.719.410	-3.782.640
531560 OZB niet-woningen	-1.222.457	-1.189.650	-1.405.420	-1.429.310	-1.453.610	-1.478.320
531610 Belastingen overig	-5.791	-2.000	-11.170	-11.360	-11.550	-11.750
531750 Precariobelasting	-1.121.488	-1.120.000	0	0	0	0
533250 Toeristenbelasting	-220.139	-225.000	-270.000	-270.000	-270.000	-270.000
545255 Algemene uitkering VTH / provinciale tak	-56.912	0	-56.912	-56.912	-56.912	-56.912
567200 Integratie uitkering combinatie function	-80.629	-80.629	-80.629	-80.629	-80.629	-80.629
573305 Uitkering deelfonds	-2.793.764	-3.313.060	-3.313.060	-3.313.060	-3.313.060	-3.313.060
575355 Algemene uitkering peuterspeelzaalwerk	-39.881	0	0	0	0	0
577305 dec. Uitkering WSW/Reïntegratie	-2.422.218	-2.188.661	-2.134.309	-2.057.776	-2.028.260	-2.028.260
Totaal Baten	-36.324.986	-37.106.621	-36.812.708	-36.930.721	-37.421.406	-38.103.185
Resultaat	-35.436.650	-36.299.845	-36.110.212	-36.329.005	-36.765.052	-37.397.157

Toelichting op de lasten en baten Algemene dekkingsmiddelen

Baten

531300 Algemene uitkering

De algemene uitkering is bijgesteld n.a.v. de mutaties vanuit de Meicirculaire.

531750 Precariobelasting

Met ingang van 2022 mag er geen precariobelasting meer worden geheven; daarom zijn er vanaf dat jaar hiervoor geen inkomsten meer geraamd.

531750 Toeristenbelasting

De toeristenbelasting is stapsgewijs verhoogd. Met ingang van 2022 bedraagt het tarief €1,50 per persoon per nacht (stijging van €0,25 t.o.v. 2021). Deze verhoging maakt onderdeel uit van het ombuigingsplan (Programmabegroting 2019-2023).

BBV Indicatoren

Onvoorzien

Wat mag het kosten?

De post Onvoorzien wordt door het college ingezet voor onuitstelbare, onvermijdbare en onvoorzienbare kosten tot maximaal €10.000,- per gebeurtenis. De raad wordt bij de voorjaarsnota, najaarsnota en jaarstukken geïnformeerd over de uitputting van dit budget.

Exploitatie	Realisatie 2020	Begroting 2021 (P+W)	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Lasten						
531400 Onvoorzien	0	41.400	50.000	50.000	50.000	50.000
Totaal Lasten	0	41.400	50.000	50.000	50.000	50.000
Resultaat	0	41.400	50.000	50.000	50.000	50.000

Toelichting op de baten en lasten

Geen opmerkingen.

Overzicht programmaplan

Overzicht programmaplan

Programmaplan

Programma	Lasten 2022	Baten 2022	Saldo per programma	Storting reserve	Onttrekking reserve	Saldo na bestemming
1 Bestuur	3.254.187	-22.110	3.232.077	0	0	3.232.077
2 Bedrijfsvoering	723.782	-536.991	186.791	0	-65.948	120.843
3 Ruimte, ondernemen en wonen	11.092.294	-5.340.702	5.751.592	0	-241.067	5.510.525
4 Sociaal maatschappelijk	23.780.956	-4.104.078	19.676.878	101.540	-540.366	19.238.052
Overhead	8.348.897	-718.372	7.630.525	0	-20.000	7.610.525
Algemene dekkingsmiddelen	702.495	-36.812.708	-36.110.213	0	0	-36.110.213
Onvoorzien	50.000	0	50.000	0	0	50.000
Totaal	47.952.611	-47.534.961	417.650	101.540	-867.381	-348.191

Incidentele uitgaven en opbrengsten

Overzicht incidentele baten en lasten	2022	2023	2024	2025
Lasten				
Woonagenda (start notitie)	40.500	40.500	-	-
meerkosten huishoudelijke ondersteuning	485.000	690.000	-	-
Tijdelijke unit Jenaplanschool	15.000	15.000	-	-
Onderhoud gebouwen	20.000	5.000	-	-
baten				
onttrekking algemene reserve huishoudelijke ondersteuning	485.000	690.000	-	-
Saldo incidentele baten en lasten	75.500	60.500	-	-

Paragrafen

Paragraaf Weerstandsvermogen en Risicobeheersing

Inleiding

Het weerstandsvermogen is nodig om risico's in de exploitatie op te vangen: zonder weerstandsvermogen levert iedere tegenvaller een probleem op bij een sluitende begroting. Hoe hoger de risico's, hoe hoger de weerstandscapaciteit (bijvoorbeeld reserves of ruimte in tarieven) moet zijn. Het gaat hier dus om de robuustheid van de begroting.

Deze paragraaf beschrijft de risico's waarmee de gemeente geconfronteerd kan worden, welke financiële buffers daar tegenover staan en hoe de risico's beheerst kunnen worden.

De paragraaf bestaat uit de volgende delen:

1. Beleidskader;
2. Structurele weerstandscapaciteit;
3. Incidentele weerstandscapaciteit;
4. Conclusie weerstandscapaciteit;
5. Risicobeheersing;
6. Relatie tussen risico's en weerstandscapaciteit;
7. Weerstandsratio en kengetallen.

Artikel 11 van het BBV (Besluit Begroting en Verantwoording) beschrijft het volgende over het weerstandsvermogen. Het weerstandsvermogen bestaat uit de relatie tussen de weerstandscapaciteit, zijnde de middelen en mogelijkheden waarover de gemeente beschikt of kan beschikken om niet begrote kosten te dekken en alle risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie.

De paragraaf betreffende het weerstandsvermogen en risicobeheersing bevat tenminste:

- Een inventarisatie van de weerstandscapaciteit;
- Een inventarisatie van de risico's;
- Het beleid omtrent de weerstandscapaciteit en de risico's;
- Een kengetal voor de netto schuldquote, netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen, solvabiliteitsratio, grondexploitatie, structurele exploitatieruimte en belastingcapaciteit;
- Een beoordeling van de onderlinge verhouding tussen de kengetallen in relatie tot de financiële positie.

De weerstandscapaciteit van een gemeente is de buffer die aanwezig moet zijn om mogelijke risico's af te kunnen dekken. Het gaat hierbij om het vermogen dat aanwezig is om risico's financieel af te kunnen dekken, zonder dat de bedrijfsvoering in gevaar komt.

Dit in de wetenschap dat de risico's zich nooit allemaal tegelijk zullen voordoen.

De vragen die we ons stellen zijn:

- Heeft de gemeente de mogelijkheid om bij een sterke daling van het eigen vermogen de tarieven te verhogen?
- Zijn er mogelijkheden om de kosten die nu binnen de bestemmingsreserves worden afgedekt binnen de reguliere begroting te dekken?

De gemeente Heerde wil daarbij structurele risico's afdekken met structurele weerstandscapaciteit en incidentele risico's afdekken met incidentele weerstandscapaciteit.

Bij de behandeling van de laatste nota van reserves en voorzieningen is afgesproken dat de beleidsuitgangspunten met betrekking tot het weerstandsvermogen overzichtelijk in beeld gebracht gaan worden. Deze worden hieronder opgesomd.

De basis van de grootte van ons structureel weerstandsvermogen is de ruimte die er nog is in de OZB-tarieven tot aan de artikel 12 norm. Hierbij baseren wij ons op provinciale gegevens.

De Algemene Reserve ingezet als weerstandscapaciteit. De provincie heeft in de begrotingsbrief van 2019 opmerkingen gemaakt dat het beter is om niet de bestemmingsreserves aan te wenden voor het opvangen van de risico's. Dat doen we dus ook niet meer.

De post onvoorzien in de exploitatie wordt niet meegenomen als weerstandscapaciteit omdat deze post bedoeld is om de begroting op een soepele manier uit te voeren en in eerste instantie niet om risico's op te vangen.

Stille reserves worden alleen meegenomen als weerstandsvermogen als deze binnen 2 jaar liquide (dus in geld zijn om te zetten) zijn te maken.

De risico top 7 in deze paragraaf zullen worden toegelicht met:

- Een omschrijving van het risico;
- De hoogte van het risicobedrag (alleen boven de €50.000,-);
- Wijze van berekening van het risicobedrag;
- De maatregelen ter beheersing van het risico.

De weerstandscapaciteit in relatie tot de risico's wordt zichtbaar gemaakt in een tabel en tevens uitgedrukt in een weerstandsratio.

De raad heeft op 9 maart 2015 bij de behandeling van de nota reserves en voorzieningen 2015 de beleidslijn uitgesproken dat bij toekomstige jaarrekeningoverschotten zo veel als mogelijk bedragen toegevoegd worden aan de Algemene Reserve, om zodoende het solvabiliteitspercentage toe te laten nemen. Het toevoegen aan de reserve zal steeds per expliciete besluitvorming worden voorgelegd aan de raad.

Weerstandscapaciteit

Structurele weerstandscapaciteit

Structurele weerstandscapaciteit is het vermogen om onverwachte structurele tegenvallers in de begroting (bijvoorbeeld een hogere uitgave voor de WWB of een lagere Algemene Uitkering) op te vangen, zonder dat dit gevolgen heeft voor de voortzetting van de taken.

De gemeente Heerde heeft op de OZB-heffing na, nagenoeg geen resterende structurele belastingcapaciteit meer. De afvalstoffenheffing, rioolheffing en begrafenisrechten zijn maximaal kostendekkend en kunnen niet meer worden verhoogd. Om de weerstandscapaciteit te beïnvloeden kan overwogen worden om de kosten te verlagen.

Ruimte in OZB-tarieven volgens artikel 12 norm

De structurele ruimte in de OZB-tarieven die er volgens de artikel 12 norm nog aanwezig is, is €439.000,-. Deze gegevens zijn verstrekt door de provincie Gelderland en zijn gebaseerd op de Begroting 2021.

De structurele risico's in deze paragraaf (zonder de grondexploitatie) zijn €1.537.000,-. Afgezet tegen de €439.000,- ruimte die we nog hebben, kan de conclusie getrokken worden dat wij onvoldoende structurele middelen hebben om de structurele risico's te dekken.

Maar, het ramen van deze risico's moet wel in het juiste perspectief worden gezien. Het is nog geen uitgaaf en niet alle risico's zullen zich naar verwachting op hetzelfde moment voordoen.

Onvoorzien

Soms wordt ook de post onvoorzien als structurele weerstandscapaciteit gezien. In Heerde is de post onvoorzien voor het jaar 2022 geraamd op €50.000,-.

In feite is deze post bedoeld om de begroting op een soepele manier uit te voeren en in eerste instantie niet om risico's op te vangen. Voor bepaling van de weerstandscapaciteit is onvoorzien daarom niet meegenomen.

Incidentele weerstandscapaciteit

Incidentele weerstandscapaciteit is het vermogen om onverwachte eenmalige tegenvallers op te kunnen vangen, zonder dat dit invloed heeft op de voortzetting van taken. De incidentele weerstandscapaciteit valt samen met de Algemene Reserve.

De Algemene Reserve bestaat uit de Algemene Reserve en de Algemene Reserve Grondexploitatie. De Algemene Reserve is bedoeld om risico's in de gewone exploitatie op te vangen en de Reserve Grondexploitatie die van de grondexploitatie.

De geraamde reservepositie is €10,2 miljoen per 1 januari 2022.

Algemene Reserve	€4.883.962,-
Algemeen Reserve Grondexploitatie	<u>- 5.282.497,-</u>
Totaal Reserve:	€10.166.459,-

Hieronder volgt de ontwikkeling van de totale reserves (in milj.)

2021	2022	2023	2024	2025
10,6	10,2	9,7	9,0	9,0

Stille reserves

De stille reserves vanuit de vrijkomende locaties worden vanaf nu niet meer meegenomen. De vrijkomende locaties zijn namelijk bijna allemaal "vergeven" voor ontwikkeling.

Conclusie weerstandscapaciteit

Structureel:

De totale structurele weerstandscapaciteit wordt bepaald op de ruimte die Heerde heeft in zijn OZB-tarieven tot artikel 12 norm, zijnde €439.000,-.

Incidenteel:

De incidentele weerstandscapaciteit heeft een omvang van €10,1 miljoen en is aanwezig in de reserve grondbedrijf en de Algemene Reserve.

Risicobeheersing

Deze paragraaf bevat de top 7 risico's (volgorde van groot risico naar klein).

In de top 7 is aangegeven:

- Omschrijving (van het risico);
- Hoogte van het risicobedrag (alleen boven de €50.000,-);
- Wijze van berekening;
- Beheersing van het risico.

Voor sommige risico's is het moeilijk een risicopercentage te berekenen. Dat is dan aangegeven. Toch wordt er dan een risicobedrag berekend zodat voorzichtigheidshalve in de reservepositie wel rekening wordt gehouden met tegenvallers.

1. Bedrijvenpark Hattemerbroek BV

Omschrijving

De gemeenten Hattem, Heerde en Oldebroek hebben een samenwerkingsovereenkomst voor het realiseren en exploiteren van een bedrijvenpark. Het bedrijvenpark richt zich vooral op het aantrekken van bedrijven in de logistieke sector. Om dat te realiseren is het bedrijvenpark aangewezen als 'bovenregionaal' bedrijventerrein. De (nieuwe) bestemmingsplannen voor beide plandelen (Oldebroek en Hattem) en voor een nieuw open afrittenstelsel als aansluiting van het bedrijvenpark op de A28 zijn in september 2018 vastgesteld. De beroepstermijn is verstreken en de bestemmingsplannen zijn onherroepelijk.

Grondexploitatie

Jaarlijks wordt de grondexploitatieberekening geactualiseerd. De uitkomst (contante waarde) van de in maart 2021 opgestelde berekening is positief. Deze is ook vastgesteld door de AVA op 30 april 2021. De jaren daarvoor kwam de grondexploitatie negatief uit en stond iedere gemeente garant voor één derde deel door een voorziening op te nemen. Deze voorziening is nu geheel vrijgevallen en daarmee is de reserve "afrit A28 Bedrijventerrein H2O" deels gevuld.

Bestemmingsreserve

In de overeenkomst met de Provincie Gelderland, Rijkswaterstaat en de Ontwikkelingsmaatschappij Hattemerbroek BV, die op 14 maart 2019 is ondertekend is afgesproken dat wij bijdragen aan de financiering van het nieuwe op en afrittenstelsel. De bijdrage is €1 miljoen. Dit bedrag hebben wij nu beschikbaar in de reserve.

Garantstellingen

De gemeenten staan garant voor de leningen die door financiers aan het Bedrijvenpark H2O zijn verstrekt. De totale garantstelling is €39 miljoen. Elk van de drie gemeenten staat garant voor een derde deel van dat bedrag. Wij hebben het risico van de garantstelling bepaald op 10% van het bedrag waarvoor we garant staan.

Effecten corona-crisis

Bij de Jaarrekening 2020 van Ontwikkelingsmaatschappij Hattemerbroek BV heeft de accountant een goedkeurende controleverklaring afgegeven. De controleverklaring bevat een 'onverplicht toelichtende paragraaf'. In deze onverplicht toelichtende paragraaf wijst de accountant de lezer er op dat voorsnog de impact van het coronavirus voor bedrijvenpark H2O beperkt lijkt te zijn. Hoewel de impact van het coronavirus momenteel nog grotendeels voorbij aan OMH lijkt te gaan, lijkt het aannemelijk dat deze gevolgen mogelijk in de toekomst nog plaats zullen vinden. In tegenstelling tot voorgaand jaar wordt de uitbraak van het coronavirus niet meer gezien als een gebeurtenis na balansdatum, aangezien de uitbraak van dit virus reeds in 2020 heeft plaatsgevonden. In lijn met de verslaggevingsrichtlijnen hieromtrent is de impact van het coronavirus daarom naar beste inschatting van het management verwerkt in de gehanteerde (terughoudende) schattingen. Daarnaast is in het jaarverslag een beschrijving opgenomen van de belangrijkste risico's en onzekerheden. De directie maakt daarin de inschatting dat geen sprake is van een risico op de continuïteit OMH.

Hoogte van het risicobedrag

Het risicobedrag is vastgesteld op €1.300.000,-.

Wijze van berekening

Door elk van de drie gemeenten is voor een bedrag van €13 miljoen aan garantstelling ten opzichte van financiers verleend. Het risicobedrag is 10% van deze €13 miljoen.

Beheersing van het risico

Om de risico's te beheersen wordt er jaarlijks een risicomanagementrapportage opgesteld voor de betrokken gemeenten en wordt jaarlijks een grondexploitatieberekening en een liquiditeitsprognose gemaakt door het Bedrijvenpark.

2. Algemene Uitkering

Omschrijving

Een belangrijk risico vormt de stabiliteit van onze belangrijkste bron van inkomsten: de Algemene Uitkering. Deze Algemene Uitkering is een onderdeel van het gemeentefonds. Het gemeentefonds betreft 65% inkomsten inclusief de drie decentralisaties, ten opzichte van het totaal baten van de exploitatie. Gemeenten zijn afgelopen jaren geconfronteerd met diverse opkomende taakstellende kortingen zoals de forse korting in verband met het niet doorgaan van de afschaffing van het BTW-compensatiefonds en de korting Onderwijshuisvesting. En nog steeds zijn er diverse onzekerheden met betrekking tot het correct ramen van de algemene uitkering. We benoemen:

- Het ingebouwde plafond BTW-compensatiefonds van €3,15 miljard;
- Uitname uit het gemeentefonds oplopend tot €975 miljoen voor lagere apparaatskosten in verband met opschaling tot 100-150 gemeenten in het jaar 2025;
- Steeds wisselende uitkeringsfactoren;
- Ontwikkelingen in accessen, afhankelijk van de uitgaven van het rijk;
- Aanpassingen van maatstaven en bijbehorende tarieven; In het bijzonder kunnen hier de forse schommelingen van het aantal bijstandsontvangers en maatstaf medicijngebruik genoemd worden;
- Nieuwe definitie van het begrip woonplaatsbeginsel voor het budget Voogdij en 18+, ingaande 2022;
- Aanzuigende werking in het sociaal domein door verlaging van het abonnementstarief;

De effecten van de herijking van het gemeentefonds. De besluiten zijn doorgeschoven naar het nieuwe kabinet. Beoogde ingangsdatum is nu 2023. De eerste cijfers geven voor Heerde een licht positief beeld, maar er is sprake van een voorlopige stand.

Hoogte van het risicobedrag

Wij berekenen het risico voor het maken van een juiste raming op €736.000,-.

Wijze van berekening

Van veel van de bovengenoemde risico's is het niet mogelijk een reële schatting te maken. Het risicobedrag is daarom berekend door het risico te schatten op 3% van de Algemene Uitkering van afgerond €24,5 miljoen.

Dit percentage is een langjarig gemiddelde van het accres. Accres is de jaarlijkse toevoeging aan het fonds dat in de pas loopt met de ontwikkelingen van de rijksbegroting.

Beheersing van het risico

Een individuele gemeente kan nauwelijks invloed uitoefenen op de hoogte van de uitkering. Vrijwel maandelijks ontvangt de gemeente specificaties waarin wijzigingen in maatstaven en tarieven staan. Deze ontwikkelingen worden goed in de gaten gehouden. Waar nodig zal een verklaring voor verschillen gezocht moeten worden en anders actie ondernomen moeten worden. Verder worden er jaarlijks minimaal drie circulaire's uitgegeven waarin de nieuwste gegevens en ontwikkelingen staan. Op basis van deze circulaire's kunnen gemeenten een nieuwe berekening maken van de Algemene Uitkering. Voor deze berekening wordt gebruik gemaakt van het programma Frontin Pauw. Via nieuwsbrieven geeft deze organisatie ook tips en belangrijke aandachtspunten mee voor de berekeningen. Naar aanleiding van deze nieuwe berekeningen wordt de begroting overeenkomstig aangepast.

3. Inkomensdeel van de Participatiewet

Omschrijving

De WWB is vanaf 1 januari 2015 vervangen door de Participatiewet. De financieringssystematiek is vergelijkbaar en daarmee ook het risico (een open eind financiering).

Het inkomensdeel van de Participatiewet is een post die moeilijk is te beïnvloeden, al is ons proces zo ingericht dat inwoners die een beroep doen op bijstandsverlening voor levensonderhoud vanaf het eerste moment worden gestimuleerd om actief te (blijven) zoeken naar betaald werk. Wettelijk is bepaald dat alle bijstandsaanvragen in een jaar moeten worden gehonoreerd. Er kan geen invloed worden uitgeoefend op de hoogte van deze kosten.

Met ingang van 2015 wordt het budget niet langer alleen bepaald door de T-2 systematiek maar voor een deel ook door een objectief verdeelmodel, het zogenaamde BUIG-budget. Op basis van objectieve factoren en een statistische analyse wordt een schatting gemaakt wat gemeenten uit gaan geven aan uitkeringen. Als een gemeente minder uitgeeft dan dit model dan mag een gemeente dit verschil houden, maar als er meer wordt uitgegeven is het tekort voor de eerste 7,5% voor eigen rekening en als blijkt dat er sprake is van een nog grotere overschrijding dan is nogmaals 2,5% van het BUIG-budget voor eigen rekening. Als er sprake is van een grotere overschrijding wordt het meerdere vergoed door het rijk wanneer de gemeente haar beleid om inwoners aan werk te helpen op orde heeft en de aanvraagprocedure zorgvuldig is doorlopen. Dit is de zogenaamde Vangnetuitkering. Jaarlijks wordt, indien van toepassing, de notitie Vangnetuitkering Participatiewet waarin dit beleid is vastgelegd door de gemeenteraad vastgesteld.

Hoogte van het risicobedrag

Het risicobedrag wordt vastgesteld op €268.000,-. De gevolgen van het COVID-19 virus voor het inkomensdeel zijn nu nog niet in te schatten. De onzekere factoren zijn: hoe lang loopt de Tozo door en wordt deze volledig vergoed door het Rijk? Vermoedelijk zal er, door een economische crisis, meer instroom komen in de bijstand waardoor de kosten hoger zijn en hoe zal het Buig-budget zich ontwikkelen.

Wijze van berekening

Het risico wordt gebaseerd op 10% van het voorlopig BUIG-budget van het jaar 2021 van €2.677.000,-.

Beheersing van het risico

Het beheersen van het aantal uitkeringsgerechtigden is alleen mogelijk door een intensief beleid gericht op uitstroom. Dit vindt plaats in de pilot Werk.

4. Loon en prijspeil

Omschrijving

De begroting 2022 is gebaseerd op het loon- en prijspeil van het jaar 2021. De salarissen worden geraamd op basis van de nieuwe CAO. Voor prijsstijgingen wordt het indexcijfer uit de Meicirculaire gehanteerd (1,5%).

Hoogte van het risicobedrag

Het risicobedrag voor de loonkosten is €110.000,- en voor prijsstijgingen is dit €123.000,-.

Wijze van berekening

De berekening van het risicobedrag voor de loonkosten is gemaakt door 1% van de loonsom van €11.040.000,- te nemen (inclusief inhuur derden). De berekening voor die van de prijsstijgingen is gemaakt door 1% te nemen van de uitgaven aan derden, exclusief subsidies. Voor 2021 is dit een bedrag van €12.307.000,-.

Beheersing van het risico

Op de hoogte van loonkosten en prijsstijgingen heeft de gemeente geen invloed. De begroting wordt gebaseerd op de indexcijfers die het rijk afgeeft in de Meicirculaire van de Algemene Uitkering. Bij het opstellen van de voorjaars- en najaarsnota wordt de vinger aan de pols gehouden met betrekking tot deze ontwikkelingen en zo nodig de begroting aangepast.

5. Wonen in een geschikte woning (onderdeel van de WMO)

Omschrijving

Gemeenten hebben de wettelijke opdracht om de zelfredzaamheid en participatie van haar inwoners te bevorderen en ondersteunen, opdat de inwoner zo lang mogelijk in de eigen leefomgeving kan blijven wonen. De woning waarin de inwoner woont, moet geschikt zijn om in te wonen ondanks diens beperkingen.

Hoogte van het risicobedrag

Het risicobedrag wordt vastgesteld op €150.000,-.

Wijze van berekening

Het risico wordt geschat op twee dure woningaanpassingen van €75.000,-.

Beheersing van het risico

Dit risico is niet te beheersen. Langer thuis is een landelijk uitvoeringsprogramma waarin inwoners gestimuleerd worden om langer thuis te wonen als dan niet met verpleegzorg in huis. De WMO 2015 verplicht gemeenten, in een situatie waarin een cliënt niet zelf zorg kan dragen voor een geschikte woning, ondersteuning te bieden bij het realiseren van een bouwkundige of woontechnische ingreep in of aan een woonruimte. De ondersteuning is erop gericht een cliënt in staat te stellen de noodzakelijke algemene dagelijkse levensverrichtingen uit te voeren. Er wordt uitgegaan van een 'wooncarrière', waarbij de woning wordt aangepast aan de levensfase. Daarbij mag er vanuit worden gegaan dat in redelijkheid rekening wordt gehouden met bekende beperkingen, ook wat betreft de voorzienbare ontwikkeling van die beperkingen. Als uit de beoordeling van het college blijkt dat het wonen in een geschikt huis ook is te bereiken via een verhuizing, dan heeft dit de voorkeur. Dit is uiteraard alleen aan de orde als verhuizen de goedkoopst adequate oplossing is.

6. Omgevingsvergunningen (onderdeel van de WABO)

Omschrijving

De ontvangsten van leges bouwvergunningen (onderdeel van de WABO) hebben een niet voorspelbare en niet constante opbrengst.

Het is moeilijk te voorspellen hoeveel bouwaanvragen er in een jaar binnen komen en wat de omvang daarvan is. Dit is erg afhankelijk van de economische ontwikkeling en de rentestand met daarvan afgeleid de woningbouw, het aantal verbouwingen en overige bouwprojecten.

Hoogte van het risicobedrag

Wij stellen het risicobedrag vast op €150.000,-.

Wijze van berekening

In de begroting 2022 is een bedrag geraamd van €600.000,-. Het risicobedrag is berekend door 25% van deze €600.000,- als risico te zien. Dit percentage is moeilijk te onderbouwen, maar op deze manier wordt er in de reservepositie van de gemeente wel rekening gehouden met tegenvallers voor deze post.

Beheersing van het risico

Bij de voorjaars- en najaarsnota worden de resultaten en de ontwikkelingen in beeld gebracht en wordt er op basis van de beschikbare informatie een extrapolatie gemaakt van de verwachte inkomsten, waarop het budget wordt aangepast.

7. Grondexploitatie

Omschrijving

De grondexploitatie is een onderdeel van de totale gemeentelijke exploitatie. Het is een activiteit waar veel geld in omgaat en veel risico's gelopen worden. In de begroting 2022 is bij aanvang zes gemeentelijke complexen opgenomen die in uitvoering zijn (zie ook de paragraaf Grondbeleid). Mogelijk dat bij de jaarrekening 2021 besloten wordt om een aantal complexen af te sluiten, maar bij het maken van de begroting 2022 is daar nog geen rekening mee gehouden.

Hoogte van het risicobedrag

A. Risico's in complexen:

Reeds lopende complexen (vakterm is "IEGG in exploitatie genomen gronden")
Over het totaal van de zes complexen met een boekwaarde van €990.000,- wordt een risicobedrag berekend van gemiddeld 2%. Het risicobedrag is €20.000,-.

B. Overige risico's zoals:

Niet nakomen van verplichtingen door derden op grond van exploitatieovereenkomsten,
Gewijzigde omstandigheden na vaststelling exploitatiebijdragen;

Calculatierisico's;

De overige risico's worden bepaald op €100.000,-.

Benodigd weerstandsvermogen Grondexploitatie A + B is €120.000,-.

Wijze van berekening

Bij grondexploitaties die in exploitatie zijn genomen (IEGG) wordt de geactualiseerde grondexploitatieberekening als basis genomen voor de risicoberekening. In deze exploitatieberekening wordt een reële schatting gemaakt van de kosten, verkoopprijzen en fasering van de verkoop van de gronden. Deze schatting wordt onder andere gemaakt door het uitgiftetempo van de te verkopen gronden te beoordelen, de ontwikkelingen van marktomstandigheden te bekijken zoals de doorstroming op de huizenmarkt, hoogte van hypotheekrente, en maatregelen van hypotheekverstrekkers enz.

Het risico wordt bepaald met behulp van de Monte-Carlo methode. De optelsom van alle risico's van alle complexen wordt hierboven onder "hoogte van het risicobedrag" vermeld. De berekeningen zijn om strategische redenen niet openbaar.

Beheersing van het risico

Om de risico's te beheersen is het beleid dat de grondexploitatieberekeningen minimaal eenmaal per jaar wordt herzien. De resultaten van de berekeningen worden opgenomen in het MPG.

Voor een overzicht wordt hier een tabel met alle risico's gepresenteerd:

Resumé risico's				% van	
				totaal baten	
1	bedrijvenpark Hattemerbroek	€	1.300.000	I	2,7%
2	algemene uitkering	€	736.000	S	1,5%
3	inkomensdeel Participatiewet	€	268.000	S	0,6%
4	loon en prijspeil	€	233.000	S	0,5%
5	wonen in een geschikte woning	€	150.000	S	0,3%
6	omgevingsvergunningen	€	150.000	S	0,3%
7	grondexploitatie	€	120.000	I	0,2%
		€	2.957.000		6,1%
I = incidenteel risico					
S = structureel risico					
totaal structureel		€	1.537.000		3,2%
totaal incidenteel		€	1.420.000		2,9%
		€	2.957.000		
totaal baten		€	48.402.343		

Resumé risico's

In totaal becijferen we het structurele risico op €1.537.000,- en het incidentele risico op €1.420.000,-.

Relatie tussen risico's en weerstandscapaciteit

Hieronder wordt in een tabel aangegeven hoe de risico's in verhouding ten opzichte van

de weerstandscapaciteit. De conclusie is dat de weerstandscapaciteit structureel niet en incidenteel wel afdoende is.

Risico's	Structureel		Weerstandscapaciteit
Structureel normale exploitatie	1.537.000	439.000	ruimte OZB tot art. 12 norm
Incidenteel			
Incidenteel normale exploitatie	-	-	
grondexploitatie en verbonden partij	1.420.000	5.282.000	reserve grondexploitatie
		4.884.000	Algemene Reserve
totaal incidenteel	1.420.000	10.166.000	

Structurele weerstandscapaciteit

De in deze paragraaf berekende structurele risico's zijn €1.537.000,-. Afgezet tegen de €439.000,- ruimte die we nog hebben in onze OZB-tarieven tegen artikel 12 norm kan de conclusie getrokken worden dat die ruimte niet aanwezig is.

Maar, het ramen van deze risico's moet wel in het juiste perspectief worden gezien. Het is nog geen uitgaaf en niet alle risico's zullen zich naar verwachting op hetzelfde moment voordoen.

Incidentele weerstandscapaciteit

De in deze paragraaf berekende incidentele risico's zijn €1.420.000,-. Deze risico's worden afgedekt door de reserve grondexploitatie en Algemene Reserve van tezamen €10,1 miljoen. Zoals het overzicht laat zien is dit ruim voldoende.

Kengetallen en weerstandsratio

Kengetallen

Het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeente (BBV), geeft aan dat in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing kengetallen opgenomen worden. De op te nemen kengetallen zijn: netto schuldquote, netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen, solvabiliteitsratio, structurele exploitatieruimte, grondexploitatie en belastingcapaciteit. Doel is om het voor raadsleden eenvoudiger te maken om inzicht te krijgen in de financiële positie van de gemeente Heerde.

De meerjarige kengetallen laten een lichte verbetering zien waarbij vooral opvalt dat de schuldquote afneemt, de solvabiliteitsratio stabiel blijft en de financiële risico's van de grondexploitaties verder dalen. Het kengetal van de structurele exploitatieruimte neemt wel af. In dit kengetal zijn conform de voorschriften geen toevoegingen en onttrekkingen van reserves opgenomen.

Er past wel een kanttekening op zijn plaats voor de vergelijking van kengetallen tussen de begroting en de jaarrekening. Het kengetal van de jaarrekening kan positief gekleurd zijn omdat kengetallen worden uitgedrukt in een cijfer van totaal baten. Deze kan bij de jaarrekening fors hoger zijn vanwege grondverkoop uit grondexploitaties en andere incidentele opbrengsten.

Kengetallen begroting 2022	Gelders gemiddelde						
	begr. 2021	Jaarr. 2020	Begr. 2021	Begr. 2022	Begr. 2023	Begr. 2024	Begr. 2025
netto schuldquote	67%	63%	89%	71%	72%	68%	65%
netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	59%	60%	87%	68%	69%	65%	62%
solvabiliteitsratio	30%	26%	23%	26%	25%	25%	26%
structurele exploitatieruimte	0,24%	1%	2%	1%	0%	-2%	-2%
grondexploitatie	9%	2%	4%	1%	2%	1%	1%
belastingcapaciteit	105%	116%	116%	116%	116%	116%	116%

Referentie kengetallentabel van de provincie GLD	Gelders gemiddelde			
	begr. 2021	Categorie A	Categorie B	Categorie C
netto schuldquote	67%	<90%	90-130%	>130%
netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	59%	<90%	90-130%	>130%
solvabiliteitsratio	30%	>50%	20-50%	<20%
structurele exploitatieruimte	0,24%	>0%	=0%	<0%
grondexploitatie	9%	<20%	20-35%	>35%
belastingcapaciteit	105%	<95%	95-105%	>105%

Categorie A gemeenten worden als minst risicovol gezien.

Categorie B gemeenten scoren gemiddeld.

Categorie C gemeenten worden gezien als meest risicovol.

Toelichting:

1a. Netto schuldquote

De netto schuld geeft de verhouding weer van de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de baten. De netto schuldquote geeft een indicatie van de zwaarte van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie. Onze gemeente scoort hier in de categorie 'goed'.

1b. Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle leningen

Om inzicht te krijgen in hoeverre sprake is van doorlenen wordt de netto schuldquote zowel in- als exclusief doorgeleende gelden weergegeven (netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen). Op die manier wordt duidelijk in beeld gebracht wat het aandeel van de verstrekte leningen is en wat dit betekent voor de schuldenlast. De manier waarop de netto schuldquote gecorrigeerd voor de doorgeleende gelden wordt berekend is gelijk aan de netto schuldquote, met dit verschil dat ook alle verstrekte leningen worden opgenomen. De verstrekte leningen betreffen doorgeleend geld aan Vitens en aan de ROVA. Onze gemeente scoort hier in de categorie goed.

2. Solvabiliteitsratio

Dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Onder de solvabiliteitsratio wordt verstaan het eigen vermogen als percentage van het balanstotaal. Het eigen vermogen van een gemeente bestaat uit de reserves (zowel de algemene reserve als de bestemmingsreserves) en het resultaat uit het overzicht van baten en lasten. In het algemeen wordt een getal onder de 20% als risicovol gezien en boven de 50% als veilig. Onze gemeente scoort hier 'gemiddeld'.

3. Structurele exploitatieruimte

Voor de beoordeling van het structurele en reële evenwicht van de begroting wordt thans het onderscheid gemaakt tussen structurele en incidentele lasten. Bij incidentele lasten of baten gaat het om eenmalige zaken die zich gedurende maximaal drie jaar voordoen. Om de structurele lasten en baten te bepalen worden de incidentele lasten en baten van de totale lasten en baten afgetrokken.

De structurele exploitatieruimte wordt bepaald door het saldo van de structurele baten en lasten en het saldo van de structurele onttrekkingen en toevoegingen aan reserves gedeeld door de totale baten en uitgedrukt in een percentage. In de laatste twee jaren is de score -2%. Hier komt vooral tot uitdrukking dat de lasten van de WMO huishoudelijke ondersteuning zwaar op de gemeentebegroting drukken. Vanaf 2024 is hiervoor geen dekking opgenomen uit de Algemene Reserve.

4. Grondexploitatie

De afgelopen jaren is gebleken dat grondexploitatie een forse impact kan hebben op de financiële positie van een gemeente. De boekwaarde van de voorraden grond is van belang, omdat deze waarde moet worden terugverdiend bij de verkoop. Voor de berekening van dit kengetal wordt de boekwaarde van de bouwgrond in exploitatie gedeeld door de totale baten uit de programmabegroting of jaarstukken en uitgedrukt in

een percentage. Het risicopercentage in onze gemeente is laag en daalt nog verder doordat het einde van de grondcomplexen in beeld gaat komen. De deelname van Heerde aan het gezamenlijk bedrijventerrein is hier niet meegerekend. Dit is namelijk niet een grondexploitatie van de gemeente zelf.

5. Belastingcapaciteit

De ruimte die een gemeente heeft om zijn belastingen te verhogen wordt vaak gerelateerd aan de totale woonlasten. Het COELO publiceert deze lasten ieder jaar in de Atlas van de lokale lasten. Onder de woonlasten worden verstaan de OZB voor een woning met gemiddelde WOZ-waarde, de rioolheffing en afvalstoffenheffing. Dit wordt afgezet tegen de gemiddelde woonlasten in Nederland in het voorafgaande jaar. Onze gemeente scoort een hoog kengetal voor de gemiddelde woonlasten.

Weerstandsratio

De weerstandsratio is een kengetal dat aangeeft in welke mate de gemeente in staat is om risico's op te vangen. Dit kengetal wordt berekend door de beschikbare weerstandscapaciteit te delen door de benodigde weerstandscapaciteit. Eenvoudig gezegd betekent dit: welk bedrag is berekend aan risico's en welk bedrag is er om deze risico's af te dekken. De conclusie van beide kengetallen is dat de risico's ruim afgedekt worden door de reserves.

-

In dit overzicht worden conform advies rekenkamercommissie onderstaande twee kengetallen (en op advies van de audit over 3 jaren) gegeven.

1. Dit weerstandsratio geeft de verhouding totale weerstandscapaciteit/het incidentele risico weer.
2. Dit weerstandsratio geeft de verhouding reserve Grondexploitatie/het incidentele risico weer.

$$\text{Weerstandsratio} = \frac{\text{Beschikbare weerstandscapaciteit}}{\text{Benodigde weerstandscapaciteit}}$$

		2022	2021	2020
Weerstandsratio 1 =	$\frac{10.166.000}{1.420.000}$	= 7,2	7,1	7,3
Weerstandsratio 2 =	$\frac{5.282.000}{1.420.000}$	= 3,7	3,9	4,0

Waardering	Ratio	Betekenis
A	>2,0	uitstekend
B	1,4-2,0	ruim voldoende
C	1,0-1,4	voldoende
D	0,8-1,0	matig
E	0,6-0,8	onvoldoende
F	<0,6	ruim onvoldoende

Paragraaf Grondbeleid

Deze paragraaf gaat over de exploitatie van de (bouw)gronden die de gemeente in eigendom heeft –als ware de gemeente een bedrijf. De paragraaf hangt sterk samen met het programma Openbare Ruimte. In dat programma staan de beoogde maatschappelijke effecten en de lasten en baten. In deze paragraaf wordt het achterliggende beleid vanuit een meer financieel technisch perspectief beschreven, volgens de eisen van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV). Daarnaast is er een relatie met de paragraaf Weerstandsvermogen. In die paragraaf staan onder andere de risico's van bouwgrondexploitatie in relatie tot het weerstandsvermogen. Grondexploitatie is het proces waarbij grond wordt aangekocht, het bestemmingsplan wordt gewijzigd, bouwrijp wordt gemaakt en rioleringen en wegen worden aangelegd, om vervolgens de grond te verkopen voor de bouw van woningen of bedrijven.

Het volgende is van groot belang:

- Beoordelen van financiële haalbaarheid;
- Scenarioanalyse;
- Analyseren knelpunten en risico's;
- Uitgangspunten voor beheersing en bewaking.

Omdat er grote sommen geld in grondexploitaties omgaan heeft het grondbeleid een grote financiële impact. De eventuele baten, maar vooral de bepaling van de financiële risico's, zijn erg belangrijk voor de financiële positie van de gemeente.

Beleidskader

Het gaat in het grondbeleid om de ontwikkeling van gronden die in eigendom zijn van de gemeente. De mogelijkheden voor ontwikkeling worden beperkt door het planologisch kader, waarover meer in programma 3, (Openbare) ruimte, ondernemen en wonen. Het Besluit Begroting en Verantwoording schrijft voor dat de gemeente in de paragraaf Grondbeleid:

- De visie neerlegt voor het grondbeleid;
- Aangeeft op welke wijze de gemeente het grondbeleid uitvoert;
- Een prognose geeft van de resultaten van de grondexploitatie;
- Een onderbouwing geeft van de geraamde winstneming;
- Beleidsuitgangspunten formuleert omtrent de reserves voor grondzaken in relatie tot de risico's.

Grondbeleid

Wat is "grondbeleid"?

Onder grondbeleid wordt verstaan: "het op een zodanige wijze handhaven van het bestaand grondgebruik, dan wel het realiseren van gewenste veranderingen in dit grondgebruik, dat dit past in de door de gemeente geformuleerde doelstellingen in het kader van ruimtelijke ordening".

Beleidsintenties college

In mei 2018 hebben de fractievoorzitters van de raad en de collegeleden het Collegeprogramma 2018-2022 "Samen duurzaam verbinden" ondertekend.

In dit programma is in het onderdeel Bouwen en Wonen de beleidsintenties opgenomen met betrekking tot de uitvoering de paragraaf Grondbeleid. De volgende intenties zijn uitgesproken:

Wat willen we bereiken?

Voldoende betaalbare koop- en huurwoningen, verduurzaming van de bestaande woningvoorraad en duurzame nieuw gebouwde woningen;

- partijen die weten wat de woningbehoefte is, nemen deel aan het overleg om de woningbouwagenda te bepalen.

Wat blijven we er voor doen?

De woonvisie en het woningbehoefteonderzoek moet operationeel gemaakt worden om het leidend beginsel te zijn voor afspraken met eigenaren van sociale woningbouw en initiatiefnemers voor nieuwbouw;

- Plannen voor duurzame nieuwbouw of verduurzaming van bestaande woningen faciliteren;
- Starterslening aanbieden;
- Prestatieafspraken met eigenaren van sociale woningbouw maken;

Vervangende nieuwbouw in het buitengebied mogelijk maken voor zover het de kwaliteit van het gebied verbetert.

Wat gaan we er nog meer voor doen?

Inventarisatie (gereed eind 2019) van de inbreidings- en uitbreidingslocatie in alle kernen en het voortvarend oppakken van zoeklocaties;

- Blijvend stimuleren en faciliteren van (kleinschalige) nieuwbouwprojecten in de dorpen op inbreidingslocaties met behoud van de identiteit van de dorpen;
- In de prestatieafspraken en in contacten met ontwikkelaars specifieke aandacht vragen om levensloopbestendig betaalbaar te bouwen voor;
 - jonge inwoners
 - inwoners met een beperking
 - oudere inwoners
 - statushouders
 - inwoners die beschermd moeten wonen;
- Woningcorporaties en makelaars nemen deel aan het overleg om de woningbouwagenda te bepalen;
- Woningplitsing onder voorwaarden toestaan en hiervoor kaders maken;
- Plannen voor andere (gemeenschappelijke) woonconcepten faciliteren;
- De mogelijkheden voor het financieel stimuleren van het collectief particulier opdrachtgeversschap door de provincie worden verkend.

Kwantitatieve opgave wonen

In september 2018 is de gemeente Heerde toegetreden tot de Cleantech Regio. In het najaar van 2018 is de Regionale Woonagenda Cleantech Regio vastgesteld waaraan de gemeente Heerde zich geconformeerd heeft. Deze woonagenda geeft aan welke woonthema's de komende periode regionaal worden opgepakt. Ook zijn er richtinggevende principes afgesproken voor nieuwbouwplannen. Dit om ervoor te zorgen dat nieuwe woningen een goede toevoeging zijn aan de bestaande voorraad. Op basis van de prognoses voor huishoudensgroei en de totale opgave zijn afspraken gemaakt over de behoefte aan nieuwbouwwoningen (met een bandbreedte). Voor de gemeente Heerde is de prognose dat er in de periode 2018 tot 2027 tussen de 350 en 400 extra woningen nodig zijn. In het najaar van 2020 is deze woonagenda geactualiseerd. Eind 2018 is besloten om voor de gemeente Heerde een lokale woonagenda op te gaan stellen, zodat de kwantitatieve en kwalitatieve woningbouwprogrammering voor zowel huur- als koopwoningen in beeld gebracht wordt. Met name door de grote opgave die er ligt voor de bouw van sociale huurwoningen (woningmarktonderzoek gemeente Heerde – Triada) is de conclusie getrokken dat er

vooraf bij planologische ontwikkelingen toch meer gestuurd moet worden. De Woonvisie 2015–2025 biedt hiervoor te weinig handvatten. Met de komst van de Woonagenda is er een instrument ontwikkeld om meer sturing aan initiatieven te geven, om zo een woningvoorraad te realiseren die voldoet aan de kwalitatieve en kwantitatieve behoeften van onze (toekomstige) inwoners, rekening houdend met de demografische ontwikkelingen. De woonagenda is op 3 maart 2020 vastgesteld door het college.

Notitie Grondzaken

De hoofdlijnen van het gemeentelijk grondbeleid zijn beschreven in de Uitvoeringsparagraaf. De Uitvoeringsparagraaf is een document, dat jaarlijks wordt vastgesteld door de gemeenteraad en de uitwerking van de Structuurvisie betreft. In de Notitie Grondzaken 2017, versie 2018 worden de hoofdlijnen uit de Uitvoeringsparagraaf praktisch vertaald. Dit document heeft als doel om bestuurders, de ambtelijke organisatie en burgers, inzicht te geven in de keuzes die de gemeente Heerde maakt ten aanzien van de grondeigendommen en het bijbehorende instrumentarium. Er wordt naar gestreefd om het beleidsdocument jaarlijks te evalueren en indien nodig te actualiseren.

Startersleningen

In 2013 en 2015 heeft de gemeenteraad besloten om de van de provincie ontvangen subsidiegelden op grond van de Stimuleringsregeling Goedkope Woningbouw 2007 – 2010 (de SGW-gelden) volledig in te zetten voor het verstrekken van startersleningen. Bij raadsbesluit van 6 juli 2015 is de maximale hoogte van de starterslening vastgelegd op 20% van de verwervingskosten met een maximum van €20.000,-. De maximale verwervingskosten, exclusief kosten koper, zijn vastgelegd op €200.000,-. Ondanks de aantrekkelijke economie is er weinig interesse voor de starterslening. In 2020 zijn er 3 leningen verstrekt en zijn er 2 leningen afgelost. Eind 2020 waren er nog 12 lopende startersleningen. Deze leningen worden beheerd door het Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederlandse gemeenten (SVn).

Per juli 2021 staat er een saldo van €300.141,87 op de rekening-courant bij de SVn die aan het account van de gemeente gekoppeld is. Dit is de bestedingsruimte waarbinnen er nog startersleningen kunnen worden aangevraagd.

Financiële beschouwing

Eén van de financiële uitgangspunten bij grondexploitatie is naast het toerekeningsbeginsel en het realisatiebeginsel het toepassen van het voorzichtigheidsbeginsel. Ook de BBV-notitie grondexploitatie gaat ervan uit dat dit principe wordt toegepast bij het opstellen van de gemeentelijke begroting en jaarrekening. Baten en lasten moeten worden toegerekend aan de periode waarin ze zijn gerealiseerd. Winsten worden pas verwerkt in de jaarrekening als deze met voldoende zekerheid vaststaan en dus zijn gerealiseerd. Verliezen worden direct volledig genomen als deze bekend zijn. Dit betekent dat bij de verwachting van een verlies direct een voorziening getroffen moet worden. Voor winstneming geldt de percentage of completion (Poc)-methode. Voor zover gronden zijn verkocht en opbrengsten zijn gerealiseerd, en uitgaven zijn gedaan ten opzichte van het totaalplan kan tussentijds naar rato van de voortgang van de grondexploitatie winst worden genomen.

In de BBV notitie Grondexploitatie worden richtlijnen gegeven en stellige uitspraken gedaan. Een paar stellige uitspraken zijn:

- Het startpunt van een nieuwe grondexploitatie gebeurt door een expliciet raadsbesluit met een grondexploitatiebegroting;
- De looptijd van een grondexploitatie is maximaal 10 jaar;
- Jaarlijkse herzieningen van grondexploitatiebegrotingen moeten door de raad worden vastgesteld;
- Er mogen alleen kosten aan de grondexploitaties worden toegerekend als die op de kostensoortenlijst staan van die van de BRO (Besluit Ruimtelijke Ordening);

- Er mag alleen werkelijke betaalde rente over het Vreemd Vermogen worden toegerekend aan de grondexploitaties. Toerekenen van rente over het Eigen Vermogen is niet meer toegestaan.

Vennootschapsbelasting (VPB)

Met ingang van 1 januari 2016 is de VPB-plicht gaan gelden voor onder andere de gemeentelijke grondexploitaties. Een belangrijke doelstelling van deze wet is een gelijk speelveld maken tussen de overheid en private ondernemingen. Wij hebben met de Belastingdienst overeenstemming bereikt over een vaststellingsovereenkomst (VSO). In de VSO zijn afspraken worden gemaakt over de te hanteren parameters, de methode van het bepalen van de openingsbalanswaarde en methode van winst berekenen. In grote lijnen werkt de Belastingdienst er naar alle gemeenten zo veel mogelijk gelijk te behandelen. De huidige stand van zaken geeft aan dat de geschatte fiscale winsten vanaf het jaar 2021 volledig gecompenseerd kunnen worden met de geleden verliezen van de jaren 2018 t/m 2020 en dat er geen VPB betaald hoeft te worden. Dit op basis van de aangifte van het jaar 2019. Dit beeld zal elk jaar getoetst gaan worden.

Reserve Grondexploitatie

Overzicht reserve van 2021 t/m 2025 in miljoenen euro's:

	2021	2022	2023	2024	2025
reserve grex 1-1	5,7	5,3	4,8	4,1	4,1
precario	1,0				
onttrekkingen	-1,4	-0,5	-0,7		
reserve grex 31-12	5,3	4,8	4,1	4,1	4,1

De toevoeging van €1 miljoen heeft betrekking op het laatste jaar van de precariobelasting. De onttrekkingen hebben betrekking op de Wmo Huishoudelijke Verzorging en het Integraal Huisvestingsplan.

Boekwaarden van complexen

In de begroting 2022 zijn als beginstand zes complexen opgenomen. De verwachting is dat een deel van de complexen in 2021 en in 2022 afgesloten kunnen worden.

TABEL 7: Verloop boekwaarde						
Project	Boekwaarde	31-12-2021	31-12-2022	31-12-2023	31-12-2024	31-12-2025
Bovenkamp II	-878.355	-1.165.059	-884.704	-	-	-
Wezeweg	248.847	320.985	-	-	-	-
De Kolk	428.366	298.950	627.508	-	-	-
Eeuwlandseweg-Noord	1.485.143	1.625.382	1.797.524	1.101.461	411.789	271.539
Eeuwlandseweg-Zuid	352.644	295.481	-	-	-	-
Veldweg	-690.292	-655.058	-1.241.135	-	-	-
Totaal	946.353	720.681	299.193	1.101.461	411.789	271.539

Toelichting op de complexen

In exploitatie genomen gronden:

Omdat deze paragraaf openbaar is zijn de gegeven toelichtingen minder uitgebreid dan in het niet openbare MPG.

Gebiedsontwikkeling Veldweg

In het noorden van de kern Heerde wordt een viertal kavels uitgegeven met een woon-werk concept. Dit wil zeggen dat in dit gedeelte van Heerde bedrijfswoningen met kantoor aan huis worden ontwikkeld. Tegenover de gemeentewerf zijn een zevental bedrijfskavels gerealiseerd. Aan de Eeuwlandseweg is voor circa 1,2 hectare aan bedrijfskavels beschikbaar, deze zijn verdeeld over vijf kavels. In de raad van 11 november 2013 is de grondexploitatie vastgesteld. Voortgang: de eerste van de 4 kavels aan de Eeuwlandseweg is geleverd. Daarnaast zijn er nog 2 in optie uitgegeven. Er is nog 1 kavel beschikbaar.

Bovenkamp II

Ten westen van de nieuwbouwwijk Bovenkamp I realiseert de gemeente Heerde in samenwerking met VOF Bovenkamp II (BPD, Van Wijnen en in een eerder stadium ook Triada Woondiensten) de nieuwe woonwijk Bovenkamp II. In totaal worden er 165 woningen gebouwd, waaronder 22 huurwoningen, 8 levensloopbestendige huurwoningen, 31 starterswoningen, 77 projectmatige woningen en 27 uitgeefbare kavels. Van de vrije kavels worden er 24 door de gemeente en drie door VOF Bovenkamp II uitgegeven. De projectmatige woningen worden in zijn geheel door de VOF Bovenkamp II verkocht. Voortgang: er is nog 1 kavel in optie uitgegeven. De woonrijpmaak werkzaamheden voor de Bovenkamp en de Wezeweg zijn inmiddels aanbesteed. Het eerste gedeelte van de werkzaamheden zal in 2021 plaatsvinden, het overige gedeelte in 2022. Na afronding van de laatste werkzaamheden zal de grondexploitatie worden gesloten.

De Kolk

In het noordoosten van Wapenveld, nabij de wijk Ossenkamp, bevindt zich de nieuwbouwwijk De Kolk. Het plangebied grenst aan de westzijde aan de woonwijk Ossenkamp. De oostzijde van het plangebied wordt omsloten door de waterloop Nieuwe Wetering en de Werverweg. Aan de noordzijde sluit het plangebied aan op agrarische percelen.

Op 20 september 2010 heeft de raad de grondexploitatie De Kolk vastgesteld. In totaal worden er 100 woningen gebouwd, waarvan 86 projectmatige woningen en 14 vrije kavels bestemd voor zowel vrijstaande als twee-onder-een-kapwoningen. De vrije kavels zijn door de gemeente uitgegeven, de projectmatige woningen worden door de projectontwikkelaar (Geveke) verkocht.

Voortgang: alle kavels zijn geleverd. Binnenkort zal de aanbesteding van de werkzaamheden woonrijpmaken worden opgestart. Na afronding van de laatste werkzaamheden in 2021 zal de grondexploitatie worden gesloten.

Wezeweg 4

Ten zuiden van de in aanbouw zijnde nieuwbouwwijk Bovenkamp II worden door de gemeente bouwkavels uitgegeven ten behoeve van particulier opdrachtgeverschap. Het college heeft op 3 april 2012 de grondexploitatie van het complex Wezeweg 4 vastgesteld. Voortgang: de laatste kavel is inmiddels geleverd. De woonrijpmaakwerkzaamheden zijn aanbesteed. De verwachting is dat de grondexploitatie eind 2021 kan worden gesloten.

Eeuwlandseweg Zuid

In het noorden van de kern Heerde wordt aan de Eeuwlandseweg circa 3,0 hectare aan bedrijfskavels gerealiseerd. De grondexploitatie Eeuwlandseweg-Zuid is op 4 juni 2013 door het college vastgesteld.

Voortgang: de gemeente heeft nog één bedrijfskavel in verkoop, gesprekken over verkoop vinden plaats. Het is de bedoeling dat afspraken in 2021 kunnen worden afgerond en dat de grondexploitatie eind 2021 kan worden afgesloten.

Eeuwlandseweg Noord

Dit complex betreft de ontwikkeling van een woon-werklandschap ten noorden van de Eeuwlandseweg. In de raad van 11 november 2013 is de grondexploitatie van deze gebiedsontwikkeling vastgesteld. In totaal zullen op termijn 13 woon-werkkavels worden gerealiseerd. Voortgang: in 2020 heeft er een contractuele nabetaling plaatsgevonden. Momenteel worden de mogelijkheden voor dit complex onderzocht. Is de tijd rijp om het op de markt te zetten, moet het huidige plan worden aangepast of moet de locatie worden herontwikkeld.

MPG (Meerjaren Prognose Grondexploitatie)

In een MPG worden de uitkomsten van de geactualiseerde grondexploitaties weergegeven. Het is een overzicht van de in exploitatie genomen projecten, uitgezet naar tijd, programma en geld. Doel is inzicht te verschaffen in:

- Uitgangspunten geactualiseerde grondexploitaties;
- De actualisatie van de exploitaties en prognoses;

- Afwijkingen ten opzichte van het programma;
- Financiële afwijkingen ten opzichte van het jaar ervoor;
- Verliezen, winsten en risico's;
- Saldo;
- Tijdsplanning.

Paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen

Deze paragraaf beschrijft in hoofdlijnen de onderhoud- en beheerplannen voor de gemeentelijke kapitaalgoederen: wegen, riolering, gebouwen groen en water. In de beheerplannen staan de meerjarige onderhoudsprogramma's met de financiële middelen die daarbij horen, evenals het gewenste kwaliteitsniveau van de voorzieningen.

De gemeente Heerde beheert een groot oppervlak aan openbare ruimte, waarin wordt gewoond, gewerkt en gerecreëerd. Hiervoor zijn wegen, riolering, bruggen, openbare verlichting, watergangen, groen, speelplekken, bos en gebouwen nodig. De kwaliteit en het onderhoud van deze kapitaalgoederen is bepalend voor het voorzieningenniveau, het 'beeld' van de gemeente en de (jaarlijkse) lasten.

Het grootste deel van de werkzaamheden aan kapitaalgoederen komt voort uit de verantwoordelijkheden van de gemeente als eigenaar en beheerder van de publieke ruimte en van een aantal eigendommen.

Beleidskader

Paragraaf 12 van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) zegt dat de paragraaf over het onderhoud kapitaalgoederen in elk geval de kapitaalgoederen wegen, riolering, water, groen en gebouw moet bevatten. Daarvan moeten het beleidskader, de uit het beleidskader voortvloeiende financiële consequenties en de vertaling van de financiële consequenties in de begroting worden beschreven.

De beheerplannen

Riolering

In de gemeente Heerde ligt 248 kilometer hoofdriolering. Hiervan is 102 kilometer drukriolering of persleiding. De overige leidingen zijn vrij vervalleidingen, waarvan het grootste deel een gemengd rioolstelsel is. Eind 2021 wordt het Gemeentelijk Riolerings Plan 2021 t/m 2025 vastgesteld. Uitgangspunt is de door de gemeenteraad vastgestelde ambitie voor het verwerken van afvalwater: beleidsscenario duurzaam toekomstgericht.

Wegen

De gemeente Heerde heeft 245 kilometer weg (exclusief onverharde weg) in beheer. De oppervlakte van deze verharding is 1.350.000 m². Eenmaal per vijf jaar wordt het beheerplan geactualiseerd. Eind 2018 is een geactualiseerd beheerplan vastgesteld. Voor het onderhoud van wegen is er structureel een exploitatiebudget van €600.000,-, gebaseerd op het beheerplan 2018-2027 opgenomen. Hierbij is rekening gehouden met de areaaluitbreiding als gevolg van de Hoogwatergeul. Het onderhoudsbudget is gebaseerd op de kwaliteitsvisie Openbare Ruimte op onderhoudsniveau C (de ondergrens van verantwoord beheer). Daarnaast is er voor de jaren 2021-2024 een investeringsbudget van €250.000,- per jaar beschikbaar om wegen te vernieuwen.

Kunstwerken

De gemeente Heerde heeft in totaal 245 kunstwerken in beheer met een totale kapitaalswaarde van €41,7 miljoen. De kunstwerken bestaan uit 5 houten bruggen, 47 betonnen bruggen, 3 kunststof bruggen, 4 viaducten, 144 duikers, 24 damwanden, 15 steigers, 1 tunnel, 1 trekpontje en 1 haven waar de gemeente eigenaar van is. De financiële gevolgen voor de instandhouding van deze kunstwerken zijn in beeld gebracht in het beheerplan kunstwerken 2019-2028; deze is vastgesteld in 2019. Het onderhoudsbudget is gebaseerd op niveau C (de ondergrens van verantwoord beheer) conform de door de gemeenteraad vastgestelde kwaliteitsvisie Openbare Ruimte.

Watergangen

De gemeente beheert ongeveer 105 km watergangen met toebehoren als (kleine) duikers en beschoeiingen. Het beheer hiervan wordt zo uitgevoerd, dat dit een goede

waterafvoer bevordert. Voor de watergangen is geen beheerplan aanwezig. De lengte van de watergangen is bekend en voldoende om eenmaal per jaar het uitmaaien te laten uitvoeren.

Openbare verlichting

In de gemeente Heerde staan ongeveer 3.600 lichtpunten. Het huidige beheer richt zich op tijdige vervanging van lichtmasten en armaturen, waarbij het verlichtingsniveau wordt verbeterd en zo mogelijk het energieverbruik verminderd door de plaatsing van Led-armaturen. Het beleidsplan Openbare Verlichting is in 2015 geactualiseerd en vastgesteld en geldt voor de periode 2015-2025. Een nader beheerplan is niet nodig om onderhoud en vervanging uit te voeren.

Openbaar groen

De gemeente Heerde onderhoudt 169.135 m² beplanting, 3.982 meter hagen, 2.861 are intensief gazon, 925 are bermen en ongeveer 17.840 bomen (inventarisatie 2018). Voor het onderhoud van het openbare groen is in 2013 een groenbeleidsplan vastgesteld. In 2015 is de kwaliteitsvisie openbare ruimte vastgesteld. Het budget is sinds 1 januari 2019 gebaseerd op het onderhoudsniveau C. Naast de groenelementen onderhoudt de gemeente ook 35 speelplekken en 4 speeltuinen, met in totaal 294 toestellen. Voor de speeltuinen worden de verplichte controles uitgevoerd en is de gemeente eindverantwoordelijk voor de onderhoudsstaat. Het onderhoudsniveau is gebaseerd op B omdat bij niveau C minder toestellen bruikbaar zijn.

Bos

De gemeente Heerde beheert zo'n 383 hectare bos en 147,5 hectare overige natuurgebieden. De bosvisie is eind 2020 geactualiseerd. Het bos heeft zowel een functie voor de natuur, de recreatie als houtproductie. De houtoogst vindt op een duurzame manier plaats, omdat er als regel niet meer wordt geoogst dan dat er jaarlijks bijgroeit. Jaarlijks wordt een beheerplan gemaakt.

Gebouwen

De gemeente is eigenaar van ruim 32 gebouwen (multifunctionele gebouwen, woonhuizen, gemeentehuis, sporthal, gymzalen, sportzaal, brandweerkazerne, diverse scholen en gebouwen op diverse begraafplaatsen). Er is een Beheerplan 2015-2024 opgesteld. In 2019 is er een geactualiseerd beheerplan vastgesteld. Op basis van het beheerplan worden de onderhoudswerkzaamheden uitgevoerd. Dit gebeurt planmatig, doelmatig en efficiënt. Voorkomen dient te worden dat er (duur) achterstallig onderhoud moet worden uitgevoerd. Jaarlijks worden de gemeentelijke gebouwen geïnspecteerd en volgt er een onderhoudsrapportage. Waar nodig worden vanwege het wettelijk kader gebouwen aangepast aan Arbo-eisen, brandveiligheid en gebruiksvergunningen.

Paragraaf Verbonden partijen

Een verbonden partij is een privaot- dan wel publiekrechtelijke organisatie waarin de gemeente zowel een bestuurlijk als een financieel belang heeft. Bestuurlijk belang betekent dat de gemeente een zetel in het bestuur heeft van een rechtspersoon of stemrecht heeft. Onder financieel belang wordt verstaan dat de gemeente de ter beschikking gestelde middelen kwijtraakt ingeval van faillissement van de verbonden partij en /of als de financiële problemen bij de verbonden partijen verhaald kunnen worden op de gemeente. In deze paragraaf treft u een overzicht aan van de verbonden partijen en de verwachte financiële en organisatorische ontwikkeling van die verbonden partijen.

Het verstrekken van subsidies aan instellingen valt niet onder het hier bedoelde begrip verbonden partijen, omdat geen sprake is van een bestuurlijke participatie en bij faillissement geen sprake is van juridische aansprakelijkheid.

Het gemeentebestuur (raad en college) van twee of meer gemeenten kunnen afzonderlijk of tezamen een samenwerkingsverband oprichten waarin bepaalde (gemeentelijke) taken en/of bevoegdheden worden ondergebracht. Dit samenwerkingsverband wordt een gemeenschappelijke regeling (GR) genoemd.

Beleidskaders

Artikel 15 van het BBV zegt dat de paragraaf betreffende de verbonden partijen tenminste bevat:

1. de visie op de beleidsvoornemens omtrent verbonden partijen;
2. de lijst van verbonden partijen die wordt onderverdeeld in:
 - gemeenschappelijke regelingen;
 - vennootschappen en coöperaties (niet van toepassing);
 - stichtingen en verenigingen (niet van toepassing);
 - overige verbonden partijen.
3. de lijst van verbonden partijen.

In de lijst van verbonden partijen is tenminste de volgende informatie opgenomen:

- het openbaar belang dat ermee wordt gediend;
- het belang dat de gemeente in de verbonden partij heeft aan het begin en de verwachte omvang aan het einde van het begrotingsjaar;
- de verwachte omvang van het eigen vermogen en het vreemd vermogen van de verbonden partij aan het begin en aan het einde van het begrotingsjaar;
- de verwachte omvang van het financiële resultaat van de verbonden partij in het begrotingsjaar;
- de eventuele risico's van de verbonden partij voor de financiële positie van de gemeente.

Gemeenschappelijke regelingen

Lucrato (vestigingsplaats Apeldoorn)

Openbaar belang

Lucrato is het werkvoorzieningsschap waarin de gemeente Heerde participeert. Deze GR geeft uitvoering aan de Participatiewet (sociale werkvoorziening plus re-integratie).

Bestuurlijk belang

In GR-verband houden de gemeenten Apeldoorn, Epe en Heerde toezicht. Vanuit elke gemeente is een collegelid afgevaardigd in het bestuur.

Financieel belang

De bijdrage die Lucrato ontvangt van de gemeente Heerde is gelijk aan de ontvangen rijksvergoeding voor het WSW-deel uit de Participatiewet. Het financieel belang, gerelateerd aan de SW-bijdrage, bedraagt 8%.

GGD Noord- en Oost Gelderland (vestigingsplaats Warnsveld)

Openbaar belang

De GGD Noord- en Oost Gelderland verzorgt de uitvoering van taken in het kader van de publieke gezondheid en hulpverlening. De gemeente Heerde neemt (wettelijk verplicht) deel aan deze gemeenschappelijke regeling tezamen met 21 andere gemeenten.

Bestuurlijk belang

De gemeente Heerde heeft zitting in het algemeen bestuur. De stemverhouding is 1 stem per 10.000 inwoners; Heerde heeft 2 stemmen. Het algemeen bestuur beslist bij meerderheid van stemmen.

Financieel belang

De bijdragen die de gemeenten betalen aan de GGD is gebaseerd op het aantal inwoners; voor enkele specifieke taken geldt een afwijkende verdeelsleutel. Het financieel belang is voor 2022 geraamd op 2,5% (€307.000,-).

Veiligheidsregio Noord- en Oost Gelderland; VNOG (vestigingsplaats Apeldoorn)

Openbaar belang

De Veiligheidsregio Noord- en Oost Gelderland verzorgt de uitvoering van taken in het kader van de brandweertaken en de GHOR. De gemeente Heerde neemt (wettelijk verplicht) deel aan deze gemeenschappelijke regeling tezamen met 21 andere gemeenten.

Bestuurlijk belang

De gemeente Heerde heeft zitting in het algemeen bestuur.

Financieel belang

De bijdragen die de gemeenten betalen aan de VNOG is gebaseerd op het aantal inwoners; voor enkele specifieke taken geldt een afwijkende verdeelsleutel. Het financieel belang is voor 2022 geraamd op 2,02% (€975.000,-).

Omgevingsdienst Noord-Veluwe; ODNV (vestigingsplaats Harderwijk)

Openbaar belang

De Omgevingsdienst Noord-Veluwe is de uitvoeringsorganisatie voor vergunningverlening, toezicht en handhaving op het terrein van milieu(veiligheid).

Bestuurlijk belang

De gemeente Heerde heeft zitting in het algemeen en dagelijks bestuur.

Financieel belang

De bijdragen die de gemeenten betalen aan de ODNV zijn gebaseerd op de afgenomen taken; deze zijn in verschillende pakketten ondergebracht. Het financieel belang is voor 2022 geraamd op 4,9% (€250.000,-).

PlusOV (vestigingsplaats Lochem)

Openbaar belang

PlusOV verzorgt het WMO-vervoer (dagbesteding/dagbehandeling), leerlingenvervoer en vervoer van mensen die geen gebruik kunnen maken van eigen vervoer of openbaar vervoer.

Bestuurlijk belang

De gemeente Heerde heeft zitting in het algemeen bestuur.

Financieel belang

De bijdragen die de gemeenten betalen aan PlusOV zijn gebaseerd op het aantal vervoersbewegingen. Voor de verdeling van de vaste kosten geldt een afwijkende verdeelsleutel. Het financieel belang is voor 2022 geraamd op 7,3% (€950.000,-).

Cleantech Regio (vestigingsplaats Twello)

Openbaar belang

Cleantech heeft als ambitie om in 2030 energie neutraal te zijn en werkt samen met diverse partijen, waaronder 8 deelnemende gemeenten, om dit doel te verwezenlijken.

Bestuurlijk belang

De gemeente Heerde heeft zitting in het algemeen en dagelijks bestuur.

Financieel belang

De bijdragen die de gemeenten betalen aan de Cleantech regio zijn gebaseerd op het aantal inwoners. Het financieel belang is voor 2022 geraamd op 4,2% (€54.000,-).

Bedrijfsvoeringsorganisatie H2O (vestigingsplaats Hattem)

Openbaar belang

De Bedrijfsvoeringsorganisatie H2O voert namens en voor de deelnemende gemeenten, ondersteunende processen en uitvoeringstaken uit op het terrein van bedrijfsvoering, te beginnen met diensten op het terrein van ICT en automatisering.

Bestuurlijk belang

De gemeente Heerde heeft zitting in het bestuur.

Financieel belang

De bijdragen die de gemeenten betalen aan de Bedrijfsvoeringsorganisatie H2O zijn gebaseerd op meerdere verdeelsleutels zoals inwoners, aantal accounts, werkplekken, etc. Het financieel belang is voor 2022 geraamd op 33,9% (€782.000,-).

Beleidsvoornemens

Voor 2022 wordt geen generieke wijziging in het beleid ten aanzien van de verbonden partijen voorzien. Het verbeteren van het toezicht op de verbonden partijen en de risicobeheersing hiervan blijft een aandachtspunt.

Financiële gegevens

Verbonden partijen	Resultaat 2020	Resultaat 2019	Eigen vermogen 2020	Eigen vermogen 2019	Vreemd vermogen 2020	Vreemd vermogen 2019
Gemeenschappelijke regelingen						
Lucrato	0	88.000	3.309.000	2.962.000	4.037.000	2.158.000
GGD NOG	69.000	71.000	2.970.000	2.909.000	7.097.000	2.631.000
VNOG	4.929.380	4.148.000	14.546.000	7.789.000	42.340.000	45.721.000
ODNV	462.000	331.000	487.000	401.000	824.000	615.000
PlusOV	160.000	312.000	621.000	461.000	7.227.000	4.124.000
Cleantech	173.000	94.000	173.000	97.000	2.090.000	1.566.000
BVO H2O	14.000	73.000	110.000	96.000	2.582.000	1.228.000
Overig						
BNG	221.000.000	163.000.000	4.514.000.000	4.887.000.000	155.886.000.000	144.802.000.000
Leisurelands	nog niet bekend	4.422.000	nog niet bekend	68.893.000	nog niet bekend	46.663.000
Rova N.V.	5.057.000	5.686.000	38.966.000	38.203.000	53.383.000	51.447.000
Stichting PrOo	nog niet bekend	768.000	nog niet bekend	2.853.000	nog niet bekend	3.230.000
Vitens N.V.	52.100.000	41.400.000	557.100.000	533.300.000	1.340.100.000	1.293.000.000

Paragraaf Lokale heffingen

-In deze paragraaf wordt een overzicht gegeven van de heffingen die de gemeente Heerde oplegt aan burgers, bedrijven en recreatieondernemers. De ontwikkelingen op het gemeentelijk belastinggebied en de voorstellen voor aanpassing van de belastingen en rechten worden geschetst. Afzonderlijk wordt aandacht geschonken aan het kwijscheldingsbeleid. De belastingtarieven voor 2022 worden gelijktijdig met de begroting vastgesteld.

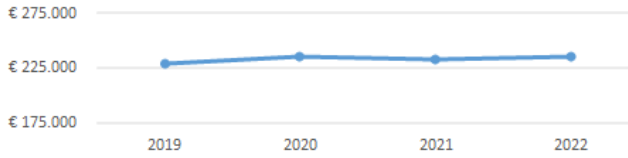

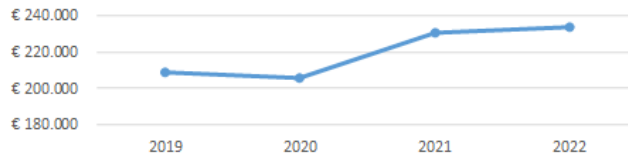

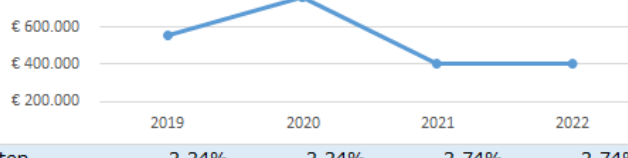

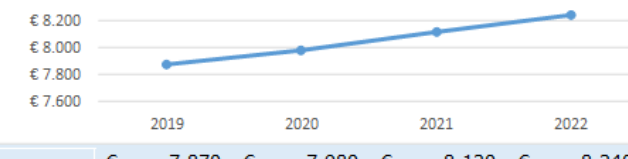

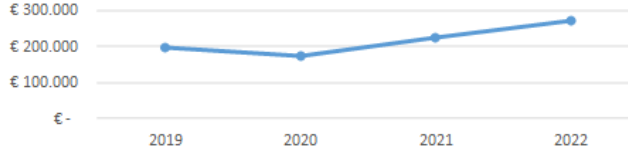

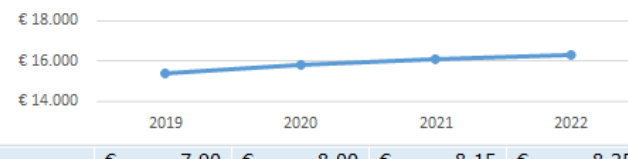
Lokale lastendruk 2022

De gemiddelde gemeentelijke lasten voor woningen en niet-woningen laten de volgende ontwikkeling zien:

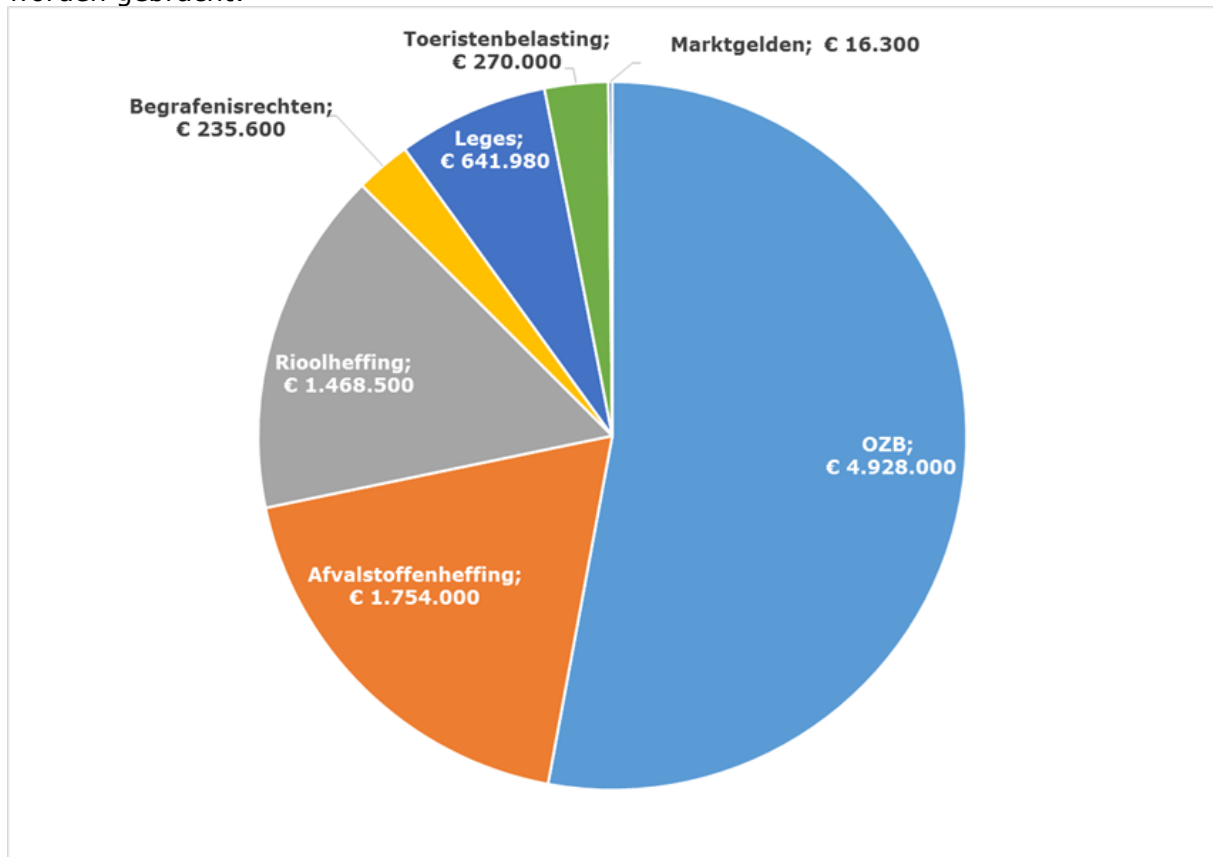
Ontwikkeling gemeentelijke lasten		2019	2020	2021	2022
Woning (waarde € 250.000)					
		€ 800,00	€ 790,00	€ 780,00	€ 770,00
		€ 760,00			
		2019	2020	2021	2022
	- OZB eigenaar	€ 412,75	€ 398,25	€ 374,25	€ 354,00
	- Afvalstoffenheffing plus 8 ledigingen	€ 205,64	€ 227,36	€ 249,78	€ 260,75
	- Rioolheffing, normale aansluiting	€ 163,22	€ 163,22	€ 168,32	€ 170,84
	Totaal:	€ 781,61	€ 788,83	€ 792,35	€ 785,59
Niet-woning (waarde € 300.000)					
		€ 1.800,00	€ 1.700,00	€ 1.600,00	€ 1.500,00
		2019	2020	2021	2022
	- OZB eigenaar	€ 880,50	€ 894,30	€ 918,90	€ 927,90
	- OZB gebruiker	€ 658,50	€ 660,60	€ 678,00	€ 684,30
	- Rioolheffing, normale aansluiting	€ 163,22	€ 163,22	€ 168,32	€ 170,84
	Totaal:	€ 1.702,22	€ 1.718,12	€ 1.765,22	€ 1.783,04

Per belastingsoort laat de ontwikkeling van de tarieven en de begrote opbrengst de volgende trend zien:

Alle belastingen gemeente Heerde		2019	2020	2021	2022
Onroerende zaakbelasting (OZB)					
		€ 5.000.000	€ 4.900.000	€ 4.800.000	€ 4.700.000
		€ 4.600.000			
		2019	2020	2021	2022
eigenaar woning	% van de WOZ-waarde	0,1651%	0,1593%	0,1497%	0,1416%
eigenaar niet-woning	% van de WOZ-waarde	0,2935%	0,2981%	0,3063%	0,3093%
gebruiker niet-woning	% van de WOZ-waarde	0,2195%	0,2202%	0,2260%	0,2281%
	totaalopbrengst	€ 4.757.000	€ 4.728.000	€ 4.868.500	€ 4.928.000
Afvalstoffenheffing					
		€ 2.000.000	€ 1.500.000	€ 1.000.000	€ 500.000
		€ -			
		2019	2020	2021	2022
	vastrecht per huishouden	€ 120,84	€ 142,56	€ 164,98	€ 175,95
	totaalopbrengst	€ 1.308.923	€ 1.380.000	€ 1.657.540	€ 1.754.000
Rioolheffing					
		€ 1.500.000	€ 1.450.000	€ 1.400.000	€ 1.300.000
		2019	2020	2021	2022
	tarief normale aansluiting	€ 163,22	€ 163,22	€ 168,32	€ 170,84
	totaalopbrengst	€ 1.389.000	€ 1.389.000	€ 1.446.800	€ 1.468.500

Begravenisrechten 											
	<table border="1"> <tr> <td>totaalopbrengst</td> <td>€ 229.000</td> <td>€ 234.647</td> <td>€ 232.124</td> <td>€ 235.600</td> </tr> </table>	totaalopbrengst	€ 229.000	€ 234.647	€ 232.124	€ 235.600					
totaalopbrengst	€ 229.000	€ 234.647	€ 232.124	€ 235.600							
Leges Publiekszaken 											
	<table border="1"> <tr> <td>totaalopbrengst secretarie (begroot)</td> <td>€ 209.020</td> <td>€ 205.440</td> <td>€ 230.290</td> <td>€ 233.740</td> </tr> </table>	totaalopbrengst secretarie (begroot)	€ 209.020	€ 205.440	€ 230.290	€ 233.740					
totaalopbrengst secretarie (begroot)	€ 209.020	€ 205.440	€ 230.290	€ 233.740							
Omgevingsvergunning 											
	<table border="1"> <tr> <td>percentage van de bouwkosten</td> <td>2,24%</td> <td>2,24%</td> <td>2,74%</td> <td>2,74%</td> </tr> <tr> <td>totaalopbrengst</td> <td>€ 556.250</td> <td>€ 762.500</td> <td>€ 400.000</td> <td>€ 400.000</td> </tr> </table>	percentage van de bouwkosten	2,24%	2,24%	2,74%	2,74%	totaalopbrengst	€ 556.250	€ 762.500	€ 400.000	€ 400.000
percentage van de bouwkosten	2,24%	2,24%	2,74%	2,74%							
totaalopbrengst	€ 556.250	€ 762.500	€ 400.000	€ 400.000							
APV 											
	<table border="1"> <tr> <td>totaalopbrengst</td> <td>€ 7.870</td> <td>€ 7.980</td> <td>€ 8.120</td> <td>€ 8.240</td> </tr> </table>	totaalopbrengst	€ 7.870	€ 7.980	€ 8.120	€ 8.240					
totaalopbrengst	€ 7.870	€ 7.980	€ 8.120	€ 8.240							
Toeristenbelasting 											
	<table border="1"> <tr> <td>per persoon per nacht</td> <td>€ 1,10</td> <td>€ 1,25</td> <td>€ 1,25</td> <td>€ 1,50</td> </tr> <tr> <td>totaalopbrengst</td> <td>€ 198.000</td> <td>€ 175.000</td> <td>€ 225.000</td> <td>€ 270.000</td> </tr> </table>	per persoon per nacht	€ 1,10	€ 1,25	€ 1,25	€ 1,50	totaalopbrengst	€ 198.000	€ 175.000	€ 225.000	€ 270.000
per persoon per nacht	€ 1,10	€ 1,25	€ 1,25	€ 1,50							
totaalopbrengst	€ 198.000	€ 175.000	€ 225.000	€ 270.000							
Marktgeden 											
	<table border="1"> <tr> <td>minimumtarief standplaats</td> <td>€ 7,90</td> <td>€ 8,00</td> <td>€ 8,15</td> <td>€ 8,25</td> </tr> <tr> <td>totaalopbrengst</td> <td>€ 15.400</td> <td>€ 15.810</td> <td>€ 16.080</td> <td>€ 16.300</td> </tr> </table>	minimumtarief standplaats	€ 7,90	€ 8,00	€ 8,15	€ 8,25	totaalopbrengst	€ 15.400	€ 15.810	€ 16.080	€ 16.300
minimumtarief standplaats	€ 7,90	€ 8,00	€ 8,15	€ 8,25							
totaalopbrengst	€ 15.400	€ 15.810	€ 16.080	€ 16.300							

De verhouding in opbrengst tussen de verschillende belastingen kan als volgt in beeld worden gebracht:

Toelichting op de belastingen en wijzigingen

Naast de inflatiecorrectie (1,5%) zijn ten opzichte van 2021 de volgende wijzigingen zichtbaar:

OZB

De uitkomsten van de herwaardering voor 2022 tonen een voorlopige ontwikkeling van de WOZ-waarden van +6,8% (woningen) en +0,4% (niet-woningen). Deze verwachte waardeontwikkeling is als correctie op de OZB-tarieven in mindering gebracht. De begrote opbrengst is dus op die manier slechts verhoogd met het inflatiepercentage (1,5%).

Toeristenbelasting

Het tarief van de toeristenbelasting wordt conform amendement A 2019-09.2 verhoogd naar €1,50 p.p.p.n.

Afvalstoffenheffing

De tarieven voor het vastrecht afvalstoffenheffing worden, naast de inflatiecorrectie, met €8,50 per huishouden per jaar verhoogd.

Leges

De tariefontwikkelingen beperken zich tot de verhoging met het inflatiepercentage. Bij het in werking treden van de Omgevingswet, naar verwachting per 1 juli 2022, volgt een wijziging van de begroting en de legesverordening.

Overige heffingen en retributies

De overige heffingen en retributies vormen een marginaal onderdeel van de gemeentelijke begroting. Gemeenten mogen geen winst maken op deze leges en overige rechten. De legesverordening en de overige gemeentelijke rechten voldoen aan dit vereiste. Een kostendekkingsoverzicht wordt bij de vaststelling van de verordeningen aangeboden.

Kwijtscheldingen

In de gemeente Heerde is het mogelijk kwijtschelding van belastingen aan te vragen voor de afvalstoffenheffing en de onroerendezaakbelastingen. Ondernemers, die op bijstandsniveau leven, kunnen eveneens kwijtschelding aanvragen voor privé-belastingsschulden. Bij het bepalen van het recht op kwijtschelding wordt getoetst aan wettelijke bepalingen uit de Invorderingswet 1990 en de eigen beleidsregels. Sinds 2019 toetst het GBLT de kwijtscheldingsaanvragen voor de gemeente Heerde. Burgers hoeven maar één aanvraag in te dienen, waarna zowel voor het waterschap als voor de gemeente het recht op kwijtschelding wordt getoetst. De afgelopen jaren is een fluctuatie in het aantal toegekende kwijtscheldingsverzoeken te zien. Het kwijtgescholden bedrag is gestegen van circa €24.000,- in 2017 tot circa €35.000,- in 2019. In 2022 komt de totale kwijtschelding naar verwachting uit rond de €30.000,-.

Paragraaf Financiering

In deze paragraaf wordt de financieringsfunctie beschreven. De belangrijkste taak hiervan is om te zorgen voor voldoende liquide middelen zodat de gemeente Heerde al haar taken kan uitvoeren. Het aantrekken van gelden tegen zo gunstig mogelijke tarieven hoort ook bij deze functie. Hiervoor wordt gebruik gemaakt van een actuele liquiditeitsprognose. Het uitzetten van gelden vindt niet meer plaats; overtollige middelen worden verplicht afgestort naar 's Rijks schatkist.

Conform artikel 14 lid 1 van de Financiële verordening gemeente Heerde 2019 (incl. 1e wijziging) houdt het college zich bij de uitvoering van deze financieringsfunctie aan de richtlijnen en kaders zoals opgenomen in de Wet fido en in het Treasurystatuut gemeente Heerde 2021. Gelet op deze kaders doet het college in deze paragraaf verslag van:

- De ontwikkelingen;
- De kasgeldlimiet;
- De renterisiconorm;
- Het drempelbedrag schatkistbankieren;
- De liquiditeitsplanning en financieringsbehoefte;
- De rentevisie;
- De rentekosten en -opbrengsten;
- Het renteschema.

Beleidskader

De Wet financiering decentrale overheden (Wet fido), de Wet houdbare overheidsfinanciën (Wet hof) en de Gemeentewet zijn kaderstellend voor deze paragraaf. De Gemeentewet regelt de samenstelling, inrichting en bevoegdheid van het Gemeentebestuur. In de Wet fido staan de regels voor het financieringsbeleid voor gemeenten. De Wet hof moet ervoor zorgen dat het Nederlandse begrotingstekort beperkt blijft tot 3%.

Het gemeentelijk beleid is opgenomen in artikel 2 van het Treasurystatuut. Hierin staan de volgende doelstellingen beschreven:

- Het verzekeren van duurzame toegang tot financiële markten tegen acceptabele condities;
- Het beschermen van gemeentelijke vermogens- en (rente-) resultaten tegen ongewenste financiële risico's zoals renterisico's, koersrisico's, kredietrisico's en liquiditeitsrisico's;
- Het minimaliseren van de interne verwerkingskosten en externe kosten bij het beheren van de geldstromen en financiële posities;
- Het optimaliseren van de renteresultaten binnen de kaders van de Wet fido respectievelijk de limieten en richtlijnen van het Treasurystatuut.

Liquiditeitsontwikkeling begrotingsjaar

Voor de komende jaren is het financieringstekort afgedekt met (toekomstige) langlopende geldleningen. Pas in 2024 hoeft er weer geld te worden aangetrokken, mits er in de tussentijd geen (investering)uitgaven worden gedaan die nu (nog) niet in de begroting zijn opgenomen.

De BBV-richtlijnen dwingen een realistische renteraming af. Wanneer de werkelijke rentelasten meer dan 25% afwijken van de geraamde rentelasten dan is het verplicht om

de taakvelden hiervoor bij de rekening te corrigeren.

Kasgeldlimiet

De rente onzekerheid voor de korte termijn wordt uitgedrukt in de kasgeldlimiet. Voor 2022 bedraagt deze limiet €4.114.199,- (8,5% van het begrotingstotaal). Het is niet toegestaan om voor langere tijd (> 3 achtereenvolgende kwartalen) deze limiet te overschrijden door 'rood' te staan of dit tekort af te dekken met kort vreemd geld (< 1 jaar). De oplossing is dan om een langlopende lening (> 1 jaar) af te sluiten (consolideren). Wanneer het overschrijden van de kasgeldlimiet van tijdelijke aard is dan mag van bovenstaande regel worden afgeweken mits de toezichthouder van de provincie hiervoor goedkeuring verleent. In 2022 worden er 2 langlopende geldleningen gestort (totaal €16.000.000,-). Hierdoor zal er waarschijnlijk geen financieringstekort ontstaan en is de kans gering dat de kasgeldlimiet wordt overschreden.

Renterisiconorm

De rente onzekerheid voor de lange termijn wordt uitgedrukt in de renterisiconorm. Het percentage voor de renterisiconorm is vastgesteld op 20% van het begrotingstotaal. Spreiding van de looptijd van de leningen en/of leningen afsluiten waarbij jaarlijks wordt afgelost verkleinen de kans op een overschrijding van de renterisiconorm.

Renterisiconorm		2022	2023	2024	2025
1	Renteherzieningen	0	0	0	0
2	Aflossingen	6.820.000	8.420.000	7.420.000	6.245.000
3	Renterisico (1+2)	6.820.000	8.420.000	7.420.000	6.245.000
4	Renterisiconorm	9.610.830	9.717.131	9.841.661	10.002.628
5a	Ruimte onder de renterisiconorm	2.790.830	1.297.131	2.421.661	3.757.628
5b	Overschrijding van de renterisiconorm	0	0	0	0
Berekening renterisiconorm					
4a	Begrotingstotaal	48.054.152	48.585.656	49.208.303	50.013.140
4b	Percentage regeling	20	20	20	20
4	Renterisiconorm (4a*4b/100)	9.610.830	9.717.131	9.841.661	10.002.628

Uit bovenstaand overzicht blijkt dat de renterisiconorm de komende jaren niet wordt overschreden.

De verwachte hoogte van de schulden (totaal en per inwoner) voor de periode 2022-2025 is in onderstaand overzicht weergegeven.

	2022	2023	2024	2025
Langlopende leningen	51.935.000	45.115.000	36.695.000	29.275.000
Financieringsbehoefte	-8.510.000	-1.584.000	7.616.000	13.737.000
Totale verwachte schuld	43.425.000	43.531.000	44.311.000	43.012.000
Totale verwachte schuld per inwoner	2.313	2.318	2.360	2.291

Liquiditeitsprognose, banken en leningen

Jaarlijks worden er 2 liquiditeitsprognoses opgesteld; een prognose op hoofdlijnen en een detailprognose. Deze prognoses geven een inschatting van de in- en uitstroom van liquide middelen (cashflow). Het is een belangrijk hulpmiddel voor het eventueel aantrekken en uitzetten van gelden (financieringsbehoefte).

De gemeente Heerde heeft met drie banken een relatie. De BNG (Bank voor Nederlandse Gemeenten) is de huisbank. Daarnaast heeft de gemeente een rekening bij de Rabobank en bij de ING-bank.

Het gebruik van contante geldmiddelen is beperkt tot de legeskas bij Burgerzaken.

Het saldo van de langlopende geldleningen die de gemeente Heerde heeft afgesloten is per 1 januari 2022 €51.935.000,-. Op deze leningen wordt jaarlijks lineair afgelost. Het gemiddelde rentepercentage van deze leningen bedraagt 0,84%.

Rentevisie en -kosten

Rentevisie kan kortweg worden omschreven als de toekomstverwachting over de renteontwikkeling, zowel op de geldmarkt (< 1 jaar) - als op de kapitaalmarkt (> 1 jaar). Hoe verder deze periode in de toekomst ligt, hoe moeilijker het is om hierover een voorspelling te doen. De verwachting is dat de rente voor 2022 nog steeds heel laag blijft maar uiteindelijk licht zal gaan stijgen.

Gemeenten (en dus ook de gemeente Heerde), hebben regelmatig behoefte aan geld. Dit houdt verband met de voor de gemeenten geldende financiële richtlijnen waarbij de lasten van de investeringsuitgaven worden gespreid over de jaren waarin de investering wordt afgeschreven. De geldstroom heeft hierdoor pieken en dalen terwijl de exploitatie veel gelijkmatiger verloopt. Hierdoor is het noodzakelijk om investeringen te financieren (=er geldmiddelen voor ter beschikking te krijgen). Daarnaast is er soms een financieringsbehoefte omdat er een tekort ontstaat in de rekening van baten en lasten; bijvoorbeeld doordat de lopende inkomsten achterblijven bij de uitgaven. Om in de financieringsbehoefte te voorzien kunnen er interne financieringsmiddelen (reserves) en externe financieringsmiddelen (leningen/rekening-courant krediet) worden ingezet. Door het inzetten van externe financieringsmiddelen (vreemd vermogen) ontstaan er rentekosten.

De rentekosten over het lang vreemd vermogen worden voor 2022 geraamd op €436.000,-. Als gevolg van de aangetrokken langlopende leningen wordt er t/m 2023 geen financieringstekort voorzien; dit tekort is met deze leningen afgedekt.

Naast rentekosten ontstaan er ook rente- en dividendopbrengsten door het uitlenen of beleggen van gelden. Op 1 januari 2022 is geraamd dat er in totaliteit €656.700,- aan gelden is uitgezet. Hiervan heeft €600.400,- betrekking op leningen (geraamde renteopbrengst €39.800,-). Het restant ad. €56.300,- zijn beleggingen. Hiervan is de geraamde dividendopbrengst €152.000,-.

Als gevolg van het schatkistbankieren, kunnen eventuele overtollige gelden niet meer worden uitgezet; deze vloeien automatisch terug in de schatkist.

Renteschema

Conform de nieuwe BBV-richtlijnen is onderstaand renteschema opgenomen. Dit schema geeft inzicht in de geraamde rentekosten van de gemeente Heerde en de toerekening ervan. Bij de jaarrekening 2022 worden de werkelijke rentekosten (e) en het renteresultaat (f) toegevoegd. Tevens vindt er dan een correctie/verlaging plaats van de toegerekende rente naar de producten zodat de afwijking tussen de werkelijke en doorberekende rentekosten uiteindelijk kleiner is dan 25%.

Renteschema 2022			
a1.	Rentelasten over het lang vreemd vermogen		€ 436.020
a2.	Rentelasten over het financieringstekort (2,00%)		€ -
b.	Externe rentebaten		
	Totaal door te rekenen externe rente		€ 436.020
c1.	Rentelasten doorberekend aan Grondexploitatie	€ -11.243	
c2.	Rentelasten van projectfinanciering	€ -	
			€ -11.243
	Door te rekenen externe rente aan de programma's (taakvelden)		€ 424.777
d1.	Rente over eigen vermogen	€ -	
d2.	Rente over voorzieningen	€ -	
	Door te rekenen interne rente aan de programma's (taakvelden)		€ -
	Totaal door te rekenen rente aan de programma's (taakvelden)		€ 424.777
e.	Toegerekende rente aan de programma's (taakvelden) (renteomslag)		€ 867.206
f.	Renteresultaat op het taakveld Treasury		€ -442.428

Paragraaf Bedrijfsvoering

Deze paragraaf omvat de visie op de gemeentelijke bedrijfsvoering. Omdat bedrijfsvoering tot de verantwoordelijkheid van het college behoort en veelal opgedragen is aan de ambtelijke organisatie, beperkt deze paragraaf zich tot de hoofdlijnen.

Beleidskader

De verplichte paragraaf betreffende de bedrijfsvoering geeft tenminste inzicht in de stand van zaken en de beleidsvoornemens ten aanzien van de bedrijfsvoering. De gemeente Heerde probeert om, binnen de mogelijkheden van een kleine gemeente, de meest recente inzichten en werkwijzen op het gebied van planning & control, personeelsbeleid en informatievoorziening te volgen.

Management en organisatie

Het werken aan een beweging richting een 'omgevingsbewuste en ondernemende organisatie' is een aanhoudend proces. Immers, de samenleving verandert continue waardoor een gemeentelijke organisatie zich daarop voortdurend dient aan te passen. Daarbij gaat het o.a. om werkmethoden, procesinrichting, houding en gedrag om onze dienstverlening optimaal te houden. Een andere belangrijke constatering is dat gemeenten in toenemende mate financieel afhankelijk zijn van rijksmiddelen en gedrag van verbonden partijen. Individuele gemeenten hebben hierop nauwelijks (rijk) dan wel beperkt (verbonden partijen) invloed. Om desondanks financiële verrassingen te voorkomen, vraagt dit van de ambtelijke organisatie om een adequate monitoring van deze gemeentelijke uitgaven en inkomsten.

Tot slot worden de ontwikkelingen op de arbeidsmarkt genoemd. Door het aantrekken van de economie ontstaat meer mobiliteit op de arbeidsmarkt. Dit wordt nog eens versterkt doordat landelijk sprake is van een toenemende scheve demografische verhouding (meer uitstroom dan instroom). Dit betekent dat onze organisatie voor de uitdaging staat hoe ze als kleine organisatie voldoende aantrekkelijk en inspirerend blijft zodat ze voldoende kwalitatief kan behouden resp. weet te werven. Deze ontwikkelingen hebben geleid tot een directieplan waarin op programmatische wijze wordt gewerkt aan vier thema's te weten:

1. We blijven onze dienstverlening (bejegening en proces) verbeteren zodanig dat de directe dienstverlening op het gemiddeld landelijk kwaliteitsniveau gehandhaafd blijft.
2. We binden en boeien medewerkers: we houden, werven, ontwikkelen en laten medewerkers gaan zodanig dat de juiste medewerkers op de juiste plekken zitten.
3. De financiële bedrijfsvoering is in control zodanig dat die juist, volledig, tijdig en rechtmatig is.
4. We zijn een professionele, lerende organisatie zodanig dat iedereen weet welke inzet en resultaten van haar/hem verwacht worden.

Interne beheersing

Ontwikkelingen op het gebied van 'Interne beheersing' binnen gemeente

Rechtmatigheidsverantwoording

Al enige tijd bestaat er onzekerheid over het exacte moment van invoering van de rechtmatigheidsverantwoording voor gemeenten. Het Ministerie van BZK is voornemens om de invoering met één jaar uit te stellen. In de nieuwsbrief Interbestuurlijke Informatie (IBI) van 24 juni 2021 stond hierover:

Het College van B&W is binnen de gemeente verantwoordelijk voor de naleving van de regelgeving. In de huidige situatie geeft de accountant in de controleverklaring een oordeel over de rechtmatigheid van het handelen van de gemeente. In de toekomstige

situatie legt het College van B&W rechtstreeks verantwoording af over de (financiële) rechtmatigheid van het gevoerde bestuur, aan de hand van de rechtmatigheidsverantwoording in de jaarrekening. De accountant controleert vervolgens de rechtmatigheidsverantwoording op getrouwheid. De accountant kijkt dus of hetgeen het College meldt in de rechtmatigheidsverantwoording, juist en volledig is. Het idee van een rechtmatigheidsverantwoording was reeds in 2014 door de commissie Depla geopperd.

Inmiddels is de nota van wijziging bij het wetsvoorstel versterking decentrale rekenkamers (kamerstuk 35298), waar de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording onderdeel van uitmaakt, ingediend bij de Tweede Kamer. Dit roept de vraag op in welk verslagjaar de jaarrekening voor de eerste keer een rechtmatigheidsverantwoording moet bevatten? Voorheen werd uitgegaan van het verslagjaar 2021. Om de volgende redenen is dat niet meer haalbaar:

- Door corona zijn de verantwoording en controle voor dit jaar al complexer geworden, waardoor de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording op korte termijn niet opportuun is.
- Gemeenten en provincies kunnen nu te laat kennisnemen van veranderingen, zoals de nog door te voeren wijzigingen in de regelgeving, in onder meer het Besluit begroting en verantwoording (BBV) en het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (BADO).
- De (interne en externe) controlewerkzaamheden voor de Jaarrekening 2021 zijn al begonnen.

Daarom zullen gemeenten naar verwachting voor het verslagjaar 2022 (in het voorjaar 2023), voor de eerste keer een rechtmatigheidsverantwoording op moeten nemen in de jaarrekening. Ook dit laatste is vanzelfsprekend onder voorbehoud van parlementaire goedkeuring.

In het kader van de rechtmatigheidsverantwoording is de inhoud en strekking van het begrip rechtmatigheid beperkt tot het vaststellen of baten, lasten en balansmutaties tot stand zijn gekomen, overeenkomstig relevante financiële wet en regelgeving.

Binnen de gemeente hebben wij de processen geïdentificeerd waarbij deze financiële wet- en regelgeving een rol van betekenis speelt. De te toetsen processen en het bijbehorende rechtmatigheidskader ligt vast in het jaarlijks vast te stellen controleprotocol. De medewerkers en leidinggevenden die deze processen uitvoeren, de zogenoemde eerste lijn, zijn primair verantwoordelijk voor de naleving van de geldende financiële wet- en regelgeving. De interne toetsingswerkzaamheden worden uitgevoerd door interne controlefunctionarissen, de zogenoemde tweede lijn, die onafhankelijk oordelen over de processen die zij toetsen. Dit alles ter ondersteuning van de eerste lijn bij het bijsturen van de procesvoering. Deze combinatie van werkzaamheden vormt de kern van de onderbouwing van de rechtmatigheidsverantwoording door het college. De accountant toetst vervolgens of het proces dat leidt tot de rechtmatigheidsverantwoording getrouw tot stand is gekomen.

Planning en control

Inzicht in de overheadkosten

Kosten die niet rechtstreeks verband houden met het primaire proces worden apart in de begroting opgenomen onder de noemer 'Overhead'. Voorbeelden van deze kosten zijn: huisvestingskosten (gemeentehuis, -kantoor, -werf), facilitaire kosten, kosten van P&O, automatiseringskosten, MT en ondersteunende afdelingen. Kostendekkende exploitaties, grexen etc. worden verhoogd met een opslagpercentage voor deze overhead. Dit opslagpercentage wordt extracomptabel bepaald. De berekeningsmethodiek hiervan is vastgelegd in de financiële verordening.

Voor 2022 is het normale overheadpercentage vastgesteld op 53,13% (van het totaal van de apparaatskosten). Voor de kostendekkende exploitaties 'Riolering en Reiniging'

wordt een percentage van 33,46% gehanteerd; voor de kostendekkende exploitatie 'Begraven' geldt een overheadpercentage van 25,10%.

Voor 2021 gelden de volgende uurtarieven voor de afdelingen (exclusief overhead):

	<u>2022</u>	<u>2021</u>
Management	€ 82,56	€ 82,14
Bestuur- en bedrijfsondersteuning en -adviesing	€ 41,92	€ 42,31
Dienstverlening en informatiebeheer	€ 51,77	€ 50,77
Realisatie, onderhoud en beheer	€ 40,25	€ 47,35
Ruimte, ondernemen en wonen	€ 54,78	€ 54,76
Sociaal maatschappelijke verbinding	€ 55,96	€ 60,07

Beleidsindicatoren en kengetallen

Bij de desbetreffende programma's zijn beleidsindicatoren en kengetallen opgenomen. Deze informatie komt grotendeels van de website 'Waarstaatjegemeente.nl' en geeft tevens een vergelijk met de 'gemiddelde gemeente'. Iedere gemeente is verplicht om deze informatie in de begroting op te nemen zodat een onderling vergelijk mogelijk wordt.

Taakvelden i.p.v. functies

De budgetten zijn onderverdeeld in taakvelden en vervangen daarmee de IV-3 functies. Uitgangspunten voor deze taakvelden zijn herkenbaarheid, aansluiting op de gemeentelijke praktijk en relevantie voor beleidssturing. In deze begroting is een aparte bijlage opgenomen met alle taakvelden en de daarbij behorende budgetten.

Meerjarenbalans op begrotingsbasis

Voor het bepalen van de financiële kengetallen (schuldquote/solvabiliteitsratio) en het EMU-saldo is er een 6-jarige Meerjarenbalans in de begroting toegevoegd (t-2 t/m t+3).

Gewijzigde rentetoerekening

Tenslotte zijn de regels voor de rentetoerekening aangescherpt. Rente die verband houdt met een taakveld moet hieraan zichtbaar worden toegerekend (voorheen maakte de rentecomponent onderdeel uit van de kapitaallasten). De berekende rentevergoeding over het eigen vermogen mag niet hoger zijn dan het gewogen rentepercentage van de langlopende- en kortlopende leningen. De gemeente Heerde heeft het advies van de commissie BBV overgenomen om geen rente meer toe te voegen aan het eigen vermogen. Hiermee behoren de 'geblokkeerde reserves' tot het verleden.

Personeelsbeleid

De ontwikkelingen in de samenleving vragen om een andere rol van de gemeente en haar medewerkers. Er is sprake van ontgroening en vergrijzing. De ambitie van de organisatie vraagt een andere rol van medewerkers. Het goed ondersteunen en faciliteren van de veranderende rol van medewerkers is belangrijk. Daarnaast worden P&O-instrumenten hierop voortdurend geactualiseerd (o.a. HR-visie, strategische personeelsplanning, vitaliteitsbeleid en opleidingsbeleid).

Formatie 2022: 159,23 FTE, inclusief griffie (peildatum 1-1-2019). In 2021 was de formatie 152,30 FTE. De verklaring voor deze stijging is opnieuw de uitbreiding met

doelgroepers in de personele begroting. Het A+O fonds van de VNG monitort jaarlijks de personele ontwikkelingen van gemeenten. Op basis van deze personeelsmonitor 2020 bedraagt het aantal FTE voor Heerde 6,9 FTE per 1.000 inwoners. De gemiddelde formatie per 1.000 inwoners bij gemeenten < 20.000 inwoners was in 2020 7,6 FTE (oftewel 143 FTE). Voor alle gemeenten was dit 8,7 FTE per 1.000 inwoners (oftewel 163 FTE).

Inkoop en aanbesteding

Onze inkooporganisatie in H2O-verband zet zich in op het realiseren van rechtmatig, doelmatig en doeltreffende inkooptrajecten. Dit doen we aan de hand van: inkoopmanagement, toetsen aan ons inkoopbeleid en onze -doelen, werken met systemen en procedures, het geven van deskundig advies en het zoeken naar samenwerkingskansen.

Jaarlijks stellen we, in overleg met management en decentrale inkopers, een inkoopkalender op. Deze biedt:

- Een kader om te kijken waar inkoop samenwerking binnen H2O/ISNV of ander samenwerkingsverband mogelijk is om zodoende kennis en kosten te delen;
- De mogelijkheid om tijdig afspraken te maken over welke vorm van inkoopbegeleiding (advies, inkoopcoördinatie of begeleiding gehele inkooptraject) geleverd kan worden vanuit Inkoop H2O;
- Tijdig inzicht in waar extra kansen liggen om beleidsdoelstellingen (social return, duurzaamheid, lokaal/MKB), naast de toepassing van de criteria zoals vastgelegd in het inkoopbeleid dat door de colleges van de H2O gemeenten is vastgesteld, in te vullen.

Een overzicht van een aantal complexe en/of Europese H2O aanbestedingen waarbij Inkoop H2O eind 2021 en in 2022 betrokken zal zijn:

- Onderhoud gebouw gebonden Installaties Heerde en Hattem (Europees);
- Zonnepanelenpark Oldebroek (Meervoudig onderhands, lopend);
- Speelvoorzieningen ISNV breed (Europees);
- Verbijzonderde interne controle Hattem en Oldebroek (Europees).

We onderzoeken op welke wijze de inkooporganisatie georganiseerd kan worden, zodat inkooptrajecten efficiënter en effectiever doorlopen kunnen worden. Dit om uiteindelijk de kwaliteit van het totale inkoopproces te verbeteren en daarmee met de uitkomst een bijdrage te leveren aan de organisatie- en inkoopbeleidsdoelstellingen van de gemeenten binnen de wettelijke kaders. We zetten in op eenduidige inkoopprocessen die digitaal plaatsvinden.

Digitaal aanbesteden betekent een lastenverlichting voor zowel de leverancier als de aanbestedende dienst en bevordering van de transparantie van een aanbesteding. Dit sluit aan bij de doelstellingen van ons inkoopbeleid..

Informatievoorziening

Verdergaande digitalisering en noodzaak tot het inrichten van efficiënte verwerkingsprocessen doen een groot beroep op het niveau van automatisering en informatisering. De gemeenten Hattem, Heerde en Oldebroek werken al een aantal jaar samen op deze gebieden. Om te kunnen blijven voldoen aan de (wettelijke) eisen voor de interne en externe informatievoorziening, is gezamenlijk door-ontwikkelen noodzakelijk. Het gaat enerzijds om de inrichting en ontwikkeling van centrale (expert) teams in H2O verband om de kwetsbaarheid te verlagen en de kwaliteit te verhogen. Waar nodig wordt hierbij tijdelijk een beroep gedaan op externe expertise. De optie om de H2O samenwerking op het gebied van automatisering en informatisering uit te breiden met Nunspeet en Elburg wordt verder uitgewerkt. Anderzijds om de inrichting en ontwikkeling van gezamenlijk opdrachtgeverschap aan de kant van de gemeenten zodat de ontwikkeling van de informatievoorziening in de pas loopt met de visie, doelstellingen en gewenste inrichting van processen van de gemeentelijke organisaties. Beide

“krachten” zijn nodig in het verder bouwen aan een robuuste en beheersbare informatievoorziening. Het ontwikkelen van een informatievoorziening moet gestructureerd, in samenhang en planmatig plaatsvinden. Het is onze ambitie om hieraan met een meerjarig informatiebeleidsplan invulling te geven. We kunnen met onze schaalgrootte niet alles en zullen duidelijke keuzes moeten maken in wat we wel, niet of later doen. Hiervoor hebben we een proces ingericht waarbij de ontwikkelagenda van de informatievoorziening volgt uit de diverse programma’s van onze organisaties. Hierbinnen moeten we prioriteren aan de hand van criteria en doelstellingen.

Er loopt een aantal meerjarige projecten die vernieuwing van de toepassingen die de gemeente gebruikt om haar diensten te kunnen leveren en aan haar wettelijke taken te voldoen als resultaat hebben. Dit zijn onder andere het project M2A (Modernisering Applicatie Architectuur) voor verschillende domeinen, zaakgericht werken en het digitaal stelsel omgevingswet (DSO). Een belangrijke verandering die hiermee bereikt wordt is dat de gegevens straks niet alleen binnen de muren van de gemeente beschikbaar zijn maar ook steeds meer naar buiten gepresenteerd worden. Hiermee wordt tevens voldaan aan de toenemende regelgeving op dit gebied zoals de Wet open overheid (Woo), Wet elektronische publicaties (Wep) en Wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer (Wmebv) in werking. Deze wetten hebben naast de vernieuwde Archiefwet impact op de informatiehuishouding.

Gezien de omvang van deze projecten legt de uitvoering ervan een groot beslag op de verandercapaciteit van de organisatie maar is nodig om rechtmatig een toekomstbestendige digitalisering neer te zetten. In de begroting is conform afspraak met de Raad geen rekening gehouden met de eventuele inzet/kosten van extern personeel ter vervanging van intern personeel voor M2A. Indien deze inzet onvermijdelijk blijkt zal dit achteraf verantwoord worden.

Informatiebeveiliging en privacy

Voor de drie H2O organisaties wordt verder gewerkt aan het verhogen van het privacy-volwassenheidsniveau en de informatiebeveiliging. Hiervoor is het informatiebeveiligingsbeleid en privacybeleid herzien en wordt er in het komende jaar verdere invulling aan dit beleid gegeven. Zo wordt bijvoorbeeld de BIG (Baseline Informatiebeveiliging Gemeenten); een set van organisatorische en technische beveiligingsmaatregelen die geïmplementeerd en beheerd dient te worden, stap voor stap ingevoerd.

Doorontwikkeling van het verwerkingsregister en een verhoogde aandacht voor privacybewustzijn binnen de organisatie zal in 2022 opnieuw veel aandacht krijgen. DPIA’s (Data Protection Impact Assessments) maken daar onderdeel van uit. Het in eigen beheer uitvoeren hiervan wordt onderzocht. Daarnaast wordt er, daar waar nodig, scherp toegezien op het opnemen van verwerkersovereenkomsten.

Kern van informatieveiligheid is los van alle denkbare maatregelen vooral een zaak van bewustwording en het gedrag van alle ambtenaren, collegeleden en raadsleden die met data van de gemeente werken. We maken gebruik van de mogelijkheden van e-learning op het gebied van informatiebeveiliging en privacy. Dit draagt bij aan het verhogen van het bewustzijn van medewerkers.

Begrotingsparagraaf

1. Geprognosticeerde balans

In onderstaand overzicht wordt de geprognosticeerde balans gepresenteerd.

Activa	R2020	B2021	B2022	B2023	B2024	B2025
Vaste activa						
Materiële vaste activa	61.291.101	61.080.182	61.386.189	60.278.001	59.344.620	58.273.470
Financiële vaste activa	1.746.616	1.665.639	1.656.264	1.646.889	1.637.514	1.628.139
Totaal vaste activa	63.037.717	62.745.821	63.042.453	61.924.890	60.982.134	59.901.609
Vlottende activa						
Voorraden	1.166.198	720.681	299.193	1.101.461	411.789	271.539
Uitzettingen <1 jaar	22.780.054	25.522.763	18.230.695	16.898.597	18.100.897	14.922.900
Liquide middelen	240.271	240.000	240.000	240.000	240.000	240.000
Overlopende activa	4.888.016	3.000.000	3.000.000	3.000.000	3.000.000	2.000.000
Totaal vlottende activa	29.074.539	29.483.444	21.769.888	21.240.058	21.752.686	17.434.439
Totaal generaal	92.112.256	92.229.265	84.812.340	83.164.948	82.734.821	77.336.048

Passiva	R2020	B2021	B2022	B2023	B2024	B2025
Vaste passiva						

Eigen vermogen	24.163.686	22.417.300	21.651.458	20.682.879	20.453.684	20.213.677
Voorzieningen	7.105.538	7.626.965	7.795.883	7.921.069	8.019.137	8.105.371
Vaste schulden > 1 jaar	42.755.000	51.935.000	45.115.000	44.311.000	43.012.000	36.767.000
Totaal vaste passiva	74.024.224	81.979.265	74.562.340	72.914.948	71.484.821	65.086.048
Vlottende passiva						
Vlottende schulden < 1 jaar	11.931.080	7.000.000	7.000.000	7.000.000	8.000.000	9.000.000
Overlopende passiva	6.156.951	3.250.000	3.250.000	3.250.000	3.250.000	3.250.000
Totaal vlottende passiva	18.088.031	10.250.000	10.250.000	10.250.000	11.250.000	12.250.000
Totaal generaal	92.112.256	92.229.265	84.812.340	83.164.948	82.734.821	77.336.048

2. Meerjarig investeringsplan

In onderstaand overzicht wordt het meerjareninvesteringsplan gepresenteerd en daaronder treft u de kapitaallasten

Investeringen	Toelichting	2022	2023	2024	2025
Investeringen toerisme	Fietspaden/MTB-netwerk/wandelpadennetwerk	90.000	25.000	25.000	25.000

Investeringen ondewijshuisvesting	nieuwe investeringen	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
Investeringen sport	structureel investeringsbudget voor doelen, balvangers en renovatie velden	60.000	88.000	60.000	60.000
Reconstructie wegen	investeringsbudget nader in te vullen	425.000	250.000	250.000	250.000
Kleine onvoorziene investeringen	structureel investeringsbudget nader in te vullen	25.000	25.000	25.000	25.000
Grasbeton buitenwegen	investeringsbudget eens per 2 jaar nader in te vullen	40.000		40.000	
Investeringen verkeersveiligheid	structureel investeringsbudget nader in te vullen	25.000	25.000	25.000	25.000
Investeringen openbare verlichting	structureel investeringsbudget nader in te vullen	80.000	80.000	80.000	80.000
Investeringen plantsoenen	structureel investeringsbudget nader in te vullen	50.000	50.000	50.000	50.000
Investeringen speelplaatsen	structureel investeringsbudget nader in te vullen	25.000	25.000	25.000	25.000
Investeringen riolering	investeringsbudget conform gemeentelijk rioleringsplan		485.000	485.000	485.000
		1.050.555			
Investeringen begraafplaatsen	investeringsbudget conform calculatie begraven	16.000			
Investeringen gebouwen	investeringsbudget conform meerjareninvesteringsplan gebouwen	360.580			
Investeringen tractie	investeringsbudget tbv vervanging materieel wijkbeheer conform vervangingschema	153.000		160.000	82.000
Totaal investeringen		2.400.135	1.053.000	1.225.000	1.107.000

Kapitaallasten

Ten aanzien van de kapitaallasten is het goed te vermelden dat in het 1e jaar van de investering slechts 1/3 deel van de rente- en afschrijvingskosten wordt geraamd. Hiervoor is gekozen omdat de meeste investeringen namelijk pas laat in het jaar worden gerealiseerd.

Kapitaallasten	Toelichting	2022	2023	2024	2025
Investeringen toerisme	Fietspaden/MTB-netwerk/wandelpadennetwerk	1.800	5.885	7.336	8.778
Investeringen ondewijshuisvesting	nieuwe investeringen	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
Investeringen sport	structureel investeringsbudget voor doelen, balvangers en renovatie velden	1.533	6.836	12.807	17.308
Reconstructie wegen	investeringsbudget nader in te vullen	5.604	20.033	26.478	39.357
Kleine onvoorziene investeringen	structureel investeringsbudget nader in te vullen	639	2.550	4.444	6.328
Grasbeton buitenwegen	investeringsbudget eens per 2 jaar nader in te vullen	578	1.729	2.293	3.436
Investeringen verkeersveiligheid	structureel investeringsbudget nader in te vullen	917	3.658	6.375	9.075
Investeringen openbare verlichting	structureel investeringsbudget nader in te vullen	1.600	6.387	11.133	15.853
Investeringen plantsoenen	structureel investeringsbudget nader in te vullen	583	2.329	4.063	5.788

Investeringen speelplaatsen	structureel investeringsbudget nader in te vullen	639	2.550	4.444	6.328
Investeringen riolering	investeringsbudget conform gemeentelijk rioleringsplan		35.351	47.110	59.111
		10.490			
Investeringen begraafplaatsen	investeringsbudget conform calculatie begraven	587	1.755	1.739	1.723
Investeringen gebouwen	investeringsbudget conform meerjareninvesteringsplan gebouwen	6.661	19.982	19.982	19.982
Investeringen tractie	investeringsbudget tbv vervanging materieel wijkbeheer conform vervangingschema	6.702	20.043	27.057	41.272
Totaal kapitaallasten		38.332	129.086	175.261	234.337

3. Overzicht reserves

In onderstaand overzicht wordt het verloop van de reserves gepresenteerd.

Verloop reserves	Stand 31-12-2020	Mutatie 2021	Stand 31-12-2021	Storting 2022	Onttrekking 2022	Stand 31-12-2022
Algemene reserve						
Algemene reserve	10.551.459	880.260	11.431.719	101.540	485.000	11.048.259
Resultaat	2.575.230	-2.575.230	0	0	0	0
Saldo algemene reserve	13.126.689	-1.694.970	11.431.719	101.540	485.000	11.048.259
Bestemmingsreserves						
Reserve afkoop graven	1.149.566	-118.442	1.031.124	0	93.141	937.983

Reserve afvalstoffenheffing	212.738	-74.912	137.826	116	0	137.942
Reserve Apeldoorns kanaal	56.431	0	56.431	0	0	56.431
Reserve startersleningen	475.441	0	475.441	0	0	475.441
Reserve klompenpadennetwerk	20.493	0	20.493	0	0	20.493
Reserve infrastructuur, kunstwerken HWG	3.830.795	-114.657	3.716.138	0	114.657	3.601.481
Reserve afrit A28 bedrijventerrein H2O	1.000.000	0	1.000.000	0	0	1.000.000
Reserve Duurzaamheid	269.402	-150.000	119.402	0	0	119.402
Reserve t.b.v. investeringen	1.710.157	-65.500	1.644.657	0	65.948	1.578.709
Reserve Sutuwall	1.995	0	1.995	0	0	1.995
Reserve verhuiskosten Eperweg 5	8.954	0	8.954	0	0	8.954
Reserve privatisering zwembad	125.457	-4.841	120.616	0	4.667	115.949
Reserve budget re-integratie	47.850	0	47.850	0	0	47.850
Reserve co-financiering rivierfront	210.379	0	210.379	0	0	210.379
Reserve Sociaal Domein	105.353	185.700	291.053	0	50.700	240.353
Reserve Corona	141.774	228.000	369.774	0	0	369.774
Reserve gebouwen	676.794	83.235	760.029	0	33.385	726.644
Reserve Rhijnsberg	277.520	0	277.520	0	0	277.520
Reserve de Heerd	324.441	0	324.441	0	0	324.441
Reserve renovatie Raadhuis	363.555	-20.000	343.555	0	20.000	323.555
Reserve aanpak 0-100	27.903	0	27.903	0	0	27.903

Saldo bestemmingsreserves	11.036.998	-51.417	10.985.581	116	382.498	10.603.199
Totaal aan reserves	24.163.687	-1.746.387	22.417.300	101.656	867.498	21.651.458

4. Overzicht voorzieningen

In onderstaand overzicht wordt het verloop van de voorzieningen gepresenteerd.

Verloop voorzieningen	Stand 31-12-2020	Mutatie 2021	Stand 31-12-2021	Storting 2022	Onttrekking 2022	Stand 31-12-2022
Voorziening pensioen bestuurders	2.524.712	515.000	3.039.712	€ 90.000,00	0	3.129.712
Voorziening vervanging riolering	4.571.826	6.427	4.578.253	€ 78.917,72	0	4.657.171
Voorziening bijdrage sociale woningbouw	9.000	0	9.000	0	0	9.000
Totaal saldo voorzieningen	7.105.538	521.427	7.626.965	168.918	0	7.795.883

5. Staat langlopende geldleningen

In onderstaand overzicht is het verloop van de langlopende geldleningen gepresenteerd.

Verloop van langlopende geldleningen	Bedrag	Restantbedrag 1-1-2022	Opmnames 2022	Aflossing 2022	Restantbedrag 31-12-2022	Jaar van laatste aflossing
N.W.B. febr. 2004	3.000.000	960.000	0	120.000	840.000	2029
B.N.G.lening nr.40.103462	8.500.000	1.841.670	0	566.667	1.275.004	2025
B.N.G.lening nr. 40.105150	8.000.000	2.133.330	0	533.333	1.599.996	2025
B.N.G.lening 40.107339	9.000.000	4.950.000	0	450.000	4.500.000	2032
B.N.G.lening 40.108578	10.000.000	2.000.000	0	1.000.000	1.000.000	2024
Intercessie	7.500.000	2.250.000	0	750.000	1.500.000	2025
B.N.G. lening 40.109813	10.000.000	4.000.000	0	1.000.000	3.000.000	2025
B.N.G. lening 40.111161	7.000.000	4.200.000	0	700.000	3.500.000	2027
B.N.G. lening 40.112680	7.000.000	5.600.000	0	700.000	4.900.000	2029
N.W.B. lening 1-30290	10.000.000	8.000.000	0	1.000.000	7.000.000	2029

B.N.G. lening 40.113133	10.000.000	10.000.000	0	0	10.000.000	2032
B.N.G. lening 40.113168	6.000.000	6.000.000	0	0	6.000.000	2032
Totaal langlopende geldleningen	96.000.000	51.935.000	0	6.820.000	45.115.000	

Bijlagen programmabegroting

Bijlagen

Bijlage 1: Overzicht Taakvelden

Exploitatie	Realisatie 2020	Begroting 2021 (P+W)	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
0-3 Beheer overige gebouwen en gronden	0	0	0	0	0	0
0-64 Belastingen overig	0	0	0	0	0	0
4-2 Onderwijshuisvesting	0	0	0	0	0	0
6-1 Samenkracht en burgerparticipatie	0	0	0	0	0	0
Totaal	0	0	0	0	0	0
1. Bestuur						
0-1 Bestuur	1.816.384	1.449.817	1.422.132	1.397.250	1.419.920	1.445.240
0-10 Mutaties reserves	141.774	0	0	0	0	0
0-4 Overhead	22.542	21.060	21.380	21.750	22.120	22.500
1-1 Crisisbeheersing en brandweer	1.079.671	1.037.620	1.157.195	1.165.365	1.184.544	1.204.101
1-2 Openbare orde en veiligheid	187.081	332.041	436.308	435.264	443.698	453.398
6-81 Geëscaleerde zorg 18+	170.481	0	0	0	0	0
7-4 Milieubeheer	8.105	8.214	8.217	8.171	8.343	8.543
8-3 Wonen en bouwen	181.017	186.783	186.844	185.809	189.710	194.264
Totaal 1. Bestuur	3.607.055	3.035.535	3.232.076	3.213.609	3.268.335	3.328.046
2. Bedrijfsvoering						
0-1 Bestuur	141.230	80.000	81.200	82.580	83.980	85.410
0-10 Mutaties reserves	2.795.559	524.810	-65.948	-66.402	-66.862	-67.328
0-2 Burgerzaken	187.725	257.517	242.072	247.539	252.558	258.559
0-8 Overige baten en lasten	0	64.402	0	0	0	0
1-2 Openbare orde en veiligheid	7.618	12.070	12.250	12.460	12.670	12.890

Exploitatie	Realisatie 2020	Begroting 2021 (P+W)	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
3-2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	15.515	16.572	14.088	14.412	14.714	15.067
5-4 Musea	65.096	68.024	89.254	90.664	92.094	93.544
8-2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreine	-167.843	-254.753	-252.073	-252.999	-253.524	-254.661
Totaal 2. Bedrijfsvoering	3.044.900	768.642	120.843	128.254	135.630	143.481
3. Ruimte Wonen en Ondernemen						
0-10 Mutaties reserves	-390.475	-499.777	-241.067	-290.771	-242.676	-256.013
0-2 Burgerzaken	683	1.850	1.880	1.910	1.940	1.970
0-3 Beheer overige gebouwen en gronden	-47.320	47.519	47.615	48.011	48.118	48.675
0-5 Treasury	-127.665	0	0	0	0	0
2-1 Verkeer en vervoer	2.248.977	2.496.918	2.596.737	2.657.989	2.691.546	2.751.444
3-1 Economische ontwikkeling	262.500	363.897	329.869	320.341	322.365	324.579
3-2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	19.960	3.056	20.233	20.409	20.841	21.333
3-3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	0	0	0	0	0	0
3-4 Economische promotie	321.394	381.372	429.778	432.365	438.081	443.118
5-2 Sportaccommodaties	304.476	323.855	304.856	310.792	316.775	284.554
5-7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	1.178.966	1.406.992	1.442.371	1.473.370	1.498.947	1.528.520
7-2 Riolering	-335.482	-285.900	-249.570	-256.825	-260.645	-265.968
7-3 Afval	-119.187	-407.831	-485.367	-484.047	-481.928	-479.521
7-4 Milieubeheer	351.801	668.140	536.630	543.044	548.900	552.708
7-5 Begraafplaatsen en crematoria	-204.723	-1.785	-66.425	-11.197	-51.559	-44.201

Exploitatie	Realisatie 2020	Begroting 2021 (P+W)	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
8-1 Ruimtelijke ordening	549.835	523.136	491.161	488.233	496.914	507.202
8-2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreine	-13.017	99.230	93.405	93.341	95.731	98.594
8-3 Wonen en bouwen	-330.463	458.280	258.418	519.727	489.104	506.137
Totaal 3. Ruimte Wonen en Ondernemen	3.670.261	5.598.952	5.510.524	5.866.692	5.932.454	6.023.131
4. Sociaal Maatschappelijk						
0-10 Mutaties reserves	-1.111.509	-56.511	-438.827	-591.407	100.343	103.334
0-3 Beheer overige gebouwen en gronden	8.348	7.970	15.700	15.970	16.240	16.520
0-7 Alg.uitkeringen en ov. uitkeringen GF	-36.921	0	-51.780	-51.780	-51.780	-51.780
4-1 Openbaar basisonderwijs	91.272	95.089	89.157	90.988	92.697	94.691
4-2 Onderwijshuisvesting	998.767	1.583.404	1.005.954	991.075	960.397	952.808
4-3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	737.711	1.048.821	978.144	995.531	1.013.119	1.031.161
5-1 Sportbeleid en activering	213.864	176.107	152.198	154.688	157.676	159.600
5-2 Sportaccommodaties	248.207	311.394	342.840	359.280	360.526	362.282
5-3 Cult.presentatie - productie en -partic.	280.022	289.997	409.845	363.497	367.729	373.263
5-5 Cultureel erfgoed	42.361	90.146	61.369	61.623	61.877	62.094
5-6 Media	279.219	279.369	279.219	279.219	279.219	279.219
5-7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	4.150	5.200	5.200	5.200	5.200	5.200
6-1 Samenkracht en burgerparticipatie	669.896	568.714	397.439	403.668	410.361	418.015
6-2 Wijkteams	1.373.007	3.258.554	3.054.656	3.109.208	3.161.240	3.227.370

Exploitatie	Realisatie 2020	Begroting 2021 (P+W)	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
6-3 Inkomensregelingen	943.111	1.217.769	877.170	897.206	916.840	937.948
6-4 Begeleide participatie	2.392.864	2.244.934	2.162.332	2.070.859	2.027.447	2.030.908
6-5 Arbeidsparticipatie	312.936	377.977	381.262	400.357	418.192	373.226
6-6 Maatwerkvoorziening (WMO)	746.801	547.316	558.943	568.577	578.338	588.349
6-71 Maatwerkdienstverlening 18+	3.679.327	3.274.298	3.425.901	3.630.059	3.824.621	3.896.486
6-72 Maatwerkdienstverlening 18-	5.363.213	4.898.282	4.679.689	4.766.622	4.856.852	5.063.354
6-82 Geëscaleerde zorg 18-	77.924	156.850	157.150	158.970	160.830	162.710
7-1 Volksgezondheid	641.545	651.561	675.352	689.356	702.978	716.582
8-3 Wonen en bouwen	50.715	15.331	19.136	19.215	19.291	17.222
Totaal 4. Sociaal Maatschappelijk	18.006.830	19.764.028	19.238.049	19.387.981	20.440.233	20.820.562
5.Overhead						
0-10 Mutaties reserves	-136.445	0	-20.000	-20.000	-20.000	-20.000
0-4 Overhead	7.244.049	7.085.038	7.630.525	7.752.786	7.801.115	7.959.607
Totaal 5.Overhead	7.107.604	7.085.038	7.610.525	7.732.786	7.781.115	7.939.607
6.Algemene dekkingsmiddelen						
0-5 Treasury	-58.150	-423.342	-495.193	-583.709	-532.151	-417.447
0-61 OZB woningen	-3.434.416	-3.279.310	-3.470.846	-3.529.357	-3.589.021	-3.649.443
0-62 OZB niet-woningen	-1.133.041	-1.464.747	-1.289.043	-1.310.471	-1.332.423	-1.354.482
0-64 Belastingen overig	-1.114.939	-1.099.530	11.630	11.830	12.040	12.240

Exploitatie	Realisatie 2020	Begroting 2021 (P+W)	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
0-7 Alg.uitkeringen en ov. uitkeringen GF	- 29.482.53 2	- 29.965.91 6	- 30.596.76 0	- 30.647.29 8	- 31.053.49 7	- 31.718.02 5
3-4 Economische promotie	-213.573	-225.000	-270.000	-270.000	-270.000	-270.000
Totaal 6.Algemene dekkingsmiddelen	- 35.436.65 0	- 36.251.01 7	- 36.110.21 2	- 36.329.00 5	- 36.765.05 2	- 37.397.15 7
7. Onvoorzien						
0-8 Overige baten en lasten	0	41.400	50.000	50.000	50.000	50.000
Totaal 7. Onvoorzien	0	41.400	50.000	50.000	50.000	50.000

Bijlage 2: Emu-saldo

Centraal Bureau voor de Statistiek
www.cbs.nl/kredo

Vragenlijst
 Berekening EMU-saldo
 Gemeente Heerde (0246)

Algemene gegevens:			
Overheidslaag:	Gemeente		
Berichtgevernaam:	Heerde		
Berichtgevernummer:	0246		
Jaar:	2022		
Naam contactpersoon:			
Telefoon:	0578-644.494		
E-mail:			
Bestandsnaam:	EMU220060246.XLS		

Omschrijving	2021	2022	2023
	x € 1000,-	x € 1000,-	x € 1000,-
	Volgens realisatie tot en met sept. 2021, aangevuld met raming resterende periode	Volgens begroting 2022	Volgens meerjarenraming in begroting 2023
1. Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	-801	-418	-1.019
2. Mutatie (im)materiële vaste activa	-211	306	-1.108
3. Mutatie voorzieningen	521	169	125
4. Mutatie voorraden (incl. bouwgronden in exploitatie)	-446	-421	802
5. Verwachte boekwinst/verlies bij de verkoop van financiële vaste activa en (im)materiële vaste activa, alsmede de afwaardering van financiële vaste activa			
Berekend EMU-saldo	377	-134	-588

Ruimte voor uw toelichting

Bijlage 3: Afkortingenlijst

- a.s. = aanstaande
- AED = Automatische externe defibrillator
- AmvB = Algemene maatregel van Bestuur
- AMW = Algemeen Maatschappelijk Werk
- AOV-er = Ambtenaar Openbare Veiligheid
- APV = Algemeen Plaatselijke Verordening
- Arbo = Arbeidsomstandigheden
- AU = Algemene Uitkering

AWBZ	= Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten
BAG	= Basisregistratie Adressen en Gebouwen
BB	= Bijzonder Bijstand
BBO	= Bijzonder Basis Onderwijs
BBV	= Besluit Begroting en Verantwoording
Bbz	= Besluit bijstandverlening zelfstandigen
Begr.wijz.	= begrotingswijziging
BGT	= Basiskaart Grootchalige Topografie
BJZ	= Bureau Jeugdzorg
BNG	= Bank Nederlandse Gemeenten
Bofv	= Bestuurlijk overleg financiële verhoudingen
BRO	= Besluit Ruimtelijke Ordening
BRP	= Basis Registratie Personen
BSHW	= Brede School Heerde West
BTW	= Bruto Toegevoegde Waarde
BV	= Besloten Venootschap
BWS	= Besluit woning gebonden subsidies
c.q.	= casu quo
ca.	= circa
CAK	= Centraal Administratie Kantoor
CAO	= Collectieve Arbeidsovereenkomst
CJG	= Centra Jeugd en Gezin
CMS	= Contentmanagementsysteem
CVN	= Centraal Veluws Natuurgebied
d.d.	= de dato
DD JGZ	= Digitaal Dossier Jeugdgezondheidszorg
DigiD	= Digitale identiteit
DLG	= Dienst Landelijk Gebied
DVA	= dienstverleningsafspraken

DSO	= Digitaal Stelsel Omgevingswet
e.d.	= en dergelijke
e.v.	= en verdere
EG	= Europese Gemeenschap
E-gem	= Elektronische gemeenten
EKD	= Elektronisch Kinddossier
EMU	= Economische en Monetaire Unie
EPC	= Energie Prestatie Coëfficiënt
etc.	= et cetera
EVA	= Epe, Voorst en Apeldoorn
Fido	= Financiering decentrale overheden
fte	= fulltime-equivalent
FWI	= Fonds Werk en Inkomen
GAP	= Gemeentelijk Afkoppel Plan
GBA	= Gemeentelijke Basis Administratie
GBKN	= Grootschalige Basiskaart Nederland
GFT	= Groente, Fruit en Tuin
GGD	= Gemeenschappelijke Gezondheids Dienst
GGNet	= Geestelijke Gezondheidszorg Net (instelling voor geestelijke gezondheidszorg)
GGZ	= Geestelijke Gezondheidszorg
GHOR	= Geneeskundige Hulpverlening bij Ongevallen en Rampen
GPR	= Gemeentelijke Praktijk Richtlijn
GRP	= Gemeentelijk rioleringsplan
GVVP	= Gemeentelijk Verkeers- en Vervoersplan
H2O	= Hattem, Heerde en Oldebroek
ha.	= hectare

havo	= hoger algemeen voortgezet onderwijs
HHV	= Heerder Historische Vereniging
HOF	= Houdbare Overheidsfinanciën
HUP	= Handhavings Uitvoerings Programma
HV	= Huishoudelijke Verzorging
HWA	= Hemelwaterafvoer
HWG	= Hoogwatergeul
IAU	= Incidenteel aanvullende uitkering
i.h.k.v.	= in het kader van
IHP	= Integraal Huisvestingsplan
I&M	= Infrastructuur en Milieu
i.o.	= in oprichting
i.r.t.	= in relatie tot
ICT	= informatie- en communicatietechnologie
ID-kaart	= Identiteitskaart
IOAW	= Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers
IOAZ	= Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen
ISV	= Investeringsbudget stedelijke vernieuwing
JCO	= Justitieel casusoverleg
KCC	= Klant Contact Centrum
KWP3	= Kwalitatief Woonprogramma 2010-2019
LEA	= Lokale Educatieve Agenda
LOP	= landschapsontwikkelingsplan
m.b.t.	= met betrekking tot
m2	= vierkante meter
M2A	project modernisering applicatielandschap
mbo	= middelbaar beroeps onderwijs

MD Veluwe	= Maatschappelijke Dienstverlening Veluwe
MDT	= Multi Disciplinair Team
Mer	= Milieueffectrapportage
MFA	= multifunctionele accommodatie
MPG	= Meerjaren Prognose Grondexploitatie
MT	= Managementteam
NAW	= Naam, adres en woonplaats
NEN	= Nederlandse norm
NHR	= Nieuwe Handels Register
NIEGG	= Niet in exploitatie genomen gronden
n.l.	= namelijk
NOG	= Noord- en Oost Gelderland
NSVV	= Nederlandse Stichting voor Verlichtingskunde
NT	= Nederlandse Taal
NUP	= Nationaal Uitvoerings Programma
NV	= Naamloze Vennootschap
o.a.	= onder andere
OAB	= Onderwijs Achterstanden Beleid
OBO	= Openbaar Basis Onderwijs
ODNV	= Omgevingsdienst Noord- Veluwe
OEM	= Overige eigen middelen
OKE	= Wet ontwikkelingskansen door kwaliteit en educatie
OM	= Openbaar Ministerie
OW	= Openbare Werken
OZB	= Onroerende Zaak Belasting
PDCA	= Plan, Do, Check en Act
PDR	= Programma Directie Rijkswaterstaat
pgb	= Persoonsgebonden budget

PGO	=	Patiënten-, gehandicaptenorganisatie en ouderenbonden
PGO	=	Periodiek Gezondheids Onderzoek
PIOFACH	=	Personeel, Inkoop, Organisatie, Financiën, Automatisering, Communicatie, Huisvesting
PKB	=	planologische kernbeslissing
pva	=	plan van aanpak
P&C cyclus	=	Planning- en control cyclus
RDW	=	Rijksdienst Wegverkeer
RGV	=	Recreatiegemeenschap Veluwe
RIP	=	Rijksinpassingsplan
RMC/VSV	=	Regionaal meld- en coördinatiepunt vroegtijdig schoolverlaten
RNV	=	Regio Noord-Veluwe
RO	=	Ruimtelijke ontwikkeling
ROD	=	Regionale Omgevingsdiensten
ROVA	=	Regionale Organisatie Verwijdering Afvalstoffen
RPD	=	Regionaal Programma Bedrijventerreinen
RROL	=	Regionale Regeling Operationele Leiding
RUD	=	Regionale Uitvoeringsdiensten
SLOK	=	Stimulering van Lokale Klimaatinitiatieven
soza	=	sociale zaken
t.b.v.	=	ten behoeve van
TOP	=	toeristisch overstap punt
UWV	=	Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen
VAVO	=	Voortgezet algemeen volwassenenonderwijs
VBT	=	Veluws Bureau voor Toerisme
vm.	=	Voormalig
VNG	=	Vereniging van Nederlandse gemeenten

VNOG	= Veiligheidsregio Noord- en Oost Gelderland
VOF	= Vennootschap onder firma
VRM	= Veiligheid, Ruimte en Milieu
VROM	= Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer
VSV	= Vroegtijdig schoolverlaten
VTH	= Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving
VVE	= Voor- en Vroegschoolse Educatie
vwo	= voortgezet wetenschappelijke onderwijs
VWS	= Volksgezondheid, Welzijn en Sport
Wabo	= Wet algemene bepalingen omgevingsrecht
WEB	= Wet Educatie Beroepsonderwijs
WGS	= Wet gemeentelijke schuldhulpverlening
WIJ	= Wet Investeren in Jongeren
WION	= Wet Informatie Ondergrondse Netwerken
WIW	= Wet inschakeling werkzoekenden
WMO	= Wet Maatschappelijke Ondersteuning
WOZ	= Wet Onroerende Zaken
WRO	= Wet Ruimtelijke Ordening
WSNP	= Wet Schuldsanering Natuurlijke Personen
Wsw	= Wet sociale werkvoorziening
WWB	= Wet Werk en Bijstand
ZAT	= Zorg Advies Team
ZAS	= Ziekteverzuim als signaal